

Töö number
Tellijä
Konsultant

2019-0069
Lääne-Harju Vallavalitsus
Skepast&Puhkim OÜ
Laki põik 2, 12915 Tallinn
Telefon: + 372 664 5808
e-post: info@skpk.ee
Registrikood: 11255795

Kuupäev

29.08.2023

Lääne-Harju valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH)

Aruande eelnõu

Versioon **2 (täiendavale avalikustamisele – täiendatud versioon)**
Kuupäev **28.07.2023**
Koostanud **Aide Kaar, Moonika Lipping, Eike Riis, Raimo Pajula, Jüri Hion, Ingo Valgma, Anni Konsap, Kairi Mänd**

Projekti nr 2019-0069

SKEPAST&PUHKIM OÜ
Laki põik 2
12915 Tallinn
Registrikood 11255795
Tel: +372 664 5808
E-mail: info@skpk.ee
www.skpk.ee

Sisukord

	KOKKUVÕTE	7
	SISSEJUHATUS.....	17
	KAVANDATAVA TEGEVUSE SISU JA EESMÄRGID.....	18
2.1.	ÜP sisu ja peamised eesmärgid	18
2.2.	KSH eesmärk ja ulatus ning läbiviimise põhimõtted	19
2.3.	ÜP ja KSH aruande koostamise osapooled	19
1.	SEOS LAIEMATE KESKKONNAKAITSE EESMÄRKIDE JA OLULISEMATE	
2.	STRATEEGILISTE PLANEERINGUTEGA	22
3.1.	Seos laiemate keskkonnakaitse ja jätkusuutliku arengu eesmärkidega	22
3.2.	Seos asjakohaste strateegiliste planeerimise dokumentidega	23
3.	EELDATAVALT OLULISELT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS	27
	MÕJU PROGNOOSIMISE MEETODITE (HINDAMISMETOODIKA) KIRJELDUS.....	28
4.	VÕIMALIKU MÕJU EELHINNANG NATURA 2000 VÕRGUSTIKU ALADELE	29
5.	6.1. Natura 2000 võrgustiku alad ja nende kaitse-eesmärgid	29
6.	6.2. Mõju eelhindamine Natura 2000 võrgustiku aladele	32
	6.2.1. Võimalik mõju Krassi loodusalale.....	32
	6.2.2. Võimalik mõju Laulasmaa loodusalale	33
	6.2.3. Võimalik mõju Nõva-Osmussaare loodusalale	34
	6.2.4. Võimalik mõju Pakri loodusalale	36
	6.2.5. Võimalik mõju Pedase loodusalale	39
	6.2.6. Võimalik mõju Suure-Aru loodusalale.....	40
	6.2.7. Võimalik mõju Suursoo-Leidissoo loodusalale.....	40
	6.2.8. Võimalik mõju Türisalu loodusalale	42
	6.2.9. Võimalik mõju Vasalemma loodusalale.....	43
	6.2.10. Võimalik mõju Nõva-Osmussaare linnualale.....	44
	6.2.11. Võimalik mõju Pakri linnualale	45
7.	6.2.12. Võimalik mõju Suursoo-Leidissoo linnualale.....	47
	6.3. Natura eelhindamise tulemused ja järeldus	48
	HINNANG KAVANDATAVA TEGEVUSEGA KAASNEVALE KESKKONNAMÕJULE ...	49
	7.1. Mõju kaitstavatele loodusobjektidele.....	49
	7.1.1. Mõju kaitsealadele.....	49
	7.1.2. Mõju hoiualadele	51
	7.1.3. Mõju püsielupaikadele.....	53
	7.1.4. Mõju kaitsealustele liikidele ja kivististele	55
	7.1.5. Mõju kaitstavatele looduse üksikobjektidele.....	57
	7.1.6. Mõju kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavatele loodusobjektidele.....	57
	7.1.7. Mõju kivististele	57
	7.2. Mõju vääriselupaikadele	58
	7.3. Mõju taimestikule.....	58
	7.4. Mõju loomastikule	60
	7.5. Mõju rohevõrgustikule	61
	7.6. Mõju põhjaveele.....	64
	7.6.1. Põhjavee kaitstus.....	64
	7.6.2. Põhjavee kasutamine.....	68
	7.7. Mõju pinnaveekogudele ja maaparandussüsteemidele.....	70
	7.8. Pakri panga varinguohtlikkusega arvestamine.....	74
	7.9. Mõju maavaradele ja maardlatele.....	76
	7.10. Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale	79

7.11.	Mõju kultuuripärandile	80
7.11.1.	Kultuurimälestised	81
7.11.2.	XX sajandi arhitektuuripärandi objektid	83
7.11.3.	Maaehituspärandi objektid	84
7.11.4.	Militaarpärandi objektid	84
7.11.5.	Mõju maastikele	85
7.11.6.	Miljöövärtuslikud alad	88
7.11.7.	Pärandkultuuriobjektid	89
7.11.8.	Kultuuriteenuste osutamise seotud taristu	90
7.12.	Mõju asustusele ja rahvastikule	91
7.13.	Mõju sotsiaalsele taristule	92
7.14.	Mõju ettevõtlusele	93
7.15.	Mõju inimese tervisele, heaolule ja varale	94
7.15.1.	Joogivee kvaliteet	94
7.15.2.	Supluskohad ja suplusvee kvaliteet	95
7.15.3.	Välisõhu kvaliteet	96
7.15.3.1.	Saasteainete heited ja lõhnaained	96
7.15.3.2.	Müra mõju	101
7.15.4.	Vibratsioon	109
7.15.5.	Pinnaste radoonisisaldus	111
7.15.6.	Valgusreostuse vältimine	113
7.15.7.	Puhkealad ja nende kättesaadavus	114
7.16.	Mõju taristule	115
7.16.1.	Teedevõrk	115
7.16.2.	Sadamad	117
7.16.3.	Raudteed	119
7.16.4.	Sademevee ärajuhtimine	121
7.16.5.	Soojavarustus	122
7.16.6.	Elektrivõrk	122
7.16.7.	Sidevõrk	123
7.16.8.	Tuletõrje veevarustus	124
7.17.	Mõjudega arvestamisest taastuenergeetika kavandamisel	124
7.17.1.	Tuuleenergeetika	124
7.17.2.	Päikeseenergeetika	127
7.17.3.	Muud taastuenergiaallikad	128
7.18.	Hinnang jäätmemajandusele	128
7.19.	Keskkonnaohtlike objektide ja ohtlike ettevõtetega arvestamine	129
7.19.1.	Keskkonnaohtlikud objektid	129
7.19.2.	Ohtlikud ettevõtted	130
7.20.	Üleujutustega arvestamine	134
8.	7.21. Hinnang kliimamuutustega arvestamisele	135
	7.22. Hinnang riigikaitse ehitistega arvestamisele	137
	7.23. Hinnang olulise ruumilise mõjuga ehitistega arvestamisele	138
9.	7.24. Mõjude omavahelised seosed ja piiriülese mõju võimalikkus	138
	ÜLEVAADE ALTERNATIIVSETEST ARENGUSTSENAARIUMIDEST	140
8.1.	Alternatiivsed lahendused raskeliikluse ümbersuunamiseks Keila linnast	140
8.2.	Tõenäoline areng juhul, kui üldplaneeringut ellu ei viida või tehakse seda osaliselt	144
	OLULISE EBASOODSA KESKKONNAMÕJU VÄLTIMISEKS JA LEEVENDAMISEKS KAVANDATUD MEETMED	145
9.1.	Natura aladega arvestamine	145
9.2.	Meetmed kaitstavate loodusobjektide kaitseks	145

9.3.	Meetmed vääriselupaikade kaitseks	146
9.4.	Meetmed taimestiku ja loomastiku kaitseks	146
9.5.	Meetmed rohevõrgustiku kaitseks	147
9.6.	Meetmed põhjavee kaitseks.....	147
9.7.	Meetmed Pakri panga varinguohtlikkusega arvestamiseks	149
9.8.	Meetmed pinnaveekogude ja maaparandussüsteemide kaitseks	150
9.9.	Meetmed maardlate ja maavarade kaitseks	151
9.10.	Meetmed väärtusliku põllumajandusmaa kaitseks.....	152
9.11.	Meetmed kultuuripärandi kaitseks	153
9.12.	Meetmed kalmistu arendamiseks ja kaitseks.....	154
9.13.	Meetmed inimese tervise, heaolu ja vara kaitseks	154
9.13.1.	Joogivee kvaliteet	154
9.13.2.	Supluskohad ja suplusvee kvaliteet	155
9.13.3.	Välisõhu kvaliteet.....	155
9.13.4.	Vibratsioon	158
9.13.5.	Radoonirisk	159
9.13.6.	Valgusreostus	159
9.13.7.	Puhkealad ja nende kättesaadavus	159
9.14.	Meetmed taristu arendamiseks	160
9.14.1.	Teedevõrk.....	160
9.14.2.	Sadamad	161
9.14.3.	Raudteed	162
9.14.4.	Sademevee ärajuhtimine.....	162
9.14.5.	Tuletõrje veevarustus	163
9.14.6.	Soojavarustus.....	163
9.14.7.	Elektrivõrk	164
9.14.8.	Sidevõrk	165
9.14.9.	Taastuvenergeetika	165
9.15.	Meetmed jäätmeäitluse arendamiseks	167
9.16.	Meetmed keskkonnaohtlike objektide ja ohtlike ettevõtetega arvestamiseks	167
9.17.	Meetmed üleujutustega arvestamiseks.....	168
10. 9.18.	Meetmed kliimamuutustega arvestamiseks.....	169
9.19.	Meetmed riigikaitseliste ehitistega arvestamiseks	169
11.	OLULISE KESKKONNAMÕJU SEIREKS KAVANDATUD MEETMED JA MÕÕDETAVALD INDIKAATORID	171
12.	KSH ARUANDE EELNÕU MENETLEMISE TULEMUSED	173
11.1.	Ülevaade KSH aruande eelnõu avalikustamise tulemustest	173
11.2.	Ülevaade KSH aruande eelnõu koostööstamise ja arvamuse andmise tulemustest...	174
	KSH LÄBIVIIMISEL KASUTATUD MATERJALID.....	175

Kasutatud lühendeid

AÕKS	atmosfääriõhu kaitse seadus
DP	detailplaneering
EELIS	Eesti Looduse Infosüsteem
EKV	ehituskeeluvöönd
eRT	elektrooniline Riigi Teataja
KeHJS	keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus
KeMÜ	Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing
KeÜS	keskkonnaseadustiku üldosa seadus
KKR	keskkonnaregister
KLIS	keskkonnalubade infosüsteem
KMH	keskkonnamõju hindamine
KSH	keskkonnamõju strateegiline hindamine
KOV	kohalik omavalitsus
LKA	looduskaitseala
LKS	looduskaitse seadus
LS	lähteseisukohad
MaaPS	maapõueseadus
MP	maakonnplaneering
PlanS	planeerimisseadus
SE21	Säästev Eesti 21
VeeS	veeseadus
VTK	väljatöötamise kavatsus
VPM	väärtuslik põllumajandusmaa
VV	Vabariigi Valitsus
ÜP	üldplaneering
ÜVK	ühisveevärk ja -kanalisatsioon

Kokkuvõte

Käesolev keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruanne on koostatud Lääne-Harju valla üldplaneeringule (ÜP). ÜP-ga määratakse haldusreformijärgse Lääne-Harju valla ruumilise arengu eesmärgid ja tingimused arengute elluviimiseks järgnevas 15. aastaks, vajadusel pikemaks. ÜP annab suunised edaspidiseks maakasutuseks ja loob eeldused kaalutusotsuste tegemiseks, andes ette konkreetseid tingimused seal kus vaja, kuid olles piisavalt paindlik ka ÜP koostamise ajal ettenägematutele arengutele. ÜP-s seatud kokkulepped ja reeglid on aluseks ruumiotsustele ning elanike ja ettevõtete tegevusele.

ÜP lahenduse väljatöötamisega paralleelselt viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine, mille eesmärgiks oli arvestada keskkonnakaalutlusi strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel ja kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja edendada säästvat arengut ning minimeerida võimalused arendusteks, millega kaasneb oluline ebasoodne mõju keskkonnale.

KSH käigus kirjeldati, analüüsiti ja hinnati ÜP elluviimisega kaasneva võivaid keskkonnamõjusid, tehti ettepanekuid soodsaima lahendusvariandi valikuks ning kavandati keskkonnameetmed olulise ebasoodsa keskkonnamõju ennetamiseks ja leevendamiseks. Hindamisel võeti arvesse ÜP ulatust, sisu ja täpsusastet.

KSH läbiviimise aluseks oli ÜP LS ja KSH VTK-s esitatud teave. Hindamisel lähtuti asjakohastest õigusaktidest, strateegilistest planeerimisdokumentidest ja arengukavadest, juhendmaterjalidest, keskkonnamõju hindamise alastest teadmistest ning üldtunnustatud hindamismetoodikast.

Põhimõttelisi terviklikke alternatiivseid arengustsenaariume ÜP koostamise käigus ei tekkinud. Kaaluti erinevaid lahendusi maakasutuse ja ehitustingimuste osas, sh asukohapõhiseid alternatiivseid võimalusi, kuid nende näol ei ole tegemist alternatiivsete arengustsenaariumidega KeHJS § 40 mõistes. Nende kaalumise toimus valdavalt planeerimisprotsessi aruteludel ja töökoosolekutel, mille tulemusena leiti ka sobivamad lahendused. Eraldiseisvalt kaaluti KSH käigus alternatiivseid raskeliikluse ümbersuunamiseks Keila linnast, mille tulemusena kujundati välja ka eelistatuim lahendus (loodus)keskkonna, kultuurikeskkonna ning inimese tervise ja heaolu seisukohast.

Mõju hindamise tulemusena selgus, et kui ruumiotsuste tegemisel ning tegevuste kavandamisel ja elluviimisel järgitakse ÜP-s seatud maakasutus- ja ehitustingimusi ning KSH aruandes toodud keskkonnameetmeid, siis ei too ÜP kohase maakasutuse rakendamine eeldatavalt kaasa olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid.

KSH tulemused ja olulisemad järeldused

Käesolev KSH ei käsitle Pakri saari (Väike-Pakri ja Suur-Pakri). Pakri saarte osas on kehtiv üldplaneering (kehtestatud Paldiski Linnavolikogu 25.09.2013 otsusega nr 28), millega kavandatud maakasutus- ja ehitustingimused on koostatavasse üldplaneeringusse integreeritud muutmata kujul. Planeeringulahendusele on juba teostatud keskkonnamõju strateegiline hindamine¹ (heaks kiidetud 25.04.2013). Pakri saarte üldplaneering täismahus sisaldub ÜP lisades ning selle keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemused on kättesaadavad käesoleva aruande Lisas 1.

- Natura eelhindamise käigus tuvastati, et ühegi valla alal paikneva **loodusala** (Krassi loodusala, Laulasmaa loodusala, Nõva-Osmussaare loodusala, Pakri loodusala, Pedase loodusala, Suure-Aru loodusala, Suursoo-Leidissoo loodusala, Türisalu loodusala, Vasalemma loodusala) ning **linnuala** (Nõva-Osmussaare linnuala, Pakri linnuala ja Suursoo-Leidissoo linnuala) puhul ei kavandata ÜP-ga alale või selle lähedusse sellist muudatust maakasutuses, infrastruktuuriobjekte või muid ehitisi või tegevusi, mis tõenäoliselt võiksid mõjutada negatiivselt

¹ Pakri saarte üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine aruanne. Heaks kiidetud 25.04.2013. Hendrikson&Ko, 2008-2013

alade terviklikkust või avaldada alade kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide või liikide seisundile ebasoodsaid mõjusid.

ÜP-ga määratud alad, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist (tuuleparke), on kavandatud Natura võrgustiku aladest piisavasse kaugusesse, et välistada neile nii otsesed kui ka kaudsed ebasoodsad mõjud.

Kersalu külas nägi ÜP strateegilise vajadusena ette võimaliku väikesadama. ÜP-s näidatud võimalikus asukohas või selle piirkonnas ei saa välistada negatiivseid mõjusid Pakri loodusalale ja Pakri linnualale, mistõttu sadama rajamine sinna on komplitseeritud. Kuna sadama rajamine alale on aga komplitseeritud, soovitas KSH selleks strateegilise vajaduse kajastamisest loobuda. Omavalitsus arvestas KSH soovitusel ning Kersalu väikesadama strateegilist vajadust ÜP-ga ei planeerita.

- ÜP lahenduse koostamisel on arvestatud **kaitstavate loodusobjektide** ja nende kaitse-eesmärkidega. Selliseid muudatusi maakasutuses, millega on näha olulist negatiivset mõju kaitse- ja hoiualadele ning püsielupaikadele, ÜP-ga ei kavandata.

Enamuse püsielupaikade puhul ei jää põhimõtteliselt tuuleparkideks sobivaid alasid ka elupaikade ning lindude tõenäoliste toitumisalade vahele, kuid Keelva ja Praski merikotka püsielupaikade puhul võivad tuuleenergeetika alad siiski paikneda liigi toitumISRännete teel. Selle tõttu loobuti ÜP koostamise protsessis nendele aladele tuuleparkide planeerimisest.

Kõikides sellistes kohtades tegevuse arendamise soovi korral, kus on kattumus või puutumus kaitstava loodusobjektiga, tuleb hinnata loodusobjektile kaasneda võivaid mõjusid. Tegevuse lubamine kohas, kus see on põhimõtteliselt võimalik, kuid võib mõjutada kaitstavat liiki, on juhtumipõhine kaalutusotsus.

- Planeeringu rakendumisel avaldub mõningane mõju **kaitstavatele vääriselupaikadele**, kuna neist mitmed jäävad perspektiivsete taristuobjektide trassikoridoridesse. Mõju sõltub konkreetse taristuobjekti paiknemisest trassikoridorides ning raadatava sihi laiuusest. Raie kaitstava vääriselupaiga alal on lubatud Keskkonnaameti nõusolekul. Üle 90%-le vääriselupaikadest ÜP-ga muudatusi ei kavandata.
- ÜP mõjud **taimestikule** on lokaalselt olulised, kuid omavalitsuse skaalas olulist negatiivset mõju eeldada ei ole. ÜP kohase maakasutuse realiseerumisel väärtusliku taimkattega alad valdavas osas säilivad ja seda ka väljaspool kaitstavaid alasid. Mõjud taimestikule avalduvad peamiselt suuremate taristuobjektide ja arendusalade puhul. Taristuobjektidest olulisema mõjuga on perspektiivne Keila ümbersõit, mille väljaehitamisel kaasneb vähemal või suuremal määral raadamine ja taimkattega alade kadu kõikide ÜP koostamise protsessis kaalutavate alternatiivide korral. Üheks olulisemaks taimestunud alade kadu põhjustavaks valdkonnas võib perspektiivis kujuneda tuuleenergeetika arendamine. Eeskätt, kuna alasid, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleparke, jääb ÜP lahenduse kohaselt enam metsaaladele.

Tuuleenergeetika arendamise mõju taimestikule oleneb nii konkreetsest tuulepargist kui ka valda perspektiivis rajatavate tuuleparkide koguarvust. Kuna ÜP-ga aga tuuleparke ei kavandata, siis ei ole nendega kaasnevat mõju taimestikule ka ÜP KSH raames võimalik täpsemalt hinnata. Eeldatavasti need siiski olulist negatiivset mõju ei põhjusta. Mõju tuleb täpsustada konkreetse tuulepargi kavandamisel. Silmas tuleb pidada, et taimestikule võivad mõjud avalduda ka mitme tuulepargi koosmõjus, seega on oluline hindamisel käsitleda ka kumulatiivseid mõjusid.

- Koostatava ÜP lahendust silmas pidades toimub perspektiivis mõningane loodusmaastiku muutmine (enam rannikul ja valla idaosas) ning **loomastiku** aspektist väärtuslikemate alade kadu, kuid valla skaalas olulist loodusmaastike ning loomastiku elupaikade kadu ega teisenemise toimumist näha ei ole.

Loomastikule avalduva mõju aspektist ühed olulisemad arendused on perspektiivsed tuulepargid. Mõju on seotud eeskätt linnustliku ja nahkhiirtega (rootoritega kokku põrganud isendite

vigastumine ja hukkumine). Tõenäoline on ka tuuleparkide alade linnustiku mõningane vaesestumine. Rannikul, eriti Pakri poolsaarel, võivad lindude rändekoridoridesse rajatavad tuulepargid olla takistuseks ja hukkumise põhjustajaks rändlindudele. Tuulepargi arendamise soovi korral tuleb hinnata mõjusid linnustikule ja käsitiivalistele. Rannikust kuni 5 km kaugusele kavandatavate parkide puhul tuleb läbi viia ka linnustiku rändeteede uuring. Kas ja millises ulatuses on võimalik kavandatavasse asukohta tuuleparki rajada, sõltub mõju hindamise ja uuringute tulemustest. Ka annavad mõju hindamine ja uuringud võimaluse vajadusel leevendusmeetmete seadmiseks, kui need peaksid vajalikuks osutama.

Taristuobjektid muudavad küll maastikku, kuid ei põhjusta loomastikule olulisi häiringuid ning barjääriefekti ega too kaas arvestatavat loomastiku elupaikade kadu. Uute taristuobjektide kavandamisel ning olemasolevate laiendamisel või ümberehitamisel tuleb tagada loomade liiklumisvõimalused, vajadusel ökoduktide või muud tüüpi loomapääsude abil.

- ÜP-ga täpsustatakse Harju maakonnaplaneeringuga määratud **rohevõrgustikku** ja selle kasutustingimusi Lääne-Harju valla tasandil. Täpsustamine aitab parandada võrgustiku üldist sidusust ja toimimist ning sel on positiivne mõju taimestikule ja loomastikule, kuna seab inimtegevustele piiranguid ning aitab kindlustada looduslike alade säilimist.

Mis võivad rohevõrgustiku sidusust ja toimimist Lääne-Harju vallas enam mõjutada, on taristuobjektid ja perspektiivsed tuulepargid. Kõikide ÜP koostamise protsessil kaalutavate Keila ümbersõidualternatiividel on vähemal või rohkemal määral puutumus rohevõrgustikuga, kuid teostatavad on kõik alternatiivid. Vajadusel tuleb rakendada leevendusmeetmeid. Leevendusmeetmete rakendamise vajadust tuleb kaaluda ka juhul, kui kavandatakse suurima liiklusliiklustihedusega maanteed (Tallinn-Paldiski, Keila-Haapsalu) rekonstrueerimist.

Tuulepargid koos kaasneva taristuga võivad mõjutada rohevõrgustiku alade kvaliteeti. Rohevõrgustiku alale tuulepargi kavandamisel tuleb hinnata kaasnevaid mõjusid, silmas tuleb pidada ka võimalikku koosmõju ning tuuleparkide kavandamisel tuleb arvestada rohevõrgustiku kasutustingimustega.

Valla rohevõrgustiku sidusus naaberomavalitsuste rohevõrgustikega on võrgustiku heaks toimimiseks on piisav.

- Lääne-Harju valla territoorium paikneb suures osas kaitsmata ja nõrgalt kaitstud **põhjaveega** alal, mis tähendab, et tegevuste kavandamisel tuleb arvestada põhjavee kõrge ja väga kõrge reostustundlikkusega. Põhiliseks koormusallikaks põhjaveele on põllumajandustegevus, mittenõuetekohased reoveepuhastid ning reovee kogumissüsteemiga ühendamata majapidamised. Põhjavee reostumise vältimise seisukohast on oluline keskkonnanõuete täitmine, samuti reovee kogumissüsteemide korrastamine ja nõuetele vastavuse kontroll. Kui keskkonnanõuded on täidetud, siis olulist negatiivset mõju põhjaveele eeldada ei ole.

ÜP kajastab olemasolevaid **reoveekogumisalasisid** vastavalt ÜVK arengukavale, muudatusi siinkohal ei kavandata. ÜVK arendamise kava ülevaatamisel tuleb hinnata, kas planeerimis- ja ehitustegevuse tulemusena toimunu vastab hoonestatud ala reoveekogumisalade määramiseks kehtestatud tingimustele ja kriteeriumitele ning vajadusel tuleb reoveekogumisaladega kaetavate alade ulatust korrigeerida.

ÜP kohase maakasutuse realiseerumisega **joogivee liigvähenemist** näha ei ole. Küll võib Paldiski linnas joogivee kättesaadavust mõjutada linna kavandamisel oleva pump-hüdroakumulatsioonijaama (PHAJ) ehitamine juhul, kui PHAJ ehitamise käigus ei rakendata selle KMH aruandes² toodud meetmeid. PHAJ ehitamise perioodil Paldiski linna teiste arendustegevuste kavandamisel, mis samuti vajavad põhjavee ressursi, on tarvis arvestada PHAJ-ga koos avalduda võiva mõjuga. Linna joogiveega varustamine peab olema tagatud ka erinevate tegevuste koosmõjus.

² Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamine. Skepast&Puhkim OÜ 2021

- ÜP lahendusega on lähtuvalt valla ruumilise arengu vajadusest **pinnaveekogude** äärde planeeritud nii uusi elamualasid, segafunktsiooniga alasid, äri ja tootmise kui ka sadama maa-alasid, sh nähakse ette olemasolevate kaubasadamate laiendamist. Pinnaveekogudega seotud piirangud tulenevad peamiselt õigusaktidest. Kui tegevuste kavandamisel lähtutakse pinnaveekogude ning ranna ja kalda kaitset ja kasutamist reguleerivatest õigusaktidest, strateegilistest dokumentidest ning vesikonnapõhisest veemajanduskavast, siis olulist negatiivset mõju pinnaveekogudele eeldada ei ole. Veekogude äärde tegevuste kavandamisel tuleb silmas pidada ka veekogumi seisundile seatud eesmärki, et mitte ohustada selle saavutamist.

ÜP-ga ei kavandata tegevusi, mis võiksid muuta **kalade rändetingimusi**. Kalade rändetingimuste tagamiseks tuleb teha koostööd riigiasutuste ja kohaliku omavalitsusega kohapõhiste lahenduste leidmiseks.

Ehituskeeluvööndi vähendamine on lubatud, kui see ei avalda negatiivset mõju ranna ja kalda kaitse eesmärkidele. Ehituskeeluvööndi vähendamine võib toimuda vaid Keskkonnaameti nõusolekul, kelle pädevuses on anda ka hinnang ehituskeeluvööndi vähendamise võimalikkusele.

ÜP-ga kavandatakse maakasutuse muudatusi ka **maaparandussüsteemidega** hõlmatud aladel. Kuivendatud maa-alade kasutamisel tuleb tagada maaparandussüsteemide jätkusuutlik funktsioneerimine. ÜP tingimused maaparandussüsteemi aladel ehitamiseks tagavad maaparandussüsteemide toimimise.

ÜP-ga määratud **supelranna maa-alade** kasutusele võtmisel supluskohtadena tuleb silmas pidada, et need peavad vastama sotsiaalministri 03.10.2019 määruse nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“ nõuetele. Supluskohtade nõuetekohase kasutamisega ei kaasne ümbritsevale keskkonnale olulist negatiivset mõju.

- **Pakri panga piirkonda tegevuste kavandamisel tuleb silmas pidada piirkonna varinguohtlikkust.** Teadaolevatele andmetele tuginedes võib ca 20 kuni 40 a intervalliga variseda 10 m laiune astang, lisanduv vibratsioon võib varingu toimumist kiirendada. Soojade talvede sagenemisel tõenäoliselt varingute sagedus suureneb. Ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt ei ole ÜP kehtivuse ajal soovitatav rajatise ega ehitise kavandada ja püstitada astangu servale lähemale kui 40 m. Samuti ei ole soovitatav kavandada piirkonda maakasutuse juhtotstarbeid, millega luuakse eeldused uute ehitiste tekkeks. Kuna ÜP-ga kavandatakse piirkonda jalg- ja jalgrattateed ning ärimaa juhtotstarvet, on soovitatav ÜP lahendus eelnevalt lähtuvalt üle vaadata.
- Üldplaneeringu koostamisel on üldjuhul arvestatud arvele võetud **maardlatega**, kuid paiguti kavandatakse maakasutuse muudatusi ning nähakse ette perspektiivseid taristuobjekte ka maardlate aladele. Paiguti kattub ÜP-ga kavandatav ka mäeeraldistega, kus on kehtiv kaevandamisluba. Nt kavandatakse ÜP-ga supelranna maa-ala Rummu lubjakivimaardlale ja osaliselt sealse karjääri alale ning võimalikku ümbersõitu Keila linnast Ohtu turbamaardlale. Lisaks kattuvad maardlatega perspektiivsed tuuleenergeetika alad. Silmas tuleb pidada, et maardla alale igasuguse muu tegevuse kavandamiseks peab olema alal kaevandamine lõppenud ning üldjuhul ka maavara ammendunud. Kui maavara ei ole ammendunud, on muu tegevus võimalik juhul, kui selleks on saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastus või luba.
Rummu lubjakivimaardlal asuva karjääri vahetusse lähedusse supelranna arendamisel ja kasutamisel tuleb arvestada karjäärist lähtuvate häiringutega.
- ÜP kohane maakasutus toob kaasa **väärtusliku põllumajandusmaa** (VPM) kogupindala mõningase vähenemise (ca 11%), kuid see jääb ebaolulisele tasemele. ÜP lahenduse kohaselt tuleb VPM hoida üldjuhul põllumajanduslikus kasutuses, kuid välistatud ei ole ka muud tegevused, sealjuures on võimalik kaaluda tuuleparke. Igasuguste muude tegevuste kavandamine peab olema põhjendatud ja hoolikalt läbi kaalutud, vajadusel tuleb hinnata kaasnevaid mõjusid. Eelistada tuleb tegevusi, mis ei põhjusta VPM-i kogupindala olulist vähenemist, massiivide põhjendamatu killustamist ega kahjusta väärtusliku põllumajandusmaa

sihtotstarbelist kasutamist tulevikus. Ehitiste kavandamine väärtuslikule põllumajandusmaale peaks olema lubatud vaid väga põhjendatud juhtudel, kui selleks ei leidu teist mõistlikku alternatiivi ning soovitatav on eelistada massiivi ebakorrapäraseid servaalasid, mille põllumajanduslik kasutamine on niikuinii raskendatud. Kui tegevuste kavandamisel peetakse silmas eeltoodut, siis olulist negatiivset mõju väärtuslikule põllumajandusmaale ei kaasne.

- Planeeringulahendus arvestab teadaolevate **kultuuripärandi** objektidega. ÜP lahenduse ja seatud tingimustega on kultuurimälestiste, XX sajandi arhitektuuripärandi, maaehituspärandi ning militaarobjektide säilimine ja kaitse tagatud. Halvas seisus militaarpärandi objektide säilitamiseks ja kaitseks on KSH aruandes antud soovitusel.

Keila ümbersõidu trassi alternatiividele I ja II, kus alternatiivi realiseerimisel on tõenäoliselt vaja laiendada ja ümber ehitada olemasolevaid teid, jääb kaks arheoloogiamälestist: linnus „Ohtu linnamägi“ (reg nr 17901) asukohaga Ohtu külas ning asulakoht (reg nr 17889) Lehola külas. Eeltoodud alternatiivide realiseerimisel kaasneb mälestiste hävimine ehitusala ulatuses ning kaasnev mõju on pöördumatu. Nende alternatiivide osas on tarvis teha koostööd Muinsuskaitseametiga ning järgida muinsuskaitseasutuses kinnismälestisel ja selle kaitsevööndis tööde tegemiseks seatud tingimusi. Ümbersõiduks tuleks võimalusel siiski eelistata lahendust, kus arheoloogiapärand säilib pinnases kahjustamata kujul.

Arheoloogiamälestisi (kivikalmed, asulakohad, kultusekiivid jms) asub arvukalt kogu valla piires kõikides valla asulates. Nende aladel võib uute arheoloogiliste leidude ilmsikstuleku tõenäosus olla suur ning ehitus- ja kaevetöödel tuleb seal arvestada kultuuriväärtusega leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega.

Planeeringulahendus arvestab väärtuslike maastike ja miljööväärtuslike aladega. Nende väärtuste säilimist tuleb silmas pidada ka tuuleparkide kavandamisel.

Pärandkultuuriobjektide säilimine ja kaitse sõltub eelkõige maaomaniku teadlikkusest, väärikusest ja soovist, kuna need ei ole riikliku kaitse all. Kohalik omavalitsus on pärandkultuuriobjektide säilitamise ja kaitse vajadust teadvustanud ÜP koostamise käigus ning see on ÜP-s kogukondliku kokkuleppena fikseeritud.

- ÜP lahenduse elluviimise mõju **asustusele ja rahvastikule, sotsiaalsele taristule ning ettevõtlusele** on eeldatavalt positiivne. Maakasutuse korrastamine ja perspektiivse maakasutuse määramine annab nii maaomanikele kui elanikele parema kindlustunde. Asustuse arendamine eeskätt olemasolevate asustusala tihendamise ja vajadusel laiendamise põhimõttel vähendab survet sotsiaalsele taristule, transporditaristule ning looduskeskkonnale. Jalg- ja jalgrattateede võrgustiku väljaarendamisega paranevad oluliselt erinevate elanikkonnagruppide liikumisvõimalused, teenuste ja kohtade kättesaadavus ning liiklemise ohutus. Äritegevuseks uute alade planeerimine ning tootmistegevuseks ruumiliste eelduste loomine toetab ettevõtluse arengut ning seeläbi ka uute töökohtade tekkimist. Negatiivsete mõjudena võib ettevõtlustegevus mõjutada looduskeskkonda ning põhjustada häiringuid inimesele (nt müra, õhusaaste). Negatiivseid mõjusid saab ennetada/leevendada tegevuse asukoha hoolikal kaalutlemisel, läbi keskkonnanõuete täitmise ja leevendusmeetmete rakendamise.
- ÜP-ga kavandatava maakasutuse realiseerumisega ei kaasne olulist negatiivset mõju elanike **joogivee kvaliteedile**, kui tegevuse kavandamisel ja läbiviimisel järgitakse veekaitsemeetmeid, sh välditakse pinnase- ja põhjaveereostuse tekkimist ning reostuse tekkimisel likvideeritakse see operatiivselt ja asjatundlikult. Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei ole soovitatav rajada uusi salvkaeve joogiveeallikatena.
- Mõju **välisõhu kvaliteedile** (müra, õhusaaste, lõhnaäiringud) võivad avaldada eeskätt uued tootmisettevõtted ja taristuobjektid ning olemasolevate arendused. Tootmispiirkondade lähedusse, mille arendamist ÜP-ga soodustatakse, uusi tundlike alasid ei kavandata, kuid paiguti piirnevad need olemasolevate elamualadega. Tootmistegevuste arendamisel tuleb lähtuda eelkõige inimese tervise ja heaolu kaitse põhimõttest. Silmas tuleb pidada, et

tundlikumate alade ja objektide lähedusse lubatakse vaid selliseid tegevusi, millega kaasnevad häiringud inimese tervisele ja heaolule on väheolulised. Olemasolevate tootmisalade kõrvale ei ole jällegi soovitatav lubada uusi tundlikumaid alasid ja objekte, kui on näha, et tootmistegevus ei suuda tagada neile nõuetekohast välisõhu kvaliteeti. Tegevuste läbiviimisel tuleb vajadusel rakendada häiringuid leevendavaid meetmeid.

Liiklusest lähtuvad häiringud on seotud eeskätt müraga ning probleeme võib peamiselt tekkida suurema liiklustihedusega maanteed ja raudteede puhul, kus liiklevad ka kaubarongid (Lääne-Harju vallas eeskätt Tallinn-Paldiski mnt, Keila-Haapsalu mnt, Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna mnt ning Tallinn-Paldiski raudtee). ÜP raames koostatud mürauuringus on välja töötatud hinnangulised kaugused, kuhu ei ole soovitatav planeerida uusi müratundlikemaid alasid, eeskätt elamualasid. Kuna ÜP-ga neid siiski vastavatesse tsoonidesse kavandatakse, siis tuleb arvestada, et arendamine nendele aladele eeldab meetmete rakendamist müra mõju vähendamiseks. Müra leevendamise vajadusega on tarvis arvestada ka juhul, kui Keilast ümbersõiduks valitakse mõni lõunapoolsetest alternatiividest. Leevendusmeetmete rakendamisel olulist negatiivset mõju eeldada ei ole.

ÜP lahenduse kohaselt planeeritakse valda ka supelranna ja kalmistu maa-alasid, millele ÜP-ga mürakategooriaid määratud ei ole. Supelrandadesse ja kalmistutele ei tohiks levida müra, mis häirib sealseid tegevusi ja külastajaid. Eeldused selleks saab luua mürakategooriate määramisega, mistõttu on soovitatav ÜP lahendus siinkohal üle vaadata ja ka need otstarbed kategoriseerida.

- Maapinna kaudu leviv **vibratsioon** võib olla tajutav eeskätt raudteede läheduses, samuti võib seda põhjustada kaevandamine juhul, kui teostatakse lõhkamisi. Kuna ÜP-ga planeeritakse maakasutuse muudatusi ka raudteede äärde, siis on edaspidi soovitatav raudtee lähedusse tegevuste arvestada võimaliku vibratsiooniga ning ehitiste projekteerimisel sellest lähtuda. Vibratsiooniaspekt tuleb üle vaadata ka mäeeraldiste kavandamisel, kus plaanitakse lõhkamistöid.
- **Radooni sisaldus** Lääne-Harju valla pinnastes ulatub normaalsest (10-50 kBq/m³) kõrgeni (50-100 kBq/m³). Aladel, kus radooni (Rn) sisaldus pinnaseõhus ületab väärtuse 50 kBq/m³ ning sellega piirnevatel normaalse radoonisisaldusega 30-50 kBq/m³ aladel tuleb käsitleda võimalikku radooniprobleemi ning vajadusel viia läbi pinnaseõhu radoonisisalduse uuring. Uuringuvajadus üle otsustab projekteerija projekteerimise käigus. Radooni teema käsitlemine on asjakohane Pakri saartel, Paldiski linnas, Keila-Joa alevikus ning Laoküla, Lohusalu, Laulasmaa, Meremõisa, Käesalu, Keelva, Tõmmiku, Pedase, Vilivalla, Harju-Risti ja Altküla külates.
- Koostatav ÜP arvestab nii olemasolevate **puhkealadega** kui ka soodustab uute puhkeotstarbeliste alade tekkimist. Läbi looduslike haljasalade, parkmetsade maa-alade ning kohaliku väärtusega metsa maa-alade määramise pöörab ÜP suurt rõhku asutusaladel ja nende läheduses asuvate väärtuslikele aladele. Sellega luuakse eeldused kohalikele elanikele nii esteetiliste, kultuurilooliste kui ka puhkemajanduslikult väärtuslike piirkondade säilimiseks. Uute jalg- ja jalgrattateede marsruutide kavandamine aitab parandada puhkealade kättesaadavust ja ligipääsuvõimalusi.

Paldiski linnas Paldiski Põhjasadama vahetusse lähedusse mere äärde haljasmetsa ja parkmetsa maa-ala määramisega luuakse võimalused linna elanikele pääsuks mere äärde ka perspektiivsetes tingimustes. Arvestada tuleb, et Paldiski Põhjasadama alale kavandatav perspektiivne raudteetrass lõikab aga ära senise juurdepääsu mere äärde jäävale matkarajale, mis on muuhulgas osa rahvusvahelisest E9 matkarajast. ÜP-ga tuleb tagada matkaraja katkematus. Kui matkaraja kulgimine olemasoleval marsruudil ei ole edaspidi võimalik, tuleb muuta raja marsruuti. Kuna eeltoodud haljasmetsa ja parkmetsa ala ning matkarada jäävad ka ohtlike ettevõtete ohualadesse, kus on oht suurõnnetuseks, siis on oluline tagada aladele ööpäevaringne ohutu ja takistusteta läbipääs, et õnnetuse korral oleks võimalik sealt kiiresti lahkuda.

- Valla **sõiduteede võrgustik** on suuresti välja kujunenud ning olulist parandamist ei vaja, välja arvatud mõned probleemseid kohad. Nende lahendamiseks nähakse ÜP lahenduses ette mitmeid uusi teelõike ja olemasolevate teede laiendusi. Teedevõrgu arendamisel on positiivne mõju eeskätt liiklemise ohutuse ja mugavuse seisukohast, kuna tegemist on suhteliselt suure ja üha kasvava liiklussagedusega omavalitsusega.

ÜP-ga on kavas reserveerida koridor põhjapoolsele ja lõunapoolsele ümbersõidule Keila linnast, mis ÜP eelnõus näidatakse mitmes alternatiivis. ÜP KSH raames toimunud lõunapoolsete alternatiivide võrdluse tulemusena leiti, et mõlema ÜP kohasel alternatiiviga on eeldada olulise negatiivse mõju avaldumist. Kultuurikeskkonna seisukohast on suurema mõjuga alternatiiv I, kuna selle alale jääb kaks arheoloogiamälestist, mis ehitusala hävivad.

ÜP kohaste alternatiivide I ja II puhul on vajalik koostöö Muinsuskaitseametiga selgitamiseks välja, kas alternatiivid on teostatavad kultuuripärandi seisukohast.

Keila ümbersõidualternatiivide edasisel kaalumisel on oluline silmas pidada ka ümbersõidu loogilisust, liiklemise ohutust ning seda, kuidas toimub raskeveokite liikumine ümbersõidule nende variantide puhul, kus ümbersõit algab/lõpeb Keila linnas. Lahendus, kus ümbersõit algab/lõpeb Keila linnas ning raskeveokite liikumine ümbersõidule toimub läbi linnakeskkonna, ei täida ümbersõidu eesmärki.

ÜP-ga kavandavate **jalg- ja jalgrattateedega** lahendatakse ära täna täielikult puuduvad ühendused, paraneb erinevate sihtkohtade ja teenuste kättesaadavus ning mitmekesistuvad liikumisvõimalused, millel on otsene positiivne mõju liiklusohutusele ja inimese heaolule. Asulasisesed ning suurema kasutusintensiivsusega asulaid nende lähialadega ühendatavad jalg- ja jalgrattateed on soovitatav valgustada. Piirkondades, kus maastiku iseloom ning asustuse ja taristuobjektide paiknemine seda võimaldavad, tuleb eelistada jalgratta- ja jalgteede rajamist eemale mootorsõidukiliiklusest.

- ÜP lahenduse koostamisel on arvestatud nii olemasolevate **raudteede** kui ka perspektiivsete võimalike ühendustega (Vasalemma-Rummu vahelise rongiliikluse taastamine, uued raudteelõigud Paldiski linnas). Raudtee ehitamine, laiendamine ja rekonstrueerimine toimub vastavate tegevuslubade (projekteerimistingimused, ehitusluba) alusel.

Silmas tuleb pidada, et perspektiivne Paldiski Põhjasadamat ärimaadega ühendav raudteelõik on ÜP-ga kavandatud ohtliku ettevõtte Palsteve OÜ eriti ohtlikku alasse, mis tähendab õnnetuse tõenäosuse suurenemist. Raudtee kavandamisel tuleb sellega arvestada. Raudtee rajamisel tuleb tagada juurdepääs piirkonda kavandatavale väikesadamale.

Paldiski Põhjasadamat ärimaadega ühendava raudteelõigu osas tuleb silmas pidada ka seda, et piirkonnas on klindias tang ning kõrguste vahe Majaka tänava ja Salavat Julajevi tee vahel. Raudteelõigu kavandamisel on oluline analüüsida, millised on raudtee rajamiseks realselt võimalikud tehnilised lahendused.

- **Sadamate** rajamine, laiendamine ja rekonstrueerimine toimub vastavate tegevuslubade (veeluba, ehitusluba) alusel. Kavandatava tegevuse keskkonnamõju hinnatakse tegevusloa taotluse menetluse käigus. Looduskaitseaduse kohaselt on lubatud rajada sadamarajatisi, mis on ette nähtud detailplaneeringuga ning keskkonnaseadustiku üldosa seaduse kohaselt ei anta keskkonnaluba enne detailplaneeringu kehtestamist. Seega on sadamate arendamiseks vajalik ka detailplaneering.

Väikesadamate arendamisel tuleb arvestada Eesti mereala planeeringus toodud suunisega, mille kohaselt tuleb uued väikesadamad rajada looduslikult sobivatesse kohtadesse.

Paldiskisse kavandatava väikesadama puhul tuleb sadamale tuleb tagada mitu juurdepääsuteed ning need arusaadavalt tähistada, et oleks tagatud Palsteve OÜ ohualast väljumise võimalus mistahes kohas ja tingimustel tekkinud õnnetuse korral.

- **Sademevee ärajuhtimise** kavandamisel on oluline lähtuda kavandatava tegevuse iseloomust, konkreetsest keskkonnast ja piirkonna reostatuse tasemest. Eelistada tuleb säästvaid lahendusi, mille kohaselt on esmatähtis kokku kogutava sademevee hulga piiramine.
- **Tuletõrje veevõtukohtade** osas tuleb tagada, et need on tehniliselt korras, aastaringselt ligipääsetavad ning neis on pidevalt tagatud piisav veekogus või vooluhulk tulekahju kustutamiseks. Kui tuletõrje veevarustuseks määratud veevõtukohtade seisund ei ole teada, tuleb see üle vaadata, et anda hinnang veevõtukohta kasutatavusele.
- ÜP-ga ei anta luba tuuleparkide rajamiseks, vaid **määratakse põhimõttelised alad, kus tuuleenergia tootmise perspektiivi väljaselgitamine on edaspidi lubatud**. Vastava perspektiivi väljaselgitamine toimub detailplaneeringu ja selle raames läbi viidava keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) tulemusena. ÜP KSH läbiviimisel on välja töötatud nõuded uuringuteks vms täiendavateks töödeks, millega tuleb DP koostamisel ja selle KSH läbiviimisel arvestada. Tuulepargi rajamisega ei tohi kaasneda olulisi keskkonnamõjusid ning kaasnevaid häiringuid tuleb leevendada maksimaalses võimalikus matus.

ÜP lahenduse kohaselt on vallas ka kohti, kus tuulepargi kaalumiseks sobiv ala kattub muu kavandatava maakasutusega. Võimalike konfliktide vältimiseks on soovitatav kattumus muu maakasutusega välistada.

- **Päikesepargi** rajamiseks tuleb eelistada vähemväärtuslikku või kasutusest välja langenud ala (nt parkimisala, väheviljakas põllumajandusmaa, väheväärtuslik karjamaa, kasutusest välja jäänud tootmisala vms). Ulatuslikku päikeseparki ei tohiks lubada väärtuslikule maastikule, rohevõrgustikku, väärtuslikule põllumajandusmaale, ilusa vaatega kohta, kaitsealadele ning kohtadesse, kus need võivad ohustada kaitsealuseid liike läbi temperatuuri tõusu, paisumise või päikesepaneelide jahutamisest tingitud elupaiga vee režiimi muutuse. Tihedama asutusega aladel on soovitatav eelistada paneelide paigutamist hoone külge (katusele, seintele), et vähendada paneelidega kaasnevaid häiringuid naaberaladele.
- ÜP-ga luuakse maakasutuslikud eeldused (läbi jäätmekäitluse maa-ala juhtotstarbe määramise) perspektiivis uute **jäätmekäitluskohtade** rajamiseks. ÜP-ga määratavad asukohad on põhimõtteliselt sobivad kas jäätmejaama või kompostimisväljaku rajamiseks. Jäätmekäitluskoha rajamise ja kasutamisega ei tohi kaasneda olulist negatiivset mõju pinnasele, pinna- ja põhjaveele ning olulisi häiringuid ümberkaudsetele aladele müra, õhusaaste ja lõhnahäiringute näol.
- ÜP-ga maakasutuse muudatusi likvideerimata **jääkreostusobjektide** aladele ei kavandata. Edaspidi, kui selleks tekib soov, ei tohi jääkreostuse alale lubada arendada uusi tegevusi enne, kui jääkreostus on nõuetekohaselt likvideeritud.

Võimalik perspektiivne keskkonnaohtlik objekt on radioaktiivsetele jäätmetele lõppladustuspaik, millele asukohta leidmiseks on algatatud kohaliku omavalituse eriplaneering³. Radioaktiivsete jäätmete ladestamise võimalikud keskkonnamõjud hinnatakse eriplaneeringu KSH käigus.

- ÜP-ga kavandatakse maakasutuse muudatusi ka valla territooriumil asuvate **ohtrike ettevõtete** ohualadesse, sh eriti ohtlikusse tsoonis. Silmas tuleb pidada, et ohtliku ettevõtte ohuala erinevatesse tsoonidesse tohib hooneid ja objekte planeerida teatud tingimustel⁴. Neid tingimusi silmas pidades peab kohalik omavalitsus analüüsima, kas ÜP-ga määratud maakasutuse juhtotstarbed ja nende ulatus on piiranguid ja tingimusi arvestades otstarbekad.

Ohtliku ettevõtte ohutsoonis tegevuste kavandamisel on oluline silmas pidada, et kõigil ohualas viibivatel isikutel peab olema õnnetuse korral võimalik ohualast kiiresti lahkuda. Selleks peab nii

³ Lääne-Harju Vallavolikogu 28.jaanuar 2020 otsus nr 6, kättesaadav: <https://laaneharju.ee/volikogu-otsused-2020>

⁴ Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine, Päästeamet 2018, leitav <https://www.rescue.ee/files/2018-11/metoodika-28.03.2018.pdf?dfb4f8b2f6>, kasutatud 30.09.2021

tootmis- kui elamualadel olema mitu eri suundadesse viivat juurdepääsu võimalust. Piiratud tootmisterritooriumidel (nt Paldiski Lõunasadam) tuleb tegevuste lisandumisel kaaluda üldist evakuaatsiooniteede modelleerimise vajadust.

Paldiski väikelaevasadamale tuleb tagada mitu juurdepääsuteed ning need arusaadavalt tähistada, et oleks tagatud Palsteve OÜ ohualast väljumise võimalus mistahes kohas ja tingimustel tekkinud õnnetuse korral.

Paldiski Põhjasadama alale ÜP-ga planeeritud raudteelõigu rajamisel tuleb arvestada, et suureneb Palsteve OÜ-s õnnetuse tagajärgede raskusaste ning õnnetusse võivad saada haaratud Majaka tänava äärsed elamualad.

ÜP-ga on kavandatud võimalik asukoht LNG/LPG terminalide rajamiseks Paldiski LNG sadama piirkonda. Eeldada võib, et selline terminal või terminalid oleksid A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte/ettevõtted. Sellisel juhul jäävad ÜP-ga Pakrineemele kavandatud supluskohas viibivad isikud terminalide ohualasse. Tegevuste edasisel kavandamisel tuleb arvestada, et inimestel oleks võimalik supluskohast kiiresti lahkuda mistahes suunas, olenevalt tekkinud suurõnnetuse iseloomust, ilmastikuoludest ja muudest asjaoludest.

- Üleujutusohu piirkondi ja üleujutusohuga seotud riskipiirkondi ning suure üleujutusala siseveekogusid Lääne-Harju vallas ei ole, kuid kuna tegemist on rannikuäärse omavalitsusega, siis võib esineda **korduva üleujutusega alasid**.

Lääne-Harju valla ÜP koostamisel on ehituskeeluvööndi lähtejooneks võetud Eesti topograafia andmekogu põhikaardile kantud veekogu veepiir, mitte 1 m kõrgune samakõrgusjoon (looduskaitseadusest tulenev nõue). Lähtejoone määramine tuleb planeeringu koostamise käigus üle vaadata, et see oleks kooskõlas looduskaitseadusega.

Korduva üleujutusega alal tuleb üldjuhul vältida uute ehitiste püstitamist ning ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku tegemist, et mitte luua eeldusi uuteks ehitisteks. Ehitamist korduva üleujutusegaalale peaks olema võimalik kaaluda vaid väga põhjendatud juhtudel. Kui ehitamine korduva üleujutusega alale osutub vajalikuks, tuleb ehitise kavandamisel arvestada üleujutustest tulenevate riskidega ning rakendada meetmeid ehitiste kaitseks ja üleujutusega kaasnevate negatiivsete mõjude leevendamiseks.

Pärast korduva üleujutusega ala piiri korrigeerimist on soovitatav kohalikul omavalitsusel eelnevalt lähtuvalt analüüsida, kas ÜP-ga määratud maakasutuse juhtotstarbed ja nende ulatus on korduva üleujutusega alale antud meetmeid silmas pidades otstarbekad ja asjakohased.

- ÜP koostamisel on arvestatud võimalike **kliimamuutustega** läbi maakasutuse kavandamise ning maakasutus- ja ehitustingimuste. Silmas tuleb aga pidada, et planeerimise meetmed on vaid üks osa kliimamuutustega kohanemise meetmetest. Kliimamuutustega toimetulek sõltub muuhulgas sotsiaalmajanduslikest protsessidest, tehnilisest ja sotsiaalsest taristust, omavalitsusüksuse haldusvõimekusest, indiviidide teadlikkusest kliimamuutustest ning võimekusest ja võimalustest nendega arvestamisel.
- ÜP-ga on paiguti kavandatud maakasutuse muudatusi ka **riigikaitseliste ehitiste** piiranguvöönditesse, samuti on seal lubatud kaaluda tuuleparke. Kuna harjutusväljaku ja lennuvälja tegevusega kaasneb müra, mida on üldjuhul keeruline leevendada, siis ei ole soovitatav nende piiranguvöönditesse müratundlikke alasid siiski mitte kavandada. Kui see siiski vajalikuks osutub, siis tuleb arvestada tegevusega kaasnevate häiringutega. Tuuleparkide rajamise soovi korral tuleb silmas pidada, et riigikaitseliste ehitiste piiranguvööndisse püstitav ehitis ei tohi vähendada riigikaitseliste ehitiste töövõimet ega suurendada sellele ohtu.

Olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimise ja leevendamise meetmed ning seiremeetmed

KSH läbiviimisel kavandati erinevate valdkondade lõikes keskkonnameetmed olulise negatiivse keskkonnamõju ennetamiseks ning negatiivsete mõjude leevendamiseks (KSH aruande ptk 10).

Olemuselt on need pigem suunised edasiste tegevuste kavandamiseks, et tulevikus ära hoida olulise negatiivse keskkonnamõju tekkimist ning vähendada kaasnevaid mõjusid.

KSH käigus töötati välja ka meetmed keskkonnaseisundi ja seda mõjutavate tegurite järjepidevaks jälgimiseks (KSH aruande ptk 11). Nende eesmärgiks on teha varakult kindlaks, kas ÜP elluviimisega kaasneb oluline negatiivne keskkonnamõju ning vajadusel rakendada ebasoodsat keskkonnamõju vältivaid ja leevendavaid meetmeid.

Sissejuhatus

Lääne-Harju valla üldplaneeringu (ÜP) koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) algatati Lääne-Harju Vallavolikogu 25. septembri 2018 otsusega nr 117⁵.

1. KSH eesmärk on hinnata ÜP elluviimisega kaasneda võivat olulist keskkonnamõju, selgitada välja alternatiivsete lahenduste võimalused ning määrata vajadusel meetmed negatiivsete mõjude ennetamiseks ja leevendamiseks. KSH peab toetama ÜP lahendust ning minimeerima võimalused arenduseks, millega kaasneb oluline ebasoodne mõju keskkonnale.

KSH käsitlusala on ÜP-ga hõlmatav ala ehk Lääne-Harju valla haldusterritoorium. Vajadusel, sõltuvalt eeldatavalt mõjutatavast keskkonnaelemendist ja mõju ulatusest, arvestatakse keskkonnamõju hindamisel ka ala väljaspool planeeringuala. KSH täpsusaste vastab ÜP täpsusastmele.

KSH läbiviimise aluseks on Lääne-Harju valla ÜP lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsus (ÜP LS ja KSH VTK). ÜP LS ja KSH VTK koos esitatud ettepanekutega on avalikustatud ÜP koostamise korraldaja (Lääne-Harju Vallavalitsuse) veebilehel.

KSH aruande koostamisel on lähtutud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS-e) §-st 40⁶.

Käesolev KSH ei käsitle Pakri saari (Väike-Pakri ja Suur-Pakri). Pakri saarte osas on kehtiv üldplaneering (kehtestatud Paldiski Linnavolikogu 25.09.2013 otsusega nr 28), millega kavandatud maakasutus- ja ehitustingimused on koostatavasse üldplaneeringusse integreeritud muutmata kujul. Planeeringulahendusele on juba teostatud keskkonnamõju strateegiline hindamine⁷ (heaks kiidetud 25.04.2013). Pakri saarte üldplaneering täismahus sisaldub ÜP lisades ning selle keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemused on kättesaadavad käesoleva aruande Lisas 1.

⁵ Kättesaadav: <https://laaneharju.ee/uldplaneering>

⁶ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/116112010013?leiaKehtiv>

⁷ Pakri saarte üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise aruanne. Heaks kiidetud 25.04.2013. Hendrikson&Ko, 2008-2013

Kavandatava tegevuse sisu ja eesmärgid

2.1. ÜP sisu ja peamised eesmärgid

2. Koostatava ÜP eesmärk on kogu Lääne-Harju valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine. ÜP annab ruumilise väljundi valla arengukavas määratletud strateegilisele arenguvisionile. Sellest tulenevalt on ÜP eesmärgiks ruumiliste eelduste loomine heakorrastatud ja turvalisele elukeskkonnale, kus on kättesaadavad ja vajaduspõhised avalikud teenused, mitmekesised liikumisvõimalused ning kodulähedased töökohad. ÜP-ga luuakse Lääne-Harju vallas eeldused ligitõmbava elu-, ettevõtlus- ja külastuskeskkonna loomiseks.

Ühinenud omavalitsuste (endiste Keila, Padise ja Vasalemma valdade ning Paldiski linna) senisest ruumilisest arengust, arengukavas sõnastatud visioonist lähtuvalt ning Lääne-Harju valla omapära silmas pidades, on valla ruumilisteks vajadusteks:

- väljakujunenud asustusstruktuurile toetava mitmekesise ja valikuvõimalusi pakuva elu- ja majanduskeskkonna kujundamine;
- eelduste loomine töökohtade, haridusasutuste ja teenuste kättesaadavuseks uute elamualade kavandamisel või olemasolevate arendamisel;
- erinevaid transpordiliike toetava transpordivõrgustiku arendamine, võimaldamaks kiireid ja vajaduspõhiseid ühendusvõimaldusi valla sees ning sellest väljapoole;
- taastuenergia osakaalu suurendamine energiavarustuses, tagades energiasäästlike meetmete rakendamisel keskkonnamõju vähendamise;
- loodusväärtuste hoidmiseks ruumiliste eelduste loomine, sh mitmekesise rannikupiirkonna arendusvõimaluste edendamine elu- ja puhkepiirkonnana;
- piirkondade omanäolisuse ning väärtuste säilitamine ja tuumikfunktsioonide (elukeskkond, ettevõtlus, puhkepiirkond) arendamise toetamine;
- rohevalla mudelil - puhta looduse ja terve elukeskkonnaga säästlik ja nutikas piirkond - põhineva jätkusuutliku elukorralduse loomine, mis hõlmab kohalikku omavalitsust, haridusasutusi, kohalikku ettevõtlust ja kogukonda.

Taristu arendamisel on võtmesõnaks ühistransport – olemasoleva raudteeühenduse hoidmine ja parendamine ning raudteepeatuste arendamine transpordisõlmedeks. Transpordiühenduste osas on eristatavad kaks suunda - Paldiski sadama ja Tallinna ühendus, et rahuldada kaubatransiidi vajadusi ning kohalikku elanikkonda teenivad raud- ja maanteeühendused. Taastuenergeetika arendamiseks soodustatakse tootmist nõ enda ja kogukondade tarbeks.

Ettevõtluse osas soositakse ennekõike väljakujunenud tootmisalade edasiarendamist töötleva tööstuse ettevõtetele, mille nõudmised ruumile, logistikale, taristule ja tööjõule on suuremad, kui nt teenindavas sektoris. Arvestades juba olemasolevaid ettevõtteid ning Tallinna ja Keila linna suurt mõju tööjõuturule, on ettevõtlusalade arendamisel peamiseks eesmärgiks alade ligipääsetavuse tagamine. Paldiski linn, johtuvalt selle headest eeldustest - sadamast, raud- ja maanteedest, elektrivõimsusest ja kitsendusteta potentsiaalsetest arendusaladest – jätkab ettevõtlussektori arenguvedurina. Teiseks potentsiaalseks tööstuspiirkonnaks on Rummu-Ämari. Loodus-, seiklus- ja puhketegevustega seotud ettevõtluse arengut soodustatakse valla erinevates piirkondades, ennekõike mere ääres ja selle vahetus läheduses.

Kaalutluse aluseks kõikide arendusotsuste tegemisel on **loodus- ja kultuurikeskkonna säilimine ja väärtustamine**. Lääne-Harju valla keskseks väärtuseks on pikk ja mitmekesine mererannik, rannarootsi kultuuri hoidvad Pakri saared, järvede ja jõgede võrgustik, ajaloolised mõisakompleksid ning -pargid ja rikkaliku ajalooa suvituspiirkonnad (nt Kloogaranna). Looduskeskkonna piirkondlike eripärade säilimine kultuuriväärtuste kõrval aitab kaasa nii ökoloogilise kui ka kultuurilise keskkonna säilimisele ning Lääne-Harju valla väärtuste - kaunis looduskeskkond ning mitmekesise ajaloo jooksul väljakujunenud hoonestuse – esiletoomisele.

2.2. KSH eesmärk ja ulatus ning läbiviimise põhimõtted

KSH eesmärk on arvestada laiemalt erinevaid keskkonnast tulenevaid kaalutlusi üldplaneeringu koostamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ning jätkusuutlik areng. KSH peab toetama üldplaneeringu lahendust ning minimeerima võimalused arendusteks, millega võib kaasneda oluline ebasoodne mõju keskkonnale.

KSH käigus kirjeldatakse, analüüsitakse ja hinnatakse ÜP elluviimisega kaasneda võivaid eeldatavalt olulisi mõjusid looduskeskkonnale, sotsiaal-majanduslikule keskkonnale ja kultuurikeskkonnale, tehakse ettepanekud soodsaima lahendusvariandi valikuks ning vajadusel ebasoodsate keskkonnamõjude vähendamiseks ja leevendusmeetmete rakendamiseks.

KSH käsitusala on ÜP-ga hõlmatav ala ehk Lääne-Harju valla haldusterritoorium. Vajadusel, sõltuvalt eeldatavalt mõjutatavast keskkonna elemendist ja mõju ulatusest, arvestatakse keskkonnamõju hindamisel ka ala väljaspool planeeringuala.

KSH läbiviimise aluseks on Lääne-Harju valla üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus (ÜP LS ja KSH VTK), mis on ÜP ja seeläbi ka KSH aruande lahututeks osadeks.

ÜP LS ja KSH VTK sisu

Dokumendis käsitletakse järgmisi teemasid:

- ÜP eesmärk (ptk 1);
- KSH eesmärk (ptk 2);
- ÜP põhimõtted (ptk 3);
- ÜP ülesanded (ptk 4);
- ülevaade eeldatavast keskkonnamõjust (ptk 5);
- seos strateegiliste dokumentidega (ptk 6);
- tegevus- ja ajakava (ptk 7);
- kaasamine (ptk 8);
- ÜP joonised (ptk 9);
- koostatavad analüüsid (ptk 10);
- ülevaade Lääne-Harju vallast (Lisa 2);
- kaasamise käigus laekunud ettepanekud (Lisa 3).

KSH aruande koostamisel lähtutakse keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS-e) §-st 40.

Käesolev KSH ei käsitle Pakri saari (Väike-Pakri ja Suur-Pakri). Pakri saarte osas on kehtiv üldplaneering (kehtestatud Paldiski Linnavolikogu 25.09.2013 otsusega nr 28), millega kavandatud maakasutus- ja ehitustingimused on koostatavasse üldplaneeringusse integreeritud muutmata kujul. Planeeringulahendusele on juba teostatud keskkonnamõju strateegiline hindamine⁸ (heaks kiidetud 25.04.2013). Pakri saarte üldplaneering täismahus sisaldub ÜP lisades ning selle keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemused on kättesaadavad käesoleva aruande Lisas 1.

2.3. ÜP ja KSH aruande koostamise osapooled

Lääne-Harju valla ÜP ja KSH aruanne on koostatud koostöös Lääne-Harju Vallavalitsuse ja Skepast&Puhkim OÜ konsultantidega.

⁸ Pakri saarte üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise aruanne. Heaks kiidetud 25.04.2013. Hendrikson&Ko, 2008-2013

Tabel 1. Lääne-Harju Vallavalitsuse töörühm

Nimi	Ametikoht
Erki Ruben	Abivallavanem
Kerli Lambing	Ehitus-, planeeringute- ja keskkonnaosakonna juhataja
Ado Pallase	Planeeringute nõunik
Sven Liivak	Planeeringute nõunik
Teele Kaljurand	Keskkonnaspetsialist
Erkki Pratkan	Maakorraldaja (Padise ja Keila piirkond)
Elmar luha	Hankespetsialist (maakorraldus Paldiskis ja Vasalemmas)
Veljo Männiste	Ehitusspetsialist
Juhan Kuller	Ehitusspetsialist
Mart Arrak	Teedespetsialist
Meelis Baumann	Tehnovõrkude spetsialist (vesi ja kanal)
Nikolai Pitšugov	Volikogu keskkonna ja planeerimiskomisjoni esimees

Tabel 2. Skepast&Puhkim OÜ töörühm

Nimi	Valdkonnad/teemad
Anni Konsap	ÜP koostamise projektijuht ja planeerija; KSH eksperdirühma liige, valdkonnad: seos asjakohaste planeerimisdokumentidega, asustus ja rahvastik, sotsiaalne taristu, ettevõtlus
Kairi Mänd	Planeerija; KSH eksperdirühma liige, valdkonnad: seos asjakohaste planeerimisdokumentidega, asustus ja rahvastik, sotsiaalne taristu, ettevõtlus
Kadri Vaher	Planeerija
Mildred Liinat	Arhitekt-planeerija
Ivan Gavrilov	Arhitekt-planeerija
Piret Kirs	Planeerija-maastikuarhitekt
Kati Kraavi	GIS-spetsialist, andmebaasid, joonised, 3D visualiseeringud
Sander Lõuk	GIS-spetsialist, tuuleparkide asukohtaanalüüs
Aide Kaar keskkonnamõju hindamise litsents nr 0123 (kehtiv kuni 03.05.2029)	KSH juhtekspert ja KSH eksperdirühma liige, valdkonnad: taristu (pinnavesi ja maaparandussüsteemid, sademevee ärajuhtimine, sadamad, teedevõrk, elektrivõrk), keskkonnaohtlikud objektid ja ohtlikud ettevõtted
Eike Riis keskkonnamõju hindamise litsents nr KMH0154 (kehtiv kuni 19.09.2026)	KSH eksperdirühma liige, valdkonnad: taristu (raudteed), inimese tervis ja heaolu (suplusvesi ja suplusvee kvaliteet), kultuuripärand, üleujutustega arvestamine

Nimi	Valdkonnad/teemad
Moonika Lipping	KSH projektijuht ja KSH eksperdirühma liige, valdkonnad: väärtuslik põllumajandusmaa, inimese tervis ja heaolu (õhusaaste, müra, vibratsioon, radoon, puhkealad ja nende kättesaadavus), taristu (tuletõrje veevarustus), riigikaitse ehitised, taastuenergeetika, kliimamuutused, alternatiivsed arengustsenaariumid
Raimo Pajula	KSH eksperdirühma liige, valdkonnad: Natura 2000 võrgustiku alad, kaitstavad loodusobjektid, vääriselupaigad, rohevõrgustik, taimestik ja loomastik
Jüri Hion	KSH eksperdirühma liige, valdkonnad: inimese tervis ja heaolu (valgusreostus), taristu (soojavarustus, sidevõrk), jäätmemajandus
Ingo Valgma	KSH eksperdirühma liige, valdkonnad: inimese tervis ja heaolu (joogivee kvaliteet), põhjavesi, geoloogia, maavarad ja maardlad

KSH juhtekspert Aide Kaar vastab KeHJS-e § 34 lg 4 sätestatud nõuetele. KSH juhtekspert Aide Kaar ning eksperdirühma liikmed Eike Riis, Moonika Lipping ja Raimo Pajula on Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühingu (KeMÜ)⁹ liikmed ning lähtuvalt ühingu põhikirjast järgivad oma töös keskkonnamõju hindaja head tava¹⁰.

⁹ KeMÜ on keskkonnamõju hindamisega tegelevate isikute vabatahtlik ühendus, mille eesmärk on keskkonnamõju hindamise süsteemi parendamine Eestis ja rahvusvaheliselt.

¹⁰ <http://www.eaia.eu/kemu/heatava>

Seosed laiemate keskkonnakaitse eesmärkide ja olulisemate strateegiliste planeeringutega

3.1. Seos laiemate keskkonnakaitse ja jätkusuutliku arengu eesmärkidega

3. Strateegilise planeerimise kontekstis on olulisemaks dokumendiks „**Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030**”¹¹, millega pannakse paika Eesti keskkonnakaitse ja keskkonnakasutuse raamistik. Strateegia määratleb Eesti pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele. Keskkonnastrateegia põhisuunad on loodusvarade säästlik kasutamine ja jäätmetekke vähendamine, maastike ja looduse mitmekesisuse säilitamine, kliimamuutuste leevendamine, välisõhu ning inimese hea tervise ja elu kvaliteedi tagamine.

Lääne-Harju valla ÜP koostamisel on arvesse võetud Eesti keskkonnastrateegia põhisuundi. Nende saavutamisse panustab ÜP läbi:

- loodukeskkonda väärtustava maakasutuse planeerimise;
- Natura 2000 võrgustiku alade ka kaitstavate loodusobjektide kaitsmise, vääriselupaikade ning loodusliku ja poolloodusliku taimkatte säilitamise maksimaalses võimalikus ulatuses;
- sidusa ja toimiva rohevõrgustiku tagamise;
- väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise ja sihipärasel kasutusel hoidmise maksimaalses võimalikus ulatuses;
- pinna- ja põhjavee saastamist ära hoidva ning piisavat põhjaveevaru tagava arengu korraldamise;
- inimese tervist maksimaalselt hoidva, turvalisema ning heaolu toetava välisruumi kujundamise;
- olemasolevate liiklemise võimaluste ja ohutuse parendamise, säästvaks ja tervist edendavaks liikumiseks eelduste loomise;
- olemasoleva kultuurikeskkonna säilitamise ja väärtustamise ning kultuurivaldkonna arengu eelduste loomise;
- olemasolevate puhkealade säilitamise, täiendavate puhkealade ja looduslike alade planeerimine, puhkevõimaluste mitmekesistamise ja puhkeväärtuslike alade kättesaadavuse parandamise;
- taastuvenergeetika arendamise soodustamise;
- kliimamuutustega arvestava maakasutuse planeerimise.

Eesti keskkonnastrateegia põhisuundi on arvestatud nii maakasutuse planeerimisel kui ka maakasutus- ja ehitustingimuste seadmisel.

Eesti keskkonnastrateegia põhineb omakorda riiklikul strateegial „**Säästev Eesti 21**”¹² (SE21), mille näol on tegemist ühiskondlikul kokkuleppega Eesti jätkusuutlikuks arendamiseks. Kuna strateegia on koostatud kooskõlas vastavate ülemaailmsete ja Euroopa Liidu suunisdokumentidega, siis on ka Eesti keskkonnastrateegias juba arvestatud laiema konteksti ja eesmärkidega. SE21 eesmärk on ühendada globaalsest konkurentsist tulenevad edukuse nõuded säästva arengu põhimõtete ja Eesti traditsiooniliste väärtuste säilitamisega. SE21 põhieesmärgid on Eesti kultuuriruumi elujõulisus, inimese heaolu kasv, sotsiaalselt sidus ühiskond ning ökoloogiline tasakaal.

Lääne-Harju ÜP koostamisel on arvesse võetud SE21 eesmäärke. Nende saavutamisse panustab ÜP läbi:

¹¹ https://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/ks_loplil_riigikokku_pdf.pdf

¹² https://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/se21_est_web_1.pdf

- olemasoleva kultuurikeskkonna säilitamise, väärtustamise ja kättesaadavuse parandamise ning kultuurivaldkonna arenguks eelduste loomise;
- multifunktsionaalsete alade arenguks ja mitmekesiste teenuste tekkeks eelduste loomise;
- liiklemise võimaluste parandamise;
- rekreatiivsete ressurside väärtustamise ja kasutamise soodustamise;
- olemasoleva elu- ja ettevõtluskeskkonna parendamise ja arendamiseks eelduste loomise;
- looduskeskkonna ja loodusliku mitmekesisuse säilitamise ja väärtustamise.

Planeerimise kontekstis on oluline ka **Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030** ja selle juurde kuuluv rakendusplaan¹³. Arengukava ja rakendusplaani eesmärgiks on suurendada Eesti riigi, regionaalse ja kohaliku tasandi valmidust ning võimet kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks. Arengukava toob välja, et Eestis on oodatavateks kliimamuutusteks temperatuuritõus, sademete hulga suurenemine, merepinna tõus, tormide sagenemine ning neist tulenevad muutused keskkonnas. ÜP koostamisel on võimalike kliimamuutustega arvestatud läbi maakasutuse- ja ehitustingimuste seadmise.

Rahvusvahelised ja Euroopa Liidu keskkonnakaitse eesmärgid kajastuvad vastavates Eesti siseriiklikes õigusaktides, strateegiates ja arengukavades. Sellest tulenevalt on rahvusvahelisi ja Euroopa Liidu keskkonnakaitse eesmärgid ning muud keskkonkaalutlusi strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel ÜP ja selle KSH tasandil arvesse võetud ka kaudselt, läbi vastavate siseriiklike dokumentide. Siseriiklikele asjakohastele dokumentidele on viidatud vastavalt vajadusele KSH aruandes erinevate teemade juures.

3.2. Seos asjakohaste strateegiliste planeerimise dokumentidega

Lääne-Harju ÜP koostamise aluseks on üleriigiline planeering Eesti 2030+, Harju maakonnaplaneering 2030+, ja valla territooriumil kehtivad üldplaneeringud. Oluliseks sisendiks on ka koostamisel olev Eesti mereala planeering ning Lääne-Harju vallas kehtivad valdkondlikud arengukavad.

Üleriigiline planeering Eesti 2030+

Üleriigiline planeering Eesti 2030+ seab linnade ja teiste suuremate asulate planeerimisel oluliseks nende kompaktsuse säilitamise, sisestruktuuri tihendamise ning seni kõrvale jäänud maade taaskasutusele võtmise. Vähemalt linnakeskustes tuleks keskenduda kvaliteetse, esteetiliselt ja arhitektuurselt nauditava ning tiheda teeninduskohtade võrgustikuga avaliku linnaruumi väljakujundamisele. Linnade tihendamise kõrval tuleb üleriigilise planeeringu kohaselt näha ette ka uusi ehituspiirkondi, milleks on eelkõige linnade lähitagamaal paiknevad teised suuremad asulad oma sotsiaalse taristuga. Samuti saab kasutusele võtta linnade lähialad, kus ühendamine tehnilise taristuga on lihtsam. Vältida tuleb tiheasustuse kandumist muus mõttes väärtuslikele aladele (kaitsealad, rohevõrgustiku tuumalad ja koridorid, väärtuslikud põllumajandusmaad jms).

Liikuvuse osas seab üleriigiline planeering linnade lähialade sidustamise seisukohalt oluliseks kergliikluse (jalgsiliiklus, jalgrattaliiklus jms) olukorra parandamise. Otstarbekas on ühendada jalg- ja jalgrattateed piirkonniti võrgustikuks. Kergliiklusteed peavad siduma suuremad elamupiirkonnad töökohtade, matkaradade, spordirajatiste, haridusasutuste ja muude teenuste osutamise ja vaba aja veetmise kohtadega (kaubanduskeskused, linnasüda jm) ning tähtsamate transpordisõlmedega (rongi- ja bussipeatused jm). Toimepiirkondade omavahelisel sidustamisel ja suuremate keskuste vaheliste liikumisvõimaluste tagamisel on tähtis roll reisirongiliiklusel. Keskenduda tuleb maanteevõrgu kvaliteedi parandamisele ja liikluse turvalisuse tagamisele. Seetõttu peab peamine teedevõrgu arendamise ajend olema just liiklusohutus.

¹³ <https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/kliima/eesti-tegevused/kliimamuutustega-kohanemise-arengukava>

Paldiski kaubasadamad on olulised ja suure potentsiaaliga transiidi- ja logistikasõlmed oma raudtee- ja maanteeühendusega, mia tuleb senisest enam kaasata välisvedudesse. Kuna Paldiski sadamas on enamik vajalikust taristust välja ehitatud, siis on juba planeeritud alade kasutuselevõtt nimetatud sadamates või nende naabruses riigile tähtis. Sadamate vahetus läheduses paiknevate maade kasutuselevõtmisel tuleb arvestada nii sadama laiendamise perspektiivi kui ka sadamatest lähtuvate häirivate teguritega (müra, transpordivood). Kuna sadama asukoha muutmine on kulukas ja keerukas, tuleb vältida uute elamualade arendamist vahetult sadama naabruses.

Üleriigilises planeeringus seatud eesmärgid on võetud ÜP koostamisel aluseks, täpsustades neid kohalikust kontekstist lähtuvalt.

Harju maakonnaplaneering 2030+

Harju maakonnaplaneering annab sisendi kohalikul tasandil ruumilise arengu kavandamiseks, tuues samas tasakaalustatud arengu tagamiseks välja vajadused riiklikul tasandil. Harju maakonnaplaneeringus toodud asustuse arengu, tehnovõrkude jm suunistega on Lääne-Harju valla ÜP lahenduse väljatöötamisel ja ehitustingimuste seadmisel arvestatud.

Maakonnaplaneeringuga on antud järgmised suunised Lääne-Harju valla arengu suunamiseks:

- asustuse suunamisel tuleb tugevdada:
 - Paldiski linna, kui valla olulisemat keskust teenuste ja töökohtade tagamisel;
 - Padise, Rummu, Laulasmaa ja Vasalemma asulaid kohalike keskustena, kui kohaliku tasandi teenuste ja töökohtade tagamisel;
 - Klooga alevikku lähikeskusena, kui olulise keskusena kodulähedaste teenuste tagamisel.
- asustuse arengu suunamisel lähtutakse kompaktsuse põhimõttest ja ressursse säästlikust kasutusest, millega uut asustust suunatakse olemasolevate tihedate asustuskobarate ja taristu juurde;
- Paldiski sadam võimaldab luua vajadusel naaberriikidega regulaarse reisilaeväühenduse;
- tugevneb Paldiski sadamate roll kui riiklikult tähtsa transiidi- ja logistikasõlmena oma raudtee- ja maanteeühendusega;
- sadamate vahetus läheduses paiknevate maade kasutuselevõtmisel tuleb arvestada nii sadama laiendamise perspektiivi kui ka sadamatest lähtuvate häirivate teguritega (müra, transpordivood). Kuna sadama asukoha muutmine on kulukas ja keerukas, tuleb vältida uute elamualade arendamist vahetult sadama naabruses;
- energiavõrkude ja -allikatega (elekter, gaas, vedel- ja tahkekütus) seotud transiidi arendamisel tuleb silmas pidada energia importimise ja eksportimise suutlikkust. See tähendab, et Eesti sadamad peavad olema võimelised vedel- ja tahkekütust sisse tooma ja välja viima ning vastu võtma vedelgaasi ja veeldatud maagaasi tankereid. Vaagimist väärrib Eesti ja Soome maagaasivõrgustike ühendamine näiteks Paldiskist lähtuva riikidevahelise torujuhtme abil;
- võimalikuks tuleb muuta Ämari lennuvälja kasutamine Tallinna rahvusvahelise lennujaama varulennuväljana. Ämari lennuvälja saab rakendada ka kaubavedudeks. Selline areng langeb kokku riigikaitse eesmärkidega. Kaaluda võib raudteeühenduse loomist Ämari lennuväljani. Maanteeühendus lennuväljaga on – praegust perspektiivi silmas pidades – piisav.

Asustus. Paldiski linn on maakonnaplaneeringu järgi tagamaade piirkondlik keskus, millel on teiste sama tasandi keskustega võrreldes suurem potentsiaal kujuneda Lääne-Harju piirkonna olulisimaks tömbekeskuseks. Paldiski linnal on tugev majanduslik potentsiaal (sadamad) ja linna asukoht on Harjumaal geograafiliselt kõige läänepoolsem. Paldiski, nii nagu ka teised Harju maakonna tömbekeskused peavad oma arengute kavandamisel arvestama Tallinna üha tugevneva mõjuga. Arvestades omavalitsuse suurust, tuleb tähelepanu pöörata ka Keila linna võimalikule kujunemisele

konkureerivaks tõmbekeskuseks. Maakonnaplaneeringuga on lisaks piirkondlikule keskusele määratud kohalikud keskused, millel on oluline roll tagamaa hajaasustuse säilitamisel. Kohalikud keskused pakuvad kodukoha lähedal esmavajalikke teenuseid ning on oluliseks kohaliku tasandi töökohtade pakkujaks. Kohalikeks keskusteks on Lääne-Harju vallas Padise, Rummu, Laulasmaa ja Vasalemma. Kõige väiksema mõjuulatusega on maakonnaplaneeringus lähikeskused nagu Klooga alevik, mis on olulised kohalikele elanikele üksikute kodulähedaste teenuste pakkumisel.

Paldiski sadamad. Maakonnaplaneeringu kohaselt on Paldiski sadamad olulise rahvusvahelise ja riikliku tähtsusega. Paldiski kaubasadamad omavad tähtsat positsiooni transiidi- ja logistikasõlmena, sest omavad head raudtee- ja maanteeühendust ja nende arengut tuleb valla arengus soodustada, et võimaldada sadama mahtude suurendamist.

Taastuenergeetika. Maakonnaplaneering annab üldised suunised taastuenergeetika arendamiseks, mida tuleb arvestada täpsemate planeeringute ja projektide koostamisel. Maakonnaplaneeringu koostamise käigus laekunud ettepanekute alusel on Harju maakonnas huvi tuulikupargi kavandamiseks Suur-Pakri saarele, kuid see kuulub suures osas Natura 2000 alade võrgustikku. Maakonnaplaneeringu kui ruumilist arengut pikaajaliselt suunava raamdokumendi olemus ei võimalda Natura aladele tegevuste kavandamiseks vajalikus täpsusastmes alusuuringute koostamist ja asjakohase hindamise läbiviimist. Harju maakonnas on hüdroenergia tootmises oluline ka Keila-Joa hüdroelektrijaam.

Ohtlikud ettevõtted. Lääne-Harju vallas on olulisemad riskiallikad koondunud Paldiski linna territooriumile, mis tuleneb eelkõige kaubasadamate tegevusest.

Eesti mereala planeering (koostamisel)

Koostamisel olev Eesti mereala planeering¹⁴ on riigi tasandi strateegiline ruumilise arengu alusdokument, mille eesmärk on leppida kokku Eesti mereala kasutuse põhimõtetes pikas perspektiivis, et panustada merekeskkonna hea seisundi saavutamisse ja säilitamisse ning edendada meremajandust.

ÜP koostamisel on arvestatud Eesti mereala planeeringus toodud tingimuste ja suunistega sh mereala kooskasutus, merekultuuri toetamine läbi puhkemajanduslike teenuste ja kohalikul tasemel merekultuuri kandva sotsiaalse taristu, mereturism, kaitstavad loodus- ja kultuuriobjektid ning taastuenergeetika kasutamise võimalused.

Kehtivad üldplaneeringud

Lääne-Harju valla territooriumi osas kehtib ÜP koostamise ajal viis üldplaneeringut: Keila valla üldplaneering, Padise valla üldplaneering, Paldiski linna üldplaneering, Vasalemma valla üldplaneering, Pakri saarte üldplaneering.

Pakri saarte üldplaneeringuga (kehtestatud Paldiski Linnavolikogu 25.09.2013 otsusega nr 28) kavandatud maakasutus- ja ehitustingimused integreeritakse käesolevasse üldplaneeringusse muutmata kujul. Pakri saarte üldplaneering kogu mahus on kantud Lääne-Harju üldplaneeringu koosseisu ÜP lisana.

Lääne-Harju valla üldplaneeringu koostamisel on hinnatud kehtivate üldplaneeringute ajakohasust ja sellest lähtuvalt üle kantud maakasutus- ja ehitustingimusi, mis on endiselt asjakohased ja toetavad valla arengu terviklikku, samal ajal koha eripärasid arvestava arengu järjepidevust.

Radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga rajamise eriplaneering (koostamisel)

Lääne-Harju valda on algatatud (Lääne-Harju Vallavolikogu 28. jaanuar 2020 otsus nr 6) radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga rajamise eriplaneering, mille eesmärk on leida radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga rajamiseks sobivaim asukoht Lääne-Harju vallas ja koostada sobivasse asukohta detailne lahendus ehitusõiguse määramiseks. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamine ja sellega seotud mõjude hindamine, sh KSH toimub kaheetapilisena: I

¹⁴ <http://mereala.hendrikson.ee/>

etapp – lõppladustuspaiga rajamiseks sobivaima asukoha leidmine 2021 - 2023. II etapp – sobivaimaks tunnistatud lõppladustuspaiga asukoha detailse lahenduse koostamine, sh ehitusõiguse määramine 2024 – 2025. Üldplaneeringu ja selle KSH aruande koostamisel on eriplaneeringu koostamine soovivaima asukoha leidmise staadiumis ning otsust asukoha osas tehtud ei ole. Eriplaneeringuga on arvestatud niivõrd, kuivõrd vastavas staadiumis võimalik.

Eeldatavalt oluliselt mõjutatava keskkonna kirjeldus

Eeldatavalt oluliselt mõjutatava keskkonna kirjeldus on toodud Lääne-Harju valla ÜP LS ja KSH VTK dokumendis ja selle lisa „Ülevaade Lääne-Harju vallast“ (vt ÜP lisadest). Kuna ÜP LS ja KSH VTK on ÜP ja seeläbi ka KSH aruande lahutamatuks osaks, siis selle sisu käesolevasse dokumenti ei dubleerita.

4. ÜP LS ja KSH VTK on kajastatud seisuga veebruar 2020. KSH läbiviimisel on arvestatud, et dokumentides toodud info võib ajas muutuda. KSH aruandes on märgitud andmeallikate kasutamise ajaline seis.

Mõju prognoosimise meetodite (hindamismetoodika) kirjeldus

ÜP koostamise käigus hinnatakse eeldatavalt olulisi keskkonnamõjusid. Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara¹⁵.

5.

KSH käigus analüüsitakse ja hinnatakse ÜP lahenduse elluviimisega kaasnevaid võimalikke mõjusid:

- **mõju looduskeskkonnale**, sh Natura 2000 võrgustiku aladele, kaitstavatele loodusobjektidele, looduskeskkonnale ja rohevõrgustikule, pinna- ja põhjaveele, maavaradele ja maardlatele;
- **mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale**, sh asustusele ja rahvastikule, ettevõtluskeskkonnale, tööhõivele, teenuste ja toodete kättesaadavusele, väärtuslikele põllumajandusmaadele, puhkealadele ja turismile, inimese tervisele ja heaolule;
- **mõju kultuurikeskkonnale**, sh kultuuriväärtustele, väärtuslikele maastikele, miljöväärtuslikele aladele.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel juhendatakse asjakohaste õigusaktide nõuetest ja juhendmaterjalidest. Peamised KSH menetlust suunavad õigusaktid on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus seadus (KeHJS)¹⁶ ning planeerimisseadus (PlanS)¹⁷. Mõjude olulisuse tuvastamisel ja hindamisel juhendatakse eelkõige kehtivate asjakohastes keskkonnakaitselistes õigusaktides (direktiivid, seadused ja määrused) määratud normidest ja sätestatud nõuetest, valdkondlikest arengukavadest, kaitsekorralduskavadest jms, aga ka vastava valdkonna eksperdi arvamusest. Hindamise läbiviimisel kasutatakse Keskkonnaministeeriumi juhendmaterjali „Keskkonnamõju strateegilise hindamise juhend“ jt asjakohaseid meetodilisi juhendeid.¹⁸ Hindamisel võetakse arvesse keskkonnamõju hindamise alaseid teadmisi ja üldtunnustatud hindamismetoodikat.

Hindamisel arvestatakse nii otseseid kui kaudseid mõjusid, mõju iseloomu, suurust, ulatust, esinemise tõenäosust, kestvust (lüh- ja pikaajalisus), sagedust, pöörduvust ning toimet. Muuhulgas arvestatakse võimalikku koosmõju, mõjude kumuleerumist ning vajadusel väljastpoolt planeeringuala tulenevaid olulisi mõjusid. Analüüsitakse ja hinnatakse nii negatiivseid kui positiivseid mõjusid. Hindamise tulemusena tehakse ettepanekud meetmete rakendamiseks oluliste ebasoodsate mõjude vältimiseks, mõjude vähendamiseks ja leevendamiseks ning ühtlasi ettepanekud kaasnevate positiivsete mõjude võimendamiseks.

KSH läbiviimisel juhendatakse keskkonna säilitamise, kaitse ja kvaliteedi parandamise, inimeste tervise ja heaolu kaitse ning loodusressursside kaalutletud ja mõistliku kasutamise põhimõttest.

KSH läbiviimisel juhendatakse ÜP ülesannetest ja täpsusastmest.

Käesolev KSH ei käsitle Pakri saari (Väike-Pakri ja Suur-Pakri). Pakri saarte osas on kehtiv üldplaneering (kehtestatud Paldiski Linnavolikogu 25.09.2013 otsusega nr 28), millega kavandatud maakasutus- ja ehitustingimused on koostatavasse üldplaneeringusse integreeritud muutmata kujul. Planeeringulahendusele on juba teostatud keskkonnamõju strateegiline hindamine¹⁹ (heaks kiidetud 25.04.2013). Pakri saarte üldplaneering täismahus sisaldub ÜP lisades ning selle keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemused on kättesaadavad käesoleva aruande Lisas 1.

¹⁵ Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 2. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072017045>

¹⁶ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101092015012?leiaKehtiv>

¹⁷ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110112015009?leiaKehtiv>

¹⁸ vt Keskkonnaministeeriumi koduleht: <http://www.envir.ee/et/ksh-juhendid-ja-uuringud>

¹⁹ Pakri saarte üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine aruanne. Heaks kiidetud 25.04.2013. Hendrikson&Ko, 2008-2013

Võimaliku mõju eelhindang Natura 2000 võrgustiku aladele

6. KSH erisused Natura 2000 võrgustiku alal on sätestatud KeHJS-i §-ga 45²⁰. KSH käigus peab eelkõige arvestama ala kaitse eesmärki ja ala terviklikkust. Strateegilise planeerimisdokumendi võib kehtestada juhul, kui seda lubab Natura 2000 võrgustiku ala kaitsekord ning strateegilise planeerimisdokumendi kehtestaja on veendunud, et kavandatav tegevus ei mõju kahjulikult selle Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkusele ega mõjuta negatiivselt ala kaitse eesmärki.

Natura hindamisel on meetodiliseks aluseks „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis”²¹.

Lääne-Harju valla ÜP KSH käigus hinnatakse võimalikku mõju Natura 2000 võrgustiku aladele kõigepealt eelhindamise etapis. Eelhindamise eesmärk on välja selgitada ja tuvastada projekti või kava võimalik mõju Natura 2000 alale (kas eraldi või koos teiste projektide või kavadega) ning hinnata, kas on võimalik objektiivselt järeldada, et kavandatava tegevuse ebasoodne mõju on välistatud.

Ala kaitse-eesmärgid on saavutatud, kui ala terviklikkus on säilitatud ja kaitse-eesmärkidele ei avaldu olulisi ebasoodsaid mõjusid. Ala terviklikkuse all mõeldakse eelkõige ala ökoloogiliste funktsioonide (liigisiseste ja -vaheliste suhete, toiduahela jt funktsioonide) toimimist viisil, mis tagab pikas perspektiivis liigi isendite piisava arvukuse neile sobivates elupaikades ning elupaigatüüpide normaalse suksessiooni, vastupidamise välistele mõjudele ja jätkuva uuenemise ning taoline ala vajab minimaalset inimesepoolset abi väljastpoolt süsteemi.

Kui oluline mõju ei ole teada ja pole piisavalt informatsiooni järelduste tegemiseks mõju puudumise kohta või tõenäoliselt kaasneb oluline mõju, siis tuleb jätkata asjakohase hindamise²² etapiga. ÜP staadiumis on asjakohast hindamist võimalik läbi viia juhul, kui eelhindamise tulemusena tuvastatud kavandatavate ebasoodsat mõjuga tegevuste kohta on piisava täpsusega informatsiooni mõju määratlemiseks ja hindamiseks.

Teave Lääne-Harju valla ÜP-ga kavandatava ruumilise lahenduse kohta ning tingimused arengute elluviimiseks on toodud ÜP seletuskirjas ja joonistel.

Lääne-Harju valla ÜP-ga kavandatav ei ole Natura 2000 võrgustiku alade kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.

6.1. Natura 2000 võrgustiku alad ja nende kaitse-eesmärgid

Lääne-Harju valla alale jääb üheksa loodusala ja kolm linnuala, mis kuuluvad üleeuroopalisse Natura 2000 alade võrgustikku: Krassi loodusala, Laulasmaa loodusala, Nõva-Osmussaare loodusala, Pakri loodusala, Pedase loodusala, Suure-Aru loodusala, Suursoo-Leidissoo loodusala, Türisalu loodusala, Vasalemma loodusala, Nõva-Osmussaare linnuala, Pakri linnuala ja Suursoo-Leidissoo linnuala. Laulasmaa loodusala, Pedase loodusala ja Vasalemma loodusala jäävad täielikult Lääne-Harju valla territooriumile. Ülejäänud loodusalad ja kõik linnualad jäävad valla alale osaliselt.

²⁰ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/104052017005?leiaKehtiv>

²¹ KeMÜ (koostajad A. Aunapuu, R.Kutsar, K. Eschbaum), Tallinn 2019, https://www.envir.ee/sites/default/files/KKO/KMH/natura_hindamise_juhend_taiendatud_2020

²² Natura asjakohase ehk sisulise hindamise eesmärgiks on: 1) eelhindamise käigus tuvastatud Natura alale avalduva tõenäoliselt olulise negatiivse mõju detailne hindamine lähtudes ala kaitse-eesmärkidest, struktuurist ja funktsioonist ning tagada Natura-ala kaitse-eesmärkide saavutamine kavandatavast tegevusest hoolimata; 2) leevendavate meetmete väljatöötamine, mis peavad tagama Natura-ala kaitse-eesmärkide saavutamise kavandatavast tegevusest hoolimata. Asjakohase hindamine annab vastuse, kas alale avaldub oluline mõju või mitte. Tegevuse mõjud loetakse oluliseks, kui tegevuse elluviimise tulemusena kaitse-eesmärkide seisund halveneb või tegevuse elluviimise tulemusena ei ole võimalik kaitse-eesmärke saavutada.

Natura 2000 võrgustiku loodusalad

- **Krassi loodusala** (RAH0000447) pindala on 80,3 ha. Loodusala paikneb Lääne-Harju valla Laoküla küla alal.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olevad I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on karid (1170) ja väikesaared ning laiud (1620).

Ala kaitse-eesmärgiks olev II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaiku kaitstakse, on hallhüljes (*Halichoerus grypus*).

Siseriiklikul tasandil on ala kaitstav Krassi saare hallhülje püsielupaigana.

- **Laulasmaa loodusala** (RAH0000446) pindala on 130,4 ha. Loodusala paikneb Lääne-Harju valla Laulasmaa ja Meremõisa külade alal.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olevad I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on rannikulõukad (*1150), püsitaimestuga liivarannad (1640), eelluited (2110), valged luited (liikuvad rannikuluided - 2120), metsastunud luited (2180), lubjakivipaljandid (8210) ning rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180).

Ala kaitse-eesmärgiks olev II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaiku kaitstakse, on vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*).

Siseriiklikul tasandil on ala kaitstav Laulasmaa maastikukaitsealana.

- **Nõva-Osmussaare loodusala** (RAH0000480) pindala on 24 745 ha. Loodusala paikneb Lääne-Harju valla Keibu küla alal ning Lääne maakonnas Lääne-Nigula vallas.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olevad I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), eelluited (2110), valged luited (liikuvad rannikuluided - 2120), hallid luited (kinnistunud rannikuluided - *2130), rusked luited kukemarjaga (*2140), metsastunud luited (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), jõed ja ojad (3260), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), siirde- ja õötsiksood (7140), lubjarikkad madalsood lääne-möökhuga (*7210), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammilodumetsad (*91E0).

Ala kaitse-eesmärgiks olevad II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (*Lutra lutra*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*) ja nõmmnelk (*Dianthus arenarius subsp. Arenarius*).

Siseriiklikul tasandil on loodusala Lääne-Harju valda jääv osa kaitstav Nõva looduskaitsealana.

- **Pakri loodusala** (RAH0000006) pindala on 20 574,8 ha. Loodusala paikneb Lääne-Harju valla Paldiski linna, Keila-Joa aleviku ning Kersalu, Kloogaranna, Kurkse, Laane, Laoküla, Laulasmaa, Lohusalu, Madise, Meremõisa, Pedase, Vihterpalu ja Vintse külade alal ning Harku vallas.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olevad I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), jõgede lehtersuudmed (1130), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), hallid luited (kinnistunud rannikuluided - *2130), vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), jõed ja ojad (3260), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), lood (alvarid - *6280), puisniidud (*6530), allikad ja allikasood (7160),

liigirikkad madalood (7230), vanad laialehised metsad (*9020), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180).

Ala kaitse-eesmärgiks olevad II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on emaputk (*Angelica palustris*), nõmmnelk (*Dianthus arenarius subsp. arenarius*), soohiilakas (*Liparis loeselii*), jäik keerdsammal (*Tortella rigens*) ja suur-mosaikliblikas (*Hypodryas maturna*).

Siseriiklikul tasandil on loodusala kaitstav Pakri maastikukaitsealana ja Pakri hoiualana.

- **Pedase loodusala** (RAH0000664) pindala on 13,6 ha. Loodusala paikneb Lääne-Harju valla Pedase küla alal.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olev I lisas nimetatud kaitstav elupaigatüüp on vanad looduspõõsad (*9010).

Siseriiklikul tasandil on ala kaitstav Pedase kassikaku püsielupaigana.

- **Suure-Aru loodusala** (RAH0000682) pindala on 702,6 ha. Loodusala paikneb Lääne-Harju valla Ohtu küla ning Saue valla alal.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olevad I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad madalood (7230) ning soostuvad ja soolehtmetsad (*9080).

Siseriiklikul tasandil on ala kaitstav Suure-Aru looduskaitsealana.

- **Suursoo-Leidissoo loodusala** (RAH0000578) pindala on 22 629 ha. Loodusala paikneb Lääne-Harju valla Hatu, Metslõugu, Pae ja Änglema küla alal ning Lääne maakonnas Lääne-Nigula vallas ja Harku vallas.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olevad I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on metsastunud luided (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), liiva-alade vähetoitelised järved (3110), looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), lubjarikkad madalood läänemõõkrohuga (*7210), liigirikkad madalood (7230), vanad looduspõõsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhatistel (sürjametsad - 9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi-lodumetsad (*91E0).

Ala kaitse-eesmärgiks olev II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (*Lutra lutra*).

Siseriiklikul tasandil on loodusala Lääne-Harju valda jääv osa on kaitstav Läänemaa Suursoo maastikukaitsealana ja Suursoo-Leidissoo hoiualana.

- **Türisalu loodusala** (RAH0000448) pindala on 165,5 ha. Loodusala paikneb Lääne-Harju valla Keila-Joa aleviku ja Meremõisa küla alal ning Harku vallas.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olevad I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on merele avatud pankrannad (1230), püsitaimestuga liivarannad (1640), eelluided (2110), metsastunud luided (2180), jõed ja ojad (3260), lood (alvarid - *6280), lubjakivipaljandid (8210), liivakivipaljandid (8220) ning rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180).

Ala kaitse-eesmärgiks olevad II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on

Siseriiklikul tasandil on loodusala kaitstav Türisalu maastikukaitsealana.

- **Vasalemma loodusala** (RAH0000038) pindala on 15,3 ha. Loodusala paikneb Lääne-Harju valla Klooga aleviku ning Langa, Laoküla, Madise ja Põllküla külade alal.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olev I lisas nimetatud kaitstav elupaigatüüp on jõed ja ojad (3260).

Siseriiklikul tasandil on ala kaitstav Vasalemma jõe hoiualana.

Natura 2000 võrgustiku linnualad

- **Nõva-Osmussaare linnuala** (RAH0000100) pindala on 24 745 ha. Linnuala paikneb Lääne-Harju valla Keibu küla alal ning Lääne maakonnas Lääne-Nigula vallas.

Linnuala kaitse-eesmärgiks olevad liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on nõmmekiur (*Anthus campestris*), merivart (*Aythya marila*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), mustlagle (*Branta bernicla*), kassikakk (*Bubo bubo*), sõtkas (*Bucephala clangula*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), aul (*Clangula hyemalis*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*) ja hahk (*Somateria mollissima*).

Siseriiklikul tasandil on loodusala Lääne-Harju valda jääv osa kaitstav Nõva looduskaitsealana.

- **Pakri linnuala** (RAH0000632) pindala on 20 574,8 ha. Linnuala paikneb Lääne-Harju valla Paldiski linna, Keila-Joa aleviku ning Kersalu, Kloogaranna, Kurkse, Laane, Laoküla, Laulasmaa, Lohusalu, Madise, Meremõisa, Pedase, Vihterpalu ja Vintse külade alal ning Harku vallas.

Linnuala kaitse-eesmärgiks olevad liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), sõtkas (*Bucephala clangula*), krüüsel (*Cephus grylle*), aul (*Clangula hyemalis*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), jääkoskel (*Mergus merganser*), tutkas (*Philomachus pugnax*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), hahk (*Somateria mollissima*) ja punajalg-tilder (*Tringa totanus*);.

Siseriiklikul tasandil on loodusala kaitstav Pakri maastikukaitsealana ja Pakri hoiualana.

- **Suursoo-Leidissoo linnuala** (RAH0000124) pindala on 22 629 ha. Linnuala paikneb Lääne-Harju valla Hatu, Metslõugu, Pae ja Änglema küla alal ning Lääne maakonnas Lääne-Nigula vallas ja Harku vallas.

Linnuala kaitse-eesmärgiks olevad liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), väikepistrik (*Falco columbarius*), sookurg (*Grus grus*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), teder (*Tetrao tetrix*), väikekoovitaja (*Numenius phaeopus*) ja rabapüü (*Lagopus lagopus*).

6.2. Mõju eelhindamine Natura 2000 võrgustiku aladele

6.2.1. Võimalik mõju Krassi loodusalale

Krassi loodusalale ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid rajatisi. ÜP ei kavanda muudatusi loodusalale ja selle piirkonda jäävate merealade kasutuses. Seega puuduvad planeeringul negatiivsed mõjud loodusalale ja selle terviklikkusele.

Mõju Krassi loodusala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 3.

Tabel 3. Mõju Krassi loodusala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Elupaigatüübid	
Karid (1170)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. ÜP rakendumine ei mõjuta piirkonna merealaid. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Väikesaared ning laiud (1620)	Krassi saarel ehk elupaiga alal puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. ÜP rakendumine ei

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
	mõjuta saare piirkonna merealasid. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Liigid	
Hallhüljes (<i>Halichoerus grypus</i>)	Liigi võimalike elupaikade alal ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. ÜP rakendumine ei mõjuta saare piirkonna merealasid. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.

6.2.2. Võimalik mõju Laulasmaa loodusalale

Laulasmaa loodusala jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Ala läbib ca 2,5 km pikkusel lõigul planeeritav matkarada, mis paikneb kunagise tee (praegu peamiselt katteta pinnaste) koridoris. Kuna matkarada kulgeb mööda olemasolevaid pinnasteid, ei nõua selle rajamine raieid ega mõjuta muul viisil piirkonda jäävat kaitstavat metsaelupaigatüüpi. Matkaraja alal olev teekoridor kulgeb läbi kaitstava metsaelupaigatüübi metsastunud luited (2180) kaardistatud ala, kuid olemasolevas teekoridoris elupaigatüüp faktiliselt siiski ei esine. Matkaraja rajamine nõuab eelkõige selle tähistamist ning suuremaid ehitustöid sellega ei kaasne. Seega puuduvad seoses kavandatava matkarajaga mõjud loodusalale ning raja ümbrusse jäävale metsaelupaigatüübile.

Loodusalal paiknevad olemasolevad supelrannad, mille aladel on ÜP-ga maa juhtotstarbeks seatud supelranna maa. Supelranna alal ei näe ÜP seletuskirja kohaselt ette ehitamist. Seega antud juhtotstarbe määramine ei too kaasa muutusi realses maakasutuses ega põhjusta negatiivseid mõjusid loodusalale ega selle kaitse-eesmärkidele.

Kokkuvõttes puuduvad planeeringul negatiivsed mõjud loodusalale ja selle terviklikkusele.

Mõju Laulasmaa loodusala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 4.

Tabel 4. Mõju Laulasmaa loodusala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Elupaigatüübid	
Rannikulõukad (*1150)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Püsitaimestuga liivarannad (1640)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused. Olemasolevate supelrandade alal seatakse maa juhtotstarbeks supelranna maa, millega seoses elupaigatüübile mõjusid ei avaldu. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Eelluited (2110)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Valged luited (liikuvad rannikuluited - 2120)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Metsastunud luited (2180)	Elupaiga alale määratakse ÜP-ga looduslik haljasmaa ning olemasolevate supelrandade alal seatakse maa juhtotstarbeks supelranna maa, millega seoses elupaigatüübile mõjusid ei avaldu. Olemasolevasse vanasse teekoridori, mis kulgeb läbi elupaigatüübina kaardistatud ala, kavandatakse matkarada. Teekoridoris elupaigatüüp faktiliselt siiski ei esine. Matkarada on kavandatud olemasolevale pinnastele. Raadamist elupaigatüübi alal ei kavandata, samuti puuduvad muud mõjud elupaigatüübile. Kokkuvõttes puuduvad

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
	seoses ÜP rakendamisega ebasoodsad mõjud elupaigatüübi seisundile.
Lubjakivipaljandid (8210)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Liigid	
Vasakkeermene pisitigu (<i>Vertigo angustior</i>)	Liigi elupaikade alal ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.

6.2.3. Võimalik mõju Nõva-Osmussaare loodusale

Nõva-Osmussaare loodusala Lääne-Harju valla alal paiknev osa (pindalaga 183,9 ha) jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Loodusale ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid tegevusi. Lähim ala (nr 1), kus on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist jääb loodusalast 1,2 km kaugusele ning loodusale ja selle kaitse-eesmärkidele sellega seoses mõjusid ei avaldu. Alale jääb osaliselt RMK Nõva puhkeala, sh olemasolev supelrand ja lõkkekoht ning parkimiskohad, millega seoses ÜP muudatusi ei kavanda. Alal paikneb ka olemasolev lautrikoht. Supelranna alal seatakse maa juhtotstarbeks supelranna maa. Supelranna alal ei näe ÜP seletuskirja kohaselt ette ehitamist. Seega antud juhtotstarbe määramisega seoses loodusale ja selle kaitse-eesmärkidele mõjusid ei avaldu. Supelranna ala jääb ka ehituskeeluvööndisse. Samuti on seatud ehitamisele piirangud Nõva looduskaitseala kaitsekorruga (supelranna ala jääb sihtkaitsevööndisse).

Kokkuvõttes puuduvad planeeringul negatiivsed mõjud loodusale ja selle terviklikkusele.

Mõju Nõva-Osmussaare loodusala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 5.

Tabel 5. Mõju Nõva-Osmussaare loodusala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Elupaigatüübid	
Veealused liivamadald (1110)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Liivased ja mudased pagurannad (1140)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Püsitaimestuga liivarannad (1640)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused. Olemasoleva supelranna alal seatakse maa juhtotstarbeks supelranna maa, millega seoses elupaigatüübile mõjusid ei avaldu. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Hallid luited (kinnistunud rannikuluited -*2130)	Olemasoleva supelranna alal seatakse maa juhtotstarbeks supelranna maa, millega seoses elupaigatüübile mõjusid ei avaldu. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Rusked luited kukemarjaga (*2140)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Metsastunud luited (2180)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Luidetevahelised niisked nõod (2190)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Siirde- ja õõtsiksood (7140)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Vanad loodusmetsad (*9010)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Rannikulõukad (*1150), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), , eelluited (2110), valged luited (liikuvad rannikuluited - 2120), vähe- kuni keskoitelised kalgiveelised järved (3140), jõed ja ojad (3260), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), liigirikad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210), liigirikad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), soostuvad ja	Loetletud elupaigatüübid Lääne-Harju vallaga kattuvus loodusala osas ning selle naabruses puuduvad. ÜP rakendamisega ei ole näha kaugemale ulatuvaid mõjusid, mis võiks elupaikadeni küündida. Seega elupaikade seisundile ebasoodsad mõjud puuduvad.

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
soo-lehtmetsad (*9080), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0), lammilodumetsad (*91E0)	
Liigid	
Saarmas (<i>Lutra lutra</i>)	Liigi võimalike elupaikade alal (Keibu oja, kus küll liiki ei ole EELIS andmetel registreeritud) ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>)	Liigi võimalike elupaikade alal (Keibu oja, kus küll liiki ei ole EELIS andmetel registreeritud) ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	Liigi võimalike elupaikade alal (Keibu oja, kus küll liiki ei ole EELIS andmetel registreeritud) ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Nõmmnelk (<i>Dianthus arenarius subsp. Arenarius</i>)	Liigi elupaiku ei ole Lääne-Harju vallaga kattuv alal loodusala osal registreeritud. Liigile sobivatele elupaikadele ÜP-ga seoses mõjud puuduvad. Seega ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.

6.2.4. Võimalik mõju Pakri loodusalale

Pakri loodusala maismaa alad jäävad ÜP lahenduse kohaselt praktiliselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Maakasutuse muudatusi loodusalale ei kavandata.

Lähimad alad, kus ÜP lahenduse kohaselt on edaspidi võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist, jäävad loodusalast 0,6 km kaugusele. Antud vahemaa on piisav välistamiseks tuulikute otsesed või kaudsed mõjud alale ning selle eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele ja taimeliikidele.

Loodusala Paldiski linna alal, Pakri poolsaare idakaldal, toimub ÜP-ga ehituskeeluvööndi korrigeerimine, millega kaasneb selle laienemine väikesel alal kuni loodusala piirini. EKV laiendamise mõju on positiivne, kuna see toetab ala kaitse-eesmärke.

ÜP näeb ette väikelaevade sadama rajamiseks sadama maa-ala Paldiski lahte kavandatava pumphüdroakumulatsioonijaama naabruses ca 0,55 km kaugusele loodusalast. Väikesadama rajamisega seoses on teostatud Natura eelhindamine Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamise²³ raames. Nimetatud eelhindamine tuvastas, et sadama rajamine ei avalda Pakri loodusalale otseseid ega kaudseid mõjusid sadama ehitusfaasis ega kasutusfaasis. Järeldati, et kavandatava tegevusega ei kaasne ebasoodsaid mõjusid ala kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ega elupaigatüüpidele.

Madise külas määratakse olemasoleva lautrikoha juurde puhke maa-ala juhtotstarbega ala, mis kattub kaitstava elupaigatüübiga rannaniidud (*1630). Kuigi ÜP seletuskirja kohaselt on puhke maa-alale lubatud erinevad puhke- ja kultuurirajatised, siis arvestades alal kehtivat hoiuala režiimi, pole alal võimalik ilma kaitseala valitseja nõusolekuta rajatisi ega ehitisi rajada. Kui alale tegevuste kavandamisel arvestatakse ala kaitse-eesmärkidega, siis ebasoodsaid mõjusid loodusalale ei kaasne.

²³ Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamine. Skepast&Puhkim OÜ 2021

Paldiski linna alal Leetse piirkonnas määratakse olemasoleva supelranna piirkonda ehituskeeluvööndi alale supelranna maa-ala juhtotstarve. ÜP seletuskiri supelranna alale ehitamist ette ei näe. Seega negatiivsed mõjud loodusale ja selle kaitse eesmärkidele puuduvad.

ÜP kohaselt määratakse Paldiski linna alternatiivne sissesõit mööda olemasolevat Vana-Tallinna maanteed, mis kulgeb ca 1,5 km lõigul loodusala piiril kuid väljaspool loodusala. Kui teed on kavas laiendada, siis on võimalik seda teha küljelt, mis jääb teisele poole loodusala, loodusala mõjutama. Antud juhul puuduvad mõjud teeäärse alal paiknevale kaitstavale elupaigatüübile kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), kuna teeäärse ala kasutamisest saab hoiduda. Kuna tegu on kuiva elupaigatüübiga, siis selle veerežiimi tee külgkraav ei mõjuta.

Loodusale on näidatud mitmed perspektiivsed jalg- ja jalgrattateed, mis kõik kulgevad piki olemasolevaid teid. Seega vajadus raadamiseks ning uute teede rajamiseks puudub ning ühtlasi puuduvad ka mõjud loodusale.

Laulasmaa külas Lohusalu lahe lõunasopis on loodusala piirile (mereala jääb loodusale, maismaa mitte) ÜP-ga määratud supluskoht. Tegemist on olemasoleva supluskohaga, millega seoses ÜP arendusi ei kavanda. Samuti pole alust prognoosida supluskohta kasutuse olulist kasvu. Merealale jääb kaitstav elupaigatüüp veealused liivamadala (1110), millele supluskohaga seoses negatiivseid mõjusid ei avaldu.

Kersalu külas näeb ÜP strateegilise vajadusena ette väikesadama rajamise. ÜP seletuskirja kohaselt on tegemist võimaliku sadamaga ja selle asukohaga, sadama maa-ala juhtotstarvet alale ei määrata ning sadamat ennast ei kavandata. Seega sadama asukohavalikut või mis iganes täpsemat kavandamist ÜP ette ei näe. Piirkonna mereala jääb loodusale (maismaa mitte) ja seal levib kaitstav elupaigatüüp veealused liivamadala (1110). Sadama rajamisega võivad kaasneda negatiivsed mõjud loodusala merekeskkonnale ning ebasoodsad mõjud nimetatud mereelupaigatüübile. Kuna ÜP-ga sadama asukohta, sadama maakasutuse juhtotstarvet või mis iganes tegevusi seoses sadamaga ei kavandata ning KSH lähtub ÜP-ga kavandatavatest tegevusest ja nende täpsusastmest, siis ÜP KSH raames selle mõjusid loodusale täpsemalt ei hinnata. Küll saab öelda seda, et piirkonda sadama rajamine on komplitseeritud ning soovitatav on vastavast strateegilisest vajadusest loobuda. Kui sadamat on siiski soov ÜP-s näidatud asukohta või selle piirkonda edaspidi kaaluda, siis tuleb detailplaneeringu koostamise käigus (ÜP kohane nõue) läbi viia Natura hindamine, millega selgitatakse välja sadama rajamise võimalikkus.

Kokkuvõttes ÜP-ga kavandataval puuduvad ebasoodsad mõjud loodusale ja selle terviklikkusele.

Mõju Pakri loodusala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 6.

Tabel 6. Mõju Pakri loodusala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Elupaigatüübid	
Veealused liivamadala (1110)	<p>Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses, mis võiks elupaigale mõjusid avaldada.</p> <p>Laulasmaa külas Lohusalu lahe lõunasopis on elupaiga serva ÜP-ga määratud supluskoht. Tegemist on olemasoleva supluskohaga ning ÜP ei kavanda selle arendusi. Elupaigale supluskohaga seoses negatiivseid mõjusid ei avaldu.</p> <p>Kokkuvõttes seoses ÜP-ga kavandatavaga ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.</p> <p>Kersalu külas näeb ÜP strateegilise vajadusena ette väikesadama rajamise elupaiga piirile ja alale. Antud asupaigas põhjustaks sadama rajamine tõenäoliselt elupaiga kadu sadamarajatiste alal ning akvatooriumi alal, samuti on võimalikud mõjud elupaigale sadama naabruses. Kui sadamat on soov antud asukohta või piirkonda</p>

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
	kaaluda, siis tuleb detailplaneeringu koostamisel läbi viia Natura hindamine, mille tulemusena selgub sadama rajamise võimalikkus.
Jõgede lehtersuudmed (1130)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Rannikulõukad (*1150)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Laiad madalad lahed (1160)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Karid (1170)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Esmased rannavallid (1210),	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Püsitaimestuga kivirannad (1220)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Merele avatud pankrannad (1230)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Olemasoleva supelranna alal seatakse maa juhtotstarbeks supelranna maa, kuid kuna ÜP seletuskiri alal ehitamist ette ei näe, siis elupaigatüübile mõjusid ei avaldu. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Väikesaared ning laiud (1620)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad igasugused ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Rannaniidud (*1630)	Madise külas määratakse olemasoleva lautrikoha juurde elupaigatüübi alale puhke maa-ala juhtotstarbega ala. Kuigi ÜP seletuskirja kohaselt on puhke maa-alale lubatud erinevad puhke- ja kultuurirajatised, siis arvestades alal kehtivat hoiuala režiimi ei ole alal võimalik ilma kaitseala valitseja nõusolekuta alale rajatise ega ehitise rajada. Seega ole ette näha negatiivseid mõjusid elupaigatüübi seisundile.
Hallid luited (kinnistunud rannikuluited - *2130)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Jõesed ja ojad (3260)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Kadastikud (5130)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210)	Elupaiga alal puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. ÜP kohaselt määratakse Paldiski linna alternatiivseks sissesõiduteeks Vana-Tallinna maantee, mis kulgeb elupaigatüübi naabruses. Kuna teed saab laiendada teisele poole

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
	loodusalast, siis saab mõjusid elupaigale vältida. Kuna tegu on kuiva elupaigatüübiga, siis tee külakraavi puhastamine või süvendamine ei avalda selle veerežiimile mõju. Kokkuvõttes puuduvad ÜP-ga kavandataval ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile.
Lood (alvarid - *6280)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Puisniidud (*6530)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Allikad ja allikasood (7160)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Liigirikad madalsood (7230)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Vanad laialehised metsad (*9020)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Liigid	
Emaputk (<i>Angelica palustris</i>)	Liigi võimalike elupaikade alal ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Nõmmnelk (<i>Dianthus arenarius subsp. arenarius</i>)	Liigi elupaikade alal ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Soohiilakas (<i>Liparis loeselii</i>)	Liigi elupaikade alal ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Jäik keerdsammal (<i>Tortella rigens</i>)	Liigi elupaikade alal ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Suur-mosaiikliblikas (<i>Hypodryas maturna</i>)	Liigi elupaikade alal ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.

6.2.5. Võimalik mõju Pedase loodusalale

Pedase loodusala jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Loodusalale ega selle lähedusse ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi, rajatise ega muid objekte. Seega ÜP rakendamisel puuduvad negatiivsed mõjud loodusalale ja selle terviklikkusele.

Mõju Pedase loodusala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 7.

Tabel 7. Mõju Pedase loodusala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Elupaigatüübid	
Vanad loodusmetsad (*9010)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.

6.2.6. Võimalik mõju Suure-Aru loodusalale

Suure-Aru loodusala Lääne-Harju valda jääv osa (pindalaga 53,1 ha) jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Loodusalast 0,3 km kaugusele on kavandatud ala, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist. Elekrituulikud loodusala ega selle kaitse-eesmärke otseselt ei mõjuta. Tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobiv ala jääb kaitstavast tundliku veerežiimiga elupaigatüübist (soostuvad ja soolehtmetsad - *9080) 400 m kaugusele. Antud vahemaa on piisav välistamiseks võimaliku tuulepargi mõjud veerežiimi muutuste kaudu (juhul, kui tuulepargi rajamisega kaasneb kuivenduskraavide rajamine). Seetõttu pole seoses aladega, kus on võimalik kaaluda tuuleparke, ette näha mõjusid loodusalale ega selle kaitse-eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele.

Loodusalale ega selle lähedusse maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid tegevusi ÜP-ga ei kavandata. Kokkuvõttes puuduvad ÜP rakendamisel negatiivsed mõjud loodusalale ja selle terviklikkusele.

Mõju Suure-Aru loodusala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 8.

Tabel 8. Mõju Suure-Aru loodusala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Elupaigatüübid	
Liigirikkad madalsood (7230)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Soostuvad ja soolehtmetsad (*9080)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Piirkonda kavandatud tuuleenergeetika tootmiseks põhimõtteliselt sobiv ala asub piisavalt kaugel (400 m), et välistada tuulikute ja nendega seotud taristu mõjud veerežiimi muutuste kaudu. Seega ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.

6.2.7. Võimalik mõju Suursoo-Leidissoo loodusalale

Suursoo-Leidissoo loodusala Lääne-Harju valla alal paiknev osa (pindalaga 6323 ha) jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Loodusalale ega selle lähedusse ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid tegevusi. Lähim ala, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist, jääb loodusalast 0,6 km kaugusele, mis on piisav välistamiseks mõjud alale ja selle veerežiimile ning kaitse-eesmärkidele.

Loodusalale Tänavjärve idakaldale, olemasoleva RMK Tänavjärve lõkkekohta juurde, on määratud supluskoht, mille näol on tegemist olemasoleva ja kasutatava supluskohaga. ÜP ei kavanda supluskohaga seoses mingeid muudatusi ega taristu rajamist supluskohta. Pole eeldada ka supluskohta kasutuskoormuse olulist suurenemist. Seega mõjud loodusalale ja selle eesmärkidele puuduvad.

Kokkuvõttes puuduvad ÜP rakendamisel negatiivsed mõjud loodusalale ja selle terviklikkusele.

Mõju Suursoo-Leidissoo loodusala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 9.

Tabel 9. Mõju Suursoo-Leidissoo loodusala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Elupaigatüübid	
Metsastunud luided (2180)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Luidetevahelised niisked nõod (2190)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Liiva-alade vähetoitelised järved (3110)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Looduslikult rohketoitelised järved (3150)	Elupaika Lääne-Harju vallaga kattuvagas loodusala osas ei esine. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Huumustoitelised järved ja järvikud (3160)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Niiskuslembesed kõrgrohustud (6430)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Rabad (*7110)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Siirde- ja õõtsiksood (7140)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Nokkheinakooslused (7150)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210)	Elupaika Lääne-Harju vallaga kattuvagas loodusala osas ei esine. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Liigirikkad madalsood (7230)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Vanad loodusmetsad (*9010)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Rohunditerikkad kuusikud (9050)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad - 9060)	Elupaika Lääne-Harju vallaga kattuvagas loodusala osas ei esine. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Siirdesoo- ja rabametsad (*91D0)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Lammi-lodumetsad (*91E0)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Liigid	
Saarmas (<i>Lutra lutra</i>)	Liigi elupaikade alal ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.

6.2.8. Võimalik mõju Türisalu loodusalale

Türisalu loodusala Lääne-Harju valda jääv osa (pindalaga 151,7 ha) jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Loodusala läbib perspektiivne matkarada (Keila-Joa ja Meremõisa ühendamiseks). Perspektiivne matkarada läbib elupaigatüüpi metsastunud luited (2180). ÜP koostajatelt saadud info kohaselt on see kavas rajada loodusliku matkarajana ilma elupaigatüübi alal metsa raadama ja üksikpuid raiumata. Seega mõjud loodusalale ja metsaökosüsteemidele puuduvad. Samuti ei avaldu ebasoodsaid mõjusid kaitstavale elupaigatüübile. Matkaraja rajamine ei mõjuta loodusala terviklikkust.

Keila-Joa alevikus on loodusalale (selle serva) märgitud jalgtee (matkarada), mille eesmärk on tagada läbipääs mere äärde kallasrajale. Jalgtee läbib elupaigatüüpi metsastunud luited (2180) selle servas. Spontaanselt kujunenud, kuid juba tähistatud rada on antud marsruudil tegelikkuses juba olemas. Kohalikul omavalitsuses ei ole kavas olemasolevat teed laiendada ega rekonstrueerida, vajadusel seda vaid korrastatakse olemasolevas asukohas. Teeraja ÜP-sse kandmise ja võimaliku korrastamisega ei kaasne loodusalale negatiivseid mõjusid.

Loodusalal toimub ehituskeeluvööndi suurenemine, mille mõju alale on pigem positiivne, kuna toetab ala kaitse-eesmärke.

Mõju Türisalu loodusala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 10.

Tabel 10. Mõju Türisalu loodusala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Elupaigatüübid	
Merele avatud pankrannad (1230)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Püsitaimestuga liivarannad (1640)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Eelluited (2110)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Metsastunud luited (2180)	Elupaika läbib perspektiivne matkarada, mis on kavas rajada ilma raadamise ja puude raieta. Metsaökosüsteemile pole antud tegevuse korral negatiivseid mõjusid ette näha. Läbi elupaiga serva kulgeb olemasolev rada (juurdepääs kallasrajale), mis kantakse ÜP-sse

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
	jalgteena. Raieid ega kattega tee rajamist ei kavandata. Seega võib järeltada, et ebasoodsaid mõjusid elupaigatüübi seisundile ei avaldu.
Jõesed ja ojad (3260)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Lood (alvarid - *6280)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Lubjakivipaljandid (8210)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Liivakivipaljandid (8220)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180)	Elupaiga alal ja naabruses puuduvad planeeringuga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.
Liigid	
Paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>)	Liigi elupaikade (Keila jõgi) alal ja piiril puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. ÜP rakendumine ei too kaasa negatiivseid mõjusid Keila jõe veekeskkonnale. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Rohe-vesihobu (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)	Liigi elupaikade (Keila jõgi) alal ja piiril puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. ÜP rakendumine ei too kaasa negatiivseid mõjusid Keila jõe veekeskkonnale. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>)	Liigi elupaikade (Keila jõgi) alal ja piiril puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. ÜP rakendumine ei too kaasa negatiivseid mõjusid Keila jõe veekeskkonnale. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	Liigi elupaikade (Keila jõgi) alal ja piiril puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. ÜP rakendumine ei too kaasa negatiivseid mõjusid Keila jõe veekeskkonnale. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Lõhe (<i>Salmo salar</i>)	Liigi elupaikade (Keila jõgi) alal ja piiril puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. ÜP rakendumine ei too kaasa negatiivseid mõjusid Keila jõe veekeskkonnale. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>)	Liigi elupaikade (Keila jõgi) alal ja piiril puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. ÜP rakendumine ei too kaasa negatiivseid mõjusid Keila jõe veekeskkonnale. Ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.

6.2.9. Võimalik mõju Vasalemma loodusala

Vasalemma jõe loodusala jääb ÜP lahenduse kohaselt suuremas osas rohevõrgustiku alale. Loodusalaga (Vasalemma jõega) ristub perspektiivne jalg- ja jalgrattatee, mis kulgeb olemasoleva maantee kõrval. Tee rajamine ei mõjuta jõe veekeskkonda ega loodusala. Loodusalaga ristub ka perspektiivis rekonstrueeritava kõrgepingeliini koridor, mis kulgeb olemasoleva liini joonel. Tegemist on maakonnaplaneeringust tuleneva perspektiivse vajadusega, mida ÜP kajastab. Liinide

rekonstrueerimist ÜP-ga ei kavanda. Liinide rekonstrueerimisega ei kaasne eeldavalt mõjusid loodusale ega selle terviklikkusele. Kokkuvõttes ÜP rakendumisel puuduvad negatiivsed mõjud loodusale ja selle terviklikkusele.

Mõju Vasalemma loodusala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 11.

Tabel 11. Mõju Vasalemma loodusala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Elupaigatüübid	
Jõesed ja ojad (3260)	Jõega ristub perspektiivne jalg- ja jalgrattatee, mis kulgeb olemasoleva maantee kõrval. Samuti ristub jõega perspektiivis rekonstrueeritava kõrgepingeliini koridor, mis kulgeb olemasoleva liini joonel. Nimetatud arendustel mõju jõe veekeskkonnale ning elupaigatüübile puudub. Seega ebasoodsad mõjud elupaiga seisundile puuduvad.

6.2.10. Võimalik mõju Nõva-Osmussaare linnualale

Nõva-Osmussaare linnuala Lääne-Harju valla alal paiknev osa (pindalaga 183,9 ha) jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Lähim ala, kus on võimalik edaspidi kaaluda tuuleenergeetika arendamist, jääb linnualast 1,2 km kaugusele. Tegemist on suhteliselt suure tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobiva alaga. Linnuala eesmärgiks olevate linnuliikide registrisse kantud elupaikade alal liikidele tuulikud mõjusid ei avalda, kuna vahemaa on piisavalt suur. Suuremat puhvrit nõudvate linnuliikide (nt kotkad ja must-toonekurg) elupaiku Lääne-Harju valla alal paiknevale linnuala osale ega ka selle lähedusse ei jää. Ranniku- ja vee-elupaikadega seotud linnuliikide elupaikadest jäävad potentsiaalsed tuulepargi arendusalad piisavalt kaugemale ning valdavas osas sisemaa suunas. Seega ei ole seoses aladega, kus on edaspidi võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist, negatiivseid mõjusid linnualale ja selle kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ette näha.

Alale jääb osaliselt RMK Nõva puhkeala, sh olemasolev supelrand ja lõkkekoht ning parkimiskohad, millega seoses ÜP muudatusi ei kavanda. Alal paikneb ka olemasolev lautrikoht. Supelranna alal seatakse maa juhtotstarbeks supelranna maa, millega seoses linnualale ja selle kaitse-eesmärkidele mõjusid ei avaldu. Supelranna alal ei näe ÜP seletuskirja kohaselt ette ehitamist. Samuti on seatud ehitamisele piirangud Nõva looduskaitseala kaitsekorruga (supelranna ala jääb sihtkaitsevööndisse).

Kokkuvõttes puuduvad planeeringul negatiivsed mõjud linnualale ja selle terviklikkusele.

Mõju Nõva-Osmussaare linnuala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 12.

Tabel 12. Mõju Nõva-Osmussaare linnuala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Nõmmelõoke (<i>Lullula arborea</i>)	Nõmmelõokese elupaik on registreeritud Lääne-Harju vallaga kattuvale linnuala osal. Liigi elupaikade alal ja naabruses puuduvad ÜP-ga kavandatavad tegevused ning muudatused maakasutuses. Olemasolevale supelrannale määratakse supelranna maa-ala juhtotstarve, millega seoses ebasoodsad mõjud liigi seisundile puuduvad.
Nõmmekiur (<i>Anthus campestris</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), kassikakk (<i>Bubo bubo</i>), öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>),	Nimetatud liikide elupaiku pole Lääne-Harju vallaga kattuvale linnuala osal registreeritud, kuid alal leidub liikidele sobivaid elupaiku. Võimalike elupaikade alal ei toimu maakasutuse muudatusi ega kavandata rajatisi.
Merivart (<i>Aythya marila</i>), mustlagle (<i>Branta bernicla</i>),	Nimetatud liikide jaoks ei ole Lääne-Harju vallaga kattuvale linnuala osal sobivaid elupaiku ning liikide elutsemise alal on

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>), must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>), soo-loorkull (<i>Circus pygargus</i>), aul (<i>Clangula hyemalis</i>), merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>), mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>), jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>), rohukoskel (<i>Mergus serrator</i>) ja hahk (<i>Somateria mollissima</i>)	ebatõenäoline. Seega ebasoodsad mõjud loetletud liikide seisundile puuduvad.

6.2.11. Võimalik mõju Pakri linnualale

Pakri linnuala maismaa alad jäävad ÜP lahenduse kohaselt praktiliselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale.

Lähem ala, kus on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist (ala nr 16), paikneb Pakri poolsaarel ja jääb linnualast 0,6 km kaugusele. Teine lähem tuuleenergeetika ala (nr 14) jääb linnualast 0,75 km kaugusele ning paikneb Pakri poolsaare mandripoolses osas. Kolmas Pakri poolsaarel asuv tuuleenergeetika ala (nr 15) jääb linnualast 1,6 km kaugusele. Potentsiaalsed tuulepargid jäävad linnualast piisavalt kaugemale ning ei mõjuta kaitse-eesmärgiks olevaid linnuliike nende linnualal paiknevates elupaikades. Pakri poolsaarele rajatavad tuulepargid võivad osutada lennutakistuseks toitumISRännetel ja sesoonsetel rännetel olevatele lindudele ning põhjustada isendite hukkumist kokkupõrkel tuulikutega. Juhul, kui Pakri poolsaarel asuvatel tuuleenergeetika aladele (nr 14, 15 ja 16) tuuleparke kavandatakse, siis tuleb läbi viia Natura hindamine, et hinnata mõjusid linnuala kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele. *KSH tulemustest lähtuvalt loobuti planeeringu lahenduses aladest 14, 15, 16.*

Ülejäänud potentsiaalsed tuulepargialad jääval linnualal valdavatest ranniku- ja vee-elupaikadega seotud linnuliikide elupaikadest ja toitumisaladest piisavalt kaugemale ning sisemaa suunas. Seega pole seoses ülejäänud tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivate aladega negatiivseid mõjusid linnualale ja selle kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ette näha.

Linnualal Paldiski linna alal, Pakri poolsaare idakaldal, korrigeeritakse ehituskeeluvööndit, millega kaasneb selle laienemine väikesel alal kuni linnuala piirini. EKV laiendamise mõju on positiivne, kuna see toetab ala kaitse-eesmärke.

Madise külas määratakse linnualal olemasoleva lautrikoha juurde puhke maa-ala juhtotstarbega ala. Kuigi ÜP seletuskirja kohaselt on puhke maa-alale lubatud erinevad puhke- ja kultuurirajatised, siis arvestades alal kehtivat hoiuala režiimi, ei ole alal võimalik ilma kaitseala valitseja nõusolekuta alale rajatisi ega ehitisi rajada. Kui alale tegevuste kavandamisel arvestatakse ala kaitse-eesmärkidega, siis ebasoodsaid mõjusid linnualale ei kaasne.

ÜP näeb ette väikelaevade sadama ala Paldiski lahte kavandatava pumphüdroakumulatsioonijaama naabrusse ca 0,55 km kaugusele linnualast. Väikesadama rajamisega seoses on teostatud Natura eelhindamine Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamise raames. Nimetatud eelhindamine tuvastas, et sadama rajamine ei avalda Pakri linnualale otseseid ega kaudseid mõjusid sadama ehitusfaasis ega kasutusfaasis. Järeldati, et kavandatava tegevusega ei kaasne ebasoodsaid mõjusid ala kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele, sh sadamaga kaasnev väikelaevade liiklus ei põhjusta olulisi häiringuid ega ebasoodsaid mõjusid Pakri linnuala eesmärgiks olevatele linnuliikidele.

Paldiski linna alal Leetse piirkonnas määratakse olemasoleva supelranna piirkonda ehituskeeluvööndi alale supelranna maa-ala juhtotstarve. ÜP seletuskiri supelranna alale ehitamist ette ei näe. Seega negatiivsed mõjud linnualale ja selle kaitse eesmärkidele puuduvad.

ÜP kohaselt määratakse Paldiski linna alternatiivne sissesõit mööda olemasolevat Vana-Tallinna maanteed, mis kulgeb ca 1,5 km lõigul linnuala piiril, kuid väljaspool linnuala. Kui teed on kavas laiendada, siis on võimalik seda teha linnualast teisele poole teed, linnuala mõjutama. Kaitse-eesmärgiks olevate linnuliikide elupaiku pole tee naabruses registreeritud. Kuna tegu on kuiva paepealse alaga, siis linnuala veerežiimi tee külgkraav ei mõjuta.

Linnualale on näidatud mitmed perspektiivsed jalg- ja jalgrattateed, mis kõik kulgevad piki olemasolevaid teid. Seega vajadus raadamiseks ning uute teede rajamiseks puudub ning ühtlasi puuduvad ka mõjud linnualale. Seoses jalg- ja jalgrattateede marsruutidega, mis kulgevad olemasolevatel teedel, ei ole ette näha olulisi häiringuid kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele.

Laulasmaa külas Lohusalu lahe lõunasopis on linnuala piirile (mereala jääb linnualale, maismaa mitte) ÜP-ga määratud supluskoht. Tegemist on olemasoleva supluskohaga ning ÜP ei kavanda selle arendusi ning pole alust prognoosida supluskohta kasutuse olulist kasvu. Seega linnualale ja selle eesmärkidele supluskohaga seoses negatiivseid mõjusid ei avaldu.

Kersalu külas näeb ÜP strateegilise vajadusena ette väikesadama rajamise. ÜP seletuskirja kohaselt on tegemist võimaliku asukohaga, sadama maa-ala juhtotstarvet ei määrata. Seega sadama asukohavalikut või mis iganes täpsemat kavandamist ÜP ette ei näe. Piirkonna mereala jääb linnualale (maismaa mitte). Sadama rajamisega kaasnevad tõenäoliselt olulised negatiivsed mõjud linnuala merekeskkonnale. Mõjud võivad avalduda ka kaitstava veelinnustiku elupaikadele, samuti kaasnevad sadama ehituse ja kasutusega linnustikule häiringud. Kuna ÜP-ga sadama asukohta, vastavat maa-ala juhtotstarvet või mis iganes tegevusi seoses sadamaga ei kavandata ning KSH lähtub ÜP-ga kavandatavatest tegevustest ja nende täpsusastmest, siis ÜP KSH raames selle mõjusid linnualale täpsemalt ei hinnata. Küll saab öelda, et piirkonda sadama rajamine on komplitseeritud ning soovitatav on vastavast strateegilisest vajadusest loobuda. Kui sadamat on siiski soov ÜP-s näidatud asukohta või selle piirkonda edaspidi kaaluda, siis tuleb detailplaneeringu koostamisel (ÜP-st tulenev nõue) läbi viia Natura hindamine, mis selgitab sadama rajamise võimalikkuse. Sadama rajamisega ÜP-s määratud asukohta või selle piirkonda ei saa välistada negatiivseid mõjusid Pakri looduslale ja Pakri linnualale, mistõttu on sadama rajamine sinna komplitseeritud ning KSH soovitusel põhjal loobuti vastavast strateegilisest vajadusest.

Kokkuvõttes puuduvad planeeringul negatiivsed mõjud linnualale ja selle terviklikkusele.

Mõju Pakri linnuala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 13.

Tabel 13. Mõju Pakri linnuala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Viupart (<i>Anas penelope</i>), sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>), merivart (<i>Aythya marila</i>), hüüp (<i>Botaurus stellaris</i>), sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>), krüüsel (<i>Cephus grylle</i>), aul (<i>Clangula hyemalis</i>), väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), kühmnokk-luik (<i>Cygnus olor</i>), merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), kalakajakas (<i>Larus canus</i>), tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>), jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>), tutkas (<i>Philomachus</i>)	Nimetatud liikide teadaolevate elupaikade alal ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi, rajatise ega muid tegevusi. Seega ebasoodsad mõjud ÜP-ga kavandatavaga seoses loetletud liikide seisundile puuduvad. Kersalu külas näeb ÜP strateegilise vajadusena ette väikesadama rajamise, millega kaasnevad olulised negatiivsed mõjud linnuala merekeskkonnale. Kui sadamat on soov antud asukohta või piirkonda kaaluda, siis tuleb detailplaneeringu koostamisel tuleb läbi viia Natura hindamine, mille tulemusena selgub sadama rajamise võimalikkus. Pakri poolsaarele määras üldplaneering alad kus on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist. Nimetatud aladele (alad nr 14, 15 ja 16) tuuleparkide kavandamisel tuleb viia läbi Natura hindamine hinnates mõjusid linnuala kaitse-

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
<i>pugnax</i>), tuttpütt (<i>Podiceps cristatus</i>), hahk (<i>Somateria mollissima</i>), Punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>)	eesmärgiks olevatele linnuliikidele. KSH tulemustest lähtuvalt loobuti planeeringu lahenduses aladest 14, 15, 16.

6.2.12. Võimalik mõju Suursoo-Leidissoo linnualale

Suursoo-Leidissoo linnuala Lääne-Harju valda jääv osa (pindalaga 6323 ha) jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Linnualale ega selle vahetusse lähedusse ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid tegevusi.

Linnualale lähim ala, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist, jääb sellest 0,6 km kaugusele. Kauguselt järgmine tuuleenergeetika ala jääb linnualast 1,7 km kaugusele. I kaitsekategooriasse kuuluvate röövlindude (kaljukotkas, väikepistrik) teadaolevatest pesitsuspaikadest jäävad tuuleenergia arendusalad üle 5 km kaugusele ja must-toonekure elupaigast 5 km kaugusele. Piisava vahemaa tõttu ei ole võimalike tuulepargialade puhul ette näha negatiivseid mõjusid kaljukotkale ja väikepistikule. Kuna must-toonekure toitumisalad võivad paikneda pesitsuspaigast mitmekümne kilomeetri kaugusel, siis ei saa negatiivseid mõjusid seoses võimalike mõjudega must-toonekurele välistada. Ülejäänud linnuala kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele pole piisava vahemaa tõttu negatiivseid mõjusid ette näha. Seoses võimalike mõjudega must-toonekurele tuleb tuuleparkide kavandamisel aladele nr 3, 4, 5, 6 ja 7 viia läbi Natura hindamine. KSH tulemustest lähtuvalt loobuti planeeringu lahenduses aladest nr 3, 4, 5, 6, 7.

Linnualale Tänavjärve idakaldale, olemasoleva RMK Tänavjärve lõkkekoha juurde, on määratud supluskoht, mille näol on tegemist olemasoleva ja kasutatava supluskohaga. ÜP ei kavanda supluskohaga seoses mingeid muudatusi ega taristu rajamist supluskohta. Pole eeldada ka supluskohta kasutuskoormuse olulist suurenemist. Seega mõjud linnualale ja selle eesmärkidele puuduvad.

Kokkuvõttes ÜP rakendamisel puuduvad negatiivsed mõjud linnualale, selle terviklikkusele ja kaitse-eesmärkidele.

Mõju Suursoo-Leidissoo linnuala kaitse-eesmärkidele vt Tabel 14.

Tabel 14. Mõju Suursoo-Leidissoo linnuala kaitse-eesmärkidele

Kaitse-eesmärk	Võimalik mõju
Kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>), soo-loorkull (<i>Circus pygargus</i>), väikepistik (<i>Falco columbarius</i>), sookurg (<i>Grus grus</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), väikekoovitaja (<i>Numenius phaeopus</i>) ja rabapüü (<i>Lagopus lagopus</i>)	Linnuliikide elupaikade alale ega naabrusesse ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi, rajatise ega tegevusi. Seega mõjud linnustiku elupaikadele puuduvad. Linnuala piirkonda ei kavandata kõrget häiringute taset põhjustatavaid objekte. Tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivate alade kavandamisel on arvestatud enamiku elektrituulikute suhtes tundlikumatele liikide jaoks vajalike vahemaadega. Erandiks suure toitumispiirkonnaga liik must-toonekurg. Seoses võimalike mõjudega must-toonekurele tuleb tuuleparkide kavandamisel aladele nr 3, 4, 5, 6 ja 7 viia läbi Natura hindamine. KSH tulemustest lähtuvalt loobuti planeeringu lahenduses aladest nr 3, 4, 5, 6, 7.

6.3. Natura eelhindamise tulemused ja järelendus

Natura eelhindamise käigus tuvastati, et ühegi valla alal paikneva **loodusala** (Krassi loodusala, Laulasmaa loodusala, Nõva-Osmussaare loodusala, Pakri loodusala, Pedase loodusala, Suure-Aru loodusala, Suursoo-Leidissoo loodusala, Türisalu loodusala, Vasalemma loodusala) ega **linnuala** (Nõva-Osmussaare linnuala, Pakri linnuala ja Suursoo-Leidissoo linnuala) puhul ei kavandata ÜP-ga alale või selle lähedusse sellist muudatust maakasutuses, infrastruktuuriobjekte või muid ehitisi või tegevusi, mis tõenäoliselt võiksid mõjutada negatiivselt alade terviklikkust või avaldada alade kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide või liikide seisundile ebasoodsaid mõjusid.

Alad, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist (tuuleparke), on kavandatud enamasti Natura võrgustiku aladest piisavasse kaugusesse, arvestades elektrituulikute suhtes tundlike linnuliikide elupaikade ning tundliku veerežiimiga elupaigatüüpidega (tuuleparkide taristu rajamisega seotud kuivendus võiks mõjutada naabruses paiknevate alade veerežiimi). Pakri poolsaarele kavandatud tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivaid alade (nr 14, 15 ja 16) puhul ei saa välistada negatiivseid mõjusid rännetel olevatele lindudele (linnuala ümbritseb Pakri poolsaart). ÜP koostamise protsessis loobuti nende alade planeerimisest. Suursoo-Leidissoo linnuala puhul ei saa välistada mõjusid suure toitumispiirkonnaga liigile must-toonekurele. *Seoses võimalike mõjudega must-toonekurele loobuti ÜP koostamise protsessis nende alade planeerimisest.*

ÜP näeb strateegilise vajadusena ette väikesadama rajamise Kersalu külas Pakri linnu- ja loodusalale. ÜP seletuskirja kohaselt on tegemist võimaliku sadama ja selle võimaliku asukohaga, sadama maa-ala juhtotstarvet alale ei määrata ning sadamat ennast ei kavandata. Seega sadama asukohavalikut või mis iganes täpsemat kavandamist ÜP ette ei näe. Sadama rajamisega ÜP-s määratud asukohta või selle piirkonda ei saa välistada negatiivseid mõjusid Pakri loodusalale ja Pakri linnualale, mistõttu on sadama rajamine sinna komplitseeritud ning *KSH soovitusel põhjal loobuti vastavast strateegilisest vajadusest.*

KeJHS § 3 lg 2 kohal tuleb keskkonnamõju hinnata igal juhul, kui kavandatakse tegevust, mille korral ei ole objektiivse teabe põhjal välistatud, et sellega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile, ja mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik. Silmas tuleb pidada, et veerežiimi mõjutamise kaudu või müra ja muude häiringute tõttu võivad mõjud avalduda ka tegevuste puhul, mis ei toimu Natura alal ega vahetult selle piiril.

Hinnang kavandatava tegevusega kaasnevale keskkonnamõjule

7.1. Mõju kaitstavatele loodusobjektidele

7.

7.1.1. Mõju kaitsealadele

Nõva looduskaitseala

Nõva looduskaitseala Lääne-Harju valla alal paiknev osa (pindalaga 300,1 ha) jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Kaitsealale ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid tegevusi. Alale jääb olemasolev supelrand ja lautrikoht, samuti RMK puhkeobjektid, millega seoses ÜP muudatusi ei kavanda. Supelranna alal seatakse maa juhtotstarbeks supelranna maa, millega seoses kaitsealale ja selle eesmärkidele mõjusid ei avaldu. ÜP seletuskiri supelranna alale ehitamist ette ei näe. Supelranna ala jääb ka ehituskeeluvööndisse. Samuti on seatud ehitamisele piirangud Nõva looduskaitseala kaitsekorruga (supelranna ala jääb sihtkaitsevööndisse).

Lähim ala, kus on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist jääb kaitsealast 1,2 km kaugusele ning alale ja selle kaitse-eesmärkidele mõjusid ei avaldu.

Kokkuvõttes puuduvad planeeringul negatiivsed mõjud looduskaitsealale ja selle kaitse-eesmärkidele.

Suure-Aru looduskaitseala

Suure-Aru looduskaitseala Lääne-Harju valda jääv osa (pindalaga 53,1 ha) jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale.

Looduskaitsealast 0,3 km kaugusele on kavandatud perspektiivne tuuleenergia tootmiseks põhimõtteliselt sobiv ala. Elektrituulikud kaitseala ega selle kaitse-eesmärke otseselt ei mõjuta. Tuulepargiks põhimõtteliselt sobiv ala jääb kaitstavast tundliku veerežiimiga elupaigatüübist (soostuvad ja soolehtmetsad - *9080) 400 m kaugusele. Antud vahemaa on piisav välistamiseks võimaliku tuulepargi mõjud veerežiimi muutuste kaudu (juhul, kui tuulepargi rajamisega kaasneb kuivenduskraavide rajamine). Seetõttu ei ole seoses tuuleenergia aladega ette näha mõjusid kaitsealale ega selle kaitse-eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele.

Kaitsealale ega selle lähedusse ei kavandata ÜP-ga muid maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega tegevusi. Seega ÜP rakendamisel puuduvad negatiivsed mõjud kaitsealale ja selle kaitse-eesmärkidele.

Laulasmaa maastikukaitseala

Laulasmaa maastikukaitseala jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale.

Kaitseala läbib ca 2,5 km pikkusel lõigul planeeritav matkarada, mis paikneb kunagise tee (praegu peamiselt katteta pinnaste) koridoris. Kuna matkarada kulgeb mööda olemasolevaid pinnasteid, ei nõua selle rajamine raieid ega mõjuta muul viisil piirkonda jäävat kaitstavat metsaelupaigatüüpi. Matkaraja alal olev teekoridor kulgeb läbi kaitstava metsaelupaigatüübi metsastunud luited (2180) kaardistatud ala, kuid olemasolevas teekoridoris elupaigatüüp faktiliselt siiski ei esine. Matkaraja rajamine nõuab eelkõige selle tähistamist ning suuremaid ehitustöid sellega ei kaasne. Seega puuduvad seoses kavandatava matkarajaga mõjud kaitsealale ning raja ümbrusse jäävale metsaelupaigatüübile.

Kaitsealal paiknevad olemasolevad supelrannad, mille aladel on maa juhtotstarbeks seatud supelranna maa-ala. Antud juhtotstarbe seadmine ei too kaasa muutusi reaalses maakasutuses ega põhjusta negatiivseid mõjusid kaitsealale ega selle kaitse-eesmärkidele. Ehitamist supelranna alale ÜP seletuskiri ette ei näe. Supelrannad jäävad ka ehituskeeluvööndisse.

Kokkuvõttes puuduvad seoses ÜP rakendamisega negatiivsed mõjud Laulasmaa maastikukaitsealale ja selle kaitse-eesmärkidele.

Läänemaa Suursoo maastikukaitseala

Suursoo-Leidissoo maastikukaitseala Lääne-Harju valla alal paiknev osa (pindalaga 4060 ha) jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Kaitsealale ega selle naabruses ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid tegevusi. Lähim potentsiaalne tuuleenergia arendusalad jääb kaitsealast 1,6 km kaugusele, mis on piisav välistamiseks mõjud alale ja selle veerežiimile ning kaitse-eesmärkidele. Kaitse-eesmärgiks olevate linnuliikide elupaigad jäävad tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivatest aladest piisavalt kaugemale.

Kaitsealale Tänavjärve idakaldale, olemasoleva RMK Tänavjärve lõkkekoha juurde, on määratud supluskoht, mille näol on tegemist olemasoleva ja kasutatava supluskohaga. ÜP ei kavanda supluskohaga seoses mingeid muudatusi ega taristu rajamist supluskohta. Pole eeldada ka supluskohta kasutuskooormuse olulist suurenemist. Seega mõjud kaitsealale ja selle kaitse-eesmärkidele puuduvad.

Kokkuvõttes puuduvad ÜP rakendamisel negatiivsed mõjud kaitsealale ja selle eesmärkidele.

Pakri maastikukaitseala

Pakri maastikukaitseala jääb ÜP lahenduse kohaselt praktiliselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale.

Kaitsealal Paldiski linnas, Pakri poolsaare idakaldal, korrigeeritakse ÜP-ga ehituskeeluvööndi ulatust, millega kaasneb selle laienemine väikesel alal kuni kaitseala piirini. EKV laiendamise mõju on positiivne, kuna see toetab ala kaitse-eesmärke.

Paldiski linna alal Leetse piirkonnas määratakse olemasoleva supelranna piirkonda ehituskeeluvööndi alale supelranna maa-ala juhtotstarve. ÜP seletuskiri supelranna alale ehitamist ette ei näe. Negatiivsed mõjud alale ja selle kaitse eesmärkidele puuduvad.

Lähim ala (nr 16), kus on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist, jääb kaitsealast 0,1 km kaugusele, kuid kaitsealale otsesid mõjusid ei avalda. Kaitseala piirkonda Pakri poolsaarele jäid ka potentsiaalsed tuulepargialad nr 14 ja 15. Kuna Pakri poolsaarele kavandatavate tuuleparkide korral ei saa välistada olulisi negatiivseid mõjusid kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele (eelkõige rändlindudele), loobuti ÜP koostamise protsessis tuuleparkide kavandamisel aladele nr 14, 15 ja 16.

ÜP kohaselt määratakse Paldiski linna alternatiivne sissesõit mööda olemasolevat Vana-Tallinna maanteed, mis kulgeb ca 1,5 km lõigul looduskaitseala piiril, kuid väljaspool kaitseala. Kui teed on kavas laiendada, siis on võimalik seda teha kaitsealast teisel pool teed, kaitseala mõjutama. Antud juhul puuduvad ka mõjud teeäärsele alal paiknevale kaitstavale elupaigatüübile kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), kuna teeäärse ala kasutamisest saab hoiduda. Kuna tegu on kuiva elupaigatüübiga, siis selle veerežiimi tee külgkraav ei mõjuta. Niidualal paikneb ka kaitstava liblikaliigi (suur-kuldtiib) elupaik, millele samuti negatiivseid mõjusid ei kaasne.

Kaitsealale on näidatud mitmed perspektiivsed jalg- ja jalgrattateed, mis kõik kulgevad piki olemasolevaid teid. Seega vajadus raadamiseks ning uute teede rajamiseks puudub ning ühtlasi puuduvad ka mõjud loodusalale.

Keila-Joa mõisa park

Kaitstav park jääb ÜP lahenduse kohaselt valdavas osas rohevõrgustiku alale. Ala läbib perspektiivne matkarada (Keila-Joala ja Meremõisa ühendamiseks). Perspektiivne matkarada läbib looduslikke litemetsi. ÜP koostajatelt saadud info kohaselt on rada kavas rajada loodusliku matkarajana ilma elupaigatüübi alal metsa raadamata ja üksikpuid raiumata. Seega olulised mõjud matkarajaga seoses kaitsealale ja metsaökosüsteemidele puuduvad.

Muid maakasutuse muudatusi ega rajatise pargi alale ÜP-ga ei kavandata. Olulised negatiivsed mõjud pargile puuduvad.**Ohtu mõisa park**

Kaitstava pargi piiril kulgeva maantee ääres kulgeb perspektiivne jalg- ja jalgrattatee. Juhul, kui tee rajatakse teisele poole maanteed, nagu on kujutatud ÜP joonisel, siis mõjud pargile puuduvad. Tee rajamisel pargi poolsele alale tuleb vältida puude raiet, et vältida negatiivsete mõjude avaldamist pargile. Maakasutuse muudatusi ega muid rajatise pargi alale ega naabrusse ei kavandata.

Padise mõisa park

Kaitstava pargi alale ega naabrusse ei kavandata maakasutuse muudatusi ega rajatise. ÜP rakendumisel negatiivsed mõjud pargile puuduvad.

Vasalemma mõisa park

Kaitstava pargi alale ega naabrusse ei kavandata maakasutuse muudatusi ega rajatise. Park jääb ÜP kohaselt suuremas osas rohevõrgustiku alale. ÜP rakendumisel negatiivsed mõjud pargile puuduvad.

Vihterpalu mõisa park

Kaitstava pargi alale ega naabrusse ei kavandata maakasutuse muudatusi ega rajatise. ÜP rakendumisel negatiivsed mõjud pargile puuduvad.

7.1.2. Mõju hoiualadele

Keibu-Ristna hoiuala

Hoiuala jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale.

Hoiualale on kavandatud kohalik tee, mille alal on kaardistatud kaitse-eesmärgiks olev elupaigatüüp püsitaimestuga kivirannad (1220) ning kaitse-eesmärgiks olevad taimeliigid (soohilakas, tumepunane neiuvaip). Kuna antud lõigul on tee kavandatud olemasolevale pinnasteele, siis tõenäoliselt ei kaasne tee rajamisega olulist elupaigatüübi ja kaitstavate liikide elupaikade kadu. Mõjusid hoiuala eesmärkidele tuleb tee täpsemal kavandamisel hinnata. Hoiuala kaitsekord tee rajamist ei välista, kui see ei kahjusta kaitse-eesmärke.

Hoiualal paiknev tootmise sihtotstarbega maa muudetakse koostatava ÜP-ga väikesadama maa-ala juhtotstarbega maaks. Maakasutuse juhtotstarbe muutmise aluseks on Keibu väikesadama detailplaneering (kehtestatud Padise Vallavolikogu 31.08.2011 otsusega nr 149)²⁴. Tegemist ei ole seega ÜP-ga kavandatava tegevusega. Sadama rajamise ja kasutamisega kaasnevaid mõjusid on hinnatud detailplaneeringu koostamisel.

ÜP-ga kavandataval negatiivsed mõjud hoiualale ja selle kaitse-eesmärkidele puuduvad.

Nõva-Osmussaare hoiuala (Harjumaa)

Hoiuala paikneb Lääne-Harju valla piiril Keibu lahe merealadel. Hoiualale aga selle naabrusse ei kavandata maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid rajatise. Ala piirile jääb olemasolev supelrand ja lautrikoht, millega seoses ÜP arendusi ei kavanda. Lähim ala (nr 1), kus on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist jääb hoiualast 2,1 km kaugusele ning alale ja selle kaitse-eesmärkidele sellega seoses mõjusid ei avaldu. ÜP rakendumisel negatiivsed mõjud hoiualale ja selle kaitse-eesmärkidele puuduvad.

Nõva-Osmussaare hoiuala (Läänemaa)

Hoiuala paikneb Keibu lahe merealadel ja ulatub vaid nurgaga Lääne-Harju valla piirini. Hoiuala naabrusse ei kavandata maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid rajatise. Lähim ala (nr 1), kus on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist jääb hoiualast 2,4 km kaugusele ning alale ja selle kaitse-eesmärkidele sellega seoses mõjusid ei avaldu. ÜP rakendumisel negatiivsed mõjud hoiualale ja selle kaitse-eesmärkidele puuduvad.

²⁴ Keibu küla riigimetsa katastriüksuse 56201:001:0034 väikesadama detailplaneering. Kehtestatud Padise Vallavolikogu 31.08.2011 otsusega nr 149

Pakri hoiuala

Hoiuala hõlmab suures ulatuses Lääne-Harju vallaga piirnevaid merealasad ning väiksel alal maismaa alasid Paldiski lahe ümbruses. Pakri hoiuala maismaa alad jäävad ÜP lahenduse kohaselt praktiliselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Hoiualale aga selle vahetusse naabrusse ei kavandata maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid rajatise, mis hoiuala mõjutaks.

Lähimad alad (nr 14 ja 16), kus oli võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist jäävad hoiualast 0,7 km kaugusele ja sellele otseseid mõjusid ei avalda. Kaitseala piirkonda (1,7 km kaugusele) Pakri poolsaarele jäi ka potentsiaalne tuulepargiala nr 15. Kuna Pakri poolsaarele kavandatavate tuuleparkide korral ei saa välistada negatiivseid mõjusid hoiuala kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele (eelkõige rändlindudele) loobuti ÜP koostamise protsessis tuuleparkide kavandamisest aladele nr 14, 15 ja 16.

Madise külas määratakse olemasoleva lautrikoha juurde puhke maa-ala juhtotstarbega ala, mis kattub kaitstava elupaigatüübiga rannaniidud (*1630). Kuigi ÜP seletuskirja kohaselt on puhke maa-alale lubatud erinevad puhke- ja kultuurirajatised, siis arvestades alal kehtivat hoiuala režiimi pole alal võimalik ilma kaitseala valitseja nõusolekuta alale rajatise ega ehitise rajada. Seega, kui alale tegevuste kavandamisel arvestatakse ala kaitse-eesmärkidega, siis ebasoodsaid mõjusid ei kaasne.

ÜP näeb ette väikelaevade sadama ala Paldiski lahte kavandatava pumphüdroakumulatsioonijaama naabrusse ca 0,55 km kaugusele hoiualast. Väikesadama rajamisega seoses on teostatud Natura eelhindamine Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamise raames. Nimetatud eelhindamine tuvastas, et sadama rajamine ei avalda Pakri linnu- ja loodusalale otseseid ega kaudseid mõjusid sadama ehitusfaasis ega kasutusfaasis. Järeldati, et kavandatava tegevusega ei kaasne ebasoodsaid mõjusid ala kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ega elupaigatüüpidele, sh sadamaga kaasnev väikelaevade liiklus ei põhjusta olulisi häiringuid ega ebasoodsaid mõjusid Pakri linnuala eesmärgiks olevatele linnuliikidele. Kuna Pakri hoiuala eesmärgid on ka linnu- ja loodusala eesmärkideks võib järeldada, et negatiivsed mõjud puuduvad ka Pakri hoiualale ja selle kaitse-eesmärkidele.

Hoiualal Laane ja Madise külas toimub ehituskeeluvööndi korrigeerimine, millega kaasneb selle laienemine. EKV laiendamise mõju on positiivne, kuna see toetab ala kaitse-eesmärke.

Laulasmaa külas Lohusalu lahe lõunasopis on hoiuala piirile (mereala jääb hoiualale, maismaa mitte) ÜP-ga määratud supluskoht. Tegemist on olemasoleva supluskohaga ning ÜP ei kavanda selle arendusi ning pole alust prognoosida supluskoha kasutuse olulist kasvu. Merealale jääb kaitstav elupaigatüüp veealused liivamadalaad (1110), millele supluskohaga seoses negatiivseid mõjusid ei avaldu.

Kersalu külas nägi ÜP strateegilise vajadusena ette väikesadama rajamise. ÜP seletuskirja kohaselt on tegemist võimaliku sadama ja selle võimaliku asukohaga, sadama maa-ala juhtotstarvet alale ei määrata ning sadamat ennast ei kavandata. Seega sadama asukohavalikut või mis iganes täpsemat kavandamist ÜP ette ei näinud. Piirkonna mereala jääb hoiualale (maismaa mitte) ja seal levib kaitstav elupaigatüüp veealused liivamadalaad (1110). Sadama rajamisega võivad kaasneda olulised negatiivsed mõjud hoiuala merekeskkonnale ning nimetatud mereelupaigatüübile. Kuna kaitse-eesmärgiks olevale elupaigatüübile võivad avalduda olulised negatiivsed mõjud, siis on antud asupaika sadama rajamine komplitseeritud. Mõjud võivad avalduda ka kaitstava veelinnustiku elupaikadele, samuti kaasnevad sadama ehituse ja kasutusega linnustikule häiringud. Kuna ÜP-ga sadama asukohta, sadama maa-ala juhtotstarvet või mis iganes tegevusi seoses sadamaga ei kavandata, kuid KSH lähtub ÜP-ga kavandatavatest tegevustest ja nende täpsusastmest, siis ÜP KSH raames selle mõjusid hoiualale täpsemalt ei hinnata. Kuna sadama kaalumise piirkonda on komplitseeritud, siis loobuti ÜP koostamise protsessis selle lubamisest.

Suursoo-Leidissoo hoiuala (Harjumaa)

Hoiuala jääb ÜP lahenduse kohaselt kogu ulatuses rohevõrgustiku alale. Alale ega selle vahetusse naabrusse ei kavandata maakasutuse muudatusi ega rajatise. Lähim potentsiaalne tuuleparkide arendusala (nr 4) jäi alast 0,6 km kaugusele, mis on piisav välistamiseks mõjud alale ja selle

veerežiimile ning mõjud kaitse-eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele ja taimeliikidele. Kuna seoses tuulepargi rajamisega võivad avalduda mõjud kaitse-eesmärgiks olevatele rändlindudele, siis loobuti ÜP koostamise protsessis alade 3, 4, 5, 6 ja 7 planeerimisest.

Suursoo-Leidissoo hoiuala (Läänemaa)

Hoiuala paikneb Läänemaal Lääne-Harju valla piiril. Hoiuala naabrusse ei kavandata maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid rajatisi. ÜP rakendumisel negatiivsed mõjud hoiualale ja selle kaitse-eesmärkidele puuduvad.

Vasalemma jõe hoiuala

Vasalemma jõe hoiuala jääb ÜP lahenduse kohaselt suuremas osas rohevõrgustiku alale. Hoiualaga (Vasalemma jõega) ristub perspektiivne jalg- ja jalgrattatee, mis kulgeb olemasoleva maantee kõrval. Rattatee rajamine ei mõjuta jõe veekeskonda ega hoiuala. Hoiualaga ristub ka perspektiivis rekonstrueeritava kõrgepingeliini koridor, mis kulgeb olemasoleva liini joonel. Tegemist on maakonnaplaneeringust tuleneva perspektiivse vajadusega, mida ÜP kajastab. Liinide rekonstrueerimist ÜP-ga ei kavanda. Rekonstrueeritava liiniga ei kaasne eeldavalt mõjusid jõe ehk hoiualale ega selle eesmärkidele. Kokkuvõttes puuduvad ÜP rakendumisel negatiivsed mõjud hoiualale ja selle eesmärkidele.

7.1.3. Mõju püsielupaikadele

I kaitsekategooria linnuliigi **merikotka** elupaikade kaitseks on Lääne-Harju vallas moodustatud 12 püsielupaika (PEP): **Praski merikotka PEP** (2 ala), **Alliklepa merikotka PEP**, **Vihterpalu merikotka PEP**, **Pedase merikotka PEP** (3 ala), **Kurkse merikotka PEP** (4 ala), **Madise merikotka PEP**, **Kloogaranna merikotka PEP**, **Keelva merikotka PEP**, **Kloostri merikotka PEP** ja **Meremõisa merikotka PEP**. Kõik merikotka teadaolevad pesapaigad paiknevad püsielupaikade alal. Kõik püsielupaigad jäävad ÜP kohaselt rohevõrgustiku alale. Merikotka püsielupaikadega on planeeringus arvestatud ning nende alale ei kavandata maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega muid tegevusi. Ka püsielupaikade naabrusesse ei kavandata maakasutuse muudatusi või tegevusi, mis võiks põhjustada liigile häiringuid. Alade määramisel, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleparke, on arvestatud 2 km raadiuse puhvriga merikotka püsielupaikadest. Selle rakendamisel olulisi negatiivseid mõjusid püsielupaikadele eeldada ei ole. Püsielupaikade puhul ei jää põhimõtteliselt tuuleparkideks sobivaid alasid ka püsielupaikade ning merikotkaste tõenäoliste toitumisalade vahele. ÜP koostamise protsessis loobuti potentsiaalsetest tuulepargialadest, mis oleks võinud jääda Keelva ja Praski püsielupaikade puhul kotkaste toitumisrännete teele.

Kokkuvõttes ÜP-ga seoses olulised negatiivsed mõjud merikotka püsielupaikadele puuduvad.

I kaitsekategooria linnuliigi **must-toonekure** elupaiga kaitseks on Lääne-Harju vallas moodustatud **Metslõugu must-toonekure PEP**. Püsielupaik jääb ÜP lahenduse kohaselt rohevõrgustiku alale. Püsielupaiga alal ei kavandata maakasutuse muudatusi, infrastruktuuriobjekte ega rajatisi. Ka püsielupaiga naabrusesse ei kavandata maakasutuse muudatusi või tegevusi, mis võiks põhjustada liigile häiringuid. Tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivate alade määramisel on arvestatud 3 km raadiuse puhvriga must-toonekure püsielupaigast, mis on piisav häiringute vältimiseks pesitsuspiirkonnas. Kuna must-toonekure toitumisalad võivad paikneda pesitsuspaigast mitmekümne kilomeetri kaugusel, siis ei saa negatiivseid mõjusid seoses võimalike mõjudega (lindude tuulikutega kokkupõrkel hukkumise võimalus toitumislendudel) must-toonekurele välistada. *Seoses võimalike mõjudega must-toonekurele loobuti tuuleparkide kavandamisel aladele nr 3, 4, 5, 6 ja 7. ÜP rakendumisel olulised negatiivsed mõjud must-toonekure püsielupaigale puuduvad.*

I kaitsekategooria linnuliigi **kassikaku** elupaiga kaitseks on Lääne-Harju vallas moodustatud **Pedase kassikaku PEP**. Püsielupaik jääb ÜP kohaselt rohevõrgustiku alale. Püsielupaiga alale ei kavandata maakasutuse muutusi ega rajatisi. Ka püsielupaiga naabrusesse ei kavandata maakasutuse muudatusi või tegevusi, mis võiks põhjustada liigile häiringuid. ÜP rakendumisel olulised negatiivsed mõjud kassikaku püsielupaigale puuduvad.

II kaitsekategooria linnuliigi kanakulli kaitseks on moodustatud **Korbu kanakulli PEP**, **Kloogaranna kanakulli PEP**, **Ohtu kanakulli PEP** ja **Änglema kanakulli PEP**. Kõik nimetatud püsielupaigad jäävad ÜP lahenduse kohaselt rohevõrgustiku alale. Püsielupaikade alal ei kavandata maakasutuse muudatusi ega rajatiseid. Ka püsielupaiga naabrusesse ei kavandata maakasutuse muudatusi või tegevusi, mis võiks põhjustada liigile häiringuid. Kloogaranna kanakulli PEP piirile on kavandatud jalg- ja jalgrattatee, mis kulgeb piki olemasolevat metsateed. Kuna püsielupaik on suhteliselt suur ning liigi pesapaik jääb kavandatavast teest üle 300 m kaugusele, siis ei avalduse sellega seoses kanakullile negatiivseid mõjusid, kui raietöid ja mürarikkaid ehitustöid välditakse kanakulli pesitsusperioodil 01. märtsist 31. juulini. Tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivad alad jäävad püsielupaigast vähemalt 1 km kaugusele, mis on piisav vahemaa oluliste negatiivsete mõjude välistamiseks.

Kloogaranna kanakulli püsielupaiga lähedusse ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi ega rajatiseid. ÜP-s on kajastatud kavandatav Paldiski-Keila 330 kV õhuliini koridor. Püsielupaik jääb liinikoridori piirile. Käesoleva KSH aruande läbiviimise seisuga on Paldiski-Keila 330 kV õhuliini kavandamiseks koostamisel detailplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine²⁵. Mõju püsielupaigale hinnatakse selle käigus (vt täpsemalt 7.1.3.).

Keila linna lähedusse Ohtu küla alale moodustati ÜP koostamise ajal **Ohtu kanakulli püsielupaik**. Läbi kavandatava püsielupaiga serva kulgeb Harju maakonnaplaneeringuga määratud perspektiivne lõunapoolne ümbersõit Keila linnast. ÜP koostamise protsessis nimetatud alternatiivist (nr III) loobuti. Lõunapoolse möödasõidu alternatiiv nr I kulgeb mööda olemasolevat maanteed, jäädes püsielupaigast 250 m kaugusele ning liigi lähimast teadaolevast pesapaigast üle 0,5 km kaugusele. Seega ei kaasne alternatiiviga negatiivseid mõjusid püsielupaigale ning ka olulised häiringud liigile puuduvad. Möödasõidu alternatiiv nr II kulgeb püsielupaigast 1,3 km kaugusel ja sellega seoses püsielupaigale ja liigile mõjud puuduvad.

Kokkuvõttes ÜP rakendamisel olulised negatiivsed mõjud kanakulli püsielupaikadele puuduvad.

II kaitsekategooria kaitstava taimeliigi **hariliku jugapuu** kaitseks on moodustatud **Keibu jugapuu püsielupaik**. Püsielupaik jääb ÜP kohaselt rohevõrgustiku alale. Püsielupaiga alal ega naabruses ei kavandata maakasutuse muudatusi ega rajatiseid. ÜP rakendamisel negatiivsed mõjud püsielupaigale puuduvad.

Kaitstavate taimeliikide elupaikade kaitseks on moodustatud **Padise käpaliste PEP**. Püsielupaiga alale on kavandatud Alliklepa sadamasse suunduva kohaliku tee indikatiivne asukoht, mis läbib püsielupaika ja selle eesmärgiks olevate kaitstavate taimeliikide elupaiku 250 m pikkusel lõigul. Püsielupaik kuulub kogu ulatuses sihtkaitsevööndisse ning selle alal pole teede ega muude rajatiste ehitamine lubatud. Tee täpsema asukoha määramisel tuleb arvestada Padise käpaliste püsielupaikadega. Vältimaks mõjusid püsielupaiga veerežiimile tuleb tee kavandada püsielupaigast vähemalt 100 m kaugusele, sellest lääne poole. Seda tehes olulist negatiivset mõju püsielupaigale eeldada ei ole.

Kaitstavate taimeliikide elupaikade kaitseks on moodustatud **Keila-Niitvälja kaitsealuste taimeliikide püsielupaik**, mis jääb osaliselt Lääne-Harju valda ja osaliselt Keila linna alale. Püsielupaik jääb ÜP kohaselt rohevõrgustiku alale. Püsielupaiga alal ei kavandata maakasutuse muudatusi ega rajatiseid. ÜP rakendamisel negatiivsed mõjud püsielupaigale puuduvad.

III kaitsekategooria kaitstava loomaliigi **tume-nõlvaöölase** kaitseks on kavandamisel **Laoküla tume-nõlvaöölase püsielupaik**, mis jääb suuremas osas Pakri hoiualale. Kavandatava püsielupaiga alal ei kavandata maakasutuse muudatusi ega rajatiseid. ÜP rakendamisel negatiivsed mõjud kavandatavale püsielupaigale puuduvad.

²⁵ Algatatud Lääne-Harju Vallavolikogu 31.08.2020 otsusega nr 60 ja Harku vallavolikogu 26.11.2020 otsusega nr 94

7.1.4. Mõju kaitsealustele liikidele ja kivististele

Mõju I kaitsekategooria liikidele

Lääne-Harju vallas on registreeritud kuue I kaitsekategooria linnuliigi elupaiku: merikotkas, kaljukotkas, kalakotkas, must-toonekurg, kassikakk, rabapüü. Kõik nimetatud liikide teadaolevad elupaigad on kaitstud püsielupaikadena või paiknevad kaitstavatel aladel. Mõjusid on käsitletud peatükkides 7.1.1, 7.1.2 ja 7.1.3.

Kõik I kaitsekategooria taimeliikide (nõmmluga, kolmis-seligeria) teadaolevad elupaigad on kaitstud, kuna need paiknevad kaitstavatel aladel.

Kaitstavaid seene- ja samblikuliikide elupaiku Lääne-Harju valla alal registreeritud pole.

ÜP rakendumisel ei avaldu negatiivseid mõjusid I kategooria liikidele, kuna nende kõik teadaolevad elupaigad on kaitstud ning nende alale või naabruses ei kavandata maakasutust ega rajatisi, mis võiks liike või nende elupaiku ohustada.

Mõju II kaitsekategooria liikidele

Lääne-Harju vallas teadaolevad **II kaitsekategooria loomaliikide** elupaigad paiknevad suuremas osas kaitstavatel aladel. Mitmeid elupaiku jääb siiski ka väljapoole kaitstavaid alasid. Neist enamuse moodustavad käsitiivaliste, kanakulli, põldtsiitsitaja ja sarvikpüti elupaigad. Suurema osa II kategooria loomaliikide kaitsmata elupaikade alal ei kavandata maakasutuse muudatusi ega rajatisi. Samuti jääb suur osa neist rohevõrgustiku alale. Siiski jäävad põldtsiitsitaja elupaigad perspektiivis rekonstrueeritavate kõrgepingeliinide koridori. Tegemist on maakonnaplaneeringust tuleneva perspektiivse vajadusega, mida ÜP kajastab. Liinide rekonstrueerimist ÜP-ga ei kavanda.

Kaitstavatele linnuliikidele võivad avaldada mõjusid tuulepargid, mis võivad põhjustada lindude hukkumist, olla rändetakistuseks ja põhjustada häiringuid. Valdav osa kaitstavate linnuliikide elupaikadest on kaitstud kaitstavate alade ja püsielupaikade puhvritega, kuhu ei ole kavandatud alasid, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleparke. Kaitstavatest aladest väljaspool paiknevate linnuliikide elupaikade piirkonnas tuuleenergeetika arendamise korral tuleb täpsustada kaitstavate liikide elupaiku (vajadusel teostada linnustiku inventuur), toitumisalasid ning leida kaitstavate liikidega arvestav lahendus.

Meremõisa külas on osale kanakulli elupaiga alast määratud elamu maa-ala juhtotstarve. Seoses elamuarendusega senisel metsaalal kaasnevad häiringud ja aheneb elupaik, millega seoses võivad avalduda negatiivsed mõjud liigile. Elamuala arendamisel tuleb mõjusid täpsustada.

Änglema külas potentsiaalsel tuuleenergeetika arendusalal nr 1 on registreeritud kanakulli elupaik. Tuulepargi kavandamisel tuleb selgitada liigi elupaigakasutust, hinnata mõjusid liigile ning leida kanakulli elupaigaga arvestav lahendus.

Meremõisa külas kavandatakse jalg- ja jalgrattateed läbi kanakulli elupaiga. Elupaiga alal on kaardistatud mitu pesapaika, neist lähem jääb teest 80 m kaugusele. Tee on kavandatud olemasoleva metsatee kohale või äärde. Tee rajamisega ja kasutusega kaasnevad häiringud liigile ning ka mõningane liigi kodupiirkonna muutus raadamise ja tee rajamise näol. Tee kavandamisel on vaja täpsustada liigi elupaigakasutust ning liigile avalduvaid mõjusid ja leida selline lahendus, mis arvestab liigi vajadustega.

Tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivatele alade pole registreeritud nahkhiirte elupaiku. Kuna nahkhiirte elupaigad on suuremas osas kaardistama, kuid tuuleenergeetika aladele jääb nahkhiirtele sobivaid metsamaastikke, siis on tõenäoline, et tuulepargialadele jääb kaitstavate nahkhiireliikide elupaiku.. Tuuleenergeetika arendamise korral tuleb (DP staadiumis) täpsustada nahkhiireliikide elupaiku potentsiaalsetel tuulepargialadel, hinnata nahkhiirtele avalduvaid mõjusid ning töötada välja kaitstavate liikidega arvestavad lahendused.

Ka suurem osa **II kaitsekategooria taimeliikide** teadaolevatest elupaikadest jääb kaitstavatele aladele. Valdava osa II kategooria taimeliikide kaitsmata elupaikade alal ei kavandata maakasutuse muutusi ega rajatisi. Samuti jääb suur osa kaitsmata elupaikadest rohevõrgustiku alale. Pakri poolsaarel asuva perspektiivse maanteeja perspektiivse kohaliku sõidutee koridori jäävad aasnelgi elupaigad. Kauni kuldkinga elupaik jääb Keila lähistel perspektiivse gaasitrassi koridori. Kauni kuldkinga elupaik jääb ka olemasoleva Keila-Ohtu tee äärde, mida mööda kulgevad ÜP koostamis raames välja töötatud lõunapoolsed ümbersõidu alternatiivid I ja II Keila linnast tee ja teekoridori laiendustega võivad elupaigale avalduda negatiivsed mõjud. Tegevuste kavandamisel tuleb hinnata mõjusid liikidele ning välja töötada liikidega arvestavad lahendused.

Tuuleenergeetika arendamiseks sobival alal (nr 13) on registreeritud eesti soojumika elupaik. Tuulepargi kavandamisel on oluline leida lahendus, mis liigi elupaigaks olevat liigirikast Klooga madalsood võimalikult vähe mõjutab. Samal alal on registreeritud ka nelja III kaitsekategooria taimeliigi elupaigad.

Meremõisa külas jääb jumalakäpa ja aasnelgi elupaik osaliselt tiheasustusalale ja sellele määratakse elamu maa-ala juhtotstarve. Elamuala arendamisel tuleb mõjusid täpsustada.

Kõik Lääne-Harju valla alal teada olevad II kaitsekategooria seene- ja samblikuliikide teadaolevad elupaigad jäävad kaitstavatele aladele ning ÜP rakendumisel neile negatiivseid mõjusid ei avaldu.

Mõju III kaitsekategooria liikidele

III kaitsekategooria loomaliikide teadaolevatest elupaikadest ligikaudu pool paikneb kaitstavatel aladel. Suur osa kaitsmata elupaikadest jääb rohevõrgustiku alale. Siiski jääb hulgaliselt elupaiku ka mosaiik- ja põllumajandusmaastikesse ning tihedamalt asustatud piirkondadesse. Valdava osa III kategooria loomaliikide kaitsmata elupaikade alal ei kavandata ÜP-ga maakasutuse muudatusi ega rajatisi. Perspektiivis rekonstrueeritavate kõrgepingeliinide koridoridesse jääb mitu rukkiräagu elupaika, millega ei pruugi liigile tingimata olulisi negatiivseid mõjusid kaasneda, kuna tegu on olemasolevate avamaastikus paiknevate liinidega, mille maastik liini rekonstrueerimisel ei muutu. Rekonstrueeritavate liinide näol on tegemist maakonnaplaneeringust tuleneva perspektiivse vajadusega, mida ÜP kajastab. Liinide rekonstrueerimist ÜP-ga ei kavanda. ÜP koostamise seisuga on kavandamisel neist Paldiski-Keila 330 kV õhuliin, millega kaasnevaid mõjusid hinnatakse sellele koostamisel oleva detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise²⁶ käigus.

Pakri poolsaarel läbivad kohalikud teed kaitstava liblikaliigi suur-kuldtiiva elupaiku. Karjakülas jäävad olemasolevale karjääri alale, mille puhul säilib mäetööstuse maa-ala juhtotstarve kaldapääsukese ja väiketülli elupaigad. ÜP-ga seoses antud elupaikadega seoses muudatusi ei kavandata. Päikeseenergia tootmise maa-ala kavandamisest antud alale ÜP protsessi käigus loobuti.

Pakri poolsaarel Kersalu küla ja Paldiski linna alal suurendatakse ehituskeeluvööndit kaitstava liblikaliigi suur-kuldtiiva elupaikade alal, mille mõju on liigi elupaikade säilimise aspektist positiivne.

Käesalu külas kavandatakse kohalikku teed rukkiräagu elupaiga alale. Kuna tee kulgeb suuremas osas olemasoleva tee kohal või kõrval, siis on elupaiga otsene kadu suhteliselt väikene, kuid tee avaldab elupaigale killustavat mõju.

Pakri poolsaarel Paldiski linna alal läbib värbkaku elupaiga serva perspektiivne kohaliku tähtsusega sõidutee, millega seoses arvestatavat raadamist elupaiga alal ei toimu ning olulist mõju liigile ilmselt ei kaasne.

III kaitsekategooria taimeliikide teadaolevatest elupaikadest suurem osa jääb kaitstavatele aladele. Kaitsmata elupaikadest jääb oluline osa rohevõrgustiku aladele. Kaitstavate taimeliikide elupaiku on registreeritud kahel tuuleenergeetika arendamiseks sobival alal. Maeru külas alale nr 13 jääval Klooga soo osal on registreeritud neli III kategooria kaitstavat taimeliiki: hariliku porss, harilik käoraamat, soo-neiuvaip ja kahkjaspunane sõrmkäpp. Samal tuuleenergeetika alal Langa külas

²⁶ Algatatud Lääne-Harju Vallavolikogu 31.08.2020 otsusega nr 60 ja Harku vallavolikogu 26.11.2020 otsusega nr 94

paiknevad ka kahelelise käokeelee ja lodukannikese elupaigad. Võimaliku tuulepargi kavandamisel alale nr 13 tuleb leida lahendus, mis mõjutaks minimaalset Klooga ligirikast madalsoola ja sealseid kaitstavate taimeliikide elupaiku. Samal alal on ka II kaitsekategooria taimeliigi eesti soojumika elupaik. Tuuleparkide arendamisel on enamasti võimalik taimeliikidele avalduvaid mõjusid vältida või minimeerida arvestades liikidega tuulikute ja nendega seotud infrastruktuuri paigutamisel. Seetõttu on oluline tuuleenergeetika arendamisel DP staadiumis hinnata mõjusid taimeliikidele ning arvestada liikidega planeeringulahendustes.

Mõningate kaitstavate taimeliikide elupaikade puhul toimub piirnemisi või väiksemaid kattumisi rekonstrueeritavate kõrgepingeliinide koridoridega või kohalike teedega ning maakonnaplaneeringuga määratud maantee (Tallinn-Paldiski maantee) koridoriga. Nimetatud koridorides paiknevad elupaigad siiski valdavas osas säilivad. Paldiski-Keila 330 kV õhuliini kavandamisega kaasnevat mõjusid hinnatakse sellele koostamisel oleva detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise²⁷ käigus. Üldplaneeringu koostamise hetkel on Tallinn-Paldiski maantee laiendamist käsitletud maakonnaplaneeringust tulenevalt oluliselt muudetava teelõiguna, mille täpne lahendus selgub riigi eriplaneeringu koostamise või projekteerimise käigus. Tallinn-Paldiski riigitee muutmiseks planeeringu või projekti koostamisel tuleb hinnata liikidele kaasnevat mõjusid.

Olulisi negatiivseid mõjusid III kategooria taimeliikidele ei ole ÜP lahenduse rakendumisel ette näha.

7.1.5. Mõju kaitstavatele looduse üksikobjektidele

Lääne-Harju valla alal paikneb 16 kaitstavat looduse üksikobjekti, millest seitse on põlispuud või puudegrupid, seitse rändrahnud ja kaks geoloogilised vormid.

ÜP-ga ei kavandata maakasutuse muudatusi ega tegevusi kaitstavatele looduse üksikobjektide aladele.

Mitmed kaitstavad üksikobjektid jäävad tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivatele aladele. Antud kattuvus ei sea objekte ohtu, kuna tuuleenergeetika arendamisel tuleb DP staadiumis arvestada üksikobjektide ning nende kaitsetsoonidega.

Kokkuvõttes ei avalda ÜP rakendamine kaitstavatele loodusobjektidele tõenäoliselt olulisi negatiivseid mõjusid.

7.1.6. Mõju kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavatele loodusobjektidele

Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavaid loodusobjekte Lääne-Harju valla territooriumil registreeritud ei ole. ÜP-ga ei kavandata kohaliku tasandi objektide kaitse alla võtmist.

7.1.7. Mõju kivististele

Lääne-Harju vallas moodustavad aluspõhja valdavalt ordoviitsiumi ladestu Lasnamäe ja Keila lademe lubjakivid ja dolomiidid. Piki valla põhjarannikut kulgeb Põhja-Eesti pank, kus paljanduvad erinevad geoloogilised kihid. Pankadel paljanduvates lubjakivides leidub kivistisi. Lubjakivi paljandub ka karjäärides.

ÜP-ga ei kavandata tegevusi ega muudatusi maakasutuses, mis võiks kaitsealuste kivististe leiukohti avada, ohustada või soodustada kivististe eemaldamist nende leiukohtadest. Seega puuduvad planeeringuga seoses negatiivsed mõjud kaitstavatele kivististele.

Meetmed kaitstavate loodusobjektide kaitseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.2.

²⁷ Algatatud Lääne-Harju Vallavolikogu 31.08.2020 otsusega nr 60 ja Harku vallavolikogu 26.11.2020 otsusega nr 94

7.2. Mõju vääriselupaikadele

Lääne-Harju vallas on keskkonnaregistri andmetel 193 kaitstavat metsa vääriselupaika²⁸.

Keskkonnaministri määruse²⁹ alusel on avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja riigimetsas asuvad keskkonnaregistrisse kantud vääriselupaigad kaitstud. Neis on keelatud raie, välja arvatud erakorralised raied ja kujundusraie Keskkonnaameti nõusolekul. Eraomanikule kuuluvats metsas on vääriselupaiga kaitsmine vabatahtlik.

Suurem osa Lääne-Harju vallas asuvatest vääriselupaikadest paikneb väljaspool kaitstavaid alasid, kuid enamus jääb ÜP lahenduse kohaselt rohevõrgustiku aladele. Valdavale osale vääriselupaikadele ei avalda ÜP lahenduse rakendamine mõju. Mitmed vääriselupaigad jäävad siiski ÜP-s kajastatud või ÜP-ga kavandatud taristuobjektide trassikoridoridesse. Konkreetne mõju ja raadatavate vääriselupaikadele hulk ning raadatav pindala sõltub konkreetsete taristuobjektide paiknemisest trassikoridorides ning raadatava sihi laiusest. Raie nende aladel on lubatud Keskkonnaameti nõusolekul.

Kokkuvõttes avaldub planeeringu rakendumisel mõningane negatiivne mõju metsa vääriselupaikadele. Valdaval osal vääriselupaikade aladest (üle 90%) ÜP-ga tegevusi aga ei kavandata ning negatiivsed mõjud puuduvad.

Edaspidi on vääriselupaikade alal soovitatav vältida maakasutuse muudatusi ning uute arenduste kavandamist. Samuti on soovitatav vältida arendusi ja raadamist vääriselupaiga piiril, kuna servaeefekti tõttu avaldaksid ka piirile kavandatud arendused vääriselupaigale negatiivseid mõjusid.

Meetmed vääriselupaikade kaitse tagamiseks on toodud ka ptk-is 9.3.

7.3. Mõju taimestikule

Lääne-Harju vald on suhteliselt rikas loodusliku ja pool-loodusliku taimkattega alade poolest. Valla territooriumist katavad metsad ca 40%³⁰. Sood moodustavad valla territooriumist 8%³¹. Lisanduvad niidud ja alvarid ning pargid ja aiad.

Arendussurve on valla alal keskmiselt mõõdukas, olles koondunud enam valla idaossa, Paldiski linna piirkonda ning rannikualadele. Ka valdav osa ÜP-ga kavandatavatest taristuobjektidest paikneb valla idapoolses osas. Metsaalade arvelt on elamuarendus toimunud peamiselt Lohusalu ja Laulasmaa piirkonnas, kus on suur arendussurve, teisalt on seal kohaliku kogukonna huvi looduslike alade säilitamiseks suur.

Suuremates asulates ja nende naabruses paiknevad arendusal ad paiknevad sageli juba osaliselt hoonestatud aladel või maadel, kus enamasti puudub kõrge väärtusega looduslik taimestik. Kui Lohusalu poolsaarel määrati esialgse ÜP lahendusega elamu maa-alasid ka looduslikele aladele, siis pärast ÜP eskiislahenduse avalikustamist lahendust piirkonnas muudeti, et säilitada rohkel poolsaarel olevaid looduslike metsaalasid ja kõrghaljastust. Selleks seatis planeeringuga arendustele piiranguid läbi rohevõrgustiku täiendamise, ning väärtuslikumatele taimkattega aladele kohaliku väärtusega metsa maa-ala, loodusliku haljasmaa maa-ala või üldkasutatava maa-ala juhtotstarbe määramise. Nimetatud juhtotstarbed aitavad säilitada väärtuslikke metsakooslusi. Samuti suurendatakse poolsaarel ehituskeeluvööndit, seatakse tingimusi kõrghaljastuse säilitamiseks ning kogu Lohusalu poolsaare alal kehtestatakse detailplaneeringu kohustus. Antud meetmed aitavad

²⁸ Keskkonnaregister, seisuga 06.10.2021

²⁹ Keskkonnaministri 04.01.2007 määrus nr 2 „Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, kaitse korraldamine ning vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja kasutusõiguse tasu arutamise täpsustatud alused“, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/115092017010?leiaKehtiv>

³⁰ Metsaportaali, seisuga 21.08.2019

³¹ EELIS, seisuga 15.08.2019

leevendada arendussurve mõjusid ning säilitada väärtuslikku ja taimkatet, peamiselt nõmme- ja palumetsi.

Taimkattele avalduvad mõjud peamiselt läbi raadamise. Suurima raadatava pindalaga rajatised on potentsiaalsete elektriliinide ja uute või laiendatavate teede koridorid. Üheks olulisemaks taimestunud alade kadu põhjustavaks valdkonnaks võib Lääne-Harju vallas kujuneda ka tuuleenergeetika.

Olulisema mõjuga taristuobjektidest on Keila ümbersõiduga seotud mõjud raadamise ning avamaade taimkatte kao näol. Maakonnaplaneeringuga on määratud Keilast lõunas ja põhjas kulgevavad Keila ümbersõidu alternatiivid. ÜP koostamise käigus täpsustati lõunapoolse ümbersõidu kulgemist ning töötati esialgu välja kolm alternatiivset lahendust lisaks maakonnaplaneeringust tulenevale. Kõik kavandati võimalikult suures mahus kulgema olemasolevatel teedel. Kolmas, 2,4 km lõigul uuel trassil kulgenud ja enim raadamist nõudnud alternatiiv III, välistati hiljem ÜP koostamise käigus. Samuti loobuti ÜP protsessis maakonnaplaneeringust tuleneva lõunapoolse alternatiivi kajastamisest. Alternatiiv II, mis kulgeb samuti ca 2,4 km lõigul uuel trassil, paikneb raudteekoridori ääres, mistõttu raadamisevajadus on väiksem kui oluks III alternatiivi korral. Alternatiiv I kulgeb kogu ulatuses olemasolevatel teedel nõuab kõige vähem metsade raadamist ning selle mõju taimkattele on seetõttu ka kõige väiksem. Kuna alternatiiv I, korral on ümbersõidu tarvis siiski olemasolevaid teekoridore laiendada ja ilmselt ka õgvendada kaasneb ka selle korral oluline mõju taimkattele. Maakonnaplaneeringuga määratud põhjapoolne ümbersõit paikneb valdavas osas põllumajandusmaastikus ning seetõttu on antud teekoridori alal metsade raadamise vajadus madal, samas on alternatiivi trass pikk ja sellega kaasneb oluline põllumaade ja rohumaade kadu. Keila ümbersõidu alternatiivide käsitlust vt ka ptk-is 8.

Metsade raadamist ja muu taimkatte kadu põhjustavad ka kavandatud uued kohalikud teed ning jalg- ja jalgrattateed. Kuna nimetatud teede koridorid on kitsad, siis pole kaasnevad mõjud suured ning taimkatte kadu valla tasandil on kokkuvõttes väike.

Loodusliku ja poolloodusliku taimkatte kadumisest seoses ÜP lahendusega moodustavad valla alal enamuse raadatavad metsad, väiksemal alal jääb potentsiaalsele arendusaladele niite, alvareid ja soid. Avakoosluste nagu niitude ja alvarite puhul on nii liini- kui teekoridoride mõju väiksem, kuna erinevalt metsast enamasti need kooslused säilivad liinide koridorides ja ka maanteed nähtavuskoridorides.

ÜP-ga ei kavandata uusi mäeeraldise (see toimub ÜP-st eraldisesvalt), seega sellest tingitud raadamist käesoleva KSH koostamise seisuga ei lisandu.

ÜP-ga määratakse ka ka alad, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist. Enam jääb potentsiaalseid tuulepargi alasid metsaaladele, kus tuulepargi rajamisega kaasneks tuulikuplatside, teede ja liinikoridoride raadamine. Tuuleparkidest tingitud mõjud taimkattele sõltuvad rajatavate tuuleparkide suurusest, arvust, paigutusest ning võimalikust kaasnevast taristust. Kuna ÜP-ga on kavandatud põhimõtteliselt sobivad alad tuuleparkide arendamiseks, mitte ei kavandata konkreetseid tuuleparke, siis ei ole võimalik nende mõju taimkattele käesoleva KSH raames täpsemalt hinnata. Iga konkreetse tuulepargi kavandamisel tuleb hinnata selle mõju olulisust taimestikule. Juhul kui tuulepargi rajamise käigus raadatava ala suurus on üle 100 ha, tuleb KEHJS kohaselt läbi viia keskkonnamõju hindamine. Kuna eeldatavalt on tuulikuplatside pindala väike, ning vahekaugus suur ja taristu aluse maa pindala väikene, siis ei ole võimalik lokaalne mõju taimkattele ilmselt siiski väga suur ega killustav. Kuna mõjud taimestikule võivad avalduda ka mitme tuulepargi koosmõjus, siis tuleb iga uue tuulepargi kavandamisel ja sellega kaasnevate mõjude hindamisel võtta arvesse ka nii olemasolevaid kui ka teisi teadaolevaid kavandatavaid tuuleparke.

ÜP raames kavandatakse ehituskeeluvööndi muudatusi vaid väikesel alal Paldiski linnas Pakri poolsaare idarannikul, kus ehituskeeluvööndit täpsustatakse, enamjaolt seda suurendades. Seega EKV muudatusega negatiivsed mõjud taimkattele puuduvad, pigem võib kaasneda väikene positiivne mõju, kuna EKV laiendamine seab arendustegevusele piiranguid.

Kuna valdav osa väärtuslikuma taimkattega alasid on kaitstud olemasolevate kaitsealadega või hõlmatud rohevõrgustikku, siis ei avalda võimalikud arendused looduslikele taimekooslustele enamasti olulisi mõjusid. Edaspidi on soovitatav üldjuhul vältida suuremaid raadamist nõudvaid arendusi metsaaladel või niitudel, samuti soosaladel.

Kokkuvõttes on ÜP lahenduse mõjud taimkattele lokaalselt olulised, kuid omavalitsusüksuse skaalas suhteliselt väikesed. Arvestades, et negatiivsed mõjud puudutavad väikest osa Lääne-Harju valla taimkattest, siis väärtusliku taimkattega alad valdavas osas säilivad ja seda ka väljaspool kaitstavaid alasid. Mõjud taimestikule avalduvad peamiselt lokaalselt üksikute suuremate taristuobjektide ja arendusalade puhul.

Meetmed taimestiku kaitseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.4.

Võõrliikide levik

Lääne-Harju valla alal on EELIS andmebaasi kantud 67 võõrliigi leiukohta. Valdava osa neist moodustavad invasiivse võõrliigi Sosnovski karuputke leiukohad. Registreeritud on ka üks invasiivse võõrliigi vereva lemmaltsa leiukoht ning võõrliigi kurdlehise kibuvitsa leiukohti.

ÜP-ga kavandatav ei põhjusta võõrliikide levikut, kuid kavandatavale maakasutusele edaspidi tegevuste kavandamine või taristuobjektide arendamine võivad võõrliikide levikut soodustada, kui ei rakendata meetmeid võõrliikide leviku tõkestamiseks. Tingimuste seadmine võõrliikide ohjamiseks ei ole ÜP teema, looduskaitseaduse kohaselt tegeleb sellega Keskkonnaamet. Vajadusel tuleb teemaga tegeleda ja tingimused seada ÜP-le järgnevas etapis, konkreetse arenduse kavandamisel ja selle põhiselt.

7.4. Mõju loomastikule

Lääne-Harju valla alal on suhteliselt suur loodusmaastike osakaal. Metsad, sood, rannikualad, avamaastikud põllualade ja rohumaadega pakuvad suhteliselt mitmekesiseid elupaiku enamikule Eestis levinud ulukiliikidest. Valla territooriumil on ulukiseire ruutloenduse andmetel esindatud põder, punahirv, metskits, metssiga, hunt, karu, ilves, rebane, kährikkoer, mäger, harilik šaakal, kobras, metsnugis, kivinugis, mink, halljänes, valgejänes hallhüljes³². Maastik pakub elupaiku nii mosaiikmaastike, avamaastike, metsamaastike kui ka rannikualade linnuliikidele.

ÜP-ga kavandatav maakasutus muudab maastikupilti vähesel määral ning vaid lokaalselt, arendusaladel ja nende naabruses. Muutused toimuvad enamasti asulates ja tiheasustusaladel, kus looduslike elupaiku pole ning mille väärtus loomastiku aspektist on madal. Loodusmaastikku muutvaid arendusi on enim rannikualadel ja valla idaosas, valla lääneosas on arendussurve suhteliselt madal. Üksikutel piiratud aladel toimub siiski loodusmaastike kadu, kuid valla skaalas olulist loodusmaastike ning loomastiku elupaikade kadu ega teisenemist ÜP lahenduse realiseerumisega seoses ei toimu.

Ligikaudu 4% valla alast katavad alad, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist (esialgu oli see number 30%, kuid ÜP koostamise protsessis tuuleparkideks põhimõtteliselt sobivate alade hulka vähendati) Tuulepargi rajamise korral kaasnevad loomastikule ilmselt mõningased mõjud nii pargi ehitus- kui kasutusfaasis. Mõjud seisnevad eeskätt ehitusaegsetes häiringutes ja kasutusaegses visuaalses häiringus, mürähäiringus, kokkupõrkeriskis tuulikutega, samuti muutub maastik seoses tuulikute, teenindusteede ja liinide rajamisega. Kuna tuulikud paigutatakse üldjuhul suhteliselt suure vahemaaga, siis loodusmaastikke kui imetajate elupaiku tuulepargid reeglina ei killusta. Küll aga võivad need omada negatiivset mõju linnustikule, põhjustades rootoritega kokku põrganud isendite vigastumist ja hukku. Tõenäoline on ka tuuleparkide alade linnustiku mõningane vaesestumine, kuna osa liike võib hakata tuulepargialasid vältima. Rannikul, eriti Pakri poolsaarel, võiksid lindude rändekoridoridesse rajatavad tuulepargid olla takistuseks ja hukkumise põhjustajaks

³² Ulukiasurkondade seisund ja küttimissoovitus 2021, Keskkonnaagentuur, https://www.ejs.ee/wp-content/uploads/2021/07/SEIREARUANNE_2021.pdf

rändlindudele. *Seetõttu loobuti ÜP koostamise protsessis tuuleparkide kavandamisest Pakri poolsaarele.* Samuti võivad tuulepargid põhjustada negatiivseid mõjusid nahkhiirtele, põhjustades isendite hukkumist. Nahkhiirte teadaolevad elupaigad (veelendlase ja pargi-nahkhiire elupaik Meremõisa külas) kattuvad tuulepargi arendamiseks põhimõtteliselt sobivate aladega väikesel alal, kuid on tõenäoline, et tuuleparkide alale jääb nahkhiirte jaoks olulisi elupaiku, mida pole registreeritud. Samuti võivad nahkhiired läbida tuuleparke kevad- ja sügisrännete ajal. Seega tuleb tuuleparkide arendamise korral hinnata mõjusid linnustikule ja käsitiivalistele.

Kuna linnustik (sh kaitstavate liikide elupaigad) on pidevas muutumises ning linnustiku levikuandmed on katkendlikud, siis tuleb tuuleparkide kavandamisel inventeerida tuulepargi ala ja selle naabruse (vähemalt 1 km raadiuses) linnustik ning hinnata mõjusid linnustikule, sh eraldi kaitstavatele linnuliikidele. Hinnata tuleb ka kumulatiivseid mõjusid, võttes arvesse piirkonnas paiknevaid või teadaolevaid kavandamisel olevaid tuuleparke ning muid olemasolevaid objekte ja arendusi (vt täpsemalt ptk 7.17.1). Rannikust kuni 5 km kaugusele kavandatavate tuuleparkide puhul tuleb läbi viia linnustiku rändeteede uuring, et välistada olulised negatiivsed mõjud rändlindudele. Nimetatud uuringud annavad võimaluse vajadusel leevendusmeetmete seadmiseks, kui need peaksid vajalikuks osutama. Uuringu tulemustest lähtuvalt selgub, kas ja millises ulatuses on võimalik kavandatavasse asukohta tuuleparki rajada.

ÜP-ga kavandatavad infrastruktuuriobjektid nagu elektriliinid ja gaasitrass muudavad küll maastikku, kuid ei põhjusta loomastikule olulisi häiringuid ning barjääriefekti ega too kaas arvestatavat loomastiku elupaikade kadu. ÜP-s kajastatud ümbersõidud Keila linnast toovad siiski kaasa häiringuid ja põhjustavad lokaalset elupaikade kadu. Lõunapoolse möödasõidu alternatiividest on suurema mõjuga alternatiiv II, mille puhul kulgeb möödasõit osaliselt uuel trassil, alternatiiv I paikneb olemasolevatel teedel ning on seetõttu väiksema mõjuga. Põhjapoolne möödasõit paikneb valdavas osas põllumajandusmaastikus, kuid avaldab loomastikule siiski negatiivseid mõjusid. Keila möödasõidu kavandamisel tuleb näha ette leevendusmeetmed loomade liikumisvõimaluste võimaldamiseks ning loomapopulatsioonide sidususe tagamiseks. Vt ka ptk 8.1. Loomade liikumist mõjutavateks barjääriks jäävad olemasolevad valda läbivad suuremad olemasolevad maanteed: Tallinn-Paldiski maantee ja Keila-Haapsalu maantee, samuti nähakse ette raudteeühenduse taastamine Vasalemma-Rummu vahel olemasoleval teetammil. Nimetatud objektide võimaliku rekonstrueerimise korral tuleb välja töötada ja rakendada meetmed loomastikule avalduvate negatiivsete mõjude vähendamiseks. Tagamaks loomade liikumisvõimalused, ei tohi nimetatud taristuobjekte ja perspektiivseid Keila ümbersõite tarastada või kui tarastamine on vältimatu, tuleb liikumisvõimalused tagada ökoduktide või muud tüüpi loomapäasude abil. Loomapäasude kavandamine peab toimuma infrastruktuuriobjektide planeerimise/projekteerimise faasis.

Lähtuvalt maastikust on ÜP-ga täpsustatud rohevõrgustiku tugialasid ja koridore ning paiguti on rohevõrgustikku tihendatud, millel on loomastikule üldine positiivne mõju, sest see seab piiranguid inimtegevusele ning aitab kindlustada looduslike alade säilimist ja sidusust edaspidi. Elamupiirkondade arendamisel tuleb vältida nende tarastamist (välja arvatud õuealade ulatuses), et tagada loomade liikumisvõimalused.

Kokkuvõttes on ÜP lahenduse mõju loomastikule väheoluline. Mõju avaldub vaid lokaalselt, eelkõige uute taristuobjektide (maanteed), suuremate asulate ja uute arendusalade piirkonnas. Valdaval osal valla territooriumist ning loomastiku eluvaladest oluline mõju loomastikule puudub.

Meetmed loomastiku kaitseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.4.

7.5. Mõju rohevõrgustikule

Lääne-Harju valla rohevõrgustik on määratletud Harju maakonnaplaneeringuga 2030+³³. Koostatava ÜP-ga täpsustatakse maakonnaplaneeringuga määratud rohevõrgustiku piire ja tingimusi, lähtudes

³³ Harju maakonnaplaneering 2030+. Harju Maavalitsus, kehtestatud 2018.

nii valla arengusuundumustest kui rohevõrgustiku sidususe ja edaspidise toimimise tagamise vajadustest.

Rohevõrgustiku analüüsis³⁴ selgub, et tehislisku maakasutust oli valla territooriumil 2007. aastal kokku ca 17 km² ja käesoleval ajal (2020. aastal) ca 23 km². Seega tehislisku maakasutuse osakaal kogu valla territooriumil on vaadeldavate aastatega suurenenud ca 4 km². Tehislisku maakasutust on eeskätt lisandunud Lohusalu, Laulasmaa, Kloogaranna, Paldiski piirkonda. Kui vaadelda aga ainult valla rohevõrgu ala, siis sealset maakasutust iseloomustavad mõnevõrra väiksemad muutused looduslikust tehislisku maakasutuse suunas.

ÜP koostamise protsessis toimus mõningane rohevõrgustiku korrigeerimine. Oluliseks üldiseks muutuseks on rohevõrgustiku elementide piiride korrigeerimine arvestades maastiku iseloomu. Rohevõrgustiku alade servadest lõigati välja väärtuslikke põllumajandusmaid, elamualasid ja muid võrgustikku vähemsobivaid alasid ning samal ajal laiendati rohealasid loodusmaastike (valdavalt metsade, niitude ja rannikualade) arvel. Rohevõrgustiku konfiguratsioonis tehtud olulisemad muutused on esitatud Lääne-Harju valla rohevõrgustiku analüüsis (vt ÜP seletuskirja lisadest).

Valla idaosas on asustus tihedam ja inimtegevus intensiivsem ning seal on ka koostatava üldplaneeringuga rohevõrku mitte toetavaid maakasutusi osades kohtades laiendatud. Sellest tulenevalt on tehtud ka rohevõrgustikus teatavaid täiendusi. Näiteks tõsteti ümber Keila linna idapoolse tugiala ja Ohtu raba vaheline rohekoridor, kuna olemasoleva koridori ala lõikas läbi rajatud elamukruntide ala, lisaks kavandab ka Lääne-Harju valla üldplaneering piirkonda elamualasid juurde.

Lohusalu poolsaarel Lohusalu ja Laulasmaa külade alal on rohevõrgustikku pärast ÜP eskiislahenduse avalikustamist olulisel määral täiendatud. Piki poolsaare põhja- ja lõuna rannikut kavandati rannikult kulgevad koridorid, et tagada poolsaarele jäävate rohevõrgustiku lahusesade sidusus. Koridoride toimimise tagamiseks on ehituskeeluvööndid neil aladel suurendatud 100 meetrini. Piirkonnas on suur arendussurve ning samas on ka kohaliku kogukonna huvi looduslike alade säilitamiseks suur. Poolsaarel lõigati ÜP koostamise käigus rohevõrgustikust välja mõned olemasolevad ja detailplaneeringutega juba kavandatud arendusalad. Samas liideti võrgustikku veel seni säilinud metsaalasid. ÜP koostamise protsessi käigus loobuti ka algselt kavandatud Meremärgi tee pikendamisest läbi rohevõrgustiku ala ning läbimurdest Lohusalu teelt Rahuranna põik tänavale. Läbimurde kohale kavandatakse rohevõrgustikku vähem kahjustavat pinnasteed, mis on kasutatav erijuhtudel (nt päästeautodele ligipääsu tagamiseks). Kokkuvõttes on nii rohevõrgustiku katvus suurenenud kui ka sidusus ÜP koostamise protsessi käigus Lohusalu poolsaarel paranenud. Rohevõrgustikku sobilikku maastikku aitab säilitada ka täpsustatud maakasutus. Suures osas on alale (sh ka senistele elamumaadele) määratud kohaliku väärtusega metsa maa-ala, loodusliku haljasmaa maa-ala ja üldkasutatav maa-ala juhtotstarve ja nõue kõrghaljastuse säilitamiseks. Antud maakasutus toetab rohevõrgustiku toimimist ka sel viisil, et ei võimalda metsaaladel lageraiete tegemist. Rohevõrgustiku toimimiseks vajaliku loodusmaastiku säilimist aitab tagada ka kogu Lohusalu poolsaare alale kehtestatud detailplaneeringu kohustus. Lisaks toetavad muudatused kohalikele elanikele oluliste looduslike alade säilimist.

Maakasutuse juhtotstarvet on ÜP koostamise protsessi käigus korrigeeritud ka mujal valla aladel (näiteks Kloogaranna piirkonnas) eesmärgiga tagada veelgi paremad tingimused looduslike alade säilimiseks ja rohevõrgustiku toimimiseks.

Rohevõrgustikku on täiendatud ka vooluveekogude ehk sinivõrgustiku osas. Sinivõrgustik kulgeb piki veekogusid ja loob täiendavaid ühendusi rohevõrgustiku alade vahel, rikastab ja mitmekesistab rohevõrgustikku ning loob eriilmeliste alade vahelise sidususe.

Rohevõrgustikku täiendati ka arvestades puhkefunktsiooni, mis on oluline eeskätt linnalise asustusega aladel, nende vahetus läheduses ja traditsioonilistes väljakujunenud puhkemajandusliku

³⁴ Rohelise võrgustiku analüüs ja mürahinnang. Lääne-Harju valla üldplaneeringu alusuuringud. Hendrikson&Ko, 2021

taristuga looduslikes puhkepiirkondades. Puhkealade määratlemisel võeti aluseks juba traditsiooniliste puhkekohtade paiknemine.

Rohevõrgustiku aladega kattuvad ÜP-ga määratud alad, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleenergeetika arendamist. Kuna elektrituulikud paiknevad hajusalt ja eeldatavalt raadatava ala osakaal on tuulepargi aladel väike, siis üldjoones säilib seal senine maastik. Seetõttu enamasti ei teki tuuleparkide rajamisel rohevõrgustiku alale tõenäoliselt tugevat konflikti. Koos taristuga võivad tuulepargid rohevõrgustiku alade kvaliteeti siiski mõjutada, kuna nendega kaasnevad häiringud ning täiendavad teed ja liinisihid metsamaastikus. Seetõttu tuleb rohevõrgustiku alal tuulepargi kavandamisel igakordselt hinnata selle mõjusid rohevõrgustikule, sealjuures hinnata ka kumulatiivseid mõjusid koos teiste tuuleparkidega ning muude rohevõrgustikku mõjutavate objektidega (vt täpsemalt ptk 7.17.1). Tuuleparkide kavandamisel tuleb arvestada planeeringuga kehtestatavate rohevõrgustiku kasutustingimustega, mille järgimisel tagatakse ka rohevõrgustiku säilimine ja sidusus.

Valla territooriumi läbivad maanteed on enamasti madala liikluskoormusega ja rohevõrgustiku sidususe mõjutamisel väga olulist rolli ei mängi. Suurima liiklustihedusega on Tallinn-Paldiski ja Keila-Haapsalu maanteed Keila poolsetel lõikudel. Leevendusmeetmete (loomade läbipääsud jms) rakendamise vajadust tuleb kaaluda eeskätt Keila lähedastele kõrge liiklussagedusega maanteelõikudel (Kulna ja Maeru külade piirkonnas) konkreetsete maantee rekonstrueerimise projektide raames. ÜP-ga kavandatavad uued teed on enamuses madala liiklustihedusega ning olulist barjääriefekti ei põhjusta. Erandiks on ümbersõit Keila linnast, mille puhul võib eeldada suuremat liiklustihedust.

Keila linnast ümbersõiduks töötati algselt ÜP koostamise raames välja kolm lõunapoolset ümbersõidu alternatiivi. Neist oli suurima mõjuga alternatiiv III, mille korral kulges tee 2,5 km pikkusel lõigul uuel trassil metsamaastikus läbides Keilast lõunas paiknevat tugiala. Edaspidi antud alternatiivist ÜP koostamise käigus loobuti. Alternatiiv II lõikab kahte rohekoridori uuel trassil ja ühte koridori olemasoleval trassil, vähendades rohevõrgustiku sidusust. Alternatiiv I, mis paikneb olemasolevatel teedel, lõikub kolme rohekoridoriga, kuid mõjutab rohevõrgustiku toimivust mõnevõrra vähem. Kuna lõunapoolne möödasõit lõikub mõlema alternatiivi korral rohekoridoriga samas paigas, kus koridoriga ristub ka raudtee, siis väheneks koridori toimivus ümbersõidu rajamisega olulisel määral vähenenud. Seetõttu nihutati see rohekoridor lõuna poole, kus see ümbersõiduga ei lõiku.

Keila lõunapoolse ümbersõidu alternatiivide võrdluses kaasnevad väikseimad mõjud rohevõrgustikule ÜP raames välja töötatud I alternatiivi korral, mis kulgeb täies ulatuses piki olemasolevaid teid ning uusi lõikumisi rohevõrgustikuga kaasa ei too. Siiski mõjutab ka olemasolevate maanteede laiendamine ja liiklustiheduse suurenemine rohevõrgustiku sidusust. Mõlema alternatiivi korral avalduvaid mõjusid aitab vähendada ühe ristuva rohekoridori nihutamine lõunasse. Alternatiiv II on siiski suurema mõjuga, kuna toob kaasa ühe uue ristumise rohekoridoriga.

MP kohane põhjapoolne ümbersõidu alternatiiv on suhteliselt väikese mõjuga, kuid tekitab ühe rohekoridoriga ristudes siiski uue konfliktikoha. Juhul kui maanteed on kavas tarastada tuleb tagada rohevõrgu sidusus ja loomastiku liikumisvõimalused ökoduktide või muud tüüpi loomapääsude abil.

ÜP koostamisel täpsustati ja täiendati ka rohevõrgustiku kasutustingimusi, võttes aluseks maakonnaplaneeringus esitatud tingimused.

Rohevõrgustiku analüüsil kontrolliti ka Lääne-Harju valla rohevõrgu sidusust naabervaldade rohevõrkudega. Arvestati Harku valla kehtiva üldplaneeringu (2013) Keila linna ning Saue ja Lääne-Nigula valdade koostatavate üldplaneeringute rohevõrgu struktuuridega. Vaadati üle, et valla rohevõrgu struktuurid oleksid sidusalt ühendatud naabervaldade omadega. Vajalik oli teha vaid minimaalseid korrekture.

Kokkuvõttes on ÜP-ga rohevõrgustikku täpsustatud ja täiendatud, luues selle sidususe parandamiseks uusi ühendusi rohealade vahel ja sobitades seda paremini olemasolevasse maastikku. Valdavas osas ja oma põhikonfiguratsioonilt (suuremate tuumalade ja rohekoridoride paigutus) jääb rohevõrk siiski enamjaolt samaks. ÜP käigus tehtud muudatused ja täiendused rohevõrgustiku

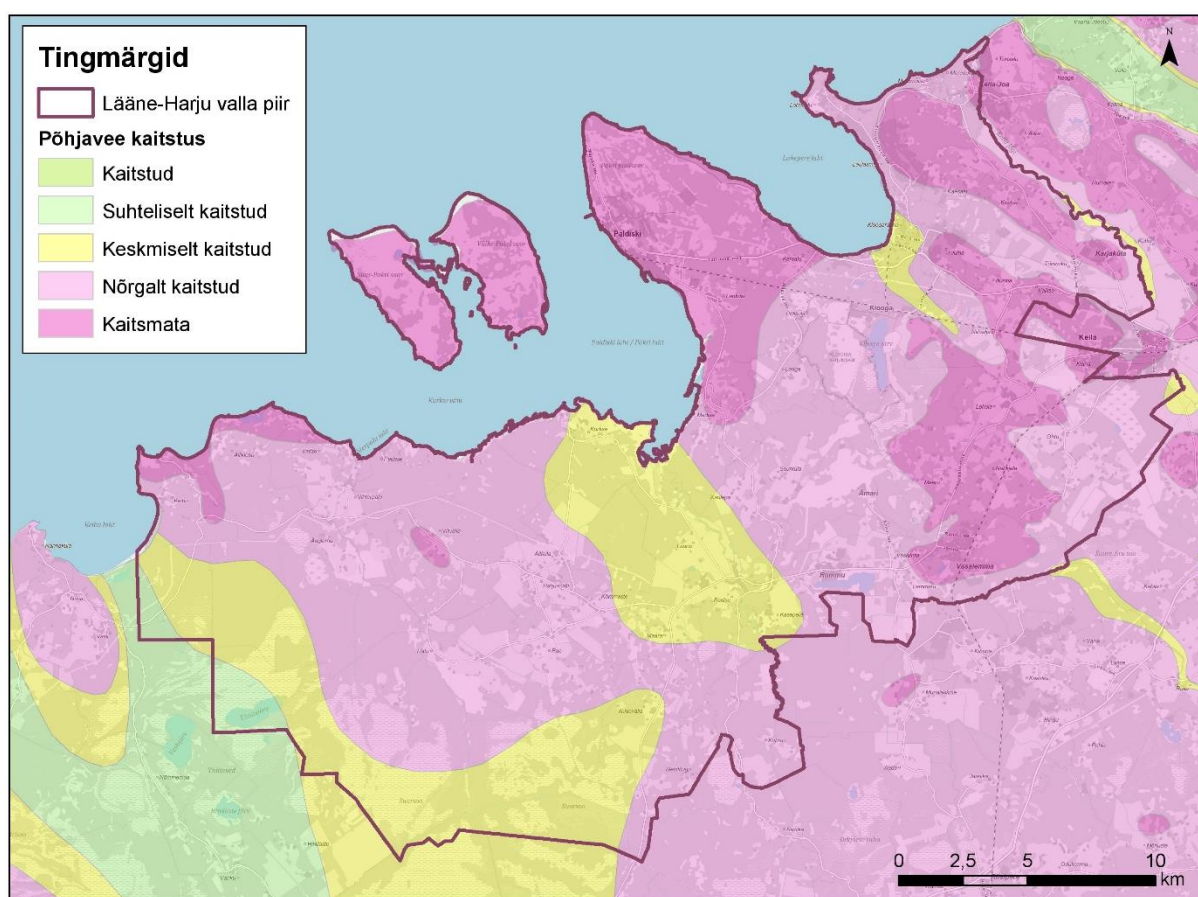
konfiguratsioonis ning kasutustingimustes omavad positiivset mõju rohevõrgustiku toimimisele. ÜP-ga kehtestatavad rohevõrgustiku kasutustingimused on piisavad rohevõrgustiku alade säilimise ja võrgustiku toimimise tagamiseks. ÜP-ga kavandatud maakasutus ei sea ohtu rohevõrgustiku üldist toimimist.

Meetmed oluliste ebasoodsate mõjude ennetamiseks/leevendamiseks rohevõrgustikule on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.5.

7.6. Mõju põhjaveele

7.6.1. Põhjavee kaitstus

Lääne-Harju valla territoorium paikneb valdavalt kaitsmata ja nõrgalt ning osaliselt keskmiselt kaitstud põhjaveega alal. Valla keskosas asuva Padise ja lääneosas asuva Suursoo piirkonnas on keskmiselt kaitstud põhjaveega ala. Põhjavee kaitstuse kohta vt täpsemalt Joonis 1.

Joonis 1. Põhjavee kaitstus Lääne-Harju vallas. Allikas: Maa-ameti 1: 400 000 geoloogiline baaskaart. Maa-amet, 13.09.2021

Sooaladel arendustegevust ette nähtud ei ole. Nõrgalt kaitstud või kaitsmata põhjavesi ÜP-ga kavandatud maakasutuse seisukohalt tähendab, et nendel aladel tegevuste kavandamisel tuleb arvestada põhjavee väga kõrge ja kõrge reostustundlikkusega. Põhjavee kaitstuse kategooriast sõltub reoveekogumisala moodustamise nõue, kütusehoidlate asukohavaliku nõuded ja põhjaveehaarde sanitaarkaitseala ulatus³⁵. Nõuded on rangemad vähem kaitstud aladel.

³⁵ VeeS, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/106052020044>

Ordoviitsiumi põhjaveekompleks ei ole reostuse eest kaitstud, kuna vähese paksusega kvaternaarisetted lasevad reostuse läbi. Kunagine Ämari lennuvälja kütuse vastuvõtusõlm ja kütusejuhe toob probleeme kaasa siamaani, sest paljud elanikud tarvitavad madalate erapuurgaevude vett, mis võib olla mõjutatud (või ka saada lähiajal mõjutatuks) naftareostusest.

Kambriumi-Vendi põhjaveekompleksi probleemiks on veevõtt, mille edasine suurenemine võib põhjustada merevee sissetungi, mis omakorda suurendab kloriidide sisaldust põhjavees ning võib muuta põhjavee joogiveena kasutamiskõlbmatuks. Samuti on intensiivse veevõtiga piirkondades soolase vee sissetungi oht soolakat vett sisaldavast aluskorrast. Paldiski linna on käesoleva KSH koostamise ajal kavandamisel pump-hüdroakumulatsioonijaam (PHAJ), mille puhul on soolase vee sissetung Pakri poolsaarel ebatõenäoline.

Põhjavee kaitse ja kasutamise abinõud vesikondade põhiselt on sätestatud veemajanduskavades (Lääne-Harju valla osas Lääne-Eesti vesikonna 2015-2021 a veemajanduskavas perioodiks 2015-2021³⁶ ja täpsustatud veemajanduskava eelnõus perioodiks 2021-2027³⁷).

Alljärgnevalt on lähtudes veemajanduskavadest välja toodud olulisemad põhjavee koormusallikad. Lähtudes ÜP-ga kavandatavast tegevusest on välja selgitatud, millistele koormusallikatele tuleb Lääne-Harju vallas enam tähelepanu pöörata.

Hajukoormus

Hajukoormuse seisukohalt on oluline põhjaveekogumi maakasutus. Hajukoormust põhjustavad põllu- ja metsamajandus, maavarade kaevandamine, turbatööstus, loodusliku äravoolurežiimi muutmine ja maaparandussüsteemide amortiseerumine, sademevee äravool, transport ning ühiskanaliseerimata hajaasustus. Põhjavee toitainetega saastumise ohu peamine põhjus on enamasti vajalike sõnnikuhoidlate puudumine, sõnnikulaotamise halb või väär korraldus ja laotusseadmete tehniline puudulikkus, sõnniku laotamise kontsentreerumine loomapidamishoonetele lähematele põldudele, asulate ja elamute reoveekäitluse puudumine, reovee juhtimine otse pinnasesse või pinnavette. Koormusallikateks on ka saastunud alad, nt suletud prügilad, jääkreostusega olemasolevad käitised või tootmisterritooriumid, kus tootmine on lõppenud ning suured taristuobjektid, kus kasutatakse kemikaale jäätõrjeks või veetakse ohtlikke aineid^{38,39}.

Lääne-Eesti vesikonnas esineb hajukoormusest kõige rohkem põllumajandusliku taustaga koormust. Põllumajanduslik hajukoormus ohustab eelkõige maapinnalähedaste põhjaveehaarete vee kvaliteeti kaitsmata põhjaveega aladel, eeskätt suurte põllumassiivide keskele ja nende äärtele jäävates erakaevudes. Hajureostuse osas tuleb põhitähelepanu pöörata mürkemikaalide, sõnniku ja väetiste kasutamise keskkonnanõuetest kinnipidamisele. Oluline on ka ohtlike ainete põhjavette sattumise vältimine ning saastuse leviku takistamine. Kui keskkonnanõuded on täidetud, siis olulist negatiivset mõju põhjaveele ei kaasne.

Kogumissüsteemidega ühendamata majapidamised on põllumajanduskoormusega võrreldes vähem tähtis koormusallikas, mõju piirdub tiheasustusaladega. Probleemiks on nõuetele mittevastavad reovee puhastamise lahendused. See aga ei tähenda, et hajaasustusalal asuvate eramajapidamiste reoveekogumissüsteemid ei pea vastama nõuetele. Tähelepanu tuleb pöörata reovee kohtkäitlussüsteemide nõuetekohasusele, rekonstrueerimise vajadusele ning järelevalve tõhustamisele kohtkäitluse üle.

Punktkoormus

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavale vastavalt on punktkoormusallikad nõuetele mittevastavad reoveepuhastid, prügilad, sõnniku- ning silohoidlad. Lääne-Eesti vesikonna kehtivas veemajanduskavas⁴⁰ loetakse väga olulisteks punktireostusallikateks reoveepuhasteid, mille

³⁶ Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava perioodiks 2015-2021. Keskkonnaministeerium 2016

³⁷ Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava perioodiks 2021-2027 eelnõu. Keskkonnaministeerium 2016

³⁸ Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021. Keskkonnaministeerium 2016

³⁹ Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava perioodiks 2021-2027 eelnõu. Keskkonnaministeerium 2016

⁴⁰ Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava perioodiks 2015-2021. Keskkonnaministeerium 2016

reostuskoormus on suurem kui 2000 inimekvivalenti (ie). Lääne-Harju vallas on 60 reoveepuhastit⁴¹, millest neli reoveepuhastit on suurema reostuskoormusega⁴². Projekteeritud reostuskoormus on Rummu reoveepuhastil (PUH0371040) 13500 ie, Paldiski puhastil (PUH0370220) 6000 ie ja Keila joa puhastil (PUH0370180) 2000 ie. Pakrineeme sadama kalajahutustehase reoveepuhasti koormus on 7983 ie.

Oluline on tagada:

- reoveepuhastite tehniline korrasolek;
- puhasti võimsuse vastavus puhastamist vajavale reoveehulgale;
- suublasse juhitava heitvee vastavus kehtestatud nõuetele ja
- keskkonnaloaga antud tingimuste täitmine.

Reoveekogumisalasid teenindavate reoveepuhastite vastavust tuleb muuhulgas analüüsida ÜVK arendamise kava koostamise ja ülevaatamise käigus ning vajadusel näha ette ressursid puhastite rekonstrueerimiseks või laiendamiseks.

Olemasolevate reoveepuhastite kujad on kantud ÜP joonisele. Maakasutuse muudatusi reoveepuhastite ja nende kujade aladele ÜP-ga ei kavandata. Kui edaspidi on soov kavandada tegevusi reoveepuhastite lähedusse, tuleb silmas pidada, et kanalisatsiooniehitise kuja piires võivad asuda vaid kanalisatsiooniehitise teenindamiseks vajalikud hooned, sealhulgas tööstus- ja laohooned ning transpordihooned, mis ei teeninda regulaarselt inimesi (VeeS § 134).

ÜP lahenduse kohaselt on tootmise maa-alal muuhulgas lubatud põllumajanduse-, metsa-, jahi- ja kalamajandushooned. Põllumajanduslikuks punktikoormusallikateks on sõnnikuhoidlad, silohoidlad, olme- ja tootmisreovesi ning loomapidamishoonete territooriumil saastunud sademevesi. Põllumajanduse intensiivistumise ja kontsentreerumise tingimustes on loodud suured loomapidamiskompleksid ja vedelsõnnikuhoidlad, mis on potentsiaalseteks punktireostusallikaks pinna- ja põhjaveele. Halva hooldamise korral on punktireostusallikaks lihavede talvised söötmisalad, kus loomade kontsentratsioon pinna kohta on suur. Reostuse vältimise üheks abinõuks on ehitiste kontroll. Saastust aitab tuvastada seirekaevude rajamine nende vahetusse lähedusse ja/või olemasolevate puurkaevude kasutamine veeseisundi muutuste seireks. Seisundi muutusel saab rakendada operatiivselt saaste leviku takistamise meetmeid. Põhilised loomakasvatusest tulenevad probleemid on seotud sõnnikukäitlusega. Punktireostusallikate nõuetele vastavusse viimisel on oluline reovee puhastusseadmete ja lautade sõnniku- ning silohoidlate korrastamine.

Keskkonnanõuded tuleb täita ka muude võimalike punktireostusallikate osas (kütusehoidlad, trafoalajaamad, kemikaalide laod). Sellised objektid ohustavad põhjavett peamiselt nende vahetus ümbruses, kusjuures kõige sagedasem on üksikkaevude (salvkaevude ja madalate puurkaevude) reostumine. Keskkonnakaitseliste nõuete järgimisega (kõvakatete rajamine, reovee nõuetekohane puhastamine, heit- ja sademevee kontrollitud juhtimine suublasse keskkonnaloa alusel) on võimalik põhjavee saastamist vältida. Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei ole joogiveeallikatena soovitatav rajada uusi salvkaeve.

Lääne-Harju valla territooriumil asub ka likvideerimata jääkreostusobjekte. Jääkreostuse alal ei tohi lubada arendada uusi tegevusi enne, kui reostus on nõuetekohaselt likvideeritud. Jääkreostusobjektide kohta vt täpsemalt ptk 7.19.

Reoveekogumisalad ja nende laiendamine

Reoveekogumisala on ala, kus on piisavalt elanikke või majandustegevust reovee kanalisatsiooni kaudu kogumiseks ja reovee reoveepuhastisse või heitvee suublasse juhtimiseks (VeeS § 93⁴³). Reoveekogumisala koormus on reoveekogumisalal tekkiv aastaajast sõltuv suurim reoveest

⁴¹ Keskkonnaregister, seisuga 02.08.2021

⁴² Keskkonnaameti vastus päringule 14.09.2021

⁴³ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020036>

põhjustatud saastatuse kogus, mis on väljendatud inimekvivalentides ja mille arvutamisel võetakse arvesse püsielanike, turistide ning tööstus- ja muude ettevõtete reovesi, sõltumata sellest, kas see juhitakse ühiskanalisatsiooni või mitte. Reoveekogumisala koormuse hulka ei arvata tööstusreovett, mida käideldakse tööstusreoveepuhastis (VeeS § 94). Reoveekogumisala moodustamisel lähtutakse põhjaveekihi kaitsest ja reoveekogumisala koormusest, arvestades sotsiaal-majanduslikke kriteeriume, pinnavee seisundit ja veekaitse eesmärke (VeeS § 100 lg 1).

Veeseaduse (VeeS)⁴⁴ kohaselt kannab kohaliku omavalitsuse üksus reoveekogumisala piirid ÜP-sse koos perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetava alaga, mis ei ole reoveekogumisalaks määratud või sellega hõlmatud. Üldjuhul määratakse reoveekogumisalad tiheasustusaladele. Lääne-Harju vallas on määratud 14 reoveekogumisala (vt täpsemalt ÜP LS ja KSH VTK dokumendi Lisa 2). ÜP kajastab reoveekogumisalasid vastavalt ÜVK-le.

ÜVK arendamise kava ülevaatamisel tuleb hinnata, kas vahepealse perioodi jooksul toimunud planeerimis- ja ehitustegevuse tulemusena (elamute, äri- ja tootmisüksuste rajamine) vastab hoonestatud ala reoveekogumisalade määramiseks kehtestatud tingimustele ja kriteeriumitele. Seejuures tuleb arvestada piirkonna põhjavee kaitstust ja sotsiaalmajanduslikke tingimusi. Vastavalt ülevaatamise tulemustele tuleb vajadusel reoveekogumisaladega ja nende laiendustega kaetavate alade ulatust ÜVK arendamise kavas korrigeerida. Kinnitatud reoveekogumisalade piiride muutmine toimub veeseaduses sätestatud korras.

Veeseaduse nõuete kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksus kohustatud tagama reoveekogumisalal ühiskanalisatsiooni olemasolu reovee reoveepuhastisse juhtimiseks, välja arvatud reoveekogumisalal koormusega alla 2000 inimekvivalenti ning kui reoveekogumisalal ühiskanalisatsiooni rajamine toob kaasa põhjendamatu suuri kulutusi. Sellisel juhul võib reovee kogumiseks kasutada lekkekindlaid kogumismahuteid. Reoveekogumisalal koormusega alla 2000 inimekvivalenti ei ole ühiskanalisatsiooni väljaehitamine kohustuslik, kuid ühiskanalisatsiooni ja reoveepuhasti olemasolu korral tuleb need hoida tehniliselt heas korras, et tagada reovee nõuetekohane kogumine ja puhastamine. Sellisel juhul võib suublasse juhtida bioloogiliselt või süvapuhasstatud reovett (VeeS § 124⁴⁵).

Väljaspool reoveekogumisalasid, kus puudub ühiskanalisatsioon või ei ole seda perspektiivis ette nähtud, tuleb rakendada lokaalseid reovee käitlemise lahendusi. Reovesi tuleb juhtida kinnistesse ja vettpidavatesse kogumismahutitesse või rakendada muid kohtkäitluslahendusi, kui looduslikud ja piirkondlikud tingimused seda võimaldavad.

Kanaliseerimisrajoonide kavandamine

Kaitsmata ja nõrgalt kaitstud põhjavee ala olemasoluga tuleb arvestada kanalisatsioonirajatisite kavandamisel ning muude pinnast ja põhjavett ohustada võivate objektide või tegevuste kavandamisel, samuti nende seisukorra tagamisel.

Kohaliku omavalitsuse üksus on kohustatud korraldama asulareovee kogumise ja selle puhastamise enne heitveena suublasse juhtimist VeeS § 128 lõike 7 alusel kehtestatud heitvee saasteainesisalduse piirväärtusteni või § 128 lõikes 6 nimetatud reovee puhastusastmeteni. Asulareovee hulka ei arvata tööstuse või muu tootmise reovett, mida käideldakse tööstusreoveepuhastis.

Omapuhasti ehk reovee kohtpuhasti on puhasti, mille projekteeritud reostuskoormus on kuni 50 inimekvivalenti. Puhasti asukoha valikul tuleb lähtuda veeseaduse § 102 toodud tingimustest. Nõuded omapuhastile olenevad põhjaveekihi kaitse tasemest ning on toodud keskkonnaministri 08.11.2019 määruses nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“.

⁴⁴ VeeS § 99 lg 3, eRT: www.riigiteataja.ee/akt/106052020044

⁴⁵ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020036>

Uue reoveepuhasti kavandamisel on soovitatav küsida ekspertarvamust keskkonnatingimuste osas, millega tuleb reoveepuhasti projekteerimisel ja ehitamisel arvestada. Kui kehtestatud nõudeid ei ole võimalik täita, tuleb paigaldada hermeetiline kogumismahuti ja tagada nõuetekohane reovee väljavedu selleks ette nähtud purgimiskohta.

Veeseaduse nõuete kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus kehtestama oma halduspiirkonnas reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskirja, millega tuleb kehtestada ka nõuded olemasolevate reoveepuhastite hooldamiseks. Kohaliku omavalitsuse üksusel peab olema võimalik veenduda, et reoveepuhasti on regulaarselt ja nõuetekohaselt hooldatud.

Looduskaitseaduse § 38 lg 5 p 8 kohaselt on tehnovõrgu ja -rajatise ehitamine ranna või kalda ehituskeeluvööndis keelatud, kui selle asukoht ei ole kavandatud kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga. Seega ei saa võimalike uute reoveepuhastite heitvee suublasse juhtimiseks torustikku kavandada ilma selleks planeeringut koostamata.

Üldised tingimused/meetmed põhjavee hea seisundi tagamiseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.6.

7.6.2. Põhjavee kasutamine

Veevõtul on veemajanduse eesmärk põhjaveevaru taastumise tagamine. Põhjaveevaru on arvutuslik veeteenuste osutamiseks või enda tarbeks võetav põhjavee kogus, mille kasutamise korral on tagatud, et kehtestatud põhjaveevaruga alal ei toimu põhjavee liigvähenemist ega halvene põhjavee seisund.

Valla joogivesi võetakse Ordoviitsiumi, Ordoviitsiumi-Kambriumi, Kambriumi-Vendi ja Kvaternaari põhjaveekompleksist. Keskkonnaministri 06.04.2006 käskkirjaga nr 396 on kinnitatud Lääne-Harju valla, Paldiski linna Kambrium-Vendi veekihi tarbevaru aastani 2030 mahus 4000 m³/d ja Rummu aleviku Ordoviitsium-Kambriumi veekihi tarbevaru mahus 900 m³/d⁴⁶. Teave Lääne-Harju vallale kinnitatud põhjaveevaru kohta, tegelik veevõtt 2018. ja 2019. aastal ning kasutamises olev vaba põhjaveekogus on esitatud alljärgnevas tabelis (Tabel 15).

Tabel 15. Lääne-Harju vallale kinnitatud põhjaveevaru, tegelik veevõtt ning kasutamises olev vaba põhjaveekogus. Allikas: Põhjaveebilanss 2019

Põhjaveemaardla (piirkond)	Põhjaveevaru piirkond	Veekihi geol. indeks	Põhjavee kinnitatud varu, m ³ /ööp	Veevõtt, m ³ /ööp		Kasutamises olev vaba põhjaveekogus
				2018. a	2019.a	
Paldiski	Paldiski	C-V	4 000	867	776	3224
Keila	Tammiku	O	300	-	-	0
	Mudaaugu	O	300	-	-	0
	Tuula	O	400	-	-	0
Keila vald	Keila vald	O-C	500	122	102	398
	Keila vald	O-V	2000	353	405	1595
Padise vald	Padise vald	O-C	400	58	64	336
Paldiski	Paldiski	C-V	4000	867	776	3224
Rummu	Rummu alevik	O-C	900	88	97	803
	Vasalemma vald	O-C	400	45	47	353

⁴⁶ Harju maakonna põhjaveevarude kinnitamine. Keskkonnaministri käskkiri nr 396

Põhjavee- maardla (piirkond)	Põhjaveevaru piirkond	Veekihi geol. indeks	Põhjavee kinnitatud varu, m ³ /ööp	Veevõtt, m ³ /ööp		Kasutamises olev vaba põhjavee- kogus
				2018. a	2019.a	
Vasalemma vald	Vasalemma vald	C-V	600	0	0	600

Eeltoodust on näha, et Lääne-Harju vallas on piisavad põhjaveevarud tagatud.

Käesoleva KSH aruande koostamise seisuga on koostamisel ehitusprojekt ja keskkonnamõjude hindamine pump-hüdroakumulatsioonijaama (PHAJ) rajamiseks Paldiski linna. PHAJ ehitamise etapis on summaarseks modelleeritud suurimaks vee väljapumpamise mahuks planeeritud Cm-V veekihist 3000 m³/ööpäevas, mis on ¾ kogu keskkonnaministri 26.04.2006 käskkirjaga nr 396 „Harju maakonna põhjaveevarude kinnitamine“ Paldiski linnale kuni 2030 aastani kinnitatud põhjaveevarust. Ehitamise käigus välja pumbatavale veele lisandub veel tolmu vähendamiseks kasutatava vee kogus 52 8 1760 m³/ööpäevas, mis võetakse eraldi puurkaevuga. Seega planeeritakse PHAJ ehitustegevuse käigus võtta kasutusele kohati kogu Paldiski arvestuspiirkonna Cm-V põhjaveekogumi kinnitatud põhjaveevaru.⁴⁷ Juhul, kui PHAJ ehitamise käigus ei rakendata KMH aruandes⁴⁸ toodud meetmeid sissevoolu piiramiseks Cm-V veekihist, siis võib Paldiskis esineda häireid linna joogiveega varustamisel. PHAJ ehitamise perioodil Paldiski linna teiste arendustegevuste kavandamisel, mis samuti vajavad põhjavee ressursi, on tarvis arvestada PHAJ-ga koos avalduda võiva mõjuga. Linna joogiveega varustamine peab olema tagatud ka erinevate tegevuste koosmõjus.

Uute tööstusobjektide kavandamise varases staadiumis tuleb analüüsida konkreetse tehnoloogilise lahenduse veevajadust arvestades Lääne-Harju valla (põhja)veevarusid. Üldpõhimõtte kohaselt peavad tööstusettevõtted tehnoloogilise vee allikana kasutama pinnavett. Erandeid selles üldpõhimõttes tehakse sisulise vajaduse korral nt toiduainete tööstuse jms ettevõtetele.

Maavarade kaevandamisloa taotluste (ja vajadusel KSH) käigus täpsustatakse tingimused, mida tuleb järgida väljapumbatava vee veekogusse juhtimisel, lõplikud tingimused vee suublasse juhtimiseks määratakse keskkonnalubadega. Kaevandamise mõju vähendamiseks on võimalik rakendada meetmeid karjäärist väljapumbatavate veekoguste vähendamiseks (servade kinnikatmine, veealune kaevandamine). Kaevandamisloa taotluse käigus täpsustatakse vajadusel leevendusmeetmed, mis on vajalikud karjäärist ärajuhitava põhjavee koguste vähendamiseks.

Nõuded puur- ja salvkaevudele

Puurkaevude, puuraukude ja salvkaevude projekteerimine, rajamine, kasutusele võtmine, konserveerimine ja lammutamine toimub vastavalt ehitusseadustikus⁴⁹ (EhS) sätestatule. Puurkaevu või -augu rajamist kavandav isik (taotleja) peab rajatava puurkaevu või -augu asukoha kooskõlastama kohaliku omavalitsuse üksusega.

Nõuded põhja- ja pinnavee sanitaarkaitsealade ulatusele on toodud veeseaduses (§-des 149 ja 150), ning neid KSH-sse dubleerima ei hakata. ÜP-ga ei ole kavandatud uute veehaarete rajamist. Tagada tuleb olemasolevate sanitaarkaitsealade ulatus ja säilimine (olemasolevate sanitaarkaitsealade ulatus ja säilimine on tagatud osaliselt, vt täpsemalt ptk 7.15.1). Lähtuvalt veeseadusest (§ 148-150) on veehaarde sanitaarkaitseala joogivee võtmise kohta ümbritsev maa- ja veeala, kus veeomaduste halvenemise vältimiseks ning veehaarderajatiste kaitsmiseks piiratakse tegevust. Sellest tulenevalt tuleb vältida ehitiste planeerimist veehaarde sanitaarkaitsealadele. Tegevuste planeerimisel tuleb täita veeseaduse nõudeid. Salvkaevu rajamise, ümberehitamise ja lammutamise

⁴⁷ Keskkonnaameti 13.09.2021 kiri nr 6-3/21/17395-3

⁴⁸ Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamine. Skepast&Puhkim OÜ 2021

⁴⁹ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122020006>

kord ning nõuded salvkaevu konstruktsiooni kohta on sätestatud keskkonnaministri määrusega⁵⁰. Salvkaevu konstruktsioon peab tagama põhjavee kaitstuse reostuse eest ja välistama saastunud vee sissevoolu salvkaevuga avatavasse põhjaveekihti.

Kui puurkaevude, puuraukude ja salvkaevude projekteerimine, rajamine, kasutusele võtmine, konserveerimine ja lammutamine toimub õigusaktides sätestatud korras, siis ei kaasne sellega olulist negatiivset keskkonnamõju.

Meetmed põhjaveevarude tagamiseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.6.

7.7. Mõju pinnaveekogudele ja maaparandussüsteemidele

Keskkonnaregistri⁵¹ andmetel on Lääne-Harju valla territooriumil kokku 79 pinnaveekogu, sh 16 järve, 5 jõge, 16 oja, 15 peakraavi, 20 kraavi ja 7 allikat. Lisaks piirneb Lääne-Harju vald kirde-, põhja- ja loodeosas Läänemerega. Lääne-Harju valla rannajoone pikkuseks on ca 200 km, koosnedes Lohusalu, Lahepere, Pakri ja Keibu lahe ning Kurkse väina äärsetest aladest.

Lääne-Harju vallas on juba ajalooliselt suur osa inimtegevusest koondunud veekogude äärde. Lähtuvalt valla ruumilise arengu vajadusest nähakse koostatava ÜP-ga veekogude äärde ette nii uusi elamualasid, segafunktsiooniga alasid, äri ja tootmise kui ka sadama maa-alasid. ÜP-ga luuakse ruumilised eeldused olemasolevate kaubasadamate (Paldiski Lõunasadama ja Paldiski Põhjasadama) laienemiseks, Pakrineemele kaubasadama rajamiseks (kavandatud Paldiski LNG terminali teemaplaneeringuga) ning Paldiski Põhjasadama piirkonda väikesadama rajamiseks. Sadamate kohta vt täpsemalt ptk 7.16.2.

Veekogude kaldatsoonis toimuvad arendustegevused ja veekogu kasutamine ei tohi halvendada veekogude olemasolevat keskkonnaseisundit. Veekaitsevööndis kasvavad puu ja põõsastaimed aitavad vähendada kaldaerosiooni ja tagavad olulise varju veekogudele ja sealsetele liikidele. Tegevuste kavandamisel ja läbiviimisel tuleb järgida õigusaktides sätestatud piiranguid ja tingimusi. Pinnaveekogudega seotud piirangud tulenevad peamiselt looduskaitseadusest, veeseadusest ja keskkonnaseadustiku üldosa seadusest. Konkreetsete tegevuste kavandamisel tuleb lähtuda pinnaveekogude kaitset ja kasutamist reguleerivatest õigusaktidest ning strateegilistest dokumentidest (sh peamiselt Harju maakonnaplaneeringust 2030+, millega on seotud tingimused ÜP koostamisel pinnavee hea seisundi tagamiseks ning Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavast⁵², mis sätestab abinõud pinnavee kaitseks).

Elamuarendamise ning äri- ja tootmistegevuse mõju pinnaveekogudele on seotud eeskätt reovee käitlemisega. Sadamate rajamise, laiendamise ja rekonstrueerimisega kaasneb oht võõrliikide levikuks koos ballastveega, setete rändeks, toitainete ja ohtlike ainete sissekandeks ning merepõhja elupaikade mõjutamiseks. Elamualade arendamisel veekogude äärsetel aladel, kui kanalisatsiooni- ja sadamevee kanalisatsioonilahendused on nõuetekohased, ei ole veekogude seisundile olulist negatiivset mõju eeldada. Sadama rajamise ja kasutamisega kaasnevat keskkonnamõju hinnatakse tegevuslubade taotluse menetluse käigus. Paldiski LNG terminali kai keskkonnamõjud on hinnatud Paldiski LNG terminali TP KSH⁵³ ja Paldiski LNG terminali kai rajamise vee erikasutusloa KMH käigus⁵⁴.

2019. aasta veekogumite seisundi koondhinnangu⁵⁵ kohaselt on Lohusalu lahte suubuva Keila jõe seisund kuni joani *kesine* ja joast kuni suudmeni *halb*, Lahepera lahte suubuva Treppoja seisund *kesine*, Paldiski lahte suubuva Vasalemma jõe seisund *kesine*, Kloostri jõe seisund *väga halb*,

⁵⁰ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/114072015001>

⁵¹ 04.08.2021 seisuga

⁵² Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021 (KSH aruande koostamise seisuga kehtiv), Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2021-2027 (KSH aruande koostamise seisuga koostamisel). Kättesaadavad: <https://www.envir.ee/et/veemajanduskavad>

⁵³ OÜ E-Konsult töö E1177

⁵⁴ OÜ Hendrikson & Ko töö nr 1771/12

⁵⁵ <https://www.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=fd27acd277084f2b97eee82891873c41>

Vihterpalu jõe seisund *halb*, Keibu lahte suubuva Keibu peakraavi seisund on *kesine*, Lepajõe, Veskiõe ja Nõva jõe seisund *hea*. Klooga järve, Rummu läänekarjääri seisund on *kesine*, Tänavjärve seisund *halb* ning Hindaste järve ja Veskijärve seisund on *hea*. Teiste Lääne-Harju valla territooriumil asuvate pinnaveekogude seisundit ei ole hinnatud. Veekogumite seisundiinfo kohasel oli eesmärk kõik pinnaveekogumid saada hiljemalt 2021. aastaks heasse koondseisundisse. Valdavalt jäid koondseisundi eesmärgid saavutamata, ning neid pikendati kuni aastani 2027. Seega tuleb tegevuste kavandamisel silmas pidada ka veekogumi seisundile seatud eesmärki, et mitte ohustada selle saavutamist. Ennetada tuleb uute koormusallikate tekkimist.

ÜP-ga kavandatav maakasutus ei avaldada eeldatavalt lisakoormust. Veekaitseõuete täitmisel olulist negatiivset keskkonnamõju pinnaveekogudele eeldada ei ole. ÜP seab eesmärgiks looduskeskkonna säilimise ja väärtustamine kõikide arendusotsuste tegemisel. Kuna ÜP täpsusastmes ei ole teada konkreetseid tegevusi ja mahtusid, siis on oluline selliste tegevuste keskkonnamõju (eel)hindamine, mille puhul on kahtlus, et need võivad veekogumi seisundit halvendada.

Valla territooriumil asuvatest jõgedest ja ojadest olulisemad on Harju maakonnaplaneeringuga arvatud roheline võrgustiku koosseisu. Näiteks Vasalemma jõgi on pea terves ulatuses rohevõrgustikus, Keila jõgi kulgeb peamiselt valla piiril ja on suures osas koos ehituskeeluvööndiga rohevõrgus. ÜP koostamise etapis leidis kohti, kus rohevõrgu ala oli vajalik (ja võimalik) väikeses ulatuses korrigeerida: näiteks laiendati rohevõrku Vihterpalu jõe koridori ja ehituskeeluvööndi alal. Samas ei rajatud rohevõrgu koridori näiteks Kloostri jõe, mis kulgeb läbi Padise ja Kasepere külade tiheda asustuse, kus rohevõrgu koridori sidusus jõe kallastel katkeks. Samuti kulgeb Treppoja osades lõikudes läbi loodusmaastike, kuid samas ka läbi Kloogaranna, Tuulna jt tihedalt asustatud alade, kus rohevõrgu koridori sidusus katkeks ja seetõttu sinna koridori ei rajatud. Valla territooriumil on 11 looduslikku järve, millest osad on maakonnaplaneeringuga rohevõrgu koosseisus (Tänavjärv, Pillijärv, Rabajärv, Soodajärv, Storträske) määratud, kuid osad liideti sinna ÜP raames. Rohevõrku liideti Pakri saartel Bodäni ja Lihlviki järv, Kõltso sopp Laulasmaal, Kolviku järv Aliklepa külas ja osaliselt Klooga järv.

Üldised tingimused rohevõrgustiku toimimise tagamiseks on toodud ÜP seletuskirjas. Tingimuste kohaselt välditakse rohevõrgustiku elementide killustamist, uute objektide kavandamist ja tarastamist. Kõik toodud meetmed aitavad lisaks looduskaitseadusega sätestatud ehituskeeluvööndi tagamise nõudele tagada veekogude head seisundit läbi nende loodusliku ilme säilitamise.

Veekogude kasutamine

Avalikus kasutuses oleva veekogu kasutamist veekogu või kaldakinnisasja omanik piirata ega takistada ei tohi (KeÜS § 37 lg 5). Veekogu avalik kasutamine kätkeb selliseid tegevusi, mis veekogu seisundit eelduslikult oluliselt ei mõjuta ja veekogu omaniku huve ei kahjusta.

Veekogusid, mis ei ole avalikult kasutatavad, võib kasutada üksnes omaniku loal (KeÜS § 37 lg 7⁵⁶). Seejuures kehtib veekogu kasutamise puhul samasugune eeldus kui võõra maatüki kasutamise korral – luba veekogu avalikuks kasutamiseks saab igaüks eeldada seni, kuni veekogu omanik ei ole veekogu piiranud või tähistanud viisil, millest saab järeldada tema tahet veekogu kasutamist keelata või piirata. Omanik võib veekogu kasutamise keelata ka vahetu suulise suhtluse teel. Lisaks on omanikul võimalik seada veekogu kasutamisele tingimusi või keelata veekogu teatud viisidel kasutamine.

ÜP-ga ei ole ette nähtud uute tehisveekogude rajamist. Eeldada võib, et ammenduvate karjäärade korrastamisel uued tehisveekogud valda tekivad. Siinjuures on soovitatav eelistada veekogude määramist avalikult kasutatavaks, et kohalikel elanikel oleks takistusteta võimalik neid puhkeotstarbel kasutada.

⁵⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122019002?leiaKehtiv>

Veekogumite seisundi parandamiseks tuleb komplekselt rakendada kõiki punkt- ja hajukoormuse vähendamise meetmeid, sh ka neid, mis on mõeldud põhjavee kaitseks (vt ptk 9.6).

Kallasraja kasutamine

Veekogu kallasrada peab igapäev olema lubatud kasutada. Kohaliku omavalitsuse üksus peab planeeringutega tagama juurdepääsu kallasrajale ning kalda omanik või valdaja peab tagama kallasrajale juurdepääsu planeeringuga kehtestatud tingimustel (vt KeÜS § 38). Kallasraja sulgemine otsustatakse ÜP-ga. Kallasraja sulgemisel tuleb võimaldada sellest möödapääs (vt KeÜS § 39). ÜP-ga on antud tingimused juurdepääsu tagamiseks (ÜP seletuskirjas). Kallasraja sulgemist ÜP-ga ette nähtud ei ole.

KeÜS § 39¹ lõike 1 kohaselt puudub veekogu kallasrada sadamas. Selleks, et soovijatel oleks võimalik mööda mereranda liikuda, tuleb tagada sobiv optimaalne rada ümber sadamate (vt täpsemalt ptk 7.16.2).

Ehituskeeluvööndi ulatuse muutmine

ÜP-ga laiendatakse ehituskeeluvööndit Vana-Tallinna maanteed teenindava katastriüksuse merepoolse piirini ning tehakse ettepanek vähendada ehituskeeluvööndit Paldiski linnas Vana-Tallinna mnt ja Paldiski maanteega ristumiskohast kuni Meriküla tee ristumiskohani. Ehituskeeluvööndi vähendamine on võimalik Keskkonnaameti nõusolekul.

Keskkonnaamet on varem⁵⁷ selgitanud et: keskkonnamõju olulisus ei ole argument ehituskeeluvööndi vähendamiseks nõusoleku andmisel, ehituskeeluvööndi vähendamise võimalikkuse analüüsimisel tuleb lähtuda ranna ja kalda kaitse eesmärkidest. Olulise keskkonnamõju puudumine aga ei tähenda, et tegevusel ei oleks kahjulikku mõju näiteks piirkonna ranna looduskoslustele ja lisaks:⁵⁸ ettepanekute analüüs lähtuvalt kalda kaitse eesmärkidest tehakse siis, kui planeeringu vastuvõtmise järgselt esitatakse EKV vähendamise taotlus koos omavalitsuse põhjendustega.

Ranna ja kalda ehituskeeluvööndit võib seega vähendada arvestades ranna või kalda kaitse eesmärgi ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest. Looduskaitseaduse § 40 lg 5 kohaselt hindab ehituskeeluvööndi vähendamise vastavust ranna või kalda kaitse eesmärgile Keskkonnaamet. Ehituskeeluvööndi vähendamise taotluse Keskkonnaametile esitab ja vähendamise vajalikkust peab põhjendama kohalik omavalitsus. Seega juhul, kui ehituskeeluvööndit otsustatakse vähendada, on nii kohalik omavalitsus kui Keskkonnaamet olnud veendunud, et ÜP-ga kavandatud tegevusel ei ole olulist mõju ranna kaitse eesmärkide täitmisele.

Ehituskeeluvööndi vähendamise mõju olulisust taimestikule, loomastikule, kaitstavatele loodusobjektidele vms asjakohastele valdkondadele on hinnatud käesoleva aruande vastavaid valdkondi käsitlevates peatükkides.

Kalade rändetingimuste tagamine

Vasalemma jõgi, Piirsalu jõgi, Vihterpalu jõgi ja Keila jõgi joast suubumiseni merre kuuluvad lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Vasalemma jõe alamjooksul (suudmest kuni Kloogajärve oja suudmeni (9 km)) on muuhulgas kalastiku kaitseks moodustatud Natura 2000 võrgustikku kuuluv Vasalemma loodusala – vt täpsemalt peatükkidest 6.1 ja 6.2.9. Lääne-Harju valla territooriumi osale jääval Vasalemma jõe lõigul asub Vanaveski pais, mis on XX sajandi arhitektuuripärandi objekt – vt ka peatükk 7.11). Paisul puudub kalapääs.

Keila juga on merest tulevatele siirdekaladele praktiliselt ületamatu ja mõjutab Keila jõe kalastiku koosseisu.

ÜP-ga ei kavandata objekte ega tegevusi, mis võiksid kalade olemasolevaid rändetingimusi muuta.

⁵⁷ Keskkonnaameti 03.07.2020 kiri nr 6-5/20/9833-2 Muhu Vallavalitsusele

⁵⁸ Keskkonnaameti 12.05.2021 kiri nr 6-5/21/8333-2 Jõgeva Vallavalitsusele

Kalade rändetingimuste tagamiseks tuleb teha koostööd riigiasutuste ja kohaliku omavalitsusega kohapõhiste lahenduste leidmiseks. Vooluveekogude tõkestusrajatiste likvideerimine või kalade rändetingimuste parandamine muul viisil (kalapääsud) tuleb lahendada juhtumipõhiselt, lähtudes vastavatest uuringutest, tehnilistest alternatiividest ning mõju igakülgselt, tasakaalustatud ja objektiivselt hindamisest (sh sotsiaalmajanduslik ja kultuuriline mõju).

Peakraavide ja kraavide ning maaparandussüsteemide toimimise tagamine

Lääne-Harju valla territooriumil asub mitmeid maaparandussüsteemide maa-alasid. Valla territooriumil asuvad peakraavid ja kraavid kuuluvad reeglina maaparandussüsteemide koosseisu või on nende eesvoolud.

Tingimused tegevuste kavandamiseks maaparandussüsteemide maa-aladele on sätestatud maaparandusseaduses ja Harju maakonnaplaneeringus 2030+ ning meetmed maaparandussüsteemide sihipärase funktsioneerimise tagamiseks Lääne-Eesti vesikonna maaparandushoiukavas⁵⁹. ÜP-ga ei kavandata tegevusi, mis võiksid negatiivselt mõjutada jõgede, peakraavide ja kraavide seisukorda.

Silmas tuleb pidada, et kinnisasja omanik peab taluma oma kinnisasjale teist kinnisasja teeniva eesvoolu ehitamist ja selle paiknemist seal, kui teise kinnisasja koosseisu kuuluvat maatulundusmaad ei ole ilma eesvooluta võimalik sihipäraselt kasutada või kui selle ehitamine teise kohta põhjustab ülemääraseid kulutusi (MaaParS § 20⁶⁰).

ÜP-ga on kavandatud maakasutuse muudatusi ka maaparandussüsteemidega hõlmatud aladel. Maaparandussüsteemi aladel tegevuste kavandamisel tuleb lähtuda maaparandusseaduses sätestatud korrast. Silmas tuleb pidada, et kavandatava tegevusega ei tohi kahjustada drenaaži või maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist.

Kuivendatud maa-alade kasutamisel on oluline tagada maaparandussüsteemide jätkusuutlik funktsioneerimine. Maaparandussüsteemide kasustingimusi on käsitletud ÜP seletuskirjas. Seatud tingimused tagavad maaparandussüsteemide toimimise.

Lääne-Eesti vesikonna maaparandushoiukavas on märgitud, et kõigi riigi korrashoitavate eesvoolude (riigieesvoolude) korrashoidmiseks ei ole eraldatud piisavalt vahendeid, mistõttu on maaparanduse riskide hindamise raames tehtud riigieesvoolude riskide analüüs ja riigieesvoolude survetegurite piirkondlike osakaalude määramine, mille alusel on riigieesvoolud järjestatud. Esmatähtsate riigieesvoolude hoiutööd korraldatakse kõige kiiremini. Pikaajalises perspektiivis võib alarahastatus põhjustada kuivendatud maatulundusmaa vähenemise riigieesvoolude amortiseerumise ja äravoolutingimuste halvenemise tagajärjel.

Maaparandussüsteemide drenaaži toimimise seisukohalt on probleemsed peenliiv-, turvas- ja savipinnased (peenliivas suur ummistumiseoht, turbalasuandis veetaseme alanemisest tingitud turba kokkusurumine, savipinnastes halb vee läbilaskvus). Suur osa ehitatud drenaažisüsteemist vajab põllukuivendusena kasutamiseks rekonstrueerimist. RMK valduses olev maaparanduse reguleeriv võrk on enamuses töökorras, kuid erametsamaa majandusmetsade kuivendus seisund on valdavalt mitterahuldav. Majandusmetsa sihtotstarbelist eesmärki silmas pidades tuleb erametsamaadele rajada uusi kuivendussüsteeme.

Maaparandussüsteemide seisukorra parandamiseks ja hoolduse kavandamise ettevalmistamiseks on soovitatav tutvuda Lääne-Eesti maaparandushoiukavas välja toodud olulisemate probleemidega (vt kava ptk 2.7). Maaparandussüsteemide ja nende eesvoolude muutmist põhjustavad tegevused on vajalik kooskõlastada Põllumajandusametiga.

⁵⁹ Lääne-Eesti vesikonna maaparandushoiukava, Põllumajandusamet, 2016, kinnitatud Maaeluministri 15.07.2016 käskkirjaga nr 119

⁶⁰ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/131052018003>

Mõju allikatele

Keskkonnaregistri andmetel⁶¹ on Lääne-Harju valla territooriumil registreeritud seitse allikat. Kõigi nende kalda piiranguvööndi ulatus on 50 m, ehituskeeluvööndi ulatus 25 m ja veekaitsevööndi ulatus 10 m. Karjaküla alevikku määratakse ÜP-ga loodusliku haljasmaa juhtotstarve, mis kattub teadaoleva allika asukohaga. Teiste allikate piirkonda maakasutuse muudatusi ei kavandata.

ÜP seletuskirja kohaselt on looduslikule haljasmaale lubatud maa-ala teenindavad väikeehitised, sh viidad, laudteed, pingid, prügikastid, vaatlustornid, parklad, kuni 20 m² suuruseid looduskeskkonda sobituvad väikehooned jne.

Tegevuste kavandamisel tuleb arvestada allikate veekaitsevöönditega. Seda tehes olulist negatiivset mõju allikatele eeldada ei ole. Veekaitsevööndis keelatud tegevused on toodud veeseaduses⁶².

Paadisillad ja lautrid

Lauter on paatide rannale või kaldale tõmbamise koht, lautris ei saa silduda. Lauter ei ole ehitis, vaid looduslikult sobiv randumiskoht. Lauter ei pea tingimata olema maismaa poolt mootorsõidukiga juurdepääsetav.

Paadisild on paatide sildumiseks mõeldud ujuv või aluspostidele/vaiadele/kividele toetuv rajatis. Paadisild ei pea tingimata olema maismaa poolt mootorsõidukiga juurdepääsetav.

Lautrid ja paadisillad on kajastatud ÜP joonisel näidatud asukohtades. Valdavalt on tegemist olemasolevate objektidega. KSH käigus saab anda üldiseid hinnanguid ja soovitusi, millega nende kavandamisel edaspidi tuleks arvestada, kui nende rajamise vajadus tekib.

Lautri ja paadisilla rajamist ranna ja kalda ehituskeeluvöönd ei piira, kui lautri või paadisilla rajamine või kasutus ei ole vastuolus ranna ja kalda kaitse eesmärkidega. Lautri rajamiseks on vajalik taotleda veeluba veekogu süvendamiseks ja olemasolevate kivide eemaldamiseks või ümberpaigutamiseks (süvendatakse veekogu või paigutatakse veekogu põhja süvenduspinnast mahuga alates 100 kuupmeetrist³ VeeS § 187 p 8) või tegema veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu (mere süvendamine või merepõhja 50–100-kuupmeetrisel mahuga süvenduspinnase paigutamine VeeS § 196 lg 2 p 3, muu veekogu kui mere süvendamine või sellise veekogu põhja 5–100-kuupmeetrisel mahuga süvenduspinnase paigutamine VeeS § 196 lg 2 p 2). Veekogu süvendamiseks alla 5 m³ ja mere süvendamine alla 50 m³ on vaja taotleda vaid kaitsealustel objektidel ehitamise kooskõlastus (kui asub kaitsealal). Veeloa ja veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu annab Keskkonnaamet.

Lautrite ja paadisildade arendamise sotsiaalne ja majanduslik mõju on tõenäoliselt positiivne, sest see pakub võimalusi väikeettevõttele ja harrastustegevuseks.

Supluskohad

Vt ptk 7.15.2.

Korduva üleujutusega alad

Vt ptk 7.20.

Meetmed pinnaveekogude ja maaparandussüsteemide kaitseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.7.

7.8. Pakri panga varinguohtlikkusega arvestamine

Pakri poolsaar on osa Lääne-Harju klindilõigust, mis on ligi 100 km pikkune. Pakri pankrannik on kõige varinguterohkem alalõik kogu Põhja-Eesti klindist. Pankranniku taandumine ja varingud vajavad pidevaid vaatlusi ja möötmisi. Pakri pank on 20-24 meetri kõrgune klindiastang Pakri

⁶¹ Keskkonnaregister, seisuga 05.08.2021

⁶² Veeseaduse § 119, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122019017?leiaKehtiv>

poolsaarel. Pakri neeme tipp on pankranniku ainus lõik, mis laskub otse vette ja on merele avatud kolmest suunast. Tormi ajal uuristavad lained merepiiril kaldajärsakusse murrutuskulpaid ja -koopaid ning muudavad pankranniku varisemisohtlikuks. Üleval on kõvad Ordoviitsiumi lubjakivid ja all pehmemad Alam-Ordoviitsiumi ja Kambriumi liivakivid ning savi. Varingute põhjus on kivimilasundi erineva kõvadusega ehitus, looduslik lõhelisus ning avatus tormilainetusele ja ilmastikuolud. Glaukoniitliivakivikiht on pehme, alludes mere murrutustele ja ilmastiku mõjutustele. Seejärel jääb lubjakivi rippuma ning lõhedest läbitud kivimilasund variseb. Lõhesüsteemid paiknevad teineteisega enam-vähem risti, olles kirde-edela- ja loode-kagusuunalised. Lõhed järgnevad rööbiti 3–5 kuni 8–10 meetri järel, tükeldades paelasundit. Iga 50–150 meetri järel korduvad neis lõhesüsteemides 1–3 meetri laiused rikkevööndid: tihedalt üksteisele järgnevad lõhed, mis on alati murenemisele ja kulutusele. Varingute ulatus oleneb rannajoone ja lõhesüsteemide lõikumisnurgast: kui need lõikuvad 45° nurga all, toimuvad varingud segmentide kaupa eri aegadel, ligilähedase paralleelsuse korral aga võib variseda mitmekümnemeetrine lõik korraga. Varingud juhtuvad peamiselt kevadise lumefulamise järel, kui lõhedes olev murendi saviollus on läbi vettinud ja libedaks muutunud. Külmutumise järel uhutakse veelgi pinnast sisse ja lõhed laienevad. Eenduva paelasundi raskuse all võib pudedaim liivakivi pisut järele anda ja eenduv paerinnatis tasakaalu kaotada. Soe, sademeterikas ja tormiderohke talv, külmutumata pank ja lahtine meri soodustavad varingute teket⁶³.

Pakri pangal asub Läänemere äärsel ala kõrgeim, 54-meetrine Pakri tuletorn. Rootslastel ehitati Pakri pangale esimese tulepaagi 17. sajandil, mis 1808. aastal kõrgendati 21 meetrini. Tulepaagi kaugus rannaastangust oli ehitamise ajal 70 m, sellest on praeguseks säilinud alumine osa. Kuna meri hakkas tulepaagile lähenema, siis 1889. aastal ehitati sisemaa poole uus, 54-meetrine tuletorn. Panga taganemiskiirust määrata on väga raske. Kuigi meremurrutus on panga piires intensiivne, ei ole mõõdetud kaugust merest tulepaagini 1724. aastal ja tänapäevani ei ole leitud sobivat ajaloolist reeperit. Tulepaagi vundament avanes 2008. aasta varinguga.

2011. aastal rajati Pakri panga mõõdistusala tollase seirekomisjoni soovitusel. Profiile on mõõdistatud 2011. ja 2014. aastal. Vaatlusperioodi ajal profiilidel muutusi panga taganemisel ei fikseeritud. Arvestades, et klindiasangu taandumise puhul on tegu pikaajase protsessiga, mis realiseerub üksikute ekstreemsete sündmuste läbi, planeeritakse Pakri mõõdistusala teostada mõõdistamisi vahetult peale ulatuslikke pangaastangu varinguid. Pärast 2014. aastat mõõdistamisi alal tehtud ei ole. 2011. a seires täheldati, et eelnevate varingute rusust on astang merelainetuse poolt puhastatud ja maapinnas leidub üksikuid lõhesid – nii et olud uue varingu vallandamiseks on soodsad. Soojade talvede sagenemisel tõenäoliselt varingute sagedus suureneb.

2019.–2020. aasta riiklike mererannikute seire⁶⁴ tööde raames anti hinnang Pakri kolme mõõdistuspunkti seirevajaduse kohta. Arvestades, et klindiasangu taandumise puhul on tegu pikaajase protsessiga, mis realiseerub üksikute ekstreemsete sündmuste läbi, soovitati Pakri mõõdistusala teostada riiklikke mõõdistamisi vahetult pärast ulatuslikke pangaastangu varinguid. Pankranniku jätkuv taandumine ning varingud vajavad pidevaid vaatlusi ja mõõtmisi, mis aitaksid avastada pragusid ja prognoosida uusi varinguid. Mõõtmisi teostab Eesti Geoloogiateenistus.

Viimased suurvaringud on toimunud 1996., 2003., 2005., 2008. ja 2021. aastal⁶⁵. 2008. aastal varises 110 m pikkune ja 14 m laiune ning 20 m paksune pangaserva plokk. Nende andmete alusel on varisenud 275 a jooksul 70 m ehk keskmiselt 25 cm/a. 2021. aasta aprillis oli viimane suurem varing⁶⁶. Tormiga võib variseda ca 10 m laiune osa pangast. Keskmiseks panga taandumise kiiruseks on hinnatud 0,25 - 0,5 m/a^{67,68}. Seega võib ca 20 kuni 40 a intervalliga variseda 10 m laiune astang. Kuna astang on ülemises osas negatiivse kallakuga, siis võib vibratsioon maapinnal soodustada

⁶³ Miks Pakri pank variseb? Rein Einasto, Eesti Loodus 04/2008

⁶⁴ 2019.–2020. aasta mererannikute seire tööd Riikliku keskkonnaseire programmi Mererannikute seire allprogramm. Lisa 1. Seirealade revisjon (hinnang) EGT 2019

⁶⁵ Eesti riikliku keskkonnaseire mererannikute seire allprogrammi 2011. a aastaaruanne. EGK 2012

⁶⁶ Pakri poolsaare tipus varises merre suur klinditükk. ERR uudised 23.04.2021

⁶⁷ Kliimamuutuste mõjude hindamine ja kohanemismeetmete väljatöötamine planeeringute, maakasutuse, inimtervise ja päästevõimekuse teemas – KATI lõpparuanne 2015

⁶⁸ Pakri pank on varinguohtlik. Tõnis Saadre, Eesti Loodus 02/2004

varingu tekkimist. Astangu alune on ca 5 m laiuselt tühi ning sellele lisandub ca 5 m laiune tsoon kuni järgimise lõheni, mis tähendab, et 10 m astangu servast on varinguohtlik tsoon. Maismaale lähimast lõhest 10 m maismaa suunas on järgmise varingu ohutsoon. Lisanduv vibratsioon, näiteks tee ehituse või liikluse tõttu, võib varingu toimumist kiirendada. Seega on minimaalset 20 m kaugusel astangu servast tõenäoline, et varingud toimuvad suvalisel hetkel lähima 20 a jooksul.

Eelnevat silmas pidades ei ole ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt ÜP kehtivuse ajal soovitatav rajatise ega ehitise püstitada astangu servale lähemale kui 40 m. ÜP-ga kavandatakse piirkonda perspektiivset jalg- ja jalgrattateed, mille asukohta tuleb korrigeerida.

Olemasolevatele andmetele tuginedes võib järgmine varing ulatuda Majaka teeni ja mõjutada ka sinna jäävat tuletorni ning piirkonda ÜP-ga määratava äri maa-ala kasutamist. ÜP seletuskirja kohaselt on äri maa-alale lubatud ehitada erineva otstarbega hooneid, mh majutus-, toitlustus- ja meelelahutushooneid. Piirkonda e ole soovitatav kavandada maakasutuse juhtotstarbeid, millega luuakse eeldused uute ehitiste tekkeks. Kohalikul omavalitsuses on seega soovitatav lisaks jalg- ja jalgrattateed asukohta korrigeerimisele üle vaadata ka piirkonda kavandatavad maakasutuse muudatused.

Kui toimub varing, tuleb piirkonda jäävate teede paiknemine astangu suhtes üle vaadata. Kui tee jääb astangu servale lähemale kui 20 m, on ohutuse huvides otstarbekas nihutada see kaugemale, vähemalt 30 m kaugusele astangu servast.

Lisaks varisevale astangu servale on inimestele ohtlikud ka lõhed, kuhu võib sisse libiseda. Ohutuse tagamiseks on soovitatav need kohad märgistada (kinnistu omaniku poolt). Ohutsoon, mis peab olema märgistatud on varingutsoon ehk vähemalt 3 kuni 5 m lõhe või lõhevaringu ülemusest servas maismaa poole, sõltuvalt nõlva stabiilsusest.

Meetmed Pakri panga varinguohtlikkusega arvestamiseks on toodud ka peatükis 9.7.

7.9. Mõju maavaradele ja maardlatele

Lääne-Harju vallas on arvele võetud lubjakivi-, turba-, liiva- ja kruusamaardlad. Kaevandatakse liiva, kruusa, turvast ja lubjakivi.

ÜP koostamise protsessis ei määratud esialgu ÜP-ga mäetööstusmaa juhtotstarvet kõikidele mäeeraldistele, millel on kehtiv kaevandamisluba, vaid aladele, kus Lääne-Harju Vallavalitsus pidas pikas perspektiivis kaevandamist otstarbekaks. KSH läbiviimisel juhiti tähelepanu, et kaevandamine tuleb võimaldada kõikidel mäeeraldistel, kus on kehtiv kaevandamisluba ning kohalik omavalitsus peab seda silmas pidama muude tegevuste kavandamisel. Pärast ÜP eskiislahenduse avalikustamist planeeringulahendust muudeti ning mäetööstusmaa juhtotstarve määrati kõikidele mäeeraldistele, kus on kehtiv kaevandamisluba või on luba taotlemisel.

ÜP seletuskirja kohaselt toimub uute maardlate kasutuselevõtmine maavara väljamise eesmärgil juhtumipõhiselt ja õigusaktides sätestatud korras. Turba kaevandamiseks on lubatud keskkonnaluba taotleda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal⁶⁹.

Muu maakasutuse kavandamisel tuleb juhendada põhimõttest, et tegevusega ei tohi halvendada maavara kaevandamisväärsena säilimist ja maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda ega ohustada maavara kvaliteeti. Üldplaneeringu koostamisel on seda üldjuhul silmas peetud, kuid paiguti kavandatakse maakasutuse muudatusi ning nähakse ette perspektiivseid taristuobjekte ka maardlate aladele.

⁶⁹ MaaPS § 45, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020059>

Rummu alevikku määratakse puhke maa-ala ja segafunktsiooniga maa-ala juhtotstarve, mis piirnevad Rummu lubjakivimaardlaga. Vastavate juhtotstarvete lähedusse jäävatel maardla osadel mäeeraldisi ei ole. Puhkeala ja segahoonestusala kasutamine iseenesest ei ohusta maavara kaevandamisväärsena säilimist, juurdepääsu maavarale ega maavara kvaliteeti. Edaspidi, kui vastavate juhtotstarvete läheduses peaks maardla võetama kasutusele maavara väljamise eesmärgil, tuleb alade kasutamine korraldada selliselt, et välistatud on kaevandamisest tingitud oht nii segahoonestusalal viibijatele kui puhkeala külastajatele. Puhkeala kaitseks tuleb kaevandamise korral rajada sobiv tõke, mis võimaldab puhkeala ohutut kasutamist. Karjääri vahetusse lähedusse tegevuste kavandamisel tuleb arvestada karjäärist lähtuvate häiringutega (eeskätt lõhkamistega kaasnev müra, müra osas vt täpsemalt ptk 7.15.3.2).

Üldplaneeringus on pikas perspektiivis arvestatud raudtee taastamisega Vasalemma ja Rummu vahelisel alal, olemasoleval raudteetammil, mis osaliselt kattub nii Rummu lubjakivimaardla kui ka Vasalemma lubjakivimaardlaga. Rummu lubjakivimaardlal asub ka aktiivne mäeeraldis (Rummu III lubjakivikarjäär, kaevandamisluba HARM-143, kehtiv kuni 09.02.2027). Vasalemma lubjakivimaardla alal, mida perspektiivne raudtee läbib, mäeeraldist ei ole. Perspektiivne raudteeühendus läbis esialgu ka mäeeraldisega ala. Raudtee taastamine on mäeeraldisega kattuv alal võimalik siis, kui lubjakivi on kaevandatud. Raudteekoridoriga samasse koridori jääb ka perspektiivne jalg- ja jalgrattatee, mis samuti kattub nii Rummu- kui ka Vasalemma lubjakivimaardlatega. Rummu mäeeraldisega kattumust ei ole. Nii raudtee kui ka jalg- ja jalgrattatee rajamisel karjääri piirkonda tuleb tagada kasutajate ohutus. Kuna ÜP lahenduse kohaselt lõikab perspektiivne raudteelõik maardla ja mäeeraldisega ala mitmes asukohas, siis on soovitatav ÜP koostamisel analüüsida, kas raudteekoridori on võimalik kattumuse vähendamiseks muuta. Maardla alale raudtee ning jalg- ja jalgrattatee rajamine on vajalik kooskõlastada Maa-ametiga.

Rummu lubjakivimaardla alale määratakse ÜP-ga ka supelranna maa-ala, mis kattub osaliselt samuti Rummu III lubjakivikarjääri alaga. Rummu III lubjakivikarjäärile väljastatud kaevandamisloa kohaselt on maa kaevandamisjärgne kasutusotstarve tehisveekogu. Sellega ÜP kohane maakasutus vastuolus ei ole. Eeldatavasti ei põhjusta supelrand ohtu maavara kaevandamisväärsena säilimisele ega sellele juurdepääsule. Ka supelranna arendamisel tuleb arvestada, et mäeeraldisega kattuv alal on võimalik see siis, kui kaevandamine on lõppenud. Üldjuhul peab ka maavara olema ammendunud. Kui maavara ei ole ammendunud, on supelranna arendamine võimalik, kui selleks on saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastus või luba. Karjääri vahetus läheduses supelranna arendamisel ja kasutamisel tuleb arvestada karjäärist lähtuvate häiringutega. Kaevandamisloale tuginedes võib karjääris toimuda lõhkamisi, millega kaasneb oht kivide paiskumisest, müra ning veealune lööklaine.

Karjaküla alevikku määrati algselt perspektiivne päikesenergia tootmise maa-ala, mis kattus Karjaküla liivamaardla ja Karjaküla karjääri alaga (kaevandamisluba nr HARM-058, kehtiv kuni 29.04.2024). KSH läbiviimise käigus juhiti tähelepanu, et Karjaküla karjääri kaevandatud maa kasutamise otstarbeks on kaevandamisloa kohaselt metsamaa ja osaliselt puhkeala, millega päikesepark ei ole kooskõlas ning toodi välja, et kui ala korrastamise asemel metsamaaks/puhkealaks on soov sinna perspektiivis ette näha päikesepark, tuleb nii kohaliku omavalitsuse, kaevandamisloa omaniku kui ka asjakohaste ametkondade osalusel keskkonnalooga määratud kaevandatud ala korrastamise suund üle vaadata. Päikesepargi rajamiseks peab kaevandamistegevus olema lõppenud ning üldjuhul ka maavara ammendunud. Pärast ÜP eskiislahenduse avalikustamist korrigeeriti ÜP materjale ning Karjaküla karjääri alale päikesenergia tootmise maa-ala enam ei planeerita. Alale määratakse mäetööstusmaa juhtotstarve lähtuvalt asjaolust, et tegemist on toimiva karjääriga.

Pärast ÜP eskiislahenduse avalikustamist lisati ÜP seletuskirja võimalus, et endiste kaevandusalade/karjäärade korrastamisel on võimalik nendele aladele kaaluda väikeelamuid. Ka väikeelamute kaalumisel tuleb arvestada kaevandamisloaga määratud korrastamise suunaga. Kui väikeelamu ei ole sellega kooskõlas, tuleb väikeelamu rajamise võimalikkuse välja selgitamiseks kaasata kaevandamisloa omanik ja asjaomased asutused.

Vasalemma lubjakivimaardla alale, vahetult Vasalemma aleviku piirile, määrati ÜP koostamise protsessis kaitse-haljastuse maa-ala juhtotstarve, mille eesmärk ÜP seletuskirja kohaselt on kaitsta külgnevaid alasid keskkonnahäiringute eest. Planeerijatelt saadud info kohaselt on selle eesmärk Vasalemma karjääris toimuvast kaevandamistegevusest tulenevate negatiivsete häiringute (tolm, müra) leevendamine. ÜP seletuskirja järgi ei ole seal lubatud tegevused, mis kahjustavad metsa funktsiooni asula kaitseks. Oluline on silmas pidada, et tegemist on kaevandamistegevust piirava tingimusega, mis perspektiivis ohustab juurdepääsu maavarale, kuna maavara kasutusele võtmiseks on üldiselt vajalik raadamine. Soovitav on ÜP-ga kaitse-haljastuse maa-alale seatud tingimused üle vaadata, et need ei takistaks juurdepääsu maavarale ja selle kaevandamisväärseks säilimist. Kaevandamisest lähtuvaid häiringuid on võimalik leevendada ka muud moodi, kui kaitse-haljastuse näol puhvri seadmine.

ÜP seletuskirja kohaselt reserveeritakse ÜP-ga koridor ümbersõidu rajamiseks Keila linnast. ÜP koostamise raames käsitletakse erinevaid alternatiivseid lahendusi, millest ÜP koostamise protsessis valitakse erinevaid asjakohaseid aspekte silmas pidades välja sobivaim. Esiialgu käsitleti viite erinevat alternatiivi, millest neli (MP kohane lõunapoolne ja ÜP raames täpsustatud ümbersõit ning ÜP kohased alternatiivid I, II ja III) läbisid Ohtu turbamaardlat. Maardlal on mitu keskkonnalooga hõlmatud mäeeraldist (Ohtu turbatootmisala, luba nr HARM-054, kehtiv kuni 15.06.2049; Raja III, luba nr HARM-057A, kehtiv kuni 31.08.2029; Tammermaa, luba nr HARM-057, kehtiv kuni 31.08.2029). ÜP koostamise protsessis edaspidi (pärast ÜP eskiislahenduse avalikustamist) alternatiive muudeti, loobudes MP kohasest lõunapoolsest alternatiivist ning ÜP kohasest III alternatiivist ehk edasisele kaalumisele jäid MP kohane põhjapoolne alternatiiv ning ÜP kohased I ja II alternatiiv. Kuigi olemas on ka põhjapoolne ümbersõiduvariant, siis täpsustatud ÜP lahenduse kohaselt on vajalik rajada ümbersõit ka Keila linnast lõunasse. Maavara mõjutamise seisukohast on sobivaim lahendus selline, kus kattumust maardla ja mäeeraldisega ei esine või on see võimalikult minimaalne ning tee ei kulge või kulgeb võimalikult väikesel lõigul vahetult freesturbaväljade kõrval. Turba väljamise seisukohalt on kaalule jäänud lõunapoolsetest alternatiividest eelistatuim ÜP kohane alternatiiv II, kuna see asub freesturbaväljadest kõige kaugemal ning kulgeb pigem servaalal ning piirkonnas on juba olemasolev raudtee, mis suuresti samas kohas samuti maardlat läbib. Turbaväljadega kaasnevaid häiringuid silmas pidades (tolm, turbavedu, tuleoht) on ümbersõiduks sobivaim lahendus, mille puhul saab jätta turbavälja ja sõidutee vahele võimalikult suure vahemaa või kõrgtaimestikust või pinnasevallidest tõkke, milleks on samuti sobivaim alternatiiv II. Kokkuvõttes kaasneb siiski mõlema alternatiiviga seoses negatiivne mõju maardlatele. Ümbersõidu rajamine maardla alale eeldab koostööd Maa-ametiga. Ümbersõidu kavandamisel tuleb arvestada ka asjaoluga, et kaevandamise ajal on tavapärase tolmu teke, seejuures tolmu võib tuulega levida väljapoole turbatootmisala piire. Turbatolm on tuleohtlik, ka turbapinnasega ala on kuival ajal tuleohtlik. Tuleohtlikul ajal välditakse turbatootmisaladel kaevandamisega mitte seotud transporti tulekahju puhkemise ärahoidmise eesmärgil. Tee ja aktiivse turbatootmisala vahele peab jääma tule- ja tuulekaitse riba, soovitatavalt 50 meetrit lai, kus võivad kasvada ainult lehtpuud ning millel peab olema kraav. Kraavi põhi peab ulatuma mineraalse pinnaseni või olema allpool põhjavee taset. Keila ümbersõitu on käsitletud ka ptk 8.

Maardlatele ja mäeeraldistele jääb ka alasid, kus ÜP lahenduse kohaselt on edaspidi võimalik kaaluda tuuleparkide kavandamist. Sarnaselt teiste tegevuste kavandamisega maardlatele ja mäeeraldistele, on ka tuuleparke võimalik neile rajada pärast kaevandamise lõppemist ning üldjuhul pärast maavara ammendumist või maapõueseaduse kohase nõusoleku saamist. Maapõueseaduse kohaselt võib Keskkonnaministeerium või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutus lubada maardla alale taastuenergia ehitise ehitamist seaduses tulenevas korras. Vastav kord on sätestatud seaduse §-is 14. Kokkuvõttes peab maardla alale igasuguse muu tegevuse kavandamiseks olema alal kaevandamine lõppenud ning üldjuhul ka maavara ammendunud. Kui maavara ei ole ammendunud, on muu tegevus võimalik juhul, kui selleks on saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastus või luba. Maardla alale igasuguse muu tegevuse kavandamisel, mis võib mõjutada maapõue seisundit ja kasutamist, tuleb tegevuse võimalikkuse hindamisel ja kavandamisel lähtuda maapõueseaduses sätestatud korrast.

Eesti Geoloogiateenistus teostas 2018. aastal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel uurimistöo Harjumaa ehitusmaavarade levikust, kaevandamisest ja kasutamisest. Uuringus⁷⁰ loetakse perspektiivseks geoloogiliste uuringute alaks Paldiski linnast kagu pool paiknev Paldiski perspektiivne ala geoloogiliseks uuringuks pindalaga on 288,0 ha. ÜP-s on väljapakutud perspektiivne ala määratud tootmise ja tehnoehitiste maa-alaks. Kõmmaste lubjakivi perspektiivala kattub kavandatava kohaliku kaitsealuse metsa maa-alaga. Keila ja Laulasmaa lubjakivi perspektiivlad kattuvad elamu maa-alaga. Klooga lubjakivi perspektiivala kattub elamu ning haljasala ja parkmetsa maa-alaga. Leetse I kruusa perspektiivalale on määratud tootmise maa-ala. Maakasutuse juhtotstarvete määramine ei välista aladel geoloogiliste uuringute teostamist.

Maavara kaevandamine tuleb plaanida selliselt, et kavandatava tegevusega avalduv mõju on minimaalne maastiku ilmele, mullastikule ning puhkeotstarbelisele, metsanduslikule, põllumajanduslikule, elu- ja ühiskondlikule kasutusele. Tagada tuleb rohevõrgustiku toimimine. Tähelepanu tuleb pöörata kaevandamisega seotud transpordi ning masinate ja seadmete tööga kaasnevatele keskkonnahäiringutele (õhusaaste, müra, vibratsioon), inimeste elukeskkonnale ning tagada, et tegevusega ei põhjustataks olulisi keskkonnahäiringuid. Planeeringulahenduse mõju inimese tervisele ja heaolule ning varale on hinnatud KSH aruande ptk-is 7.15.

Kasutusele võetud maardlates tuleb varud maksimaalselt ammendada ning alad majandustegevuse lõppemisel korrastada, et võimaldada maade edasist kasutamist. Karjääri korrastamise suund tuleb määrata kaevandamisloa taotlemisel kooskõlas Keskkonnametiga. Karjääri ammendumisel tuleb koostada korrastamisprojekt, see kooskõlastada Keskkonnametiga ning projekt ette nähtud aja jooksul ellu viia. Kaevandatud maa korrastamisel tuleb tagada, et maa sobiks ümbritsevasse maastikku ega kujutaks oma iseärasuste tõttu ohtu seal liikuvatele inimestele või loomadele.

Meetmed maardlate ja maavarade kaitse tagamiseks, maapõue säästlikuks kasutamiseks ning seejuures tekkivate keskkonnahäiringute vähendamiseks on toodud ka KSH ptk-is 9.9.

7.10. Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale

Väärtuslik põllumajandusmaa (VPM) kui piiratud ja taastumatu ressurss on väärtus, mida tuleb kasutada eelkõige toidu tootmise eesmärgil. VPM võib olla haritav maa, püsirohumaa ja püsiluhtude all olev maa, kus tulenevalt viljakusest peaks jätkuma põllumajanduslik maakasutus.

Harju maakonnaplaneeringu 2030+ kohaselt on maakonna põllumajandusmaa keskmine reaalconiteet 39. Lääne-Harju vallas on väärtusliku põllumajandusmaa käsitlemisel võetud aluseks maakonnaplaneering - väärtuslikuks põllumajandusmaaks loetakse üle 2 ha suuruseid põllumassiive, mille mullaviljakuse coniteet on võrdne Harju maakonna keskmisega (39 hindepunkti) ja sellest kõrgem.

ÜP koostamisel on aluseks võetud Põllumajandusministeeriumi poolt edastatud väärtuslike põllumajandusmaade kaardikiht, milles toodud massiive on täpsustatud lähtuvalt kohalikest vajadustest ja ruumilisest arengust. Väärtusliku põllumajandusmaa alt on välja arvatud ÜP-ga kavandatavad tiheasustusalad ning elamu-, äri- ja tootmise maa-alad väljaspool tiheasustusalasid. Kui Põllumajandusministeeriumi kaardikihi andmetel on üle 39 hindepunktiga ja vähemalt 2 ha suuruseid massiive Lääne-Harju vallas kokku 2907 ha ulatuses, siis ÜP koostamisel tehtud täpsustuste tulemusena on valla väärtusliku põllumajandusmaa kogupindalaks 2584 ha. Täpsustamise tulemusel väheneb VPM-i kogupindala ca 11%. Vähenedamine jääb ebaolulisele tasemele.

Mõningane väärtusliku põllumajandusmaa vähenemine võib toimuda ka seoses Keila ümbersõidu kavandamisega, milleks ÜP koostamise raames kaalutakse erinevaid alternatiive (vt ptk 8.1). Väärtusliku põllumajandusmaa vähenemine toimub, kui valituks osutub kas MP kohane lõunapoolne ümbersõit (mida on ÜP koostamise raames täpsustatud), alternatiiv I, II või III. Alternatiivide

⁷⁰ Ehitusmaavarade levik, kaevandamine ja kasutamine Harju maakonnas. EGT 2018

võrdluses on mõju suurem MP kohase ümbersõidu korral, kuna see poolitab valla servas, Ohtu küla alal paikneva massiivi ning läbib seda. Teistel juhtudel toimub VPM-i vähenemine nende servaaladel. Olulist vähenemist ühegi alternatiivi korral siiski ei toimu. Valiku tegemisel on siiski soovitatav eelistada lahendust, mille korral on mõju väärtuslikule põllumajandusmaale ei esine või on see väiksem võimalik. Vt kt ptk 8.1.

VPM-i puhul ei ole ÜP-s seatud konkreetset juhtotstarvet või reserveeritud alasid. Tegemist on üldise väärtusega, millega tuleb tegevuste kavandamisel arvestada. ÜP seletuskirja kohaselt tuleb VPM hoida põllumajanduslikus kasutuses ning uut hoonestust sinna ei kavandata. Teisalt ei ole ÜP seletuskirja kohaselt muude ehitiste kavandamine väärtuslikule põllumajandusmaale välistatud – see on lubatud põhjendatud juhtudel. ÜP-ga on väärtuslikule põllumajandusmaale määratud ka põhimõttelised alad, kus edaspidi on lubatud kaaluda tuuleparke. Maardlate kasutuselevõttu tuleb ÜP seletuskirja kohaselt (Harju maakonnaplaneeringule tuginedes) VPM-il tuleb üldjuhul vältida, kuid kui kaevandamine osutub majanduslikult otstarbekaks, tuleb nii tegevuse kavandamisel kui ka hilisemal lõpetamisel arvestada VPM-i säilitamisega võimalikult suures ulatuses.

Igasuguste muude tegevuste kavandamine peab olema põhjendatud ja hoolikalt läbi kaalutud, vajadusel tuleb hinnata kaasnevaid mõjusid. Eelistada tuleb tegevusi, mis ei põhjusta VPM-i kogupindala olulist vähenemist, massiivide põhjendamatu killustamist ega kahjusta väärtusliku põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tulevikus. Ehitiste kavandamine väärtuslikule põllumajandusmaale peaks olema lubatud vaid väga põhjendatud juhtudel, kui selleks ei leidu teist mõistlikku alternatiivi. VPM-ile muude tegevuste kavandamisel on soovitatav eelistada massiivi ebakorrapäraseid servaalasid, mille põllumajanduslik kasutamine on niikuinii raskendatud.

VPM-i puhul on oluline massiivide liigendatus ja paigutus selliselt, et koos muu maakasutusega moodustavad need koherentse terviku. Soovitatav on säilitada VPM avatud maastikuna. Suurtes põllumajanduspiirkondades on võimalusel soovitatav säilitada põldude läheduses olev looduslik taimkate, samuti hekid ning üksikud puud ja puude grupid põldudel. Sellised loodusliku taimestikuga kaetud alad võimaldavad suurendada põllumajanduspiirkondade bioloogilist mitmekesisust. Maastiku avatust kaotav tegevus või VPM-i metsastamine peab olema põhjendatud ja läbi kaalutud.

Põllumajandustootmise jätkusuutlikkuse tagamiseks tuleb väärtuslikule põllumajandusmaale tegevuste kavandamisel arvestada ka olemasolevate maaparandussüsteemidega ning tagada nende toimimine (vt täpsemalt ptk 7.7 „Mõju pinnaveekogudele ja maaparandussüsteemidele“).

Meetmed väärtuslike põllumajandusmaade kaitseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.10.

7.11. Mõju kultuuripärandile

Kultuuripärandi all mõistetakse:

- mälestisi: arhitektuuri-, monumentaalskulptuuri ja maalikunsti teoseid, arheoloogilist laadi elemente või struktuure, raidkirju, koobaselamuid ja elementide gruppe, millel on väljapaistev üldine väärtus ajaloo, kunsti või teaduse seisukohast;
- ansambleid: isoleeritud või ühendatud ehitiste gruppe, mille arhitektuur, terviklikkus või seos maastikuga omab väljapaistvat üldist väärtust ajaloo, kunsti või teaduse seisukohast;
- vaatamisväärsed paikkondi: inimkäte loomingut või inimese ja looduse ühisloomingut, samuti alasid, kaasa arvatud arheoloogilised vaatamisväärsused, millel on väljapaistev üldine väärtus ajaloo, esteetika, etnoloogia või antropoloogia seisukohast.⁷¹

Mõju hindamisel kultuuripärandile on käesolevas KSH-s aluseks võetud teadaolev info planeeringuala piirides varasemate uuringute, õigusaktide, planeeringute jms-ga määratletud kultuuripärandi kohta. Mälestistena on käsitletud riigi poolt kaitse alla võetud kultuurimälestisi ning kultuuriväärtusega leide

⁷¹ Ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsioon, Artikkel 1; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13118943>

ja arheoloogilist kultuurkihti. Ansamblitena on käsitletud miljööväärtuslikke alasid ning visuaalselt, ajalooliselt ja arhitektuuriliselt silmapaistvaid hoonegrupe (nt mõisasüdamed). Vaatamisväärsete paikkondadena on käsitletud ÜP-ga määratletud väärtuslikke maastikke, ilusaid teelõike ja silmapaistvaid vaatekohti.

Planeeringu elluviimisega kaasneda võivaid mõjusid on hinnatud lähtudes ÜP täpsusastmest. Täiendavate uuringute tegemine kultuuripärandi määratlemiseks või täpsustamiseks ei ole ÜP KSH ülesanne.

Ruumilise planeerimise seisukohalt on valla kultuuripärandi hulka arvestatud:

- kultuurimälestised⁷²;
- XX sajandi väärtusliku arhitektuuripärandi objektid;
- maaehituspärand;
- militarpärand;
- väärtuslikud maastikud, sh traditsiooniline elulaad ja seda võimaldav ehitatud keskkond;
- miljööväärtuslikud alad;
- pärandkultuuriobjektid.

Kultuuripärandiks loetakse teatud väärtuskriteeriumidele vastavad objektid või nähtused, mida peetakse vajalikuks säilitada tulevastele põlvkondadele. Mõju hindamisel võeti arvesse ka asjaolu, et kultuuripärandi mõiste on viimastel aastakümnetel märkimisväärselt avardunud – väärtuste süsteem on liikunud kitsalt aineliselt pärandilt ja üksikobjektilt kultuuriväärtusliku keskkonna suunas, hõlmates nt ka kultuurmaastikke. Kultuuripärand näitab piirkonna ja kultuurmaastiku ajaloolist mitmekihilisust. Seetõttu on ÜP koostamisel lähtutud pärandi kaitsmise ja hoidmise vajadusest ning arvestatud avalike huvidega.

Aineline kultuuripärand (ehitised, objektid või alad) rikastavad elukeskkonda ajaliste kihistustega ning seda peetakse vajalikuks säilitada tulevastele põlvedele. Aineline kultuuripärand toetab piirkonna vaimset kultuuripärandit. Ideaalis peab iga kultuuriväärtust olema võimalik reaalselt kaitsta ja hoida nii, et selle tunnused ei kaoks ega väärtus kahaneks.

Riigi tasandil kaitstakse kultuurimälestiste riiklikus registris nimetatud alaliselt ja ajutiselt riikliku kaitse all olevaid kultuurimälestisi (KSH aruande ptk 7.11.1).

Kohaliku kultuuripärandi kaitse toimub planeerimisseaduse alusel. Planeerimisseadus (§ 75 lg 1 p 16 ja 17) lubab kohalikul omavalitsusel määrata üldplaneeringus⁷³ lisaks miljööväärtuslikele aladele ka väärtuslikke üksikobjekte, seada nende kaitse- ja kasutustingimusi ning määrata ÜP-s kohaliku tähtsusega kultuuripärandi säilitamise meetmed, sealhulgas selle üldised kasutustingimused. Vastavad otsused teeb kohalik omavalitsus, kes vastutab ruumilise planeerimise eest oma territooriumil.

7.11.1. Kultuurimälestised

Kultuurimälestis on riigi kaitse all olev kinnis- või vallasasi või selle osa või asjade kogum või terviklik ehitiste rühm, millel on ajalooline, arheoloogiline, etnograafiline, linnaehituslik, arhitektuuriline, kunstiline, teaduslik, usundilooline või muu kultuuriväärtus. ÜP koostamisel on asjakohases täpsusastmes arvestatud riiklikus registris olevate kinnismälestistega. ÜP koostamise käigus ei tehtud ettepanekuid uute objektide määramiseks kultuurimälestiste hulka. Kultuurimälestiste kaitset reguleerib muinsuskaitse⁷⁴.

⁷² ÜP täpsusastmes ei käsitleta kunstimälestisi ja vallasmälestisi

⁷³ Teadmiseks, et planeerimisseaduse § 126 lg 1 p 15 lubab määrata miljööväärtuslikke alasid ja väärtuslikke üksikobjekte ning seada nende kaitse- ja kasutustingimusi ka detailplaneeringuga, kui need ei ole üldplaneeringuga määratud.

⁷⁴ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020022?leiaKehtiv>

Lääne-Harju valla territooriumil on kultuurimälestisena (kinnismälestisena) registreeritud 23 ajaloomälestist (peamiselt kalmistud), 33 arheoloogiamälestist (peamiselt asulakohad ja kultusekivid) ning 101 ehitismälestist (peamiselt mõisakompleksidesse kuuluvad hooned ja rajatised).⁷⁵ Kinnismälestiste loetelu vt ÜP LS ja KSH VTK Lisa 2 ptk 18.1 (vt ÜP lisadest).

Tööde tegemist kinnismälestisel ja selle kaitsevööndis reguleerib muinsuskaitseaduse⁷⁶ 4. peatüki 3. jagu. Kinnismälestist võib konserveerida, restaureerida, ehitada ja teisaldada ehitusprojekti järgi, mis peab vastama ehitusprojektile kehtestatud nõuetele ja olema kooskõlas muinsuskaitse eritingimustega. Kinnismälestise ehitusprojekti või tegevuskava alusel konserveerimiseks, restaureerimiseks ja ehitamiseks ning mälestise ilme muutmiseks on nõutav tööde tegemise luba (väljastab taotluse alusel Muinsuskaitseamet).

Kinnismälestise kaitseks võib kehtestada kaitsevööndi, kaaludes selle vajalikkust ja ulatust kaitsevööndi eesmärkidest lähtudes. Kinnismälestise kaitsevööndi eesmärk on tagada:

- kinnismälestise säilimine sobivas ja toetavas keskkonnas ning seda ümbritsevate mälestisega seotud kultuuriväärtuslike objektide ja elementide säilimine;
- kinnismälestise vaadeldavus ja mälestiselt avanevate algupäraste vaadete säilimine;
- kinnismälestist ümbritseva arheoloogilise kultuurikihi säilimine.⁷⁷

Mälestise kaitsevööndis tööde tegemisel on muinsuskaitseaduses sätestatud juhtudel vaja kas taotleda tööde tegemise luba või esitada tööde tegemise teatis.

Kui kinnismälestisel, muinsuskaitsealal või nende kaitsevööndis töid tehes avastatakse rajatis, tarind, hooneosa, viimistluskiht, arheoloogiline kultuurikiht või muu leid või asjaolu, mida seni tehtud uuringute käigus ei ole dokumenteeritud või millega projekteerimisel või tööde tegemise loa andmisel ei ole arvestatud, on tööde teostaja kohustatud säilitama leitu muutmata kujul ning teavitama sellest viivitamata Muinsuskaitseametit.⁷⁸

Kui planeeritaval maa-alal asub kinnismälestis või selle kaitsevöönd, koostatakse detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimused. Kui ehitise püstitamiseks ja rajamiseks puudub detailplaneeringu koostamise kohustus ja ehitise püstitatakse või rajatakse projekteerimistingimuste alusel, koostatakse muinsuskaitse eritingimused, lähtudes detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste kohta sätestatust. Detailplaneeringu olemasolul seda täpsustavate projekteerimistingimuste andmisel arvestatakse detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimustega.⁷⁹

Lääne-Harju valla ajaloo- ja ehitismälestised on koondunud peamiselt asulatesse ja endistesse mõisasüdametesse (Paldiski linn, Keila-Joa alevik, Meremõisa, Lemmaru, Vihterpalu, Padise, Madise, Ohtu, Lehola külad). Üksikuid ajaloomälestisi (nt ühishaud, matmispaik) esineb valla erinevates paikades.

Lähtudes ÜP lahendusest ja seatud tingimustest, on ajaloo- ja ehitismälestiste säilimine ning kaitse tagatud.

Arheoloogiamälestisi (kivikalmed, asulakohad jms) on hajusalt kogu valla territooriumil. Arheoloogiamälestiste arvu poolest võib välja tuua Ohtu küla ja Karjaküla aleviku, kus neid on tuvastatud rohkem kui mujal valla territooriumil. Avastatud arheoloogiliste leiukohtade läheduses võib tõenäoliselt paikneda võimalikke avastamata muistiseid. Sellest võib kaudselt järeldada, et ka uute arheoloogiliste leidude ilmsikstuleku tõenäosus võib olla suhteliselt suur kogu valla territooriumil. Aladel, kuhu ei ulatu mälestis või selle kaitsevöönd, tuleb ehitus- ja kaevetöödel arvestada kultuuriväärtusega leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega.

⁷⁵ Kultuurimälestiste riiklik register, seisuga 25.07.2021. Kunstimälestisi kinnismälestistena registris ei ole, vallasmälestisi ÜP-s ei käsitleta.

⁷⁶ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020022?leiaKehtiv>

⁷⁷ Muinsuskaitseaduse § 14 lg 1 ja 2; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020022?leiaKehtiv>

⁷⁸ Muinsuskaitseaduse § 60; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020022?leiaKehtiv>

⁷⁹ Muinsuskaitseaduse § 61; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020022?leiaKehtiv>

Seetõttu tuleb ehitustööde, aga ka põlluharimise käigus olla tavalisest tähelepanelikum, et võimalikke leide mitte kahjustada.

Arheoloogilise leiu tunnustega asja⁸⁰ leidja on kohustatud säilitama leiu ja leiukoha muutmata kujul. Leiust tuleb viivitamata teatada Muinsuskaitseametile. Leitud asi jäetakse kuni ametile üleandmiseni leiukohta. Leidja võib leitud asja leiukohast eemaldada ainult ameti nõusolekul või juhul, kui asja säilimine satub ohtu. Arheoloogilist leidu ei tohi puhastamise, haljastamise, murdmise, väljakaevamise või muul teel rikkuda ega selle üksikuid osi üksteisest eemaldada.⁸¹

Seoses Keila linna ümbersõidu alternatiivide kavandamisega (vt ptk 8.1) tuleb juhtida tähelepanu sellele, et ÜP-ga määratud Keila lõunapoolse ümbersõidu trassi alternatiividele I ja II, kus alternatiivi realiseerimisel on tõenäoliselt vaja laiendada ja ümber ehitada olemasolevaid teid, jäävad järgmised arheoloogiamälestised:

- linnus „Ohtu linnamägi“ (reg nr 17901) Ohtu külas – mälestist läbib praegu Keila-Ohtu tee (kõrvalmaantee nr 11371), mille trassile on kavandatud ümbersõidualternatiiv I;
- asulakoht (reg nr 17889) Lehola külas – mälestis jääb Keila-Haapsalu tee (tugimaantee nr 17), Niitvälja-Kulna tee (tugimaantee nr 18) ja Kulna-Vasalemma tee (kõrvalmaantee nr 11171) ristmiku piirkonda. Ümbersõidualternatiivid I ja II on kavandatud Niitvälja-Kulna tee ja Kulna-Vasalemma tee trassile, kuid nende realiseerimisel vajab tõenäoliselt ümberehitust kogu ristmik.

Eelistatud on olukord, kus arheoloogiapärand säilib pinnases kahjustamata kujul. ÜP kohaste alternatiivide I ja II realiseerimisel kaasneb nimetatud arheoloogiamälestistele oluline negatiivne mõju tee-ehitusega seotud pinnasetööde tõttu. Mõju ümbersõidualternatiivide ja nende rajatiste alla jäävatele arheoloogiamälestistele on pöördumatu, sest nende hävimine ehitusala ulatuses on vältimatu. Kui valitakse üks eeltoodud kahest alternatiivist, siis on antud olukorras parim võimalik lahendus (leevendusmeede) teostada tee ja selle rajatiste ning ehitustööde läbiviimiseks vajaliku ala alla jääval maa-alal arheoloogilised uurimistööd Muinsuskaitseameti poolt määratavas mahus. Enne ümbersõidu ehitamist tehtavate arheoloogiliste uuringute käigus saab maksimaalselt dokumenteerida nende mälestiste kultuurikihis olevad ajaloolised leiud ja säilitada saadav teave edasisteks uurimistöödeks ajaloolastele. Arheoloogiliste väljakaevamiste näol on siiski tegemist destruktivse uurimismeetodiga, mis tahes-tahtmata lõppkokkuvõttes hävitab objekti ja mille käigus läheb paratamatult mingi osa infot ka kaduma.

Keila linna lõunapoolsete ÜP kohaste möödasõidualternatiivide I ja II võrdluses on suurema mõjuga alternatiiv I, sest sellele trassile jääb kaks arheoloogiamälestist, mis ehitusalal hävivad. Mõnevõrra väiksema mõjuga on alternatiiv II (ühe arheoloogiamälestise hävimine ehitusalal), kuid siiski on mõlema alternatiivi mõju kultuuripärandile oluline negatiivne.

Keila linna ümbersõidu ÜP alternatiividega I ja II seoses tuleb KOV-il ja planeerijal arheoloogiamälestiste kaitse eesmärgil teha koostööd Muinsuskaitseametiga ning järgida muinsuskaitseaduses kinnismälestisel ja selle kaitsevööndis tööde tegemiseks seatud tingimusi.

7.11.2. XX sajandi arhitektuuripärandi objektid

XX sajandi arhitektuuri eripära seisneb selle mitmepalgelisuses ning arhitektuuris kajastuvates tehnoloogilistes ja ühiskondlikes protsessides, mis on XX sajandi elukeskkonda radikaalselt muutnud. Esineb arvukalt uusi hoonetüüpe, lisandusid uued ehitusmaterjalid ja muutusid ehitustavad. Eriti mastaapselt avalduvad need muutused linnaplaneerimises ja maa-asulate ilme teisenemises.

⁸⁰ Muinsuskaitseaduse § 24 lg 1: Arheoloogiline leid on maasse, maapinnale, ehitisse, veekogusse või selle põhjasetetesse ladestunud või peidetud arheoloogiline, sealhulgas ajaloolise, kunstilise, teadusliku või muu kultuuriväärtusega inimtekkeline ese või esemete kogum, millel ei ole omanikku või mille omanikku ei ole võimalik kindlaks teha.

⁸¹ Muinsuskaitseaduse § 27 lg 1–3, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020022?leiaKehtiv>

XX sajandi arhitektuuripärandi objektide riikliku kaitse alla võtmine saab käia ainult paralleelselt olemasolevate mälestiste nimekirja analüüsiga, et oleks tagatud erinevate mälestiste liikide, tüüpide ja ajastute esindatus kultuurimälestiste nimekirjas. Mitte kõik XX sajandi arhitektuuripärandi objektide nimekirjast kaitse alla võtmiseks esitatud objektid ei pruugi kultuurimälestisteks saada. Hinnata tuleb konkreetse kultuuriväärtuse olulisust ja avalikku huvi selle säilimiseks, aga teiselt poolt ka kitsenduste/piirangute/kohustuste ulatust, mida mälestiseks tunnistamine selle omanikule või mõnele teisele avalikule huvile (nt maakasutuse planeerimine) kaasa toob. Kui riik soovib mõnda objekti mälestiseks tunnistada, peab ta tuvastama objektil mälestise tunnused ning kaaluma, kas avalik huvi kaalub üles eraomaniku huvi asja vabalt vallata, kasutada ja käsutada. Mälestiseks tunnistamisel peab ka selgitama, miks võetakse kaitse alla just see objekt ja mitte mõni teine samalaadne.

Lääne-Harju vallas asuvad XX sajandi arhitektuuripärandi objektid (vt ÜP LS ja KSH VTK Lisa 2 ptk 18.2) pärinevad XX sajandi erinevatest perioodidest, andes omamoodi läbilõike kohaliku arhitektuuri muutumisest.

ÜP-ga väärtustatakse XX sajandi arhitektuuri objekte kohaliku kultuuripärandi objektidena. XX sajandi arhitektuuri puhul väärtustatakse enamasti seda, et hooned on säilinud valmimisjärgsel kujul ja neid on hiljem vähe muudetud. Pääaegu kõik Lääne-Harju valla XX sajandi arhitektuuripärandi objektidest on kasutusel. Valdav osa nendest objektidest on kas rahuldavas või heas seisukorras. Kui nende ehitiste hea või rahuldav seisukord tagatakse, siis olulist negatiivset mõju kultuuripärandile ei avaldu. Kaks XX sajandi arhitektuuri seisukohast väärtustatud objekti („Kärneri maja“ Kulna külas ja Vanaveski vesiveski Põllkülas) on kasutuseta ja rahuldavas seisukorras. Kloogaranna supelranna keskuse seisukord on hinnatud halvaks.⁸² Kaaluda tuleks võimalust mõned selle kompleksi märgilised ehitised (nt autobussijaam) taastada⁸³. Ehitistele on võimalusel soovitatav leida korrastamise vahendid ja rakendus, et parandada kompleksi seisukorda.

7.11.3. Maaehituspärandi objektid

Lääne-Harju valla maaehituspärandi objektidena on registreeritud 9 koolimaja (Põllküla valla- ja algkool, Paldiski merekool, Risti algkool, Risti vallakool, Vasalemma vallakool, Käesalu vallakool, Ohtu vallakool, Maeru vallakool ja Klooga vallakool) ning 2 vallamaja (Vihterpalu, Kloostri). Objektide seisund on erinev, ulatudes väga heast kuni rahuldavani.⁸⁴

ÜP-ga väärtustatakse maaehituspärandi objekte kohaliku kultuuripärandi objektidena. Maaehituspärandi kultuuriväärtusega hoonete hoidmine kasutuses on oluline, et tagada nende säilimine. Maaehituspärandi kaitse ja säilimise tagab eelkõige nende hoonete hoidmine sobivas kasutuses, näiteks elamutena, külakeskustena, ühiskondlike hoonetena vms ning vajadusel ressursside leidmine nende korrashoiuks (vähemalt lagunemise peatamiseks ja konserveerimiseks).

7.11.4. Militaarpärandi objektid

Lääne-Harju vallas on registreeritud 35 militaarpärandi objekti (vt ÜP LS ja KSH VTK Lisa 2 ptk 18.4), mis kõik on pärit nõukogude perioodist. Neist 3 objekti (Alliklepa piirivalvekordon, Keila-Joa tehnilise vaatluse post ja Paldiski õppetuumareaktorite kompleks) seisund on hinnatud heaks, 10 objekti

⁸² Muinsuskaitseameti XX sajandi arhitektuuripärandi objektide register; <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=architecture>; vaadatud 25.07.2021

⁸³ Harju maakond, Keila vald, Kloogaranna küla. Kloogaranna supelranna keskus. Ekspert hinnang. Koostaja: Epp Lankots, OÜ Palimpsest. Tallinn 2012; <https://register.muinas.ee/file/architecture/1742.pdf>

⁸⁴ Muinsuskaitseameti maaehituspärandi objektide register; <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=evm-parishhouse> (vallamajad) ja <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=evm-school> (koolid); vaadatud 25.07.2021

seisund on hinnatud rahuldavaks ja 21 objekti seisund on hinnatud halvaks. Ämari (Suurküla) lennuvälja seisund on hinnatud väga heaks. Kasutusel on ainult 5 objekti.⁸⁵

ÜP-ga väärtustatakse militaarpärandi objekte kohaliku kultuuripärandi objektidena. Külma sõja perioodi militaarrajatised on maailma mastaabis piisavalt haruldased ja Eesti on üks väheseid kohti, kus need on huvilisele külastuseks enamasti kättesaadavad. Valdavalt on militaarpärand vaadeldav ja kasutatav oma algset funktsiooni meenutava objektina. Järgnevate soovitude/võimaluste kohta on toodud põhjalikumad kirjeldused uuringu „Eesti sõjaajaloolise arhitektuuripärandi kaardistamine ja kasutusvõimaluste analüüs. 19. ja 20. sajand“ lõpparuandes⁸⁶:

- soovitud militaarpärandi nähtavuse parandamiseks: elementaarne heakord (sh ohutuse tagamine), mainekujundus, dokumenteerimine ja digieksponeerimine;
- soovitud militaarpärandi kasutuse suurendamiseks: militaarturism, objektide tähistamine, matkarajad ja vaatlustornid, ümberehitamine ja hoonete kasutuselevõtt, maastikuarhitektuursed lahendused, sündmuste abil väärtustamine, spordivõistlused jm rekreatiivsed tegevused, kunstiprojektid, sõjaline ehk algne kasutus.

7.11.5. Mõju maastikele

Väärtuslikud maastikud

Väärtuslikud maastikud on määratud Harju maakonnaplaneeringuga 2030+⁸⁷ (põhinedes teemaplaneeringul „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnaningimused“). Harju maakonnaplaneering 2030+ annab üldised tingimused väärtuslike maastike säilitamiseks ja väärtuste suurendamiseks. Lääne-Harju valla ÜP koostamise käigus maakonnaplaneeringuga määratud väärtuslike maastike osas sisulisi muudatusi ei tehtud. Üldjuhul on arvestatud ka maakonnaplaneeringus kavandatud väärtuslike maastike piiridega.

Lääne-Harju valla territooriumil on kokku 18 väärtuslikku maastikku (vt ÜP seletuskirjast). Vallas paiknevad maakondliku ja kohaliku tähtsusega väärtuslikud maastikud on põhijoontes kahte tüüpi: loodus- ja puhkemaastikud ning algupärased ajastumaastikud.

Väärtuslikud maastikud on kohaliku kultuuri ilmetajaks ja edasikandjaks ning oluliseks elukeskkonna väärtustajaks. Väärtuslikud maastikud toetavad piirkonna identiteeti ja traditsioonilist elulaadi. Väärtuslike maastike hoidmine, säilitamine ja kestlik kasutamine teenib osaliselt ka roheline võrgustiku toimimise eesmärke (vt KSH aruande ptk 7.5), sest maastikud, eriti loodus- ja puhkemaastikud, sisaldavad muuhulgas loodusväärtusi, poollooduslikke kooslusi jms.

Väärtuslike maastike säilimise tagab nende sihipärane hooldamine. Loodus- ja puhkemaastike puhul on väärtuse vähenemise/kadumise ohuteguriteks traditsioonilise maakasutuse vähenemine, maastiku kinnikasvamine (võsastumine), prahistamine, aga ka ehituslik surve (eriti atraktiivsetel rannikualadel) ning põllumajandustegevuse hääbumine, aktiivse külaelu kadumine, ajalooliste külastruktuuride ümberkujundamine, ulatuslikud metsaraied, tuuliku- ja päikeseparkide rajamine ning maavarade kaevandamine. Väärtuslike maastikke aitab säilitada eelnimetatud ohutegurite vältimine või nende mõju vähendamine. Oluline on asustuse kompaktsuse tõstmine, sest asustuse laialivalgumine muudab maastike väärtuste säilitamise väga keeruliseks.

Väärtuslike maastike säilimise aluseks on nende kaitse, hoolduse ning teatud juhtudel ka taastamise korraldamine kohalikul tasandil. Lähtuvalt Harju maakonnaplaneeringust tuleb ka ÜP tasandil pidada vajalikuks hoolduskavade koostamist, millega kavandatakse maastike hoolduseks vajalikud meetmed ja ressursid. Väärtuslike maastikega on vaja arvestada tuuleparkide kavandamisel, rannikualal ehituskeevööndi määramisel ja puhkemajanduse arendamisel. Olulised on siinkohal

⁸⁵ Muinsuskaitseameti militaarpärandi objektide register:

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=militaryheritage>; vaadatud 25.07.2021

⁸⁶ <https://register.muinas.ee/file/militaryheritagegeneral/47.pdf>

⁸⁷ <https://maakonnaplaneering.ee/harju-maakonnaplaneering>

kohaliku omavalitsuse otsused ning koostöö naaberomavalitsustega väärtuslike maastike säilitamisel läbi maakasutustingimuste ja väärtuste esile toomise, et oleksid tagatud maastike terviklikkus ja jätkusuutlikkus. ÜP-ga seatud tingimused (vt ÜP seletuskirjast) loovad eeldused väärtuslike maastike säilitamiseks.

ÜP koostamise ja menetlemise käigus tehti ettepanek määratleda väärtusliku maastikuna kategoorias „algupärane ajastumaastik“ Käesalu asunduse piirkond koos endise Sitpeksi ja Keelva küladega. ÜP arvestab selle ettepanekuga osaliselt, käsitledes piirkonda kui võimalikku ajastumaastikku, mille osas tuleb siiski kaaluda täpsema eksperthinnangu läbiviimist võimalike väärtuste väljaselgitamiseks.

Maastik kui elu- ja töökeskkond

Euroopa maastikukonventsioon (*European Landscape Convention*) on 20.10.2000 Firenzes vastu võetud ja 01.03.2004 jõustunud üleeuroopaline kokkulepe kaitsta kõiki maastikke ja edendada koostööd maastike hindamisel ja väärtustamisel. Eesti allkirjastas konventsiooni 20. detsembril 2017. aastal ning konventsioon jõustus Eesti suhtes 1. juunil 2018. Vastupidi UNESCO maailmapärandi kaitse konventsioonile, mis keskendub erilisele loodus- ja kultuuripärandile, rõhutatakse maastikukonventsioonis, et **igasugune maastik kui inimeste elukeskkond vajab kaitset, hoold ja kokkuleppeid**. Maastik mõjutab olulisel määral inimeste elukvaliteeti ja identiteeti. Sel on suur tähtsus ka ühiskonna kultuuri, sotsiaalse heaolu, ökoloogia ja majanduse seisukohalt.⁸⁸ Konventsiooni põhimõtted puudutavad ka planeeringute koostamist.

Konventsioon selgitab ja põhjendab maastike tähtsust järgmiselt:⁸⁹

- maastikud aitavad kaasa sotsiaalsete vajaduste, majandustegevuse ja keskkonna vahelisele tasakaalustatud ja harmoonilisel suhtel põhineva säästliku arengu saavutamisele;
- maastik pälvib kultuurilises, ökoloogilises, keskkonnaalases ja ühiskondlikus valdkonnas suurt avalikkuse huvi ning on kasulik majandusressurss, mille õige kaitse, korraldus ja planeerimine võib kaasa aidata töökohtade loomisele;
- maastikel on tähtsus kohalike kultuuride kujunemisel ning roll loodus- ja kultuuripärandi ühe põhiosana, mis edendab inimeste heaolu ning aitab kindlustada piirkonna identiteeti;
- maastik on inimeste elukvaliteedi osana ühtviisi tähtis kõikjal: linnalistes ja maapiirkondades, degradeerunud ja rikkumata ning nii märkimisväärselt kaunitel kui ka harilikel aladel;
- põllumajanduse, metsanduse, tööstuse ja maavarade kaevandamise tehnoloogiate ning regionaal- ja linnaplaneerimise, transpordi, infrastruktuuride, turismi ning puhkemajanduse areng ehk üldisemalt muutused maailma majanduses kiirendavad sageli maastike ümberkujunemist;
- üldsus soovib näha heatasemelisi maastikke ja maastike kujunemises aktiivselt osaleda;
- maastikud mängivad võtmerolli isikliku ja sotsiaalse heaolu tagamisel ning maastike kaitsmisel, korraldamisel ja planeerimisel on kõigil nii õigusi kui ka kohustusi;

⁸⁸ Keskkonnaministeeriumi veebileht: <https://www.envir.ee/et/euroopa-maastikukonventsioon>

⁸⁹ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/228022018001>

- maastikukonventsioonil on seosed loodus- ja kultuuripärandi kaitset ja korraldust, regionaal- ja ruumiplaneerimist ning kohalikke omavalitsusi ja piiriülest koostööd puudutavate rahvusvaheliste õigusaktidega;⁹⁰
- maastike kvaliteet ja mitmekesisus on ühiskondlik ressurss, mille kaitseks, korralduseks ja planeerimiseks on oluline teha koostööd.

Maastikul on tähtis roll piirkondliku ja kohaliku kultuuri kujunemises. Maastik on mängulava mitmele majandussektorile. Maastik on oma olemuselt kergesti mõjutatav ja haavatav ning majanduses toimuvad arengud kiirendavad maastike ümberkujunemist. Samas on maastik ka majandusressurss, mis õige majandamise korral aitab kaasa töökohtade loomisele. Maastikku peetakse üheks indiviidi ja ühiskonna heaolu võtmeks ning maastikel on kultuurilises, ökoloogilises ja sotsiaalses sfääris tähtis avalikkust ühendav roll.

Eesti maastikukorraldus on seni olnud peamiselt kaitsealadepõhine, väärtustades esteetilisi maastikupilte, mis toovad meieni (kunagise) traditsiooni ja ajaloo. Erinevus maastikukonventsiooni lähenemisest seisnebki selles, et Eestis klassifitseeritakse väärtuslikuks küll tüüpilised, esinduslikud ja haruldased maastikud, ent harilik igapäevamaastik jääb tähelepanuta, kohalik elanik justnagu lahutatakse maastikust. Kahtlemata omavad kaunid pildid hingelist väärtust, ent **maastikus elavate ja seda loovate inimeste jaoks ei oma need oluliseks peetud maastikud erilist tähtsust.** Kohalik ei suhtu maastikku kui kultuurisündmuse ja museaali, tema jaoks on maastik igapäevane töö- ja elukeskkond.⁹¹

Ka Eesti looduskaitse arengukava aastani 2020⁹² (ptk 2.3) käsitleb maastikku eelkõige kui loodusliku mitmekesisuse elupaigaülest tasandit. Arengukavaga ette nähtud tegevussuunad ja peamised tegevused (meede: maastike mitmekesisuse tagamine) puudutavad maastikuväärtusi (rõhuasetusega loodus- ja kultuuriväärtustele), kaitstavaid maastikke (sh pargid), risustatud alade korrastamist ja risustavate üksikelementide likvideerimist ning rohevõrgustiku toimimise analüüsi koostamist ja vajadusel täiendavate tegevuste kavandamist. Maastikuhoolduskavade koostamine on kavandatud rohevõrgustiku toimimise tagamiseks.

Vajalik on tugevdada maastike kaitse sotsiaalset poolt, st leida viisid ja vahendid maastiku käsitlemiseks kohaliku elaniku igapäevase elu- ja töökeskkonnana. Selle teema alla kuuluvad peale traditsiooniliste külamaastike mitmekesisuse ja mosaiiksuse (vt allpool) muuhulgas ka linnalised asulad ning suuremad ja väiksemad külakeskused, nende visuaalne ja funktsionaalne atraktiivsus/identiteet ja heakord, korrastatud teed ja teeääred jne – see keskkond, kus kohalik elanik liigub ja toimetab. Inimene tunneb ennast paremini läbimõeldud ja korrastatud ning meeldivas keskkonnas. See võib saada mõnelgi puhul argumendiks ka elukoha valikul ja tuua piirkonda juurde uusi elanikke.

⁹⁰ eriti Euroopa looduskeskkonna ja looduslike elupaikade kaitse konventsioon (sõlmitud 19. septembril 1979 Bernis), Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsiooni (sõlmitud 3. oktoobril 1985 Granadas), Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsiooni redaktsioon (sõlmitud 16. jaanuaril 1992 Vallettas), territoriaalsete kogukondade ja võimuorganite vahelise piiriülese koostöö Euroopa raamkonventsioon (sõlmitud 21. mail 1980 Madridis) ja selle lisaprotokollid, Euroopa kohaliku omavalitsuse harta (sõlmitud 15. oktoobril 1985 Strasbourgis), bioloogilise mitmekesisuse konventsioon (sõlmitud 5. juunil 1992 Rio de Janeiros), maailma kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsioon (sõlmitud 16. novembril 1972 Pariisis) ning konventsioon üldsuse juurdepääsust infole, osalemisest otsuste tegemisel ja juurdepääsust õigusemõistmisele keskkonna alal (sõlmitud 25. juunil 1998 Århusis)

⁹¹ Diana Rimm. Euroopa maastikukonventsiooni rakendamise vajadus ja võimalused Eestis. Magistritöö, Eesti Maaülikool, 2007

⁹² Keskkonnaministeeriumi veebileht: https://www.envir.ee/sites/default/files/lak_lop_0.pdf (vaadatud 07.04.2020)

Kaalutlusi Eesti maapiirkondade maastike planeerimisel⁹³

Maastik on kompleksne ja keeruline mõiste. Maastiku üks kõige tähtsamaid omadusi on muutumine. Eesti maastike peamised ohud on rahvastiku vähenemine ja põllumajandusmaade hülgamine koos kõigi sellega kaasnevate muutustega visuaalses kvaliteedis ja maastike toimimises.

Üks peamisi probleeme, millega planeerijad, eksperdid ja maastikuteadlased peavad arvestama, on inimeste erinev arusaam maastiku mõistest. Kohalikul tasandil maastiku mõistet igapäevakõnes ei kasutata, vaid räägitakse pigem kohtadest. Seepärast tuleb planeerijatel ja uurijatel teha palju eeltööd, et leida kohalike elanikega ühine keel ning saada mõistetest ühtmoodi aru. Vastasel korral võivad planeeringud, strateegiad, poliitikad või muud eesmärgiks seatud meetmed luhtuda.

Kohalike elanike maastikueelistuste uurimine näitas, et positiivselt mõjutasid eelistusi eeskätt maastikul nähtavad looduslikud tunnusjooned ning piirkonnale iseloomulik ajaloolis-kultuuriline pärand (nt mõisad, kirikud). Kohalikul tasandil võib ilmnedagi veel arvukalt mõjutusi, nt kirjandusteoste mõju, aktiivsete koduloo uurijate või piirkonnast pärit tuntud inimeste mõju. Loomulikult mõjutab inimeste maastikueelistusi ka nende päritolu, tegevusala, hariduslik taust ja palju muid individuaalseid tegureid, kuid üldjoontes, sh valla tasandil on võimalik inimeste maastikueelistusi ja nende suhtumist maastikusse analüüsida ja nendega arvestada ka individuaalsetesse eripäradesse laskumata. Valdav osa avalikkusest hindab moodsat tööstuslikku põllumajandusmaastikku madalalt ja eelistab „vanamoodsat“ maastikku ja/või maastikke paljude „looduslike elementidega“. Eesti maaelanikud eelistavad selgelt avatud vaadete ja enamasti väiksemastaabiliste maastikuelementidega mitmekesisest külamaastikku, kus vaateväljas on haritud põllud, kariloomad ja toimivad talukohad. See annab selge signaali vajadusest maapiirkondade maastike arengule ja tulevikule enam tähelepanu pöörata, arvestades ka seal elavate inimeste eelistuste ja väärtushinnangutega. Juba praegu on traditsiooniline põllumajandusmaastik asendumas nn post-produktiivse külamaastikuga, milles sageli annavad tooni turismirajatised ja põllumajanduses mittehõivatud elanikud. Muutumas on ka kohalike elanike väärtushinnangud maastiku osas: kui keerulisemal, majanduslikult raskel ajal hinnati enam maastiku majanduslikku väärtust, siis nüüd peetakse oluliseks ka maastiku identiteediväärtust, samuti ajaloolis-kultuurilist pärandit ja maastiku esteetilist aspekti.

Kuigi me võime teada kohalike elanike maastikulisi eelistusi ja maastikega seotud väärtusi, ei ole maastike arengu tulevik siiski täielikult ennustatav ega planeeritav. Veel enam, tuleviku maastikel on mitmeid alternatiive, mis sõltuvad nii üksikisikute otsustest kui ka poliitikatest, strateegiatest ja muudest elluviidavatest meetmetest. Üks viis maastike tuleviku käsitlemiseks on kasutada erinevaid stsenaariume. Visualiseeritud stsenaariumide väljatöötamine ja kohalike elanike eelistuste väljaselgitamine annab tagasisidet poliitikutele ja otsustajatele, kusjuures lõpptulemus võib sisaldada elemente erinevatest stsenaariumidest.

Kohalikke elanikke kaasav planeerimine või maastiku-uurimine aitab inimesi ja neid ümbritsevaid maastikke lähendada ning innustada inimesi maastiku ja selles peituva pärandi eest hoolt kandma. Praegu jääb kohalikul tasandil sageli puudu enesekindlusest, huvist ja teadmistest, mis suunavad inimesi maastikule rohkem kavandatud tähelepanu pöörama. Kaasav planeerimine saab aidata tekkida sisemisel huvil ja vajadusel omi maastikke austada, harida ja hoida, mis omakorda tugevdab kohaliku kogukonna identiteeti ja elujõudu, luues aluse külamaastike säilimisele.

7.11.6. Miljööväärtuslikud alad

Miljööväärtuslikud alad on kohaliku tasandi kaitsealused piirkonnad, mille terviklik miljöö kuulub säilitamisele oma ajalooliselt väljakujunenud teede, haljastuse, hoonestusviisi, ühtse ja omanäolise arhitektuuri või muu avaliku huvi tõttu. Miljööväärtuslikel aladel (miljööväärtuslikel

⁹³ Helen Alumäe. *Landscape Preferences of Local People: Considerations for Landscape Planning* (Kohalike elanike maastikueelistused: kaalutlusi Eesti maapiirkondade maastike planeerimisel). *Institute of Geography, University of Tartu, 2006. Dissertations Geographicae Universitatis Tartuensis 26:* <http://hdl.handle.net/10062/984> (<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/10062/984/5/alumaehelen.pdf>)

eluasemepiirkondadel, miljööväärtuslikel hoonestusaladel) on oluline roll elukeskkonna esteetiliste väärtuste võimendamisel.

Miljöö ei tähenda ainult ühetüübiliste hoonete terviklikku kooslust, vaid seda, et lisanduvad uued hooned arvestavad oma mastaabilt ja krundi planeeringuprintsiibilt olemasolevatega ning pole toimunud kontrastseid hüppeid ega planeeringustruktuuri lõhkumisi. Tasakaalustatult tuleb näha nii ajalooliste piirkondade väärtusi kui ka nende arenguvõimalusi – kuidas lisada uusehitisi ja asendada olemasolevaid. Ükski miljööväärtuslik ala pole valminud ühekorraga, vaid neid on ikka järk-järgult ehitatud, täiendatud, nad on olnud ajaloolises muutumises, loomulikus arengus.⁹⁴

Miljööväärtuslike alade ilme säilitamiseks on ÜP-ga määratud tingimused, mis tulenevad nende piirkondade ajaloolis-kultuurilisest eripärast ning tagavad miljööväärtuslike alade säilimise ja kaitse.

ÜP koostamise ja menetlemise käigus tehti ettepanekud kaaluda miljööväärtusliku ala staatuse määramist täiendavalt järgmistele aladele: Lohusalu küla (suvilamiljöö), Klooga aedlinn, Kloogaranna ja Laulasmaa külad (suvilamiljöö), Ohtu, Käesalu, Niitvälja ja Hatu mõisaansamblid ning Paldiski raudteejaama ala. ÜP teeb ettepaneku hinnata nimetatud alade osas miljööalade määramise vajadust eraldi inventuuriga või teemaplaneeringuga, sest alade miljööväärtuse määratlemiseks on vaja kaasata vastava valdkonna eksperdid ning selle töö tegemiseks on vaja piisavalt aega.

7.11.7. Pärandkultuuriobjektid

Seisuga august 2019 oli Lääne-Harju vallas registreeritud enam kui 450 pärandkultuuriobjekti.

Pärandkultuuri objekte kaardistatakse seetõttu, et hoida elus teadmist sellest, millist kultuurilist väärtust põlised talukohad, veskid, puud ja kivid, kõrtsid, keldrid, punkrid, vanad kohanimed ja muud pärandkultuuri objektid kunagi on kandnud. Pärandkultuuri inventeerimise eesmärk on seni varjul olnu uuesti esile tuua ning seeläbi tõsta maaomanike ja maastikul tegutsejate teadlikkust pärandkultuurist. Kaardistatud pärandkultuuri objektid kajastuvad Maa-ameti andmebaasis (pärandkultuuri kaardirakenduses), mis on töövahendiks kinnisvaraarendajatele ja planeerimisotsuste tegijatele, et võimalusel vältida pärandkultuuri objektide hävimist.

Pärandkultuuriobjektide registri nimekiri ei ole suletud. Igaüks võib teha ettepanekuid kohaliku tasandi kultuurilooliste objektide lisamiseks registrisse. Kui maaomanikud, kohalik kogukond ja KOV peavad neid objekte kohaliku ajaloo ja kultuuri väärtustamise seisukohast olulisteks, siis aitab nende määratlemine pärandkultuuriobjektidena nende säilimisele ja tutvustamisele tõenäoliselt kaasa.

Pärandkultuuri objektide registri täiendamiseks ja täpsustamiseks tuleb pöörduda pärandkultuuriobjektide registri haldaja Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) poole⁹⁵ või teha seda läbi Maa-ameti kaardirakenduse.⁹⁶

Pärandkultuuriobjektid ei ole riikliku kaitse all. Nende säilimine ja kaitse sõltub eelkõige maaomaniku teadlikkusest, väärikusest ja soovist. Kohalik omavalitsus on pärandkultuuriobjektide säilitamise ja kaitse vajadust teadvustanud ka ÜP koostamise käigus ning see on ÜP-s kogukondliku kokkuleppena fikseeritud. Planeeringute lähtetingimuste koostamisel ning projekteerimistingimuste väljastamisel on asjakohastel juhtudel soovitatav juhtida tähelepanu ka pärandkultuuriobjekti (sh selle elementide ja jälgede) hoidmise vajadusele.

Pärandkultuuriobjektid aitavad väärtustada piirkonna aja- ja kultuurilugu ning luua eeldused nt matka- ja õpperadade mitmekesistamiseks, turismi arendamiseks ning piirkonna aja- ja kultuuriloo (koduloo) uurimise ergutamiseks.

⁹⁴ Martti Preem. Miljööalad – mis ja milleks? 02.10.2008. Eesti Arhitektide Liidu koduleht: <http://www.arhliit.ee/uudised/artiklid/miljooalad/>

⁹⁵ <https://www.rm.ee/metsa-majandamine/parandkultuur/milleks-mulle-parandkultuur/anna-teada-objektist;> vaadatud 25.07.2021

⁹⁶ [http://media.rm.ee/files/Kuidas_saata_teave_parandkultuuri_objekti_asukohast.pdf;](http://media.rm.ee/files/Kuidas_saata_teave_parandkultuuri_objekti_asukohast.pdf) vaadatud 25.07.2021

7.11.8. Kultuuriteenuste osutamisega seotud taristu

Kultuuriteenuste osutamisega seotud taristu olulisus seisneb eelkõige vaimse kultuuripärandi järjepidevuse hoidmise ja edasiandmise võimaldamises. Kuna need objektid (rahvamajad, laululavad, külaplatsid jms) asuvad või kavandatakse enamasti keskustesse, siis on oluline tagada nendes pakutavate kultuuriteenuste mitmekesisus ning kättesaadavus ka kaugemal maapiirkondades elavatele inimestele. See aspekt vajab muuhulgas analüüsimist ka seoses valla ühistranspordi korraldamisega. Kuna taristu rajamine ja käiguhoidmine on reeglina suures osas projektipõhine, siis on oluline tagada taristu ülalpidamise järjepidevus KOV-i ja riigi toel, et inimestel, sh ürituste/ringide/õpitubade jms korraldajatel ning kogukonnal tekiks kindlustunne tuleviku suhtes.

Seoses kultuuripärandi kaitsega vajab riiklikul, maakondlikul ja kohalikul tasandil kokkuleppeid väärtuslike hoonete ja rajatiste korrahoidmise finantseerimine. Ajalooliste väärikate hoonete maha jätmise põhjendusega, et nende ülalpidamine on kulukas, on lühinägelik, sest ei nähta laiemat pilti. Enne otsuste tegemist tasuks mõelda ka sellele, millise suhtumise me anname sellega edasi järeltulevatele põlvedele.

Kui tehakse koostööd, ei tohiks ajalooliste ja kultuuriväärtusega hoonete rekonstrueerimine reeglina olla ületamatu ülesanne, kuigi see võib esialgu olla kallim. Asi ei ole ainult ühepoolne – ka muinsuskaitsetuleb mõnikord teha järeleandmisi, kui kaalul on objekti säilimine. Et ajaloolised hooned oleksid kasutatavad, tuleb neis muuhulgas tagada ka tuletõrje- ja ohutusnõuded ning kaasajastada tehnovõrgud. Kaasaegse küttelahendusega ning asjatundlikult soojustatud hoone ülalpidamiskulud ei pruugi uue hoone omadest olla suuremad. Samas võib rahasse (otseselt) mittekonverteeritav tulu olla suurem, sest tegemist on inimeste elu- ja töökeskkonda kujundavate väärtustega.

Kui on tehtud otsus, et mõni ajalooline objekt väärib kaitset, tuleb selle omanikuga teha koostööd ning vajadusel leida ka (kompromiss)lahendused ja ressursid, et objekti säilimine ja kaitse oleks tagatud. Mälestiste omaniku motiveerimiseks vajalikud ressursid võivad olla nt nõustamine, restaureerimistoetused, muinsuskaitse eritingimuste koostamise kulud, eritingimustest tulenevate kulude kompenseerimine jms. Kindlasti ei piisa toetuste eraldamisest ainult avariiliste objektidele.

Kultuuripärandi säilimise üheks oluliseks aluseks on näha kultuuripärandit kui piirkondlikku konkurentsieelist ja majanduse edendajat. Hästi hoitud kultuuripärand on üheks eeliseks nt (kultuuri)turismi arendamisel. Kultuuriväärtusega objektide (mälestiseks olevad hooned, vaatamisväärsused, XX sajandi arhitektuuripärand, maaehituspärand jms) kasutuses hoidmine ja kasutuseeta kultuuriväärtuslikele hoonetele uue funktsiooni leidmine aitab kaasa valla kultuuriväärtuste säilimisele ning atraktiivse ja mitmekesise elu- ja töökeskkonna loomisele. Korrastatud ja hoitud kultuuriväärtused loovad parema ja atraktiivsema keskkonna, mis aitab kaasa elukvaliteedi tõusule, loob töökohti, elavdab majandust ja kasvatab piirkonna konkurentsivõimet.

Kultuuripärandi hoidmine on valdkonnaülene teema, kus ideede ja ressursside ühitamine peaks olema kõigi, sh riigi ja kohaliku omavalitsuse üks põhiülesandeid. Erinevad huvid peavad olema tasakaalus ning omavahel lõimitud.

Ajaloolistele hoonetele ja rajatistele on vaja leida väärikas sisu, et areng selles osas oleks säästev ja samas jätkusuutlik. Ekstensivset poliitikat, kus vana ja ajalooline hoone jäetakse maha, et ehitada kõrvale uus ja odav, ei saa nimetada säästvaks ja jätkusuutlikuks. Sellega kaob ära motivatsioon ajalooliste hoonete säilitamiseks ja ülalpidamiseks või veeretatakse need kulud kellegi teise kanda.

Ajaloolised hooned (sh vallamajad, maakoolimajad, erinevate ajastute arhitektuuripärand) ning kalmistud, rajatised, paigad, kohanimed jms on üks osa komponentidest, mis kujundavad piirkonnale iseloomuliku keskkonna. Täna on suur osa neist inventeeritud ja uuritud ning arvele võetud kas

Muinsuskaitseameti eestvedamisel (vt uuringud⁹⁷) või RMK poolt pärandkultuuri inventeerimise käigus (vt pärandkultuuri kaardirakendus⁹⁸).

KOV-il, kultuurimälestiste valdajatel ja Muinsuskaitseametil on soovitatav teha omavahel koostööd, et saada asjakohast teavet ning leida sobivad lahendused kultuurimälestiste ja teiste väärtuslike objektide säilitamiseks, kaitseks ning jätkuva kasutuse tagamiseks.

Meetmed kultuuripärandi kaitse tagamiseks on toodud ka peatükis 9.11.

7.12. Mõju asustusele ja rahvastikule

Lääne-Harju valla asustuse ja rahvastiku trende on analüüsitud ÜP alusanalüüsis ning arengusuunad on esitatud ÜP seletuskirjas.

Lääne-Harju valla rahvastiku muutusi iseloomustab asustussurve suurenemine valla merepiiril ja elanike arvu stabiilsena püsimine või kahanemine valla keskel ja alevikes (Keila-Joa, Rummu, Karjaküla, Vasalemma, Ämari). Selline trend tõenäoliselt jätkub tulevikus, kuna inimesed eelistavad looduslikult kaunist ja atraktiivset elukeskkonda. Kui raudteeühenduse olemasolu võib üldjuhul pidada asustust soodustavaks asjaoluks, siis Vasalemma hea raudteeühendus ei ole siiski erinevalt teistest Tallinna lähedastest piirkondadest toonud uusi elanikke Vasalemma, Rummu ja Ämari alevikesse. Antud piirkonna arengut on oluliselt mõjutanud Rummu vangla sulgemine ja sellega töökohtade kadumine, mis avaldas negatiivset mõju piirkonna sotsiaalmajanduslikule keskkonnale ja elanike arvule. Üldplaneeringuga on ette nähtud täiendavaid arendusalasid (sh lisaks elamualadele ka ühiskondlikku ja ärifunktsiooni) valla alevike ja sisemaa asustusala juurde (sh Keila-Joa, Klooga, Vasalemma, Meremõisa, Karjaküla) ning parandatud nende omavahelisi ühendusi, et tugevdada asulate koostoimimist (nt Rummu-Ämari-Vasalemma). Endistele Rummu vangla aladele on ette nähtud piirkonna elavamiseks segafunktsiooniga ala, kuhu sobib nii äri- kui ka tootmismaa ning karjääri kaldale lähemal on seatud prioriteetseks puhke- ning elukondlik funktsioon.

Hooajaliste elanike meelispaikadeks on mereäärseid külad (näiteks Lohusalu, Laulasmaa, Kloogaranna, Keibu, Alliklepa, Pedase, Kurkse), kus hooajalisi elanikke on ligikaudu 2,5 korda rohkem kui püsielanikke. Hooajaliste elanike näol on omavalitsusel võimalus oma elanike arvu suurendada motiveerides neid valda püsivalt asuma, kui seda toetab maakasutus, piisav taristu, teenuste ja töökohtade olemasolu. Üldplaneeringuga on Laulasmaa-Kloogaranna-Lohusalu piirkonda arendatud tervikliku elamupiirkonnana, mida läbi tihendamise, maakasutuse mitmekesistamise sh keskusala kavandamise (Laulasmaa keskus, Kõltsu keskus, Kloogaranna rand) ning ligipääsude parandamise raudteepeatusesse ning jalg- ja rattateede võrgustiku tihendamise on loodud eeldused piirkonna aastaringseks kasutuseks.

Maakonnaplaneeringu arengusuund on koondada kahaneva rahvastiku tingimustes asustust, sh ressursse (teenuste tarbijaid, tööjõudu, tehnilist infrastruktuuri, ettevõtlust) ja arendada edaspidi juba välja kujunenud kompaktsed polüfunktsionaalsed asustusala. Polüfunktsionaalsed alad aitavad paremini säilitada ka neid ümbritsevate maapiirkondade elujõulisust. Isetoimiv polüfunktsionaalne keskus eeldab, et teenuste ja töökohtade kättesaadavus kohapeal on piisav selleks, et valdav osa elanikest ei peaks igapäevaselt pendeldama suurematesse keskustesse. Tiheasum võib hõlmata nii äri- (sh kaubanduskeskusi), elamu- kui ka tootmisüksusi, samuti puhkealasid jt kvaliteetse elukeskkonna jaoks vajalikke funktsioone. Üldplaneeringuga on tiheasustusaladena käsitletud maakonnaplaneeringuga määratud linnalise iseloomuga alasid nagu Paldiski linn, Rummu-Ämari-Vasalemma, Kloogaranna-Laulasmaa-Tuula ning Klooga. Lisaks on tiheasustusala printsiibil määratud maakasutustingimused Keila-Joale ning Meremõisa külale ning Karjaküla alevikule, Lehola külale ja Kulna külale, kus tiheasumi laiendamine on kavandatud terviklikult, sh nii olemasolevat kui ka kavandatavat laiendust hõlmava ruumilahenduse alusel.

⁹⁷ Muinsuskaitseameti veebileht: <https://www.muinsuskaitseamet.ee/et/uuringud>, vaadatud 25.07.2021

⁹⁸ Maa-ameti X-GIS kaardirakendus: <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/parandkultuur>, vaadatud 25.07.2021

Hajaasustuses toetab ÜP hajusalt elamise põhimõtte säilimist, vältides kompaktsete hoonestusalade teket ning säilitades olemasolevaid kultuuri- ja loodusväärtusi, sh valla lääneosas ja Pakri saartel. Üldplaneeringus seatud maakasutus- ja ehitustingimused on positiivse mõjuga hajaasustuse struktuuri ja kultuuriväärtuste säilimisele.

ÜP mõju asustusele ja rahvastikule on eeldatavasti positiivne. Maakasutuse korrastamine ja perspektiivse maakasutuse määramine soodustab olemasolevate asustusalade polüfunktsionaalset arendamist ja loob eeldused elanikkonna kasvuks lisaks suurematele keskusaladele (Paldiski linn) ka rannikupiirkonnas ning raudtee- ja maantee äärsetele asustusaladele. Pakri saartel ja hajaasustuses säilib suuresti looduslähedane elukeskkond koos välja kujunenud ehitustraditsioonidega.

7.13. Mõju sotsiaalsele taristule

Maakonnaplaneering on andnud üldplaneeringule suunised teenuste ja töökohtade kättesaadavuse parandamiseks läbi keskuste võrgustiku määramise. Vastavalt keskuse tasandile on ette antud soovituslikud teenused, mida keskus võiks elanike heaolu arvestades pakkuda. Isetoimiv polüfunktsionaalne keskus eeldab, et teenuste ja töökohtade kättesaadavus kohapeal on piisav selleks, et valdav osa elanikest ei peaks igapäevaselt pendeldama suurematesse keskustesse. Üldplaneeringuga ei ole võimalik tagada erateenuste olemasolu vastava tasandi keskses, küll aga on läbi üldplaneeringu suurendatud keskusalade polüfunktsionaalsust ehk võimalusi läbi maakasutuse ühiskondlike, sotsiaalsete ja ärihoonete kavandamiseks.

Lääne-Harju valla territooriumil on piirkondliku keskusena märgitud Paldiski linn, mis on valla suurim tõmbekeskus teenuste ja töökohtade pakkumisel. Paldiski linna maakasutuse määramisel on enam tähelepanu pööratud segafunktsiooniga ja ärimaa sihtostarbega maa-alade laienemisele, mis võimaldab linna sees kavandada uusi teenuseid ja töökohti, mis lisaks linna enda elanikkonnale on paremini kättesaadavad läbi ühistranspordi ka valla kaugemate piirkondade ja madalama taasandi keskuste elanikele. Valla olulised tööandjad on AS Tallinna Sadam (Paldiski Lõunasadam) ja Paldiski Sadamate AS (Paldiski Põhjasadam), mistõttu sadamate laiendamine läbi üldplaneeringu omab positiivset mõju töökohtade olemasolule vallas. Paldiski linnast eemal paiknevad keskusalad nagu Vasalemma-Rummu-Ämari või Lohusalu-Klooragaranna-Laulasma toimivad koos – üldplaneering on tugevdanud keskuste koostoimet läbi turvalisemate sõiduteeühenduste ning tihedama jalg-jalgrattateede võrgustiku ning näinud ette erinevatel keskusalade juurde erinevaid maakasutusi ehk luues mitmekesisema maakasutuse keskusalade koostoimet. Antud keskused ei suuda üksi toimides tagada kõiki vajalikke kodulähedasi teenuseid, mistõttu on üldplaneering seda ka maakasutuse ja taristu kavandamisel arvestanud.

Vastavalt olemasolevale asustustruktuurile on üldplaneering läbi tiheasustusalade määramise ja uute arendusalade loomise loonud eeldusi uute teenuste ja töökohtade tekkeks. Tiheasustusaladel on maakasutuses soositud erinevad sihtotstarbed ning tihedat tänava sh jalg- jalgrattateede võrku. Elamumaa juhtotstarve võimaldab kavandada ka muid otsarbid, mis toetavad elukeskkonna toimivust, sh kavandada igapäeva eluks vajalikke teenuseid.

Pakri saarte ligipääsetavust Paldiski linna teenuste ja töökohtade kättesaadavuse parandamiseks on Pakri saarte üldplaneering näinud ette vajaduse parandada saarte ja mandrivahelist püsiühendust (sh sadama kavandamine Väike-Pakri saarele).

Kindlasti tuleb arvestada, et teatud hulgal teenuste tarbimine ja tööränne toimub ka Tallinna suunal, mida soodustab raudtee ja maanteed võrgustik. Selleks, et tagada ohutumad ja kiiremad ühendused maakonna keskuste (Tallinn, Keila linn) suunal, on üldplaneeringuga kavandatud uusi ühendusteid ning parandatud ligipääse raudteejaamadesse.

Teenustele ligipääsetavuse ja ühiskondlike otstarvete kavandamisel on oluline arvestada erinevate sihtrühmade vajadustega. Tagada tuleb mugavad ja ohutud ligipääsud erivajadustega liikujatele, jalgsi ja rattaga liiklejatele. Teenuste kättesaadavus on otseses sõltuvuses ühistranspordist ja eratranspordist nii valla sees kui ka teiste omavalitsuste lähimatesse keskustesse. Üldplaneeringu

koostamisel on tähelepanu pööratud erivajadustega liiklejatele, asustusüksuste paremale (sh sisemisele) sidustamisele, läbi jalg- ja jalgrattateede sidusa võrgustiku, mis aitab luua kvaliteetsemat avalikku ruumi ning soodustada keskkonnasäästlikke liikumisviise. Jalg- ja jalgrattateed suurendavad märkimisväärselt ka noorte ja eakate liikumisvõimalusi, sest need on vähem paindlikud vanusegrupid, kelle liikumisvõimalused on sageli piiratud. Arengu suunamisel arvestab üldplaneering olemasolevate ressursidega, suunates uusi arendusalasid pigem olemasolevate keskuste lähedale. Sellega avaldab üldplaneering vähem survet sotsiaalsele taristule.

Eelnevast lähtuvalt on ÜP mõju sotsiaalsele taristule eeldatavasti positiivne.

7.14. Mõju ettevõtlusele

Üldplaneering loob ruumilised eeldused ettevõtluse arenguks nii läbi ettevõtluseks (sh äri- ja tootmistegevuseks) sobivate maa-alade reserveerimise, taristu (transport ja tehniline taristu) kavandamise kui ka elamualade ning puhkealade kavandamise, kuna see loob eeldused ettevõtluse jaoks vajalikule tööjõule kvaliteetse elukeskkonna loomiseks. ÜP ei loo otseselt uusi ettevõtteid ega elavda otseselt majandust, vaid annab selleks ruumilised eeldused.

ÜP-s toodud äri- ja tootmisalade paiknemine lähtub tänasest olukorrast ja ette on nähtud pigem olemasolevate alade täiendav kasutuselevõtt ning laiendamine (Paldiski linn, sh sadamad, Haapsalu-Keila mnt äärsed alad, sh Vasalemma-Rummu-Ämari piirkond). Üldplaneeringuga on kavandatud täiendavaid ligipääsuvõimalusi Paldiski linna ja sadamatesse, et tagada ettevõtlus- ja elukeskkonna koostoimimine. Kavandatud on Vana-Tallinna mnt ja Sadama tänava lõik, et tagada alternatiivne juurdepääs Paldiski linnale ning Paldiski LNG terminali sadama ühendamine Tallinna-Paldiski maanteega (põhimaantee nr 8), et läbi ohutute ligipääsude soodustada tootmistegevust linnalises keskkonnas.

Üldplaneering on tähelepanu suunanud maakasutuslike eelduste loomisele sekundaarsektori töötleva tööstuse arendamiseks, mille nõudmised ruumile, logistikale, taristule ja tööjõule on suuremad. Kõige paremad eeldused tööstusalade arendamisega tegelemiseks on Paldiski linnas tulenevalt selle headest eeldustest - sadamast, raud- ja maanteedest, elektrivõimsusest ja kitsendusteta potentsiaalsetest arendusaladest. Sellest tulenevalt on üldplaneeringuga reserveeritud kõige enam tootmise maa-alasid Paldiski linna. Samuti soodustab üldplaneering Paldiski sadamate laiendamist, reserveerides täiendavaid maa-alasid ja juurdepääsuteid (nt Paldiski Põhjasadamale).

Teiseks olemasolevaks ja potentsiaalseks tööstuspiirkonnaks on Vasalemma-Rummu-Ämari. Harju maakonna arengustrateegias 2035+⁹⁹ on eesmärgidena nimetatud koostöövõrgustiku arendamist Paldiski (sadam)-Ämari (lennujaam) ja Rummu (tööstuspiirkond) vahel, samuti Ämari lennuvälja logistikapotentsiaali kasutuselevõtmist tsiviilkaubalennunduses. Üldplaneering on kavandatud Ämari-Rummu ja Vasalemma erinevaid maakasutusi, et soodustada nii toomis- kui ettevõtlusarengut (sh puhkemajandust), mida toetavad piirkonna eripärad nagu Rummu karjäär ja militaaralad, maantee äärne asukoht.

Elukohtade läheduses on soodustatud väikeettevõtlust, lubades elamumaa funktsiooni kõrvalotstarbena väikeettevõtlust. Asustusalade tihendamine ja avaliku ruumi kvaliteedi tõstmine loob atraktiivsema keskkonna võimalikele väikeettevõtjatele.

Samuti on ette nähtud paremad ligipääsuvõimalused rannikupiirkonnadesse (sh sõiduteede seisukorra parandamine ning jalg- ja rattateede võrgustiku tihendamine) ja Pakri saartele (püsiühenduse loomiseks), soodustades seal läbi valla kultuuri- ja loodusturismi. Selleks loob head eeldused Lääne-Harju valla mitmekesine ja pikk rannajoon ning ajalooline pärand. Pakri saarte üldplaneeringuga Suur- ja Väike-Pakri saartele kavandatud maakasutus- ja ehitustingimused tagavad saartele omase rannarootsi pärandkultuuri ja saare loodusmaastike säilimise, mis tõstab oluliselt saarte kultuuri- ja loodusturismi potentsiaali.

99 http://hol.ee/docs/file/harju%20strat%20210x297mm%2022_05_2019.pdf

Tootmise, logistika või äritegevuse lisandumine võib kaasa tuua erinevaid negatiivseid mõjusid. Nt kaasneda liikluskoormuse tõus, müra, välisõhu kvaliteedi halvenemine, lõhnahäiringud, visuaalsed häiringud (nt seoses tuuleparkide püsitamisega), mõju joogivee kättesaadavusele ja kvaliteedile vms. ÜP seletuskirjas on toodud tingimused ning KSH raames välja töötatud meetmed, kuidas keskkonnahäiringuid põhjustavaid tegevusi selliselt kavandada, et olulised negatiivsed mõjud oleks välditud ning häiringud ümbritsevatele aladele võimalikult minimaalsed.

Kuna vallas on piirkondi, kus tootmisalad on (juba ajalooliselt) läbi põimunud elamute, ühiskondlike hoonete jm otstarvetega, siis on negatiivsete mõjude leevendamiseks oluline iga konkreetse tegevuse puhul lähtuda konkreetsest asukohast ja mõistlikkuse printsiibist, samuti arvesse võttes lähiala elanike arvamusi jm vajalikke nüansse. Seda, mis tegevused ja millistel tingimustel omavahel sobivad, peab kohalik omavalitsus igal konkreetset juhul eraldi kaaluma, võttes arvesse piirkonna eripärasid.

7.15. Mõju inimese tervisele, heaolule ja varale

7.15.1. Joogivee kvaliteet

Ühisveevärgiga on Lääne-Harju vallas varustatud Paldiski linn, Klooga, Keila-Joa, Karjaküla, Vasalemma, Ämari ja Rummu alevikud ning Laulasmaa, Lehola, Tuulna, Kulna, Lohusalu, Kloogaranna, Meremõisa, Valkse, Kersalu, Padise ja Harju-Risti külad. Ülejäänud piirkondades ühisveevärg puudub. Nendes piirkondades kasutatakse joogivee saamiseks isiklikke puurkaeve ja salvkaeve.

Ordoviitsiumi põhjaveekompleks ei ole reostuse eest kaitstud, kuna vähese paksusega kvaternaarisetted lasevad reostuse läbi. Kunagine Ämari lennuvälja kütuse vastuvõtusõlm ja kütusejuhe toob probleeme kaasa siamaani, sest paljud elanikud tarvitavad madalate erapuurkaevude vett, mis võib olla mõjutatud (või ka saada lähiajal mõjutatuks) naftareostusest.

Kambriumi-Vendi põhjaveekompleksi probleem on veevõtt, mille edasine suurenemine võib põhjustada merevee sissetungi, mis omakorda suurendab kloriidide sisaldust põhjavees ning võib muuta põhjavee joogiveena kasutamiskõlbmatuks. Samuti on intensiivse veevõtuga piirkondades soolase vee sissetungi oht soolakat vett sisaldavast aluskorrast. Paldiski linna on käesoleva KSH koostamise ajal kavandamisel pump-hüdroakumulatsioonijaam (PHAJ), mille soolase vee sissetung Pakri poolsaarel on hinnanguliselt ebatõenäoline.

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021 kohaselt on Ordoviitsium-Kambriumi ja Kambrium-Vendi põhjaveekogumi keemiline seisund *hea*.

Lääne-Harju valla ÜP-ga kavandatud tegevus ei avalda negatiivset mõju elanike joogivee kvaliteedile, kui tegevuste käigus järgitakse veekaitse nõudeid, sh välditakse pinnase ja põhjaveereostuse tekkimist ning reostuse tekkimisel likvideeritakse see operatiivselt ja asjatundlikult. Põllumajandusaladel on oluline ka väetamise ja sõnnikulaotamise nõuetest kinnipidamine, et nitraatide ja fosfaatide sattumine ümbritsevasse keskkonda oleks minimaalne ja kontrolli all.

Valla ühisveevärgi süsteemis on puurkaeve, mille sanitaarkaitseala ei ole tagatud. See suurendab riske joogivee kvaliteedile. Nende puurkaevude puhul on ÜVK arendamise kava ülevaatamise käigus vajalik kaaluda, kas on võimalust sanitaarkaitseala vähendamiseks (kui see tagab joogivee kvaliteedi) või on otstarbekas olemasolev puurkaev-pumpla likvideerida ja rajada uus veehaare kohta, kus puurkaevule on tagatud vajalik sanitaarkaitseala.

Hoonestusalade laiendamisel on soovitatav kõigepealt analüüsida, kas veevarustust on võimalik tagada mõne olemasoleva puurkaevu baasilt. Alles siis, kui on kindlaks tehtud, et see pole võimalik, teha otsus uue puurkaevu rajamiseks. Puurkaevu projekteerimisel tuleb arvesse võtta, et enamuse Lääne-Harju valla territooriumil on maapinnalt esimene aluspõhjaline põhjaveekiht reostuse eest nõrgalt kaitstud või kaitsemata.

Joogiveeallikana kasutatavad salvkaevud peavad olema nõuetekohaselt rajatud ja hooldatud. Sellekohased nõuded on esitatud keskkonnaministri 09.07.2015 määruses nr 43 (vt määruse ptk 4 „Salvkaevu rajamise, ümberehitamise ja lammutamise kord ning nõuded salvkaevu konstruktsiooni kohta”¹⁰⁰). Määruse eesmärk on vältida põhjavee seisundi halvenemist, kaitsta salvkaevu konstruktsiooni ning tagada soovitud koguses inimese tervisele ohutu vee kasutamine. Salvkaevu omanik peab regulaarselt kontrollima kaevu (sh kaevukaane) seisukorda, et vältida sademevee, kõrvaliste esemete ja elusolendite sattumist kaevu. Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei ole soovitatav siiski rajada uusi salvkaeve joogiveeallikana.

Hajaasustuses, kus ei ole perspektiivis ühisveevärgiga liitumist ette nähtud, tuleb soodustada ühiskasutatavate veehaarete rajamist, et vältida olukorda, kus igale kinnistule rajatakse oma puurkaev.

Meetmed joogivee kvaliteedi tagamiseks on toodud KSH ptk-is 9.13.1.

7.15.2. Supluskohad ja suplusvee kvaliteet

Avalikke supluskohti Lääne-Harju valla territooriumil registreeritud ei ole¹⁰¹, kuid erinevate veekogude ääres on terve rida traditsioonilisi supluskohti (vt ÜP LS ja KSH VTK Lisa 2 ptk 5.2). ÜP-ga on määratud perspektiivselt rajatavad supluskohad ja traditsiooniliselt avalikult kasutatavad ranna-alad (suplusranna maa-ala juhtotstarve).

ÜP lahenduse koostamisel on arvestatud, et supluskohad kuuluvad külastus- ja puhkealade võrgustikku¹⁰² ning avalikele supluskohtadele tagatakse avalikud juurdepääsud.

Supluskohad peavad vastama sotsiaalministri 03.10.2019 määruse nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale”¹⁰³ nõuetele. Määrusega on kehtestatud nõuded suplusveele ja supelrannale (edaspidi *supluskoht*), suplusvee seirele, klassifitseerimisele ja kvaliteedi juhtimisele ning üldsusele suplusvee kvaliteedi kohta teabe andmisele eesmärgiga kaitsta inimese tervist. Määruse nõudeid kohaldatakse kõikidele supluskohtadele, kus käib ujumas suur hulk inimesi ning milles suplemist ei ole alaliselt keelatud või mille suhtes ei ole antud alalist soovitusi mitte supelda.

Planeeringus seatud tingimuste ja eelnimetatud määruse nõuete täitmisel on inimeste heaolule ja tervisele positiivne mõju.

Supluskoha haldajal tuleb lisaks avalikule juurdepääsule tagada ka supelranna kasutamiseks vajaliku teenindustaristu (parkimine, prügikastid jne)¹⁰⁴ olemasolu. Supluskohtade teenindamiseks vajaliku parkimise lahendamisel on asjakohane lähtuda ÜP seletuskirja peatükis *Parklad* esitatud tingimustest.

Ptk 7.19.2 kohaselt on ÜP-ga kavandatud võimalik asukoht LNG/LPG terminalide rajamiseks Paldiski LNG sadama piirkonda ning eeldada võib, et selline terminal või terminalid oleksid A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte/ettevõtted. Sellisel juhul jäävad ÜP-ga Pakrineemele kavandatud supluskohas viibivad isikud terminalide ohualasse. Tegevuste edasisel kavandamisel tuleb arvestada, et inimestel oleks võimalik supluskohast kiiresti lahkuda mistahes suunas, samuti tuleb supluskohas viibivaid inimesi teavitada juhistest õnnetuse korral käitumiseks. Vt täpsemalt ptk 7.19.2.

Meetmed supluskohtade ja suplusvee kvaliteedi tagamiseks on toodud ka peatükis 9.13.2.

¹⁰⁰ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/114072015001>

¹⁰¹ Terviseameti avalike supluskohtade kaardirakendus, <https://www.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=ff94568bb06c4ad98b244fa00c196e04>, seisuga 23.07.2021

¹⁰² Lääne-Harju valla üldplaneeringu alusanalüüs. Skepast&Puhkim OÜ, 26.03.2020

¹⁰³ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/108102019004>

¹⁰⁴ Harju maakonnaplaneeringu 2030+ KSH aruanne, ptk 6.1.2

7.15.3. Välisõhu kvaliteet

Välisõhk on inimese tervise seisukohast üks olulisemaid keskkonnaelemente. Välisõhu saaste võib ärritada nahka, silmi ja korse ning välisõhus leviv müra häirida põhitegevusi nagu magamine, puhkamine, õppimine ja suhtlemine. Nii saaste kui müra võivad põhjustada väsimust, töövõime langust ning kopsu-, südame- ja veresoonehaigusi.

Inimeste tundlikkus õhusaasteaine ning välisõhus leviva müra suhtes on erinev, sõltudes muuhulgas tervislikust seisundist. Üldjuhul on tundlikumad lapsed, vanurid ja teatud krooniliste haiguste põdejad (nt astmaatikud). Arvestades, kus need elanikkonna grupid tavapäraselt rohkem viibivad, siis maakasutuse mõttes võib tundlikemateks aladeks pidada elamuallasid ning teatud otstarbega ühiskondlike hoonete (lasteasutuste, koolide, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeaasutuste) alasid, aga ka intensiivse kasutusega puhkealasid.

Välisõhu kvaliteeti reguleerib peaaesjalikult atmosfääriõhu kaitse seadus (AÕKS), mis seab välisõhu mõjutamise kohta esitatavad nõuded ning meetmed välisõhu kvaliteedi säilitamiseks ja parandamiseks. AÕKS alusel piiratakse kolme liiki välisõhu mõjutusi: saasteainete heiteid, lõhnaaineid ning välisõhus levivat müra.¹⁰⁵

Välisõhu kvaliteeti mõjutavad eeskätt tootmistegevus ja transport.

7.15.3.1. Saasteainete heited ja lõhnaained

AÕKS alusel on kehtestatud saasteainete õhukvaliteedi piirväärtused, mille eesmärk on vältida, ennetada või vähendada saasteaine ebasoodsat mõju inimese tervisele ja keskkonnale¹⁰⁶. Piirväärtuse ületamisel eeldatakse olulise keskkonnahäiringu tekkimist. Lõhnaaine esinemine loetakse oluliseks keskkonnahäiringuks, kui lõhnaaine esinemine ületab aasta lõhnatundide osakaalu kogu aasta tundidest (lõhnaaine häiringutase vastuvõtja juures on 15% ja enam aasta lõhnatundidest)¹⁰⁷. Mõju hindamisel võetakse aluseks, et piirväärtusest madalam saasteaine kogus ning lubatud lõhnatundide piiridesse jääv lõhnahäiring ei sea ohtu inimese tervist.

Tootmistegevuse mõju

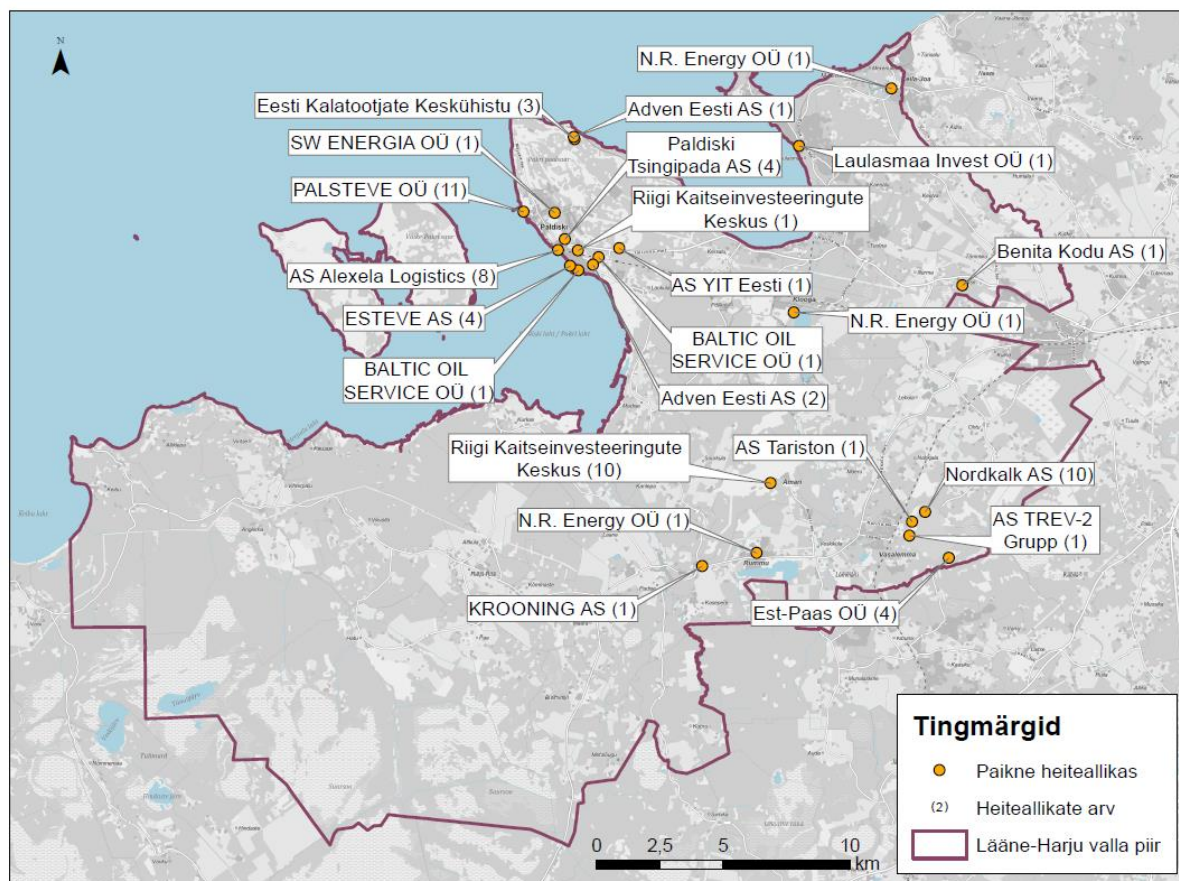
Olemasolevaid, keskkonnavalda või registreeringuga hõlmatud paikseid heiteallikaid on Lääne-Harju valla territooriumil 18.08.2021 seisuga 67 tk¹⁰⁸. Kõik heiteallikad asuvad valla parempoolsel osal. Neist enam kui pooled (38 tk) painevad Paldiski linnas, kuhu on koondunud ka peamine osa valla (suur)tööstusest. Järgnevad Lemmaru küla (13 tk) ja Ämari alevik (10 tk). Ülejäänud heiteallikad paiknevad valdavalt üksikult erinevates asustusüksustes. Vt täpsemalt Joonis 2.

¹⁰⁵ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122019003?leiaKehtiv>

¹⁰⁶ Keskkonnaministri 27.12.2016 määrus nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid“, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122016044?leiaKehtiv>

¹⁰⁷ Keskkonnaministri 27.12.2016 määrus nr 81 „Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed“, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122016051>

¹⁰⁸ KOTKAS heiteallikate register, seisuga 11.08.2021. Mõjuhindamisel on kasutatud KOTKAS registrit, kuna Keskkonnaregistris olemasolevate heiteallikate arv ei vasta tegelikule olukorrale

Joonis 2. Paiksed heiteallikad Lääne-Harju valla territooriumil. Allikas: KOTKAS heiteallikate register, seisuga 18.08.2021

Paldiski linnas asuvatest heiteallikatest enamus (24 tk) on seotud sadamategevusega (puiste- ja vedelkaupade laadimine kaubasadamates), ülejäänud jagunevad soojusenergia tootmise (katlamajad, 7 tk), toiduainete tootmise (kalatööstus, 3 tk) ning metallitööstuse vahel (4 tk). Teistest valla territooriumil asuvatest heiteallikatest enamus (17 tk) on seotud soojusenergia tootmisega (valdavalt katlamajad) ning 10 tk kaevandamisega (Lemmaru külas). Põllumajandusega seotud paikseid heiteallikaid KSH aruande koostamise seisuga vallas registreeritud ei ole.

Paikse heiteallika käitaja peab tagama, et heiteallikast saasteainete väljutamisel (eraldiseisvalt või koosmõjus teiste piirkonna heiteallikatega) ei ületata saasteainete õhukvaliteedi piirväärtusi väljaspool käitise tootmisterritooriumi ega tekitata lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamist. Olemasolevate paiksete heiteallikate keskkonalubade/registreeringute ja ettevõtete korrapärase kontrollide tulemuste kohaselt¹⁰⁹ välisõhku väljutavate saasteainete osas väljaspool ettevõtete tootmisterritooriume heite piirväärtuste ületamist ei esine. Samuti ei ole tuvastatud olulisi lõhnaaerühmeid¹¹⁰. Ebameeldiva lõhna osas on kaebusi esitatud seoses Paldiski Lõunasadamase tegutseva Alexela Logistics AS terminaliga ning linna põhjaosas tegutseva kalatööstusega. Mõlemal juhul on kaebajateks Paldiski linna, kalatööstuse puhul ka Lohusalu poolsaare elanikud. Tegemist on pigem harvade juhtudega. Kaebusi on laekunud ka Keila-Joa aleviku elanikelt seoses sealse ajutise katlamaja tööga. Teadaolevalt on kaebused olnud seotud riketega katlamaja töös.

¹⁰⁹ KOTKAS keskkonalubade infosüsteem, seisuga 13.09.2021

¹¹⁰ Atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS) alusel on kehtestatud saasteainete õhukvaliteedi piirväärtused ning lõhnaaine esinemise häiringutasemed (seaduse § 47 ja § 68). Kui ületatakse saasteainetele kehtestatud piirväärtusi või lõhnaaineid esineb kogu aasta tundidest üle aasta lõhnatundide osakaalu (lõhnaaine häiringutase vastuvõtja juures on 15% ja enam aasta lõhnatundidest), siis on tegemist olulise keskkonnahäiringuga. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122019003?leiaKehtiv>

Koostatavas ÜP-s on tootmise maa-ala juhtostarve üldjuhul määratud maa-aladele, kus on traditsiooniliselt väljakujunenud (suur)tööstus ning on vajalikuks osutunud tööstuse maa-ala laiendamine. Need on esmajärjekorras Paldiski linnas väljakujunenud tootmisalad, väiksemad alad Keila linna vahetus läheduses ja Rummus. Lisaks tihendatakse ja laiendatakse olemasolevaid tootmisalasid Lehola ja Padise külades. Täiendavaid tootmisalasid uutesse asukohtadesse ei planeerita. ÜP-ga nähakse ette ka Paldiski Lõunasadama ja Põhjasadama perspektiivne laiendamine ning valla erinevatesse asutussüsteemidesse planeeritakse jäätmekäitluse maa-alasid, kuhu edaspidi on võimalik rajada jäätmekäitluskohta (nt jäätmete liigiti kogumiseks või biolagunevate jäätmete kompostimiseks).

Uute tundlikumate alade kavandamisel on lähtutud ettevaatuspõhimõttest ja planeeritud need üldjuhul eemale tootmisaladest, sadamatest, võimalusel ka perspektiivsetest jäätmekäitluskohtadest ning karjääridest. Kohtades, kus võimalik, on nende ja tundlike alade vahele kavandatud äri maa-alasid, haljasala ja parkmetsa alasid või looduslikke haljasmaid, mis iseenesest toimivad häiringuid leevendava puhvrina tundlikemate alade suhtes. Vasalemma aleviku ja Vasalemma karjääri vahele on määratud kaitsehaljastuse maa-ala, mille eesmärk ÜP seletuskirja kohaselt on kaitsta aleviku tundlikemaid alasid keskkonnahäiringute eest (tolm, müra). Piirkonniti (nt Rummu alevikus) nähakse koostatava ÜP-ga varasemate tootmisaegade asemel perspektiivis segafunktsiooni arendamist. Eelnevaga luuakse eeldused perspektiivis paremaks välisõhu kvaliteediks piirkonnas. Samas on vallas (juba ajalooliselt) piirkondi, kus tundlikud alad paiknevad lähestikku nende tootmisalade või sadamatega, mille edasiarendamist ÜP-ga soodustatakse. Kuna olemasolevatesse tootmiskiirkondadesse ja sadamatesse uute tegevuste lisandumisega võib lisanduda uusi heiteallikaid või lõhnahäiringuid põhjustavaid tegevusi, siis on tegemist piirkondadega, kus perspektiivis võib tekkida konflikte.

Maakasutuse määramisega iseenesest ei kaasne olulist negatiivset mõju välisõhu kvaliteedile. Mis võivad välisõhu kvaliteeti mõjutada, on tulevikus nendele aladele kavandatavad uued tegevused ning olemasolevate edasiarendamine. Kuna ÜP-ga konkreetseid käitisi ei kavandata, kuid nii tootmis- kui ka sadamategevused, ettevõtetes kasutatavad tehnoloogiad ja seega ka mõju välisõhu kvaliteedile on erinevate tegevuste puhul erinev, siis ei ole KSH koostamise etapis võimalik ette näha, milline võib olla ÜP kohastele juhtotstarvetele tulevikus kavandatavate tegevuste mõju välisõhu kvaliteedile. Ka võimaldavad ÜP tingimused edaspidi tootmistevõime kavandamist kaaluda sinna, kuhu ÜP-ga maakasutuse juhtotstarvet ei määrata.

Keskkonnahäiringuid põhjustava tegevuse lubamise osas otsuse tegemisel on oluline roll kohaliku omavalitsuse kaalutusotsusel, et tagada tasakaal erinevate huvide ja õiguste vahel. ÜP-ga planeeritavatele juhtotstarvetele tegevuste kavandamisel tuleb lähtuda eelkõige inimese tervise ja heaolu kaitse põhimõttest. Üldpõhimõttena tuleb silmas pidada, et olemasolevate tundlikumate alade ja objektide lähedusse lubatakse vaid selliseid tegevusi, millega kaasnevad häiringud inimese tervisele ja heaolule on väheolulised. Olemasolevate tootmisalade ja kaubasadamate kõrvale ei ole jällegi soovitatav lubada uusi tundlikumaid objekte, kui tegevus ei suuda tagada neile nõuetekohast välisõhu kvaliteeti (nt lõhnaprobleemid). Seega on edaspidi konkreetse tegevuse lubamise üle otsustamisel vajalik lähtuda konkreetsest asukohast ja mõistlikkuse printsiibist, võttes sealjuures arvesse lähiala elanike arvamusi jm asjakohaseid nüansse.

Iga uue tootmise või olemasoleva arendamise kavandamisel, kui tegevusega kaasneb saasteainete välisõhku pauskamine ja/või lõhnaaine teke ja levik, tuleb enne tegevuse lubamise üle otsustamist juhtumipõhiselt anda hinnang mõju olulisusele, vajadusel viia läbi keskkonnamõju hindamine. Hindamisel tuleb arvesse võtta teisi piirkonnas olemasolevaid ning teadaolevaid kavandatavaid tegevusi ja võimalikku koosmõju nendega. Tegevuste kavandamisel, mille jaoks on vajalik õhusaasteluba, tuleb hinnata lõhnahäiringu võimalikku esinemist, välisõhku väljutavate saasteainete koguseid ning teostada hajumisarvutused¹¹¹.

Sellise tegevuse kavandamisel, mis võib tõenäoliselt põhjustada saasteaine õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist väljaspool käitise territooriumi, tuleb heiteallikate asukoha valikul vältida

¹¹¹ AÕKS § 91, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122019003?leiaKehtiv>

alasad, kus ebasoodsate ilmastikutingimuste korral on välisõhku väljutatud saasteaine hajumine loodus- või tehisoludest tingitud põhjustel takistatud. Saasteallikad tuleb projekteerida selliselt, et saasteainete väljumiskõrgus tagab saasteainete nõutava hajumise maapinnalähedases õhukihis, et vältida välisõhu saastatuse taseme piirväärtuse ületamist.

Tegevuse korral, mis võib tõenäoliselt põhjustada saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist maapinnalähedases õhukihis, on heiteallika valdaja kohustatud rakendama täiendavaid meetmeid saasteaine välisõhku väljutamise vähendamiseks (AÕKS § 28). Eelistada tuleb meetmeid, millega saab ennetavalt vähendada välisõhku väljutavaid saasteaineid ja lõhnaained. Olulisel kohal on parima võimaliku tehnika kasutamine (PVT). Täiendavalt võib saasteainete leviku piiramiseks jätta või rajada kõrghaljastusega rohelise puhvertsooni. Tsooni vajalikkus ning vajalikud parameetrid (laius, nõuded puittaimestikule) sõltuvad kavandatavast tegevusest ning tuleb paika panna konkreetse tegevuse kavandamisel. Kõrghaljastusega puhvertsoon tuleb üldjuhul rajada/jätta häiringut põhjustava objekti piiridesse. Haljastusega tsooni jätmine/rajamine kolmanda osapoole alale tähendab piiranguid kolmandale osapoolele tema maa-ala kasutamise osas ning see on lubatud vaid väga põhjendatud juhtudel, kui häiringute leevendamiseks ei ole muud alternatiivi. Lisaks tuleb arvestada, et kui tegemist ei ole juba olemasoleva haljastusega, siis võtab puude kasvamine aega ja rajamisega ei saa seda võtta olukorda parandava meetmena.

Loomafarmi kavandamisel tuleb lõhnahäiringute leevendamiseks arvestada valitsevate tuulesuundadega. Laut tuleb võimalusel planeerida reljeefilt madalamale ja valitsevate tuulte suhtes allatuult ning sõnnikuhoidlad ümbritseda õhu liikumist suunavate barjääridega (hekid, puud, varjed). Laut ei tohi piirata naabrite väljavaadet ning takistada juurdepääsuteid. Olulisel kohal lõhnahäiringute vähendamise osas on ka ilmastikuoludega arvestamine tegevuste läbiviimisel (sõnniku veol, laotamisel).

Oluline on silmas pidada, et kõiki keskkonnahäiringuid täielikult välistada ei saa. Näiteks kaasneb kaubasadamate ja tootmispiirkondi teenindava liiklusega paratamatult müra, jäätmete kompostimisel on võimalik mõningane lõhnahäiring. Tähtis on, et välistatud on oluline negatiivne mõju ning kasutusele võetud meetmed, millega tekkivaid häiringuid vähendatakse maksimaalses võimalikus ulatuses.

Liikluse mõju

Liikluse osas kujutavad endast terviseohtu eeskätt teelt pärinevad tahked osakesed (PMsum, PM10, PM2,5). Teelt lähtuva õhusaaste mõju on seotud liikluskoormuse, liikluse iseloomu ja sõidukite tehnilise seisukorraga.

Välisõhu saastamise seisukohalt on olulised suurema liiklusintensiivsusega teed. Lääne-Harju vallas on tihedama liiklussagedusega riigimaantee nr 8 Tallinn–Paldiski, tugimaantee nr 17 Keila–Haapsalu ning kõrvalmaantee nr 11390 Tallinn–Rannamõisa–Kloogaranna. Tihedaima liiklusega piirkond on Tallinn–Paldiski põhimaantee Keila linna poolne lõik (Keilast Niitväljani, liiklussagedus vahemikus ca 5500-10000 sõidukit ööpäevas), tee ülejäänud osal jääb liiklussagedus vahemikku ca 3000-5600 sõidukit ööpäevas. Keila–Haapsalu maanteel jääb liiklussagedus vahemikku ca 1000–5500 sõidukit ööpäevas (kõrgem samuti Keila linna poolses lõigus) ning Tallinn–Rannamõisa–Kloogaranna teel vahemikku ca 2000-3600 sõidukit ööpäevas. Valla ülejäänud sõiduteedel jäävad ööpäevased liiklussagedused alla 2000, valdavalt alla 1000 sõiduki ööpäevas.¹¹²

Liiklusest lähtuva saaste levikule on iseloomulik, et maksimaalsed kontsentratsioonid tekivad teepinna kohal ja hajuvad teest kaugemale liikudes kiiresti. Avalikult kasutatavatel teedelt lähtuvate keskkonnakahjulike ja inimesele ohtlike mõjude vähendamiseks on ehitusseadustikuga sätestatud tee kaitsevööndi nõue ja selle ulatus erinevate tee klasside puhul¹¹³. Teelt lähtuva õhusaaste osas ei ole kaitsevööndist kaugemal üldjuhul tegemist olulise probleemiga.

¹¹² Lääne-Harju valla üldplaneeringu alusuuringud. Rohelise võrgustiku analüüs ja mürahinnang. Hendrikson&Ko OÜ, 2021

¹¹³ Ehitusseadustiku § 71, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/105032015001?leiaKehtiv>

Maanteedega vahetult piirnema kavandatakse ÜP-ga tundlikematest aladest uusi elamualasid Valkse ning Kloogaranna ja Kersalu külades (Tallinn-Paldiski mnt), Vasalemma ja Rummu alevikes (Keila-Haapsalu mnt) ning Meremõisa, Laulasmaa, Kloogaranna ja Tuulna külades (Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna mnt). Valdavalt on tegemist olemasolevate asustusüksuste elamualade tihendamise ja laiendamisega. Kõige enam kavandatakse uusi elamualasid maantee vahetusse lähedusse Valkse, Meremäe ja Kloogaranna külades. Kõigis nendes asustusüksustes ulatuvad planeeritavad elamumaa juhtotstarbed ka teede kaitsevöönditesse. Tallinn-Paldiski tihedama liiklusega piirkonda (Keilast Niitväljani) uusi elamualasid ei kavandata. Ühiskondlike hoonete alad suunatakse intensiivse liiklusega teede vahetust lähedusest eemale. Paiguti kavandatakse maantee vahetusse lähedusse ka segafunktsiooniga alasid ning äri- ja tootmise maa-alasid, kuid need ei ole teelt lähtuvate häiringute osas niivõrd tundlikud.

Kui sõiduautode arv on perspektiivis jätkuvalt kasvutrendis¹¹⁴, jätkub pendelliikumine Keila ja Tallinna suunal ning kasvab (raske)liikluse osakaal valla intensiivsema liiklussagedusega sõiduteedel (mida võib eeldada nii seoses kaubasadamate ja tootmisalade, aga ka äri maa-alade arendamisega), on tulevikus võimalik õhusaasteainete kontsentratsioonide tõus sõiduteedega vahetult piirnevatel aladel. Otsest seost ei pruugi siinkohal siiski olla, kuna eeldatavalt paranevad tulevikus jällegi transpordivahendite tehnilised omadused ja seisund tervikuna, mis omakorda vähendab liiklusest lähtuvat saastet.

ÜP kohasele maakasutusele tegevuste kavandamisel tuleb, kus võimalik, lähtuda printsipiist, et eluhoonete kavandamist tee kaitsevööndisse tuleb vältida. Kuna segafunktsiooniga aladel on ÜP seletuskirja kohaselt lubatud erinevad tegevused, siis nende alade arendamisel on soovitatav maantee äärde suunata vähem tundlikumad objektid (nt äritegevus). Alternatiivina (kui siiski kavandatakse tegevusi tee kaitsevööndisse) peab ette nägema meetmed teelt lähtuvate kahjulike mõjude leevendamiseks (tegevuse arendaja arvestab haljastuse või piirde kavandamisel selle õhureostuse levikut tõkestava mõjuga vms). Kohtades, kus maantee ja elamualade vahel on roheala või kõrghaljastusega roheline tsoon, tuleb võimalusel tagada selle säilimine. Kuna ÜP lahenduse kohaselt jääb maantee vahetusse lähedusse paiguti ka puhkealasid ning ÜP võimaldab edaspidi arendada erinevaid tegevusi ka seal, kuhu juhtotstarvet ei määrata, siis tuleb eelnevat silmas pidada ka teiste tundlikemate objektide (eeskätt laste- ja tervishoiuasutuste, laste mänguväljakute vms lastele ja vanuritele vaba aja veetmiseks suunatud tegevuste) kavandamisel. Kui Keila linnast ümbersõiduks valitakse üks järgnevast kolmest alternatiivist – Harju MP kohane lõunapoolne ja ÜP koostamisel täpsustatud alternatiiv, ÜP kohane I, II või III alternatiiv – tuleb eelnevat silmas pidada ka nende äärde jäävate olemasolevate ja ÜP-ga kavandatavate uute elamualade arendamisel (eeskätt Lehola ja Kulna külades).

ÜP-ga kavandatakse uusi elamualasid ka olemasolevate raudteede vahetusse lähedusse: Klooga alevikus Tallinn-Paldiski raudtee äärde ja Vasalemma alevikus Keila-Riisipere (Turba) raudtee äärde. Raudteeliiklusest tingitud õhusaaste on seotud valdavalt diiselveurite liiklemisega (kütuse põlemisel tekkivate heitgaasidega). Analoogid Eestis ja mujal riikides näitavad, et õhusaaste on raudtee puhul pigem väheoluline probleem - väljaspool raudtee kaitsevööndit (ca 30 m raudteest) ei ole raudteeliiklusest lähtuva välisõhu kvaliteedi normide ületamine tõenäoline, valdavalt ei ole mõju oluline ka vahetult trassi läheduses (5-10 m raudteest)¹¹⁵. Seega olulist negatiivset mõju välisõhu kvaliteedile raudteeliiklusega eeldada ei ole. Tulevikuperspektiivis ei ole ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt siiski soovitatav kavandada tundlikke objekte ja tegevusi ka raudtee kaitsevööndisse.

Kohtades, kus on rajatud või perspektiivis nähakse ette müratõkkeseinad teelt lähtuva müra leevendamiseks, toimivad tõkked ka õhusaasteainete levikut takistava/vähendava meetmena.

¹¹⁴ Perioodil 2000–2019 registreeritud sõidukid ja erasõidukid. Statistika andmebaas, seisuga 14.08.2020

¹¹⁵ AS Eesti Raudtee Riisipere –Turba raudtee keskkonnamõjude hindamise aruanne. ELLE OÜ, 2018; Tapa – Tartu raudtee lõigu 417,3 – 421,6 km olemasoleva silla asendamise ja väikese raadiusega kõverate ümberehitamise keskkonnamõju hindamise aruanne. ELLE OÜ, 2019; *Environmental and Social Impact Assessment Railway Corridor VIII - Eastern section*. Eptisa, DB International, 2012; Rail Baltic maakonnaplaneeringute KSH aruanne. Hendrikson&Ko OÜ, 2017

Välisõhu kvaliteeti mõjutavad ka kruusateed, mis kuival perioodil võivad osutada oluliseks tolmuallikaks. Suur osa valla kohalikest teedest on kruusakattega¹¹⁶. Kruusakattega teede osas on üheks võimaluseks tolmust vabanemiseks nende viimine tolmuvaba katte alla. Eelisjärjekorras tuleks rekonstrueerida suurema liikluskoormusega teelõigud, arvestades majapidamiste ja ettevõtete ning jalg- ja jalgrattateede paiknemist ja ühistranspordi marsruute. Kui selleks puuduvad võimalused, siis tuleb eeskätt elamute ja ühiskondlike hoonete läheduses olevatel kruusa- ja pinnasteede lõikudel teostada perioodiliselt (eelkõige kuival perioodil) tolmutõrjet.

Ettevõtlustegevusest tulenevalt on liikluse intensiivistumist valla teedel ja tänavatel eeldada eeskätt kaubasadamate ja tootmisalade arendamisega, aga ka teatud tüüpi äritegevustega (nt kaubanduskeskused, ehituspoed vms). Iga arenduse korral, millega kaasneb liikluse intensiivistumine, tuleb juhtumipõhiselt anda hinnang ka liiklussageduse muutustele ning sellest tulenevale mõjule piirkonna välisõhu kvaliteedile.

Raskeveokite regulaarne liikumine tuleb üldjuhul suunata mööda elamu-, ühiskondlike hoonete aladest ja puhkealadest neid läbimata. Teelt lähtuva õhusaaste vähendamise seisukohalt tuleb tähelepanu pöörata ka rahuliku ja sujuva liikluse tagamisele, vajadusel (kus võimalik) rakendada tundlikemate alade läheduses kiirusepiiranguid. Olulisel kohal on ka teede regulaarne puhastamine.

Meetmed nõuetekohase välisõhu kvaliteedi tagamiseks on toodud ka ptk-is 9.13.3.

7.15.3.2. Müra mõju

Välisõhus leviva müra osas eristatakse tööstusmüra ja liiklusmüra. AÕKS kohaselt ei kuulu välisõhus leviva müra hulka olmemüra, meelelahutusürituste müra, töökeskkonna müra ning riigikaitse tegevusega tekitatud müra. Tööstusmüra on müra, mida põhjustavad paiged müraallikad ning liiklusmüra regulaarne auto-, raudtee-, lennu- ja veesõidukite liiklus.

AÕKS-ga on välisõhus levivale mürale seatud normtasemed¹¹⁷, mis jagunevad müra piirväärtuseks (suurim lubatud müratase, mille ületamine põhjustab olulist keskkonnahäiringut ja mille ületamisel tuleb rakendada müra vähendamise abinõusid) ja sihtväärtuseks (suurim lubatud müratase uute üldplaneeringutega aladel). Uus planeeritav ala on väljaspool tiheasustusala või kompakse hoonestusega piirkonda kavandatav seni hoonestamata uus müratundlik ala¹¹⁸. Müra normtasemed ei kehti alal, kuhu avalikkusel puudub juurdepääs ja kus ei ole püsivat asustust ning töökeskkonnas, kus kehtivad töötervishoidu ja tööohutust käsitlevad nõuded.

Müra normtasemete kehtestamisel lähtutakse päevasest (7.00–23.00) ja öisest (23.00–7.00) ajavahemikust ja mürakategooriast, mis määratakse vastavalt ÜP maakasutuse juhtotstarbele.

Koostatava ÜP-ga määratakse (ÜP seletuskirja kohaselt) järgmised mürakategooriad:

- I kategooria – puhke ja supelranna maa-ala;
- II kategooria – elamu maa-ala, korterelamu maa-ala, ühiskondliku hoone maa-ala (haridusasutused, tervishoiu- ja hoolekandeesutused), kalmistu maa-ala, haljasala ja parkmetsa maa-ala;
- III kategooria – segafunktsiooniga maa-ala;
- IV kategooria – ühiskondlike hoonete maa-ala (va need, mis on määratud II kategooriasse);
- V kategooria – äri- ja tootmise maa-ala, sadama maa-ala, jäätmekäitluse maa-ala, mäetööstuse maa-ala, väikesadama maa-ala.

Eeltoodud kategooriaid on ÜP koostamise protsessis täpsustatud KSH raames toimunud tähelepanujuhtimise tulemusena. Esialgu ei olnud mürakategooriat müüritud supelranna ja kalmistu

¹¹⁶ Maa-ameti Transpordiameti kaardirakendus, seisuga 30.09.2021

¹¹⁷ Keskkonnaministri 16.detsembri 2016. a määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122016027>

¹¹⁸ Müratundlik ala on üldplaneeringu juhtotstarbega määratud ala, millele on kehtestatud müra normtasemed, Keskkonnaministri 16.detsembri 2016. a määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/127052020001>

maa-alale ning kõik ühiskondlike hoonete alad olid määratud IV kategooriasse. KSH koostamisel juhiti tähelepanu, et ÜP seletuskirja järgi on ühiskondliku hoone maa-alale lubatud planeerida hoolekandeesutuse hooneid, ühiselamuid, haridus- ja teadushooneid, haiglaid ja muid ravihooneid, spordihooneid, kultus- ja tavandihooneid, kohaliku omavalitsuse või riigiasutuse büroo- ja administratiivhooneid. AÕKS § 57 kohaselt liigitatakse haridusasutuse, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeesutuse maa-alad II mürakategooriasse, millest tulenevalt tuleb määratlus üle vaadata ning viia see vastavusse AÕKS-ist tulenevate nõuetega. Supelrandad ja kalmistut osas juhiti tähelepanu, et sinna ei tohiks levida müra, mis häirib sealseid tegevusi ja külastajaid. Eeldused selleks saab luua mürakategooriate määramisega. Kuna ÜP seletuskirja kohaselt on supelranna maa-ala mõeldud puhkamiseks, siis soovitati määrata sellele sarnaselt puhke maa-alaga I mürakategooria. Kalmistud on eeskätt ühiskondlikud objektid, mistõttu soovitati need liigitada II kategooriasse. ÜP-ga kavandatakse ka kaevandamise ja jäätmeäitluse maa-alasid, millele ei ole samuti mürakategooriaid määratud. Kuigi olemuselt on tegemist tootmise või sellega samaväärse tegevusega (V kategooria), kus müra normeeritud ei ole, siis selguse huvides soovitati ka need kategoriseerida.

Tööstus- ja liiklusrumrale kehtivad erinevad normtasemed (vt Tabel 16).

Tabel 16. Müra normtasemed. Allikas: Keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“, seisuga 30.09.2021

Mürakategooria	Müra piirväärtus, dB		Müra sihtväärtus, dB	
	Liiklusrumra	Tööstusrumra	Liiklusrumra	Tööstusrumra
I kategooria - virgestusrajatiste maa-alad ehk vaiksed alad	55 päeval 50 öösel	55 päeval 40 öösel	50 päeval 40 öösel	45 päeval 35 öösel
II kategooria - haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeesutuste ning elamu maa-alad ja maatulundusmaade õuealad, rohealad	60 ja 65 ¹ päeval 55 ja 60 ¹ öösel	60 päeval 45 öösel	55 päeval 50 öösel	50 päeval 40 öösel
III kategooria - keskuse maa-alad IV kategooria - ühiskondlike hoonete maa-alad	65 ja 70 ¹ päeval 55 ja 60 ¹ öösel	65 päeval 50 öösel	60 päeval 50 öösel	55 päeval 45 öösel

¹ müratundliku hoone teepoolsel küljel

Kuigi AÕKS kohaselt on olemas ka V mürakategooria, siis sellele müra normtasemeid kehtestatud ei ole.

Uute planeeringute koostamisel tuleb tagada, et laneeringu elluviimisel ei ületataks piirkonna jaoks kehtestatud müra normtasemeid (AÕKS § 58) ning müraallika valdaja peab tagama, et tema müraallika territooriumilt ei levi müra, mis põhjustaks mingile alale kuuluvat müra normtaseme ületamist (AÕKS § 59).

Keskkonnaministri määruse nr 71 kohaselt on müra piirväärtus suurim lubatud mürataseme, mille ületamine põhjustab olulist keskkonnanäringut ja mille ületamisel tuleb rakendada müra vähendamise abinõusid. Müra sihtväärtus on suurim lubatud mürataseme uute üldplaneeringutega aladel. Uus planeeritav ala on väljaspool tiheasustusalala või kompaktse hoonestusega piirkonda kavandatav seni hoonestamata uus müratundlik ala.

ÜP seletuskirja kohaselt tuleb müra normi osas juhendada igal juhul sihtväärtusest ehk karmimast müranormist. Elanike tervist ja heaolu silmas pidades on see arusaadav, kuid teisalt võib see osutada piiravaks tootmistegavuse või liiklusobjekti kavandajale. Reaalsuses on piirväärtusest vs sihtväärtusest juhendumine aga ebaselge. Sihtväärtuse rakendamise osas on hiljuti seisukoha võtnud ka õiguskantsler¹¹⁹, kes toob välja, et küsimusele ei tule AÕKS-st selget vastust. Probleemiks on, et seadusest tulenev mõiste *uute üldplaneeringutega ala* ei ole üheselt arusaadav. Õiguskantsler toob

¹¹⁹ Õiguskantsleri 21.04.2023 kiri nr 7-4/230171/2302191

välja, et kindlasti on õige lähtuda piirväärtusest, aga õige võib olla ka müra sihtväärtuse rakendamine. Paraku ei ole üheselt selge ka see, kas selle üle, millal juhendada siht- või piirväärtusest, on võimalik otsustada kohalikul omavalitsusel. Õiguskantsleri kohaselt tuleb õigusakte muuta nii, et see oleks üheselt arusaadav. Kas ÜP seletuskirjas sätestatud sihtnormist juhendumine on asjakohane, on küsimus, mille lahendamine ei kuulu KSH eksperdi pädevusse ning käesoleva töö raamidesse. Nagu toob välja ka õiguskantsler, on tegemist teemaga, mis tuleb lahendada õigusakti tasandil.Lääne-Harju valla ÜP koostamise raames teostati mürauring¹²⁰, mille eesmärk oli hinnata erinevate müraallikate olulisust, koostada Lääne-Harju valla mürakaart ning tuua välja võimalikud konfliktalad. Töös käsitleti eeskätt tööstus- ja liikluse müra, kuid ka teisi vallas asuvaid olulisemaid müraallikaid ning anti soovitusi müra mõju leevendamiseks. Mürakaardid koostati liikluse müra kohta ning tööstuse müra osas tuulikutega. Käesolevas aruandes tuginetakse müra mõju hindamisel mürauringu tulemustele ja selles antud soovitudele. Mürauringu aruanne ja mürakaardid sisalduvad ÜP lisades. Tööstuse mõju

Peamised olemasolevad tööstuse müra allikad Lääne-Harju vallas on Paldiski linnas asuvad kaubasadamad (Põhjasadam, Lõunasadam) ning nende piirkonnas asuvad äri- ja tootmisalad. Vähemalt või rohkemal määral tekitavad müra kõik vallas tegutsevad tööstusettevõtted. Suuresti on tegemist samade ettevõtetega, mille tegevusega kaasneb ka saasteainete välisõhku paiknemine (vt ptk 7.15.3.1 Joonis 2).

Mürauringu kohaselt on tööstuse müra valdavalt lokaalse mõjuga (võrreldes nt liikluse müraga, mida esineb oluliselt suuremal alal) ning selle osas ei ole viimastel aastatel Lääne-Harju vallas teadaolevalt kaebusi esinenud. Tööstuse müra mõju kogu valla müraolukorrale on pigem väike. Siiski ei saa välistada, et teatud üksikobjektid võivad tekitada lokaalseid müraprobleeme ning häiringuid. Erinevate tööstusobjektide poolt tekitav müra on üldjuhul väga erineva iseloomu ja tugevusega ning need andmed ei ole reeglina avalikult kättesaadavad ilma konkreetse objekti juures müra mõõtmisi teostamata. Neid mürauringu raames ei teostatud.

Paldiski kaubasadamate informatsioonile tuginedes mürauringu kohaselt nende vahetus läheduses olemasolevas olukorras konfliktset maakasutust (nt elamud mürarikka tööstusala naabruses) ei ole. Paldiski Põhjasadama osas võib siiski öisel ajal aktiivsete sadamaga seotud tööde esinemise korral müra levida lähimate eluhooneteni. Paldiski Lõunasadama läheduses paiknev tööstuspark ning sadama-alal opereerivad ettevõtted jäävad elamupiirkondadest kaugusele, kus pidevate mürahäiringute esinemine on vähetõenäoline. Täpsemalt saab Paldiski kaubasadamatega kaasneva müra kohta vaadata mürauringust (müraallikate kirjeldus on toodud uuringu ptk-is 6.3).

Lääne-Harju valla territooriumil asuvate **tuuleparkide** (Pakri tuulepark, Paldiski tuulepark) töötamisel tekkiva müra mõju teada saamiseks teostati mürauringu raames müra leviku modelleerimine. Reeglina lähtutakse tuulikuparkidest (ja üksikutuulikute) lähtuva müra hindamisel elamualade (II mürakategooria) nõudest ning öisest sihtväärtusest (40 dB), maaomanikuga kokkuleppel võib olemasolevatel elamualadel lähtuda ka öisest piirväärtusest (45 dB). Müra modelleerimise tulemuste kohaselt tuuleparkide töötamisel olemasolevate lähimate elamute juures öise müra sihtväärtuse (40 dB) ületamist ei esine. Mürakaart sisaldub mürauringus.

Olemasolevate **karjääride** puhul on mürauringu kohaselt üldjuhul päevasel ajal töötavate osas piisav vahemaa normatiivse müraolukorra tagamiseks 50...150 m. Ööpäevaringselt töötavate karjääride puhul on vajalik puhverala ulatus oluliselt suurem, ulatudes suurusjärku ca 250...500 m.

Mürauringus on liikluse müra osas toodud, et oluline on võimalusel vältida uute müratundlike alade teket hästi läbi mõeldud planeerimise kaudu. Sama põhimõtet tuleb järgida ka tootmistegevuse osas.

Võimaliku hilisema konfliktolukorra võib põhjustada eeskätt kaubasadamate ja tootmisalade piirnemine müra suhtes tundlikemate aladega (eeskätt I kategooriasse liigituvate alade, elamualade ja II kategooriasse liigituvate ühiskondlike hoonete aladega). Seetõttu on soovitatav nende vahetult kõrvuti paiknemist vältida. ÜP koostamisel on seda üldjuhul ka silmas peetud. Uute tundlikumate

¹²⁰ Lääne-Harju valla üldplaneeringu alusuuringud. Rohelise võrgustiku analüüs ja mürahinnang. Hendrikson&Ko OÜ, 2021

alade kavandamisel on lähtunud ettevaatuspõhimõttest ja planeeritud need üldjuhul eemale tootmisaladest, sadamatest ning võimalusel ka karjääridest ja perspektiivsetest jäätmekäitluskohtadest. Kohtades, kus võimalik, on nende vahele kavandatud muud maakasutust: segafunktsiooniga maa-alasid, äri maa-alasid, haljasala ja parkmetsa alasid või looduslikku haljasmaa alasid, mis ei ole müra suhtes niivõrd tundlikud ning toimivad ka nõ häiringuid leevendava puhvrina tundlikemate alade suhtes. Haljasaladel ja parkmetsadel, eellõige asulates, on ka positiivne psühholoogiline mõju – kui müraallikas ei ole visuaalselt nähtav või tajutav, võib ka mürahäiring väiksemaks osutada. Arvestatud on Pakri ja Paldiski tuuleparkidest lähtuva müra leviku ulatusega, parkide ülenormatiivsesse müratsooni tundlikumat maakasutust ei kavandata.

Paldiski linnas määratakse tootmisalade piirkonda kalmistu maa-ala juhtotstarve. Osaliselt on tegemist tegutseva linnakalmistuga. Tegevuste kavandamisel ja läbiviimisel piirkonnas tuleb silmas pidada, et tootmistevõimega ei tohi põhjustada müra, mis häirib kalmistu tegevust. Häiriva müra levikut kalmistule saab ennetada kalmistu maa-alale mürakategooria määramisega (vt soovitus eespool).

Tootmispiirkondade ja Paldiski kaubasadamate lähedusse, mille arendamist ÜP-ga soodustatakse, jääb olemasolevas olukorras elamualasid ning ühiskondlikke objekte. Kui tänases olukorras neil olulist mõju ei avaldu, siis olemasolevate tegevuste laiendamise või uute lisandumisega võib müraolukord muutuda. Kuna tööstusmüra tase sõltub aga konkreetse tootmistevõime iseloomust, kasutatavast tehnoloogiast, masinatest ja seadmetest, tegevusega kaasnevast liiklussagedusest ning muudest aspektidest (nt varjestavat efekti omavate objektide olemasolust), kuid ÜP-ga konkreetseid tegevusi ei planeerita, siis ei ole KSH koostamise etapis teada, milline on kavandatava maakasutusega seonduv müratase ja seetõttu mõju ümberkaudsetele aladele. Nagu saasteainete ja lõhnahäiringute puhul, tuleb ka müra seisukohast edasiste tegevuste kavandamisel lähtuda eelkõige inimese tervise ja heaolu kaitse põhimõttest (vt täpsemalt ptk 7.15.3.1).

ÜP-ga määratakse ka põhimõttelised alad, kus edaspidi on võimalik kaaluda täiendavate tuuleparkide rajamist. Paiguti piirnevad need vahetult tiheasutusaladega. ÜP-ga on määratud tuulepargi minimaalne kaugust elamutest ning ühiskondlikest hoonetest, mis on 750 m ning lisaks seatud tingimuseks, et et tagatud peavad olema müra normtasemed. Hajasaadused asuvate maatulundusmaade puhul, kuhu ÜP-ga maakasutuse juhtotstarvet ei määrata, on ÜP koostamisel võetud lähenemine, et nende õuealadele leviv müra peab vastama II mürakategooria normile (vt täpsemalt ptk 7.17.1). Inimese tervist ja heaolu silmas pidades on lähenemine arusaadav, kuid teisalt ei ole see kooskõlas kehtiva AÖKS-ga, mille kohaselt kehtivad müranormid aladel, kuhu on määratud maakasutuse juhtotstarve. Käesoleva KSH koostamise ajal kehtiv seaduse redaktsioon ei võimalda võtta omavalitsusel ka teistsugust lähenemist. Maatulundusmaadel asuvate elamute võrdsutamiseks II kategooria elamualadega tuleb kas ka neile määrata maakasutuse juhtotstarve või eeldab see õigusakti muutmist selliselt, et need võrdsustuksid elamu maa-aladel asuvate elamutega sõltumata sellest, kas neile on määratud juhtotstarve või mitte. Alternatiiviks on kokkuleppe saavutamine konkreetse tuulepargi kavandajaga.

Täpsemalt on tuuleenergeetika arendamise mõju analüüsitud ptk-is 7.17.1.

Tegevuste kavandamisel, millega kaasneb müra teke ja levik välisõhus, tuleb rakendada meetmeid mürahäiringu vähendamiseks maksimaalses võimalikus ulatuses. Esmajärjekorras tuleb rakendada meetmeid, mis vähendavad müra levikut välisõhku (ehituslikud, tehnoloogilised), seadmete ja müra tekitavate tegevuste paigutus. Seejärel müratõke (mürakaitseekraan müra põhjustava objekti juures, müratõkkesein) ning kaitsehaljastus. Kaitsehaljastus peab olema vähemalt 20-30 m laiune, et omada mürahäiringut leevendavat efekti. Samas tuleb silmas pidada, et kui tegemist ei ole olemasoleva haljastusega, siis võtab puude kasvamine aega ja seda ei saa arvestada olemasoleva müraolukorda parandava meetmena. Müratõke/kaitsehaljastus tuleb üldjuhul rajada häiringut põhjustava objekti piiridesse.

Nende tootmis- ja ärimaade ning sadamate puhul, mis piirnevad või mille läheduses asub I ja II mürakategooriasse kuuluvaid alasid, tuleb müratekitavad tegevused teostada ning müratekitavad

seadmed paigutada nende suhtes teisel pool tootmishoonet, et suunata müra pigem ala sisse. Hooned toimivad sealjuures ise samuti müratõkestavate objektidena.

Tegevuse arendamisel tuleb tähelepanu pöörata ka liiklusrumale, kuna tihtilugu on kaebuste põhjuseks just tegevusega seotud transport. Kriitilistes asukohtades tuleb vajadusel kehtestada nõuded liikluskorraldusele ja parkimisele.

Iga uue tegevuse või olemasoleva arendamise kavandamisel, millega võib kaasuda müra teke ja levik välisõhus, tuleb anda juhtumipõhiselt hinnang mõju olulisusele, vajadusel viia läbi keskkonnamõju hindamine. Planeeringu koostamisel, kus kavandatakse tegevus võib kaasa tuua müra normtaseme ületamise, kuid mille puhul ei viida läbi keskkonnamõju strateegilist hindamist, peab planeeringudokumentatsioon sisaldama mürahinnangut¹²¹. Hindamisel tuleb arvesse võtta ka teisi lähipiirkonnas teadaolevaid olemasolevaid ning kavandatavaid müraallikaid ja võimalikku koosmõju nendega.

Karjäärde lähedusse müra suhtes tundlikemate tegevuste kavandamisel tuleb lähtuda mürauringus toodud vahemaadest, millest kaugemale ei ole ülenormatiivse müra levikut üldjuhul eeldada. Lähemale kavandamisel tuleb vajadusel rakendada leevendusmeetmeid. Kui karjääri kaevandamisloa taotlemise menetlemise raames on teostatud mürahinnang või selle tegutsemise ajal teostatud müramõõtmisi, on soovitatav silmas pidada ka nende tulemusi.

Mürauringus tuuakse välja, et tööstuslike objektide puhul on oluline tähelepanu pöörata müraalastele kaebustele. Kaebuste ilmnemisel on asjakohane eelkõige kaebuste alusel probleemsetest kohtades müra kontrollmõõtmiste teostamine ning vastavalt mõõtmistulemustele vajadusel müraallika valdaja informeerimine müra vähendamise vajaduse osas ning ja/või ettekirjutuste tegemine (nt mürataseme viimiseks normväärtusest väiksemaks või müraallika tööaja piiramine (nt öisel ajal) ja/või sulgemine).

Liikluse mõju

Autoliiklus

Sarnaselt välisõhu saastamisele, on ka liiklusest lähtuv mürahäiring olulisem intensiivsema liikluskorraldusega teede puhul. Info nende kohta on toodud ptk -is 7.15.3.1.

Liiklusrumale mõju sõltub liikluse olemusest ja liikluskorraldusest. Mürauringu kohaselt võib liiklusrumale mõjutatud (olulise negatiivse mõjuga) piirkondadeks lugeda eelkõige elamualad, mille puhul eluhoonete teepoolsel küljel esineb mürataseme, mis on suurem kui 65 dB päeval ja/või suurem kui 60 dB öösel. Antud tingimuste esinemise korral võib tekkida vajadus müra vähendamise meetmete rakendamiseks.

Mürauringu raames teostatud müra modelleerimise tulemuste kohaselt eristuvad Lääne-Harju valda läbivatest teedest mõju ulatuse poolest selgelt põhimaantee nr 8 Tallinna-Paldiski ning tugimaantee nr 17 Keila-Haapsalu. Liiklusrumale mõjutatud Tallinn-Paldiski mnt äärsed elamud Valkse, Illurma ja Tuulna küldes ning Keila-Haapsalu mnt äärsed elamud Kulna ja Lehola küldes, Vasalemma alevikus ja selle lähikümbruses. Kohtades, kus elamute kaugus teest jääb vahemikku ca <10-30 m teest on müratasemed piiripealsed (päeval ajal 65 dB lähedal), välistatud ei ole ka normtasemete ületamine. Mõjutatud aladeks võib lugeda ka eluhooned ning elamualad, mille puhul müra hinnatud tase päeval on suurem kui 60 dB. Neid eluhooneid leidub nii eespool loetletud teede kui ka mitmete teiste teede ääres (nt Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna tee teatud lõigud). Mürakaartide kohaselt võib üle 60 dB müratasemeid Tallinn-Paldiski mnt puhul esineda kuni ca 100 m kaugusel teest ja Keila-Haapsalu mnt puhul kuni ca 50 m kaugusel teest. Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna mnt puhul väljaspoole tee kaitsevööndit vastaval tasemel müra valdavalt ei levi. Täpsem informatsioon on kättesaadav mürauringus ja selle lisaks olevatel mürakaartidel.

¹²¹ Hinnangu koostamisel tuleb juhinduda keskkonnaministri 16.detsembri 2016. a määrusest nr 71, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122016027>

Mürauringu kohaselt on oluline võimalusel vältida uute müratundlike alade teket hästi läbi mõeldud planeerimise kaudu. Maakasutuse planeerimise käigus ei vähendata reeglina küll müra teket, kuid võimaldatakse müratundlike alade isoleerimist peamistest müraallikatest ning sel moel on võimalik hilisemaid müraprobleeme vältida. Uute müratundlike alade (elamud, ühiskondlikud hooned, puhkealad) planeerimisel on soovitatav müratundlike hoonete ning maantee vahel ette näha piisavad puhveralad, mis tagavad müra normväärtustele vastava olukorra.

Mürauringu kohaselt ei ole soovitatav ilma müra vähendavaid meetmeid rakendamata väljaspool tiheasustusala või kompaktse hoonestusega piirkonda seni hoonestamata aladel uusi müratundlike alasid ette näha:

- Tallinn-Paldiski mnt Keila linna poolses suurema liikluskoormusega lõigus kiiruspiirangu 90 km/h alas kuni ca 175...200 m, kiiruspiirangu 70 km/h alas kuni ca 125...150 m ja kiiruspiirangu 50 km/h alas kuni ca 75...100 m. Paldiski linna poolses lõigus on vastavad tsoonid mõnevõrra (hinnanguliselt kuni ca 30-40%) väiksemad;
- Keila-Haapsalu mnt Keila linna poolses suurema liikluskoormusega lõigus kiiruspiirangu 90 km/h alas kuni ca 125 m, kiiruspiirangu 70 km/h alas kuni ca 75...100 m ja kiiruspiirangu 50 km/h alas kuni ca 40...50 m. Keila linnast kaugemale jäävates teelõikudes (Vasalemma ja Rummu asulatest läänes) on vastavad tsoonid juba selgelt (kohati üle kahe korra) väiksemad;
- Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna tee kiiruspiirangu 90 km/h alas kuni ca 70...80 m, kiiruspiirangu 70 km/h alas kuni ca 50 m ja kiiruspiirangu 50 km/h alas kuni ca 20...30 m.

Need hinnangulised puhveralad tagavad eeldatavasti müra normtasemete täitmise. Mürauringu kohaselt võib uute müratundlike alade rajamine olla lubatud ka teede läheduses (eespool toodud puhveralade sees), nt tiheasustusalal uute hoonete rajamiseks ja/või tänavaäärse hoonestuse tihendamiseks, mille korral võib lähtuda leebemast normist ehk müra piirväärtusest, samuti asjakohaste leevendusmeetmete rakendamise korral.

ÜP koostamisel on paiguti mürauringus toodud soovitusi järgitud, kuid paiguti kavandatakse uusi müratundlike alasid (elamualasid) ka maanteedele soovitatust lähemale. Sellisteks kohtadeks on Tallinn-Paldiski maantee ääres Valkse Kloogaranna ja Kersalu külad, Keila-Haapsalu maantee ääres Vasalemma ja Rummu alevikud ja Padise küla ning Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna tee ääres Meremõisa, Laulasmaa, Kloogaranna ja Tuulna külad. Tegemist on oemasolevate asustatud alade tihendamise ja laiendamisega. Valkses laiendatakse tiheasutusala piki Tallinn-Paldiski maantee äärt. Ühiskondlike hoonete alad suunatakse intensiivse liiklusega teede vahetust lähedusest eemale. Mürauringus toodud puhvertsoonis tuleb tegevuste kavandamisel rakendada müra leevendavaid meetmeid.

Uute müratundlike alade planeerimisel maanteedele läheduses on soovitatav koostada mürahinnang ning selle tulemustest lähtuvalt vajadusel näha ette müra vähendamise meetmed. Mürahäiringu vähendamise võimalusteks on müratõkete rajamine, kõrgemad ja tihedamad piirdeaiaid, hoonete teepoolse välispiirde helipidavuse parandamine (eeskätt kortermajade puhul, kuna müratõkked ei ole nende puhul reeglina efektiivsed). Mürauring tuleks teostada juhtudel, kui tegevusi kavandatakse eeltoodud tsoonidesse.

Võimalikud liiklusemüra tekke vähendamise meetmed on ka kiirusepiirangud, raskeliikluse liikumise piiramine või ümbersuunamine, kuid nende meetmete kasutamine ei ole praktikas alati võimalik (põhimaanteedel on need meetmed üldjuhul välistatud) ning meetmete mõju seetõttu piiratud. Kaudseteks müra vähendamise meetmeteks on ühistranspordi ning jalg- ja jalgrattateede arendamise ja kasutamise soosimine, kuid mõju on suhteliselt väike ning avaldub pigem pika aja jooksul.

Mürauringus tuuakse välja, et autoliikluse osas võib lähitulevikus tõenäoliselt jätkuvalt ette näha mõningast liikluskoormuste suurenemist, mis suurendab liiklusemüra häiringut ja mingil määral ka müraga kokku puutuvate inimeste hulka. Üldiselt prognoositakse põhimaanteedel osas lähima paarikümne aasta jooksul liikluskoormuste suurenemist kuni ca 1,5 korda, mis toob kaasa 1,5...2 dB

suuruse mürataseme (müra hinnatud tase päeval/öösel) tõusu maanteede ääres. Olenevalt teest või teelõigust võib kasv olla ka suurem (ning kohati ka väiksem). Uute ühenduste või ümbersõitude rajamine (vt ka ptk 7.16.1) võib kaasa tuua mõningase liikluskoormuste vähenemise või vähemalt piirata liikluskoormuste (ning liiklusrüü) kasvu. Samas tekib uue teekoridori rajamisel mürahäiring uues piirkonnas ning projekteerimisel tuleb sel juhul ette näha leevendusmeetmed (nt kiiruspiirangud või müratõkked teatud piirkondades). Näiteks tekiks uued häiringualad uutes asukohtades Keila ümbersõidualternatiivide I, II ja III korral ning Harju MP-st tuleneva Keilast lõunapoolse ümbersõidualternatiivi korral, mida on ÜP koostamisel täpsustatud. Kõikide eeltoodud alternatiivide korral suunatakse liiklus vahetult mööda Lehola ja Kulna küla tiheasutusaladest, kus piirkonda kavandatakse ÜP-ga uusi elamualasid ning mitmetest olemasolevaid elamualadest, kus olemasolevas olukorras liiklusest lähtuvaid häiringuid ei ole või on need madalad. Olenevalt tee tulevast liiklussagedustest, võib trassiga piirnevatel aladel esineda müra normväärtuste ületamist. Vt ka ptk 8.1.

Suurema liikluskoormusega teed kuuluvad reeglina Transpordiameti haldusalasse ning Transpordiamet tegeleb ka liiklusrüü mõju hindamise ja vähendamise projektidega. Suure liikluskoormusega (rohkem kui 3 miljonit sõidukit aastas ehk ca 8220 sõidukit ööpäevas) teelõigud kuuluvad Transpordiameti poolt iga 5 aasta tagant koostatava strateegilise mürakaardi ning müra vähendamise tegevuskava uuringuobjektide hulka.

Lääne-Harju valla teede liikluskoormus ei ole seni olnud sedavõrd suur ning seni pole strateegilisi mürakaarte (eelmine Maanteeameti mürakaart valmis aastal 2017¹²²) valla territooriumi läbivate teede osas koostatud. Küll aga võib eeldada, et järgmises maanteede strateegilise mürakaardi ning müra vähendamise tegevuskava voorus on töösse kaasatud ka Tallinn-Paldiski mnt Keila linna poolne lõik. Maanteede müra vähendamise tegevuskava kohaselt nähakse müra vähendamise meetmed (müratõkked) üldjuhul ette kõige kõrgema müratasemega ($L_d > 65$ dB) eluhoonete puhul.

ÜP-ga nähakse ette mitmeid perspektiivseid sõiduteid. Neist tõenäoliselt suurima liikluskoormuse ning ka suurima mõjuga on perspektiivne ümbersõit Keila linnas. Mürahinnangus tuuakse välja, et tee mõjuala võib ulatuda mitmesaja meetri kaugusele, kuid leevendusmeetmete vajadusega ala jääb tõenäoliselt (hinnanguliselt) lähima 100-150 m raadiusesse teest. Tee projekteerimisel tuleb teostada liiklusrüü modelleerimine ning vajadusel näha ette liiklusrüü vähendamise meetmed. Ülejäänud perspektiivsed teed on tõenäoliselt pigem väikse liikluskoormusega, kuid siiski tuleb iga uue tee kavandamisel analüüsida tee liiklussagedust, müratundlike hoonete kaugust teest ning vajadusel ette näha müra tekke ja leviku piiramise meetmed.

Raudteeliiklus

Peamine raudteega seotud mürahäiring esineb pikkade kaubarongide möödumisel. Lääne-Harju vallas toimub kaubarongide liikumine Tallinn-Paldiski raudteel. Paldiski suunal on kaubarongide liikluskoormus olemasolevas olukorras tagasihoidlik (1-2 kaubarongi ööpäevas). Reisironge sõidab nii Tallinn-Paldiski kui ka Keila-Riisipere (Turba) raudteel. Reisironge sõidab enam Kloogasse (41 rongi ööpäevas) ning Paldiskisse (32 rongi ööpäevas). Kloogalt Kloogarannale sõidab ööpäevas 9 reisirongi. Reisirongiliiklus toimub valdavalt päevasel ajal ning on reeglina väiksem häiringute allikas.

Raudteemüra puhul sõltub mürahäiring eelkõige raudtee kasutamise intensiivsusest ning müratundlike hoonete kaugusest raudteest. Märgatav häiring võib esineda raudteekoridori vahetus läheduses. Mürahinnangu raames teostatud müramodelleerimise tulemused näitavad, et olemasoleva raudteeliikluse (kauba- ja reisirongid) tingimustes ei jää eluhooneid aladele, kus müra hinnatud tase ületab 65 dB päeval või 60 dB öösel. Ületamist esineb üksikute vahetult raudtee ääres asuvate hoonete puhul (nt Niitvälja külas hoone ca 10 m kaugusel raudteest), kuid sel juhul asuvad hooned raudteemaal (transpordimaal).

¹²² <https://www.mnt.ee/et/tee/mura-ja-valisohk/mura/strateegiline-murakaart-2017>

Mürauringu kohaselt ei ole uusi müratundlikke elamualasid raudtee lähedusse üldjuhul soovitatav planeerida (või tuleb näha ette leevendusmeetmed) ning tuleb arvestada, et raudteemüra on tajutav ning võib olla ka häiriv (olenevalt inimese tundlikkusest) raudteest oluliselt kaugemal elades/viibides.

Ilma müra vähendavaid meetmeid (nt müratõkked või rangemad nõuded hoonete välispiirde heliisolatsioonile) rakendamata väljaspool tiheasustusala või kompaktse hoonestusega piirkonda seni hoonestamata aladel ei ole uusi müratundlikke alasid soovitatav ette näha:

- lähima 80...100 m tsoonis Keila-Paldiski raudteest (olemasolevate liikluskoormuse tingimustes);
- lähima 50...70 m tsoonis Keila-Riisipere raudteest.

Teatud juhtudel võib uute müratundlike alade rajamine olla lubatud ka raudteele lähemal, nt tiheasustusosalal uute hoonete rajamiseks ja/või hoonestuse tihendamiseks, mille korral võib lähtuda leebemast normist ehk müra piirväärtusest, samuti asjakohaste leevendusmeetmete rakendamise korral (nt rakendades tugevdatud heliisolatsioonimeetmeid või rajades müra leviku piiramise tõkked).

ÜP-ga planeeritakse uusi elamualasid ka soovituslikust vahemaast lähemale: Klooga alevikus Tallinn-Paldiski raudtee äärde ja Vasalemma alevikus Keila-Riisipere raudtee äärde, samuti Kulna külas. Valdavalt on tegemist olemasolevate tiheasustatud piirkondadega, mida ÜP-ga tihendatakse. Müramodelleerimise tulemuste kohaselt jäävad need alad siiski väljaspoole ülenormatiivset tsooni. Raudteemüra vähendavate meetmete rakendamise vajadus võib päevakorda kerkida eelkõige juhul, kui kaubavedude maht (sh öisel ajal) kasvab (Tallinn-Paldiski rdt puhul). Raudteetrassi laiuse planeerimisel tuleb vajadusel arvestada müratõkkerajatiste rajamisega, nende asukohad ja tehnilised parameetrid selguvad müra modelleerimise tulemusena.

Ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt on soovitatav eeltoodud tsoonidesse tegevuste kavandamisel koostada mürauring ning leevendusmeetmed vajadusel välja töötada lähtudes selle tulemustest.

Muud müraallikad

Ämari lennuväli ja Klooga harjutusväljak

Militaarlennuvälja liikluskoormus on tavapäraselt (igapäevaselt) suhteliselt madal (üldjuhul suurusjärgus 10 või vähem lendu ööpäevas), lennuväljaga seonduvat pidevat kõrget mürataset ning pidevat häiringut ei esine. Konkreetse ülelennu ajal (sh start ja/või maandumine) esineb lühiajaliselt (reeglina vähem kui minuti jooksul) oluliselt piirkonna üldist mürafooni ületav müratase. Kuna militaarlennukite poolt tekitatav müra on olulisel määral intensiivsem (valjem, suurema helirõhutasemega) kui tsiviillennukite müra, siis on Ämari lennuväljalt lähtuvate lennuprotseduuridega kaasnev müra selgelt tajutav sisuliselt kogu valla ulatuses ja ka naaberomavalitsustes.

Klooga harjutusväljaku kasutamisel võivad suuremad häiringud esineda eelkõige suure lõhkeaine kogusega lõhkamiste korral, kuid häiringud ei ole välistatud ka igapäevaselt¹²³. Väliskeskkonnas põhjustatud militaarmüra (lõhkamised, laskmised) võib levida välitingimustes müra leviku suhtes soodsate ilmastikutingimuste korral isegi kuni 2-3 km kaugusele müraallikast. Harjutusväljakust enam mõjutatud piirkonnad on Klooga alevik ja Põllküla küla.

Mõlemal juhul on tegemist riigikaitse objektidega, mille poolt tekitatav müra ei kuulu AÕKS kohaselt välisõhus leviva hulka. Nii militaarlennuvälja kui ka harjutusväljaku puhul on keeruline müra vähendavate meetmete rakendamine. Erinevad müra leviku piiramise meetmed (tõkked) ei ole lennuliikluse müra puhul efektiivsed, samuti ei ole riigikaitse objekti puhul reeglina võimalik rangete ajaliste piirangute kehtestamine (nt ei pruugi riigikaitse objektide eesmärkide täitmisel olla võimalik ellu viia öiste lendude minimeerimise soovitus võimalike unehäiringute vähendamiseks).

¹²³ Klooga harjutusväljaku detailplaneeringu KSH. Mürauringu seletuskiri. Ramboll Eesti AS, 2010

Müratundlikke objekte riigikaitse ehitiste lähedusse ei ole soovitatav kavandada. ÜP lahenduse kohaselt kavandatakse Klooga alevikku, Kersalu ja Kloogaranna küladesse ning Ämari alevikku uusi elamualasid, mis jäävad riigikaitse ehitiste piiranguvöönditesse. Kuna riigikaitse tegevusega kaasnevat müra on keeruline leevendada, siis on soovitatav kohalikul omavalitsusel nende kavandamise vajadust riigikaitse objektide piiranguvöönditesse hoolikalt kaaluda. Kui see siiski vajalikuks osutub, siis tuleb arvestada tegevusega kaasnevate häiringutega.

Kuna ÜP lahenduse kohaselt on edaspidi võimalik kavandada erinevaid tegevusi ka juhtotstarbeta aladele, siis tuleb ka siinkohal järgida põhimõtet, et tundlikemate alade ja objektide kavandamist riigikaitse ehitise piiranguvööndisse tuleb üldjuhul vältida. ÜP lahenduse mõju riigikaitsele ehitisele on analüüsitud ptk-is 7.22.

Harjutusväljaku puhul on eeskätt vajalik koostöö elanikkonnaga ja elanike teavitamine lasketiirudes toimuvatest mürarikkamatest tegevustest, et elanikud saaksid oma elukorralduses võimalike häiringutega ette arvestada ning võimalike ebameeldivuste ja häiringute mõju minimeerida.

Vasalemma krossirada

Vasalemma krossiraja tegevus on aktiivsel päeval lähiümbruses selgelt tajutav ning võib põhjustada häiringuid piirkonna elanikele (lähimad olemasolevad ja perspektiivsed elamud jäävad pisut enam kui 100 m kaugusele rajast). Sarnaselt riigikaitse tegevusega kaasnevale mürale, ei ole motosporti müra seadusandluses reguleeritud.

ÜP-ga määratakse Vasalemma krossiraja alale haljasala ja parkmetsa maa-ala, mis ÜP seletuskirja kohaselt kuulub II mürakategooriasse. Krossiraja tegevusest tingitud müratase võib piirkonnas häirivaks osutada. Haljasala ja parkmetsa alade tegevuste kavandamisel ning piirkonnas elamualade arendamisel tuleb seega arvestada võimalike häiringute esinemisega. Mürauuringu kohaselt ei ole leevendusmeetmeid rakendamata uute elamupiirkondade kavandamine krossiraja lähiümbruses soovitatav.

Head tingimused uute eluhoonete siseruumides on võimalik tagada rangete heliisolatsiooninõuete rakendamise korral, kuid välisõhus (õuealal) on keeruline motosportist tingitud mürahäiringuid täielikult vältida.

Kaebuste esinemisel seoses krossirajaga on soovitatav kaaluda meetmeid mürahäiringu vähendamiseks, näiteks müratõkete kavandamine, raja kasutusaegade ja -korra määramine vms. Meetmete väljatöötamiseks on soovitatav teostada müramodelleerimine.

Meetmed nõuetekohase mürataseme tagamiseks on toodud ka ptk-is 9.13.3 ning ptk-is 9.19 (meetmed riigikaitse ehitistega arvestamiseks).

7.15.4. Vibratsioon

Pinnase kaudu levivat vibratsiooni põhjustavad teatud (tööstus)ettevõtted ja liikus. Ülemäärane ja kontrollimatu vibratsioon võib põhjustada ehitiste, masinate jt tarindite kahjustusi ning purunemist. Inimene tunneb pinnase kaudu levivat vibratsiooni valdavalt ruumides viibides ja kogu kehaga. Vibratsioon mõjub peamiselt närvisüsteemile ja veresoonekonnale, toime sõltub vibratsiooni tugevusest.

Pidades silmas eelkõige inimeste, elu- ja ühiskondlike hoonete kaitset, on sotsiaalministri 17. mai 2002. a määrusega nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“ kehtestatud üldvibratsiooni piirväärtused. Uute projekteeritavate elamute, ühiselamute ja hoolekandeaastuste, koolieelsete lasteaastuste elu-, rühma- ja magamistubadele kehtestatud üldvibratsiooni piirväärtused on 79 dB päeval ja 76 dB öösel.¹²⁴

Tööstus

¹²⁴ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110061?leiaKehtiv>

Tavapärasel töörežiimil töötavatest tootmisettevõtetest lähtuv vibratsioon ei ole reeglina norme ületav, ohtlik inimestele või naabruses asuvatele hoonetele. Vibratsiooni levik tootmishoonest väljapoole on üldjuhul juba takistatud põhjusel, et vältida vibratsiooni võimalikku kahjulikku toimet nii hoonetele kui selles paiknevatele seadmetele ja masinatele. Uue tegevuse kavandamisel tuleb ehitusprojekti koostamisel arvestada sotsiaalministri määruse nr 78 nõudeid. Tähelepanu tuleb pöörata seadmete, masinate ja muude vibratsiooniallikate paiknemisele, hooldamisele ja kasutamisele.

Märkimisväärset maapinna kaudu levivat vibratsiooni võib põhjustada kaevandamine ja ehitustegevus juhul, kui teostatakse lõhkamisi. Mõju on seotud eeskätt võimalike kahjustustega hoonetele (nt praod). Teadaolevalt on Lääne-Harju vallas ulatuslikud lõhketööd seotud Paldiski linna kavandatava pump-hüdroakumulatsioonijaama (PHAJ) rajamisega. PHAJ rajamiseks tehtavate lõhketööde vibratsiooni mõju on hinnatud PHAJ ehitusprojekti KMH-s (käesoleva KSH läbiviimise ajal koostamisel)¹²⁵.

Lõhketöö vibratsioon sõltub erinevatest teguritest - korruga plahvatava lõhkeaine kogusest, kaugusest, kivimi omadustest, lõhketöö meetodist vms. Korrektselt lõhketööde projekti ning tööde teostamise korral kahjustusi hoonetele eeldatavalt ei kaasne. Sellise kaevandamise või ehitise kavandamisel, kus plaanitakse lõhkamistöid, tuleb analüüsida ja anda hinnang pinnases leviva vibratsiooni mõjule, soovitatavalt läbi pinnases levivate lainete modelleerimise. Maapinna kaudu leviv hoonetele ohutu vibratsioonitase ning ohualad tuleb määrata lõhketööde projektis ning tööde läbiviimisel tagada tegevuse vastavus projektis sätestatule.

Liiklus

Autoliiklusega kaasnev vibratsioon võib olla tajutav suurema liiklusedusega teede ääres juhul, kui elamu või muu vibratsiooni osas tundlik hoone asub vahetult tee ääres. Liiklusest tulenev vibratsioon sõltub suuresti teede olukorrast. Lääne-Harju valla suuremate teede seisukord on hea. Heas seisukorras teede korral ei ole põhjust eeldada liiklusest tingitud vibratsiooni tasemeid, mis küündivad piirväärtuste lähedale või põhjustavad kahjustusi olemasolevatele hoonetele.

Raudteeliikluse puhul tekitab rongi rataste veeremine rööpal vibratsioonienergiat, mis antakse rööpa aluse kaudu edasi pinnasesse. Energiakogus, mis antakse pinnasesse edasi, on otseselt sõltuv rongi ratta ning rööpa siledusest ja rongi vedrustussüsteemi ning rööpa tugistruktuuri vahel tekkida võivatest resonantssagedustest. Samuti mõjutavad vibratsioonienergia edasikandumist keskkonnanähtused (mulle, maapind) ning erinevate materjalide omadused (hoone vundament, konstruktsioonid). Pehme pinnase puhul levib vibratsioon üldjuhul kaugemale kui tugeva pinnase puhul, ka mõjutab vibratsiooni hajumist pinnase niiskus ja aluspõhjakivimite sügavus (mõjutavad võngete sumbumist keskkonnas).

Rongiliiklusest tuleneva vibratsiooniga seotud häiringuid põhjustavad eeskätt kaubarongid, kuna need tekitavad madalsageduslikke vibratsioonilaineid, mille vähenemine on maapinnast tingituna raskendatud. Lühike ja kiiremini liikuv reisirong tekitab kõrgsageduslikke vibratsioonilained, mis sumbuvad kiiremini.¹²⁶ Valda läbivatel olemasolevatel Tallinn–Keila–Paldiski ja Tallinn–Riisipere raudteel liiklevad nii reisi- kui kaubarongid, Klooga–Kloogaranna liinil ainult reisirongid. Vibratsiooni tugevused on suuremad raudtee vahetus läheduses, kauguse suurenedes toimub vibratsiooni hajumine. Üldjuhul sumbuvad vibratsioonilained miinimumini paarikümne meetri kaugusel.

Planeeringualal asuvate raudteede ümbrusesse ÜP-ga olulisi muudatusi maakasutuses ei kavandata, kuid nähakse ette asustuse kontsentreerimist suurematesse keskustesse (Kulna küla, Niitvälja küla, Klooga alevik, Kloogaranna küla, Vasalemma küla), mida läbib ka raudtee. Edaspidi on raudteetrassi lähedusse tegevuste kavandamisel soovitatav arvestada võimaliku vibratsiooniga ning ehitiste

¹²⁵ Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamine. Skepast&Puhkim OÜ, 2021

¹²⁶ Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi asukoha määramine. Mürauring ja vibratsiooni eksperthinnang. Ramboll Eesti AS, 2015

projekteerimisel sellest lähtuda. Ehitusprojekti koostamisel tuleb arvestada sotsiaalministri määruse nr 78¹²⁷ nõudeid.

Üldplaneeringus on pikas perspektiivis arvestatud ka raudtee taastamisega Vasalemma ja Rummu vahelisel alal, olemasoleval raudteetammil. Lisaks planeeritakse Paldiski linna Tallinn-Paldiski raudteelt kaks perspektiivset raudteelõiku: Paldiski Põhjasadamat sellega piirnevate ärimaadega ühendav raudteelõik (Paldiski Põhjasadamasse suunduva raudtee pikendus) ning Tallinna maantee äärde planeeritavatele ärimaadetele suunduv lõik. Vasalemma ja Rummu vaheline ühendus on mõeldud reisirongidele, teised lõigud eeldatavasti kaupade veoks. Perspektiivsete ühenduste vahetusse lähedusse nähakse paiguti ette äri maa-alasid ning Rummu alevikus uusi elamualasid ja korterelamu alasid. Perspektiivsetel ühendustel toimuva rongiliikluse vibratsiooni mõjuala on nii raudtee lahendusest, kasutatavast veeremitüübist, kiirustest raudteel ning muudest asjaoludest. Vibratsiooni ulatust ja tugevust ning mõju olemasolevatele hoonetele tuleb hinnata raudteede kavandamisel. Sarnaselt olemasolevate raudteete äärde uute hoonete kavandamisega, tuleb ka pärast uute raudteelõikude rajamist arvestada hoonete projekteerimisel võimaliku vibratsiooniga.

Meetmed pinnase kaudu leviva vibratsiooniga arvestamiseks on toodud ka ptk-is 9.13.4.

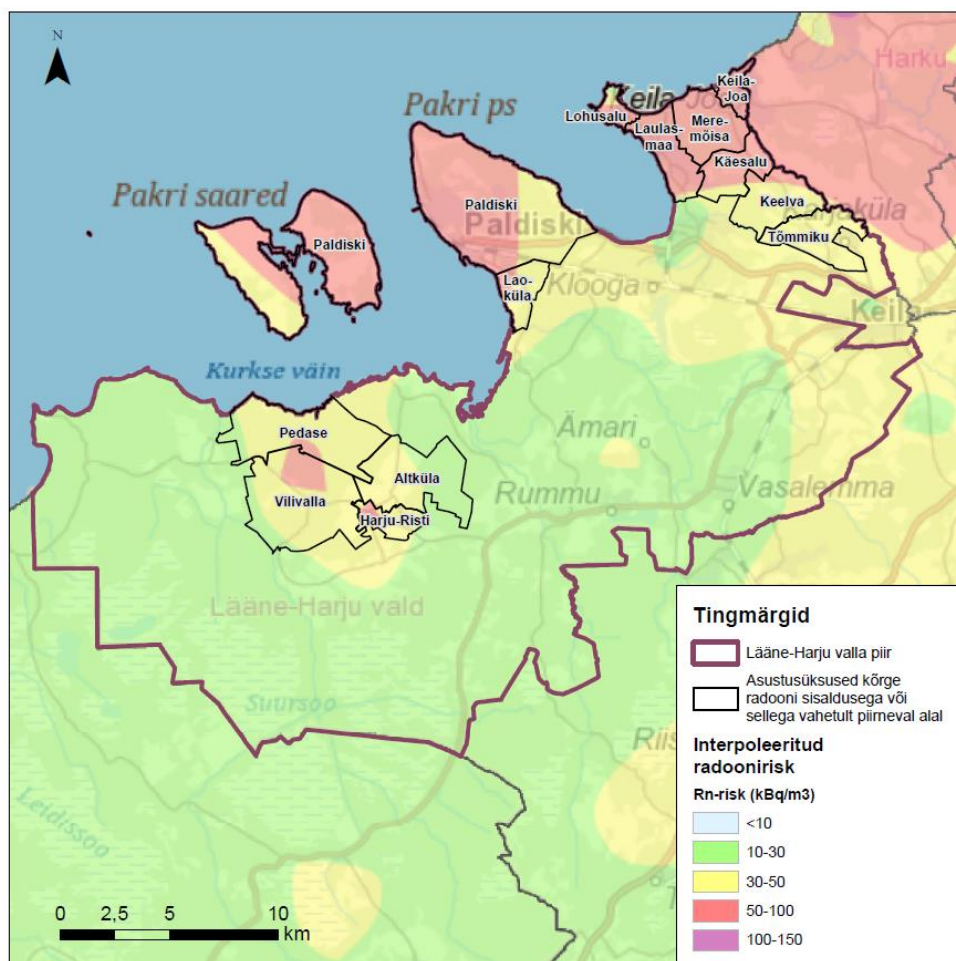
7.15.5. Pinnaste radoonisisaldus

Radoon on radioaktiivne looduslik, värvitu ja lõhnatu inertgaas, mis ei osale keemilistes reaktsioonides ja eraldab lagunemisel ioniseerivat alfa-kiirgust (α -kiirgust). Radoon on üks vahelüli loodusliku uraani (U^{238}) lagunemisel stabiilseks pliiks.

Radooni radioaktiivse lagunemise tulemusena tekivad radioaktiivsed metalliioonid (tütarisotoobid), mis kinnituvad õhus lenduvate tolmuosakeste külge või mitmesugustele pindadele (seintele, kardinatele jne) ning emiteerivad α - või β -kiirgust. Suitsune või tolmu õhk suurendab kopsudesse jäävat radooni radioaktiivsete tütarproduktide hulka. Tolmuses ja suitsuses õhus kinnituvad radooni tütarproduktid suitsu- või tolmuosakestele, viimased aga sisse hingatuna jäävad oma suuruse tõttu kopsukudedesse kergemini kinni kui jääksid radoon ja selle tütarproduktid ilma suitsu või tolmuta. Radoon pole väliselt ohtlik ega põhjusta probleeme seni, kuni ei ole sattunud organismi. Õhuga sisse hingatud radoonist ja selle tütarproduktidest vabanev α -kiirgus suurendab kopsuvähki haigestumise riski. Kiirgusdoosi suurendavad pikaaegne viibimine ruumis ja seal suitsetamine.

Radooni sisaldus Lääne-Harju valla pinnastes ulatub normaalsest ($10\text{--}50\text{ kBq/m}^3$) kõrgeni ($50\text{--}100\text{ kBq/m}^3$). Kõrget radooni sisaldust esineb Pakri saartel, Paldiski ja Lohusalu poolsaartel ning Vilivalla, Pedase ja Harju-Risti piirkondades. Ülejäänud valla aladel on radooni sisaldus normaalne (vt täpsemalt Joonis 3).

¹²⁷ Sotsiaalministri 17.05.2002 määrus nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122020045?leiaKehtiv>

Joonis 3. Maksimaalne radooni sisaldus pinnaseõhus Lääne-Harju valla territooriumil. Allikas: Eesti pinnase radooniriski kaart. Eesti geoloogiateenistus, seisuga 16.08.2021

Kõrge radooni sisaldus pinnases on riskiteguriks kõrge radoonitaseme tekkele hoonete siseõhus. Lähtudes Eesti Vabariigi standardist EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“¹²⁸ tuleb lisaks kõrge radoonisaldusega aladele tähelepanu pöörata ka normaalse radooni sisaldusega aladele, sest võib esineda erandlik olukord, kus radoonitase on tegelikult lokaalselt kõrge. Probleem võib tekkida eeskätt normaalse ja kõrge radoonitaseme äärealadel. Standard ütleb ka, et elamute ja avalikele hoonete osas, kus inimesed viibivad pikemat aega järjest (nt lasteaiad ja koolid), tuleb alati mõõta radooni sisaldust pinnases.

Eelnevast lähtuvalt tuleb kõrge (alates 50 kBq/m³) radooni sisaldusega ja nendega piirnevatel normaalse (30-50 kBq/m³) radooni sisaldusega aladel enne elamute, olme- ja teiste samalaadsete hoonete kavandamist käsitleda võimalikku radooniprobleemi ning vajadusel viia läbi pinnaseõhu radoonisalduse uuring. Uuringuvajadus üle otsustab projekteeija projekteeimise käigus. Lääne-Harju vallas on tähelepanu väärivateks piirkondadeks Pakri saared ning mandril järgmised asustusüksused: Paldiski linn, Laoküla, Lohusalu, Laulasmaa, Meremõisa, Keila-Joa, Käesalu, Keelva, Tõmmiku, Pedase, Vilivalla, Harju-Risti ja Altküla (vt ka Joonis 3). Vajadusel tuleb rakendada asjakohaseid radoonikaitse meetmeid, et saavutada õigusaktides toodud viitetasemest madalam, mõistlike kulutustega saavutatav madalaim tase. Tähelepanu tuleb pöörata ventilatsioonisüsteemile, põrandate konstruktsioonidele. Juhised radoonikaitsemeetmeteks saab standardist EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“.

¹²⁸ Eesti Standardikeskus: <https://www.evs.ee/tooted/evs-840-2017>

Rohkem teavet radooni esinemise, mõju ja radoonisisalduse vähendamise meetmete kohta leiab Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaameti veebilehekülgedelt. Radooniriski kaart on kättesaadav ka aadressil: <https://gis.egt.ee/portal/apps/MapJournal/index.html?appid=638ac8a1e69940eea7a26138ca8f6dc>

Meetmed nõuetekohase radoonitaseme tagamiseks on toodud ka ptk-is 9.13.5.

7.15.6. Valgusreostuse vältimine

Valgusreostus ehk valgussaaste on üleliigne, tarbetu või soovimatu (häiriv, pealetükkiv) tehisvalgus. Valgusreostus on lai mõiste, mis hõlmab mitmeid kunstliku valguse ebaefektiivselt ja tarbetult kasutamisest tingitud probleeme. Valgusreostust tekitavad tänavavalgustid, aiavalgustid, reklaamplakatite ja fassaadivalgustus, mis on halvasti projekteeritud, varjestamata ja/või suunatud üles taevasse. Valgusreostus on ka see, kui tänavalatarnatelt tulev valgus paistab elamu akendest sisse või eredad tuled ettevõtete ja tööstuste valgustitelt valgustavad ümbruskonda¹²⁹.

Valgusreostuse võimalik kahjulik mõju inimese tervisele on seotud eeskätt öise une häirimise ning võimalike avariide põhjustamisega pimestamise tulemusena. Kõige suuremaks valgusreostuse põhjustajaks on tänavate, teede, parklate ja tööstuste valgustid. Valgusreostuse näol on tegemist keskkonnahäiringuga (ebasoodsa keskkonnamõjuga).

Valgusreostus tekib valgusallikate valest kasutamisest, mis on seotud inimeste harjumuste, teadmatuse, aegunud standarditele vastavate valgustite kasutamise ja valgusreostusest tingitud ohtude mittemõistmisega. Väga oluline on seejuures asjaolu, et välisvalgustus töötab tihtilugu ka siis, kui seda ei vajata või kohtades, kus see häirib inimesi.

Kohalikul omavalitsusel on uute tegevuste kavandamisel võimalik vältida valgusreostuse tekkimist.

Ehitusaegne mõju

Ehitustööde läbiviimisel pimedal või halva nähtavusega ajal on ehitusplatsid valgustatud ajutiste valgusallikatega. Ehitusaegsed mõjud on seotud ka ehitusmasinate tulede valgusvihkudega ehitusplatsil. Samuti on ehitusplatsidel valgustatud ajutised hooned (nt soojakud). Valgustus on vajalik ka ohutuse ja turvalisuse tagamiseks ning ehitusmasinate ja -seadmete valvamiseks ehituse maa-alal. Tegemist on ajutise mõju ja lokaalsete valgusallikatega, mille mõju ei ulatu reeglina ehitusplatsi territooriumist märkimisväärselt kaugemale. Ehitusplatside valgustamisel tuleb jälgida, et valgusallikad on suunatud just nendele objektidele, mida tuleb valgustada. Samuti, et valgustus ei ole suunatud taevasse, ei häiri liiklust, ümberkaudseid elanikke ning inimeste kasutatavaid objekte.

Kasutusaegne mõju

Tänavate, teede, parklate ja tööstusobjektide välisvalgustus tuleb lahendada nende kavandamise käigus. Tootmisobjektide kasutusaegne valgustus sõltub konkreetse ettevõtte töörežiimist ning on olulisel määral seotud ohutuse ja turvalisuse tagamise nõuetega. Valgustuse projekteerimisel tuleb muuhulgas lähtuda töökohtade valgustust käsitlevatest standarditest ja normidest.

Mõnevõrra aitab valgusreostusemõju leevendada tööstusobjektide ja elamukruntide vahelised kõrghaljastusega haljasribad. Siiski tuleb arvestada, et lehtpuud, mis on suure osa aastast raagus, ei varja häirivaid valgusvihke elamualadel. Seetõttu tuleb välisvalgustuse kavandamisel ja paigaldamisel jälgida, et valgusvihud ei ole suunatud elamute poole. Soovitav on haljasribale lisada ka okaspuid, kuid jälgida tuleb, et need ei hakka varjama päikesevalgust elamukruntidel.

¹²⁹ Marek Vilipuu, Tallinna Tehnoloogiaülikooli Füüsikainstituut. Valgusreostuse taustauuringud. Valgusreostuse mõjudest ja hetkeseisust Eestis, 2012

Liiklusohutuse seisukohalt tuleb jälgida, et ettevõtete (reklaam)valgustus ei hakka häirima teedel liiklejaid.

Välisvalgustus tuleb kavandada selliselt, et see täidab oma eesmärgi ning võimalikult vähe reostab keskkonda. Valgustuslahenduste väljatöötamisel tuleb rakendada vastavat kaasaegset oskusteavet, et vältida ülevalgustamist ja vähesäästlike süsteemide rakendamist.

Meetmed valgusreostuse vähendamiseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.13.6.

7.15.7. Puhkealad ja nende kättesaadavus

Lääne-Harju valla vallas on suure rekreatsioonilise väärtusega rannaalad (nt Lohusalu ning Lahepere lahe äärne ala, Leetse, Keibu ja Alliklepa rannad, Pakri pankrannik). Lisaks mereäärsetele piirkondadele eristuvad puhkepiirkondadena Niitvälja küla, kus asub populaarne golfiväljak, Keila-Joa tuntud joa, suursuguse pargi ja mõisakompleksiga ning Padise kloostripiirkond. Laeimat puhkeotstarbelist väärtust kannavad metsad, rabad, veekogud ja nende kaldad koos matkaradade ning puhke- ja supluskohtadega. Lääne-Harju valla rannikut läbib ka matkarada, mis on osa Euroopa pikamaarajast E9.

Üldiselt on puhkealad Lääne-Harju vallas hästi välja arendatud ja hoitud. Läbi maakasutuse juhtotstarvete kavandamise ja erinevatele alade seatavate tingimuste arvestab koostatav ÜP nii olemasolevate rekreatsioonilise väärtusega aladega kui ka soodustab uute puhkeotstarbeliste alade tekkimist. ÜP-ga määratavatele puhkealadele erinevate tegevuste (nt kultuurirajatiste, matka- ja terviseradade, mänguväljakute) lubamise luuakse elanikkonna erinevatele gruppidele eeldused mitmekesiste vaba aja veetmise võimaluste tekkeks kodukoha lähedal.

ÜP eelnõu avalikustamise tulemusena täiendati ÜP-d Paldiski linnas Paldiski Põhja- ja Lõunasadama vahelise jääva ala osas, mis on kohalikele elanikele poolt aktiivses kasutuses ja oluliseks juurdepääsukohaks merele (sh on tegemist ainukese avaliku ligipääsuga merelõiguga linnakeskkonnas). ÜP seletuskirja kohaselt tuleb seal luua eeldusi merääre aktiivseks kasutamiseks ning seal paikneva unikaalse astmelise Pakri panga reljeefi säilimiseks. Vastavate tingimuste seadmine aitab säilitada ja väärtustada Paldiski linna elanikele elanikele väärtuslikku puhkeala.

Läbi looduslike haljasala ja parkmetsade maa-alade ning kohaliku väärtusega metsa maa-alade määramise pöörab ÜP suurt rõhku asutusaladel ja nende läheduses asuvate väärtuslikele aladele. Sellega luuakse eeldused kohalikele elanikele nii esteetiliste, kultuurilooliste kui ka puhkemajanduslikult väärtuslike piirkondade säilimiseks. Kuna sadamates puudub kallasrada, siis on Paldiski linnas sadamade arendamise kõrval oluline, et kohalikel elanikel oleks jätkuvalt võimalus pääseda mere äärde ja rannikut puhkeotstarbel kasutada. Selleks planeeritakse Paldiski Põhjasadama vahetusse lähedusse mere äärde haljasmetsa ja parkmetsa maa-ala. Piirkonnas kulgeb olemasolev Pakri poolsaare matkarada, mis on muuhulgas osa Ranniku matkarajast, mis omakorda osa Euroopa kaugmatkarajast E9. Nii läbi puhkealade kui ka looduslike maa-alade määramise asutussüsteemidesse ja nende lähialadele loob ÜP eeldused ka heaks elukeskkonnaks.

ÜP-s nähakse pikas perspektiivis rahvusvahelise E9 matkaraja piirkonda Paldiski põhjasadamat piirkonna ärimaadega ühendav raudteelõik, mis lõikab ära senise juurdepääsu matkarajale. ÜP-ga on lahendamata matkaraja katkematus kavandatud raudteelõigu piirkonnas. ÜP koostamisel tuleb tagada raja katkematus. Kui matkaraja kulgmine olemasoleval marsruudil ei ole ÜP kohase lahendusega edaspidi võimalik, tuleb muuta raja marsruuti. Marsruudi muutmisel tuleb tagada, et sellele liikumine on loogiline ja turvaline ning arvestada väärtustega, mille jaoks rada on loodud (nt ilusad vaated, kaitstavad alad jms) ning tagada juurdepääs. Rahvusvaheline matkarada E9 tuleb kanda ka ÜP joonisele.

Hajaasustuses eraldi puhkealaid ÜP-ga valdavalt ei kavandata (va Tuulna küla ja Klooga aleviku vaheline ala). Hajaasustuses on puhkeotstarbel kasutatavad looduslad laiemalt. Looduslike puhkeväärtust kandvate alade säilimist ja väärtustamist toetab ÜP läbi nendega arvestava maakasutuse planeerimise ning maakasutustingimuste seadmisega. Samuti toetavad seda kaitstavate

loodusobjektide, veekogude, taimestiku ja loomastiku, rohevõrgustiku, kultuuriväärtuste vms kaitseks seatavad tingimused.

Koostatava ÜP-ga soodustatakse ka väärtuslike rannaalade puhkeotstarbelist kasutamist. Seda eeskätt läbi supelranna maa-alade planeerimise ja ilusa vaatega kohtade määramise.

Puhkealade säilitamise ja mitmekesisteks kasutusvõimalusteks eelduste loomise kõrval on tähtis ka nende kättesaadavus ning mugavad ligipääsu võimalused. Sellesse panustab ÜP eeskätt läbi taristu parendamise (uute perspektiivsete jalg- ja jalgrattateede ning matkaradade kavandamine, sõiduteede võrgustiku parandamine). Uute jalg- ja jalgrattateede asukohtade kavandamisel on tähelepanu pööratud nii elaniku kodukohta lähedale jäävate kui ka kaugemate puhkealade ja -kohtade kättesaadavuse tagamisele. Taristu arendamise kohta vt täpsemalt ptk 7.16.1.

Paldiski linna, lisaks Põhjasadama piirkonda vahetult mere äärde kavandatavale haljasmetsa ja parkmetsa maa-alale planeeritakse sama juhtotstarve ka Peeter Suure merekindluse bastioni ehk Muula mägede piirkonda. Nii mere äärde ja Muula mägedele kavandatav haljasmetsa ja parkmetsa ala kui ka ÜP-ga Paldiski Põhja- ja Lõunasadama vahele jääv ala, kus soodustatakse edaspidi mereääre avalikku kasutamist, jäävad ohtlike ettevõtete ohualadesse, kus on oht suurõnnetuseks (vt täpsemalt ptk 7.19.2). Oluline on tagada aladele ööpäevaringne ohutu ja takistusteta läbipääs, et õnnetuse korral oleks võimalik sealt kiiresti lahkuda. Läbipääsud tuleb arusaadavalt tähistada.

ÜP kohane maakasutus ning seatud tingimused tagavad puhkealade säilimise, kaitse ja kättesaadavuse.

Meetmed puhkealade kaitseks on toodud ka ptk-is 9.13.7.

7.16. Mõju taristule

7.16.1. Teedevõrk

Transpordivõrgustiku arendamise eesmärk on tõsta liiklusohutust, kujundada säästvat arengut ning vähendada liiklusest tulenevaid negatiivseid mõjusid (õhusaaste, müra, vibratsioon). Läbimõeldud, piisava tihedusega ning heas korras transpordivõrgustik loob tingimused heaks elukeskkonnaks, teenuste kättesaamiseks ning ettevõtluse ja turismi arendamiseks.

Sõiduteed

Lääne-Harju vallas on tihedama liiklussagedusega riigimaantee nr 8 Tallinn–Paldiski, tugimaantee nr 17 Keila–Haapsalu ning kõrvalmaantee nr 11390 Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna. Tihedaima liiklusega piirkond on Tallinn–Paldiski põhimaantee Keila linna poolne lõik (Keilast Niitväljani, liiklussagedus vahemikus ca 5500-10000 sõidukit ööpäevas), tee ülejäänud osal ning Keila-Haapsalu maanteel on liiklussagedus kuni ca 5600 sõidukit ööpäevas, Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna teel jääb vahemikku ca 2000-3600 sõidukit ööpäevas. Valla ülejäänud sõiduteedel jäävad ööpäevased liiklussagedused alla 2000, valdavalt alla 1000 sõiduki ööpäevas.¹³⁰

Probleemiks on asulasiseste teede paiguti kehv seisukord ning intensiivse liiklusega piirkondades kruusateede liiga suur osakaal.

ÜP-ga reserveeritakse koridor Keila ümbersõidule (ÜP eelnõus näidatakse mitmes alternatiivis), mitmetele ühendusteedele ja olemasolevate teelõikude laiendustele. Strateegilise vajadusena määratakse ÜP-ga Tallinn-Paldiski maantee perspektiivne rekonstrueerimine või laiendamine ning Paldiski raudtee kaubajaama realiseerumisel vajalik maanteekoridor, et ühendada Paldiski lõunasadam Tallinna-Paldiski maanteega. Täpsem teede ehitamise vajadus seoses põhimaantee nr 8 laiendamisega ning selle ühendamisega Paldiski lõunasadamaga on selgumisel. ÜP seletuskirja kohaselt on ÜP koostamisel Tallinn-Paldiski maantee laiendamist käsitletud maakonnaplaneeringust

¹³⁰ Lääne-Harju valla üldplaneeringu alusuuringud. Rohelise võrgustiku analüüs ja mürahinnang. Hendrikson&Ko OÜ, 2021

tulenevalt oluliselt muudetava teelõiguna, mille täpne lahendus selgub riigi eriplaneeringu koostamise või projekteerimise käigus. Tallinn-Paldiski maantee rekonstrueerimiseks või laiendamiseks ning Paldiski lõunasadama ühendamiseks Tallinn-Paldiski maanteega maid ei reserveerita.

Keila ümbersõidu osas on ÜP koostamisel kaalumisel mitu alternatiivset lahendust, mida käsitletakse täpsemalt ptk-is 8.1.

Teedevõrgu arendamisel on positiivne mõju eeskätt liiklemise ohutuse ja mugavuse seisukohast, kuna tegemist on suhteliselt suure ja üha kasvava liiklussagedusega omavalitsusega. Oluline on jälgida maakonnaplaneeringust tulenevat nõuet lahendada põhimaantee ristumised teiste teede ja raudteega eritasandiliselt. Teede rekonstrueerimine toimub ÜP-st eraldiseisvalt, ehitusprojektide alusel. Uute teede rajamine või olemasolevate võib kaasa tuua erinevaid keskkonnamõjusid (müra, mõju taimestikule, loomastikule ja rohevõrgustikule vms). Kus ÜP ja selle KSH täpsusastmes asjakohane, on neid käsitletud KSH aruande asjakohastes peatükkides.

Keila ümbersõidu rajamisega võivad väheneda liiklusest lähtuvad häiringud elamualadele, mida tänases olukorras läbib eeskätt Paldiskisse suunduv raskeliiklus, kuid silmas tuleb pidada, et liikluse suunamisel uude koridori tekivad jällegi uued häiringualad uutes asukohtades. Ümbersõidu osas on käesoleva KSH raames võrreldud erinevaid alternatiivseid lahendusi, pidades silmas erinevaid asjakohaseid aspekte. ÜP koostamise käigus on eesmärk leida Keilast lõunas kulgevale ümbersõidule sobivaim lahendus, millele reserveerida teekoridor. KSH raames on välja töötatud alternatiivide järjestus (loodus)keskkonna seisukohast. Alternatiivide võrdlus on toodud ptk-is 8.

Kohtades, kus ÜP-ga kavandatakse maakasutuse muudatusi ka sõiduteede äärde, on tähtis tagada turvalised, mugavad ja loogilised teeületusvõimalused ning ristumised teedega, et ei tekiks nende tugevat katkestavat mõju eri sihtkohtadele ligipääsus ning tagatud oleks ohutus. Suurte äri- ja tootmishoonete, logistikakeskuste ning suure liikumisvajaduse ja/või kaubavooga ehitiste kavandamisele peab kaasnema liikuvus- ja liiklusanalüüs (nt liikuvuskava koostamine), kuna need võivad oluliselt suurendada liikluskoormust piirkonnast, mõjutada olemasolevate teede seisukorda kui elanike transpordinõudlust.

Uue arenduse (eeskätt tootmise) kavandamisel on soovitatav võimalusel eelistada kasutusest väljas alade taasväärtustamist, kus on juba olemas tegevuseks vajalik teedevõrk. Samas peab nende kasutusele võtmise kaalumisel silmas pidama ka muid võimalikke mõjusid (nt mõju välisõhu kvaliteedile, müra – vt täpsemalt KSH aruande ptk 7.15.3.2), kuna suur osa sellistest aladest asub tihedama asutusega asutusüksuste äärealadel.

Tähelepanu tuleb pöörata ka kohalike teede olukorra parandamisele (kruusateede viimine tolmuvaaba katte alla või perioodilise tolmutõrje teostamine, kruusateede remont, kraavide puhastamine, teepeenarde profileerimine). Eelisjärjekorras on soovitatav rekonstrueerida suurema liikluskoormusega teelõigud, arvestades majapidamiste ja ettevõtete ning jalg- ja jalgrattateede paiknemist ja ühistranspordi marsruute.

Kohalikul omavalitsusel tuleb teede rekonstrueerimise ja ehitamise kavandamisel, sh valla teehoiukava ülevaatamisel või uue koostamisel, analüüsida toimunud ja ÜP-ga kavandatavast maakasutusest tulenevaid prognoositavaid muutusi teede liiklustiheduses.

Uue tee rajamise kui ka olemasolevate rekonstrueerimise kavandamisel tuleb arvestada olemasoleva keskkonna väärtuste ja piirangutega (kaitstavad loodusobjektid, roheline võrgustik, väärtuslik põllumajandusmaa vms), kõikide õigusaktidest tulenevate tingimuste ning vajalike kooskõlastustega. Tegevuste kavandamisel riigitee kaitsevööndisse ning riigiteega külgneval alal, millega kaasneb liikluskoormuse märkimisväärne suurenemine või visuaalsed häiringud teel liiklejatele, on vaja teha koostööd Transpordiametiga.

Jalg- ja jalgrattateed

Jalg- ja jalgrattateed on peamised asulate sisestruktuuri ja lähialade sidustajad. Need tagavad liikumisvõimalused elamualade ja töökohtade, haridusasutuse ja muude teenuste osutamise ja vaba

aja veetmise kohtade ning tähtsamate transpordisõlmedega. Teede kasutajapotentsiaal on enamasti suurem väiksemates kohtades, kus on väiksem liiklussagedus ning inimesed valmis läbima ka pikemaid vahemaid.

Olemasolevas olukorras puudub terviklik, valla erinevaid piirkondi ühendav võrgustik. Asustusüksustest on omavahel ühendatud Kloogaranna, Laulasmaa, Meremõisa ja Keila-Joa ning Vasalemma, Rummu, Ämari ja Padise. Paldiski linnas, Klooga alevikus ja Harju-Risti külas on ka asutusüksuse siseseid lõike. Täielikult puuduvad ühendused Paldiski linna ja sellele lähemate asutusüksuste vahel ning nt Pakri pankranniku suunas, mis on üks valla looduskaunimaid ja külastatavamaid kohti nii kohalike elanike kui ka turistide seas.

ÜP-ga nähakse ette märkimisväärses hulgas uusi jalg- ja jalgrattateid. Üldplaneeringu koostamisel on lisaks Harju maakonnaplaneeringuga planeeritud jalg- ja jalgrattateedele kavandatud ühendusi ka kohalikest vajadustest lähtuvalt. Perspektiivis nähakse ette, et jalg- ja jalgrattateedega on omavahel ühendatud kõik valla suuremad asutusüksused. Pakri poolsaarega luuakse ühendus nii Paldiski linna kui ka Kloogaranna suunalt. Ühendus nähakse ette ka Meremõisast Lohusalu külla. Paldiski linna nähakse perspektiivis ette jalg- ja jalgrattateed üle raudtee mereranda, et tagada kohalikele elanikele juurdepääs merekaldale. Teede kavandamisel on tähelepanu pööratud tee loogilisele algusele ja lõpule ning erinevate kasutajagruppide jaoks oluliste sihtpunktide (töökohad, koolid, vaba-aja veetmise kohad, puhkealad jms) kättesaadavuse tagamisele. Jalg- ja jalgrattateede rajamisel tuleb üldjuhul vältida üksikute eraldiseisvate lõikude välja ehitamist, vaid siduda ehitatav tee juba olemasoleva kergliiklusteede võrguga.

Maanteede rekonstrueerimisel ning Keila ümbersõidu kavandamisel tuleb lähtuda põhimõttest, et kergliiklustee läbiks asulat ka siis, kui sellega samas suunas kulgev maantee viiakse asustusest eemale.

Jalg- ja jalgrattateede võrgustiku arendamisel on otsene positiivne mõju hea elukeskkonna loomisele. Lahendatakse ära puuduvad ühendused valla põhiliste tõmbekeskuste ja nende lähialade vahel, paranevad asulasiseseid liikumisvõimalused ning tekib mitmelaadne (multimodaalne) ehk eri transpordiliike ja liikumisviise koos toimivaks süsteemiks ühendav võrgustik. Uute elamupiirkondade väljaarendamisel tuleb arvestada kergliiklusvõrgustikuga ning tagada uute elamualade loogiline ühendatus olemasoleva või kavandatava kergliiklusvõrgustikuga. Eeldatavasti väheneb jalg- ja jalgrattateede rajamisega ka isiklike sõiduautode kasutamine, millega omakorda õhusaaste ja müra ning kahjulik mõju inimese tervisele.

Soovitav on asulasisesed ning suurema kasutusintensiivsusega asulaid nende lähialadega ühendatavad jalg- ja jalgrattateed mugavama ja ohutuma liikumise tagamiseks valgustada. Arvestada tuleb võimaliku valgusreostusega ning vajadusel kavandada leevendusmeetmed (vt täpsemalt ptk 7.15.6). Jalg- ja jalgrattateede kavandamisel tuleb arvestada ka võimalike liiklusest lähtuvate häiringutega (õhusaaste, müra, vt täpsemalt ptk 7.15.3), olemasoleva keskkonna väärtuste ja piirangutega (kaitstavad loodusobjektid, rohevõrgustik, väärtuslik põllumajandusmaa vms). Piirkondades, kus maastiku iseloom ning asustuse ja taristuobjektide paiknemine seda võimaldavad, tuleb teelt lähtuvaid häiringuid ja teede kasutusmugavust silmas pidades eelistada jalgratta- ja jalgteede rajamist eemale mootorsõidukiliiklusest.

Paldiski linna kavandatavad perspektiivsed mereranda suunduvad jalg- ja jalgrattateed jäävad ohtlike ettevõtete ohualadesse. Ohtlikest ettevõtetest tulenevat mõju on hinnatud ptk-is 7.19.2.

Meetmed teedevõrgu arendamiseks on toodud ka ptk-is 9.14.1.

7.16.2. Sadamad

Sadamaregistri andmetel on Lääne-Harju valla territooriumil kokku seitse sadamat¹³¹. Paldiski Põhjasadam ja Lõunasadam ning Pakrineeme sadam on kaubasadamad, Alliklepa sadam, Kurkse

¹³¹ Sadamaregister, seisuga 13.06.2023

sadam, Lohusalu sadam ja Ristna sadam väikesadamad. Padise Vallavolikogu 31.08.2011 otsusega nr 149 on kehtestatud detailplaneering Keibu väikesadama rajamiseks, sellega on ÜP koostamisel arvestatud.

Sadamaseaduse kohaselt on väikesadam sadam või sadama osa, kus osutatakse sadamateenuseid alla 24-meetrise kogupikkusega veesõidukitele (§ 2 lg 18). Ka väikesadamates tuleb täita sadamaseaduse 4. peatükis sätestatud keskkonnakaitse nõudeid sadamateenuste osutamisel.

ÜP-ga on vastavalt Harju maakonnaplaneeringule määratud Paldiski Lõunasadama ja Paldiski Põhjasadama arendamiseks vajalik maa-ala, kus tuleb teiste tegevuste kavandamisel arvestada sadama laiendamise võimalusega. Kaubasadamate arendamine toimub eeldatavalt etappide kaupa lähtuvalt konkreetsest vajadusest. Sadamate rajamine, laiendamine ja rekonstrueerimine toimub vastavate tegevuslubade (veeluba, ehitusluba) alusel. KeHJS § 3 lg 1 p 1 kohaselt hinnatakse tegevusloa taotluse menetluse käigus kavandatava tegevuse keskkonnamõju. Looduskaitseaduse (§ 38 lg 5 p2 ja 3) kohaselt on lubatud rajada sadamarajatisi, mis on ette nähtud detailplaneeringuga ning KesÜS § 55 kohaselt ei anta keskkonnaluba enne detailplaneeringu kehtestamist. Seega on sadamate arendamiseks vajalik detailplaneering

Juhul, kui kaubasadamates taotletakse tegevuslubasid, mille realiseerimine toob kaasa CLP määruse (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1–1355) kohase ohtliku kemikaali käitlemise või käitluskoguste suurenemise, tuleb iga kord kindlaks teha ja hinnata KemS § 32 lõikes 1 toodud asjaolud. Seejuures tuleb: kindlaks teha doominoefektiga käitised; arvestada olemasoleva käitise läheduses paiknevaid ehitisi, nagu liiklusmagistraalid, rahvarohked paigad ja elamurajoonid, kui nende paigutus võib suurendada suurõnnetuse riski või selle tagajärgede raskust; säilitada ohutuse tagamiseks vajalik vahemaa käitise ning elamurajoonide, avalikus kasutuses olevate hoonete ja alade, puhkealade ning võimaluse korral peamiste transpordiliinide vahel; kaitsta looduse poolest erilist huvi pakkuvaid või eriti tundlikke alasid käitise läheduses, tagades selleks ohutu vahemaa või võttes muid asjakohaseid meetmeid. Kui planeerimise ja projekteerimise käigus algatatakse keskkonnamõju strateegiline hindamine või keskkonnamõju hindamine, hinnatakse käitise seonduvaid riske ja ohte ning teavitatakse avalikkust selle menetluse käigus.

Teadaolevalt on arendamisel ka Paldiski väikelaevasadam, Paldiski Põhjasadama vahetus läheduses. Lääne-Harju Vallavalitsus tegi Paldiski pump-hüdroelektrijaama (PHAJ) ehitusprojekti KMH programmi menetluse käigus ettepaneku lisada kavandatavate tegevuste hulka väikesadama rajamine. Sadama kirjeldus ning põhimõtteline skeem olid kirjale¹³² lisatud. PHAJ arendaja nõustus Lääne-Harju Vallavalitsuse ettepanekuga. Paldiski väikelaevasadama keskkonnamõjusid hinnati PHAJ KMH mahus¹³³.

Sadamaseaduse alusel on sadamaala oluline osa sadama maa-ala. Andmed sadama maa-ala kohta tuleb esitada sadamaregistrile sadama registrisse kandmisel või sadama kohta käivate andmete muutumise korral. Seetõttu on ÜP-ga määratud Paldiski ja Keibu väikelaevasadamate maa-alade ulatus.

Väikesadamate arendamisel tuleb arvestada Eesti mereala planeeringus toodud suunisega, mille kohaselt tuleb uued väikesadamad rajada looduslikult sobivatesse kohtadesse, sobiva sügavusega merealale ja arvestades majanduslikku jätkusuutlikkust ning ohutust, et vältida ebaproportsionaalselt suurt keskkonnamõju ning kulutusi süvendamisele, kaitsele lainetuse eest jms. ÜP-s oli strateegilise vajadusena näidatud Lahepera lahte mereliivade akumulatsiooni piirkonda Kersalu väikesadam. Navigatsiooniohutuse tagamiseks tuleb sinna süvendada pikk faarvaater ning seda perioodiliselt kordussüvendada. Selle tõttu ei ole Kersalu väikesadama rajamine Eesti mereala planeeringu suunistega kooskõlas. ÜP koostamise käigus Kersalu väikesadama kavandamisest loobuti. Arvestada tuleb ka Paldiski PHAJ KMH järelusega, et väikelaevasadamale tuleb tagada mitu juurdepääsuteed ning need arusaadavalt tähistada, et oleks tagatud Palsteve OÜ ohualast väljumise

¹³² Lääne-Harju Vallavalitsuse 30.12.2019 kiri nr 4-1/97-4

¹³³ Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamine. Skepast&Puhkim OÜ, 2021

võimalus mistahes kohas ja tingimustel tekkinud õnnetuse korral. Lääne-Harju Vallavalitsus väikesadama arendajana peab tagama kõigi väikesadamas viibivate isikute teavitamise ja vajalikud tegevusjuhised õnnetuse korral käitumiseks (vt ka ptk 7.19.2).

KeÜS § 39¹ lõike 1 kohaselt puudub sadamas veekogu kallasarada. Selleks, et soovijatel oleks võimalik mööda mereranda liikuda, tuleb tagada sobiv optimaalne rada ümber Paldiski Lõunasadama ja Paldiski Põhjasadama sadama maa-ala juhtotstarbega alade ja Paldiski väikelaevasadama moodustatava maa-ala.

Sadamate kasutamine toob kaasa erinevaid keskkonnamõjusid, mida on käsitletud vastavates KSH aruande peatükkides- vt ptk 7.6 (mõju põhjaveele), 7.7 (mõju pinnaveekogudele), 7.15 (mõju inimese tervisele ja heaolule), 7.16 (mõju taristule).

Kuna ÜP-ga Paldiski Põhjasadama ja Lõunasadama laiendamine toimub ohtlike ettevõtete ohualades, siis tuleb koostatav ÜP esitada kooskõlastamiseks Päästeametile (KemS § 32 lg 4 p 3).

Meetmed sadamate arendamiseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.14.2.

7.16.3. Raudteed

Valda läbivad Tallinn–Paldiski, Tallinn–Kloogaranna ja Tallinn–Riisipere (Turba) elektriraudteetrassid, mis tagavad head liikumisvõimalused Paldiski, Klooga ja Niitvälja piirkondadele ning Keila lähiümbruse ja Vasalemma aleviku piirkondadele. Valla suurematel asulatel on üldjuhul head ühendused Keila ja Tallinnaga. Hea raudteeühendus Paldiski ja Vasalemma suunal loob ühest küljest soodsad tingimused ettevõtluks, aga teisest küljest soodustab ka igapäevast pendelrännet Tallinnaga, kus on rohkem töökohti.

Olemasolevatel raudteedel on oluline roll erinevaid transpordiliike toetava transpordivõrgustiku arendamisel, võimaldamaks kiireid ja vajaduspõhiseid ühendusvõimalusi valla sees ning sellest väljapoole. Olemasoleva raudteeühenduse hoidmine ja kaasajastamine ning raudteepeatuste arendamine transpordisõlmedeks loovad eeldused hästitoimiva ühistranspordi võrgustiku loomisele. Kui ÜP-ga kavandatud turvalise jalg- ja jalgrattateede võrgustiku abil ühendatakse raudtee läheduses paiknevad asustatud piirkonnad rongipeatustega ja transpordisõlmedesse luuakse turvalised jalgrattaparklad, siis paraneb valla elanike ja külaliste liikuvus märkimisväärselt.

Üldplaneeringus on pikas perspektiivis arvestatud:

- raudtee taastamisega Vasalemma ja Rummu vahelisel alal, olemasoleval raudteetammil;
- Paldiski Põhjasadamat sellega piirnevate ärimaadega ühendava raudteetrassiga (Paldiski Põhjasadamasse suunduva raudtee pikendus);
- Paldiski linnas Tallinna maantee äärde planeeritavatele ärimaadele suunduva raudteetrassiga (Tallinn-Paldiski raudteelt lähtuv haru).

Vasalemma ja Rummu vaheline trass on mõeldud reisirongiliikluseks, teised trassid eeldatavasti kaupade vedamiseks. ÜP seletuskirja kohaselt nendes asukohtades raudtee kavandamiseks maa-alasid ei reserveerita, raudtee täpne tehniline lahendus ja maavajadus selgub projekteerimisel.

Muu maakasutuse kavandamisel on arvestatud nii olemasolevate raudteede kui ka perspektiivsete ühenduste rajamise vajadusega.

Seoses raudtee kasutamisega tekitab häiringuid peamiselt rongiliiklusega seotud müra, kaasneda võib ka vibratsioon. Raudteede kasutamisega seotud müra mõju on täpsemalt analüüsitud ja hinnatud ptk-is 7.15.3.2 ning vibratsiooni ptk-is 7.15.4. ÜP koostamisel on sellega üldjuhul arvestatud ning raudteede vahetusse lähedusse raudteelt lähtuvate häiringute suhtes tundlikumaid alasid (eeskätt elamualasid, ühiskondlike hoonete alasid) ei kavandata. Välja arvatud Rummu alevikus, kus võimaliku Vasalemma-Rummu olemasoleva raudteetammi vahetusse lähedusse nähakse ette elamuala ja korterelamu alasid ning supelranna maa-ala Rummu järve äärde. Raudteeühenduse taastamine Vasalemma ja Rummu vahel on ÜP seletuskirja kohaselt perspektiivne

strateegiline vajadus, koridori selleks ei reserveerita. ÜP koostajatelt saadud info kohaselt selgitatakse raudtee rajamise võimalus välja ÜP-st eraldiseisvalt, sellele järgnevates asjakohastes etappides.

ÜP seletuskirjas on ette nähtud tingimused raudtee projekteerimiseks (ptk 4.1.6) ning raudteega külgnevate alade planeerimiseks (ptk 2.1. *Tiheasustusala* ja ptk 2.2 *Hajaasustusala*). Kui neid tingimusi järgitakse ning käesolevas peatükis allpool toodud asjaolusid arvestatakse, siis ei ole olulist negatiivset keskkonnamõju ette näha.

Uute raudteelõikude rajamine ning raudteeühenduse taastamine Rummu-Vasalemma vahel võib lisaks mürale kaasa tuua erinevaid keskkonnamõjusid. Neid on käsitletud KSH aruande asjakohastes peatükkides. Raudtee kasutamine võib mõjutada rohevõrgustiku toimimist ning loomade liikumisteid. Perspektiivne Vasalemma-Rummu raudteeühendus läbib ja lõikab rohekoridori elemente. Rohevõrgustiku toimimiseks on soovitatav vastava ühenduse loomisel raudteed mitte tarastada, kuid arvestada tuleb, et tarastamata jätmine võib põhjustada kokkupõrkeid ulukitega. Ulukilaibad raudteel ja selle ümbruses meelitavad ligi rapetoidulisi karnivoore, kes omakorda veeremiga kokkupõrkeid põhjustavad. Mõju rohevõrgustikule on täpsemalt hinnatud ptk-is 7.5 ning mõju loomastikule ptk-is 7.4.

KSH aruande ptk 7.19.2 kohaselt on Paldiski Põhjasadamat ärimaadega ja sadama maa-ala laiendusega ühendav raudteelõik kavandatud ohtliku ettevõtte Palsteve OÜ eriti ohtlikku alasse. Viidatud peatükis tuuakse välja, et raudteelõigu rajamisel suureneb õnnetuse tõenäosus Palsteve OÜ-s. Raudtee kavandamisel tuleb sellega arvestada. Õnnetuse juhtumisel on oluline tagada nii sadama alal kui ka sellega piirneval haljasalal ja parkmetsa alal viibivate inimeste ohutus ja takistusteta väljapääsud aladelt. Palsteve OÜ ohuala sees asub ka piirkonda kavandatav väikesadam. Raudtee rajamisega ei tohi takistada juurdepääsu väikesadamale. Kuna väikesadam jääb ohtliku ettevõtte eriti ohtlikku ohutsoonini, siis tuleb ptk 7.19.2 kohaselt sadamale ette näha mitu ligipääsu. Vt täpsemalt ptk 7.19.2 ja ptk 7.16.2 (sadamate osas).

Paldiski Põhjasadamat ärimaadega ühendav raudteelõik lõikab ära olemasoleva ligipääsu Pakri ranniku matkarajale (muuhulgas Ranniku matkarada, osa Euroopa kaugmatkarajast E9) ning mere äärest Peeter Suure merekindluse bastioni ehk Muula mägede juurde. ÜP koostamisel on arvestatud, et juurdepääs Muula mägedele on tagatud Salavat Julajevi tee ning Tuule tee äärde kavandatavate jalg- ja jalgrattateede kaudu. Lahendamata on aga piki Pakri poolsaare rannikut kulgeva rahvusvahelise matkaraja katkematus kavandatud raudteelõigu piirkonnas. Vt täpsemalt ptk 7.15.7.

Paldiski Põhjasadama laienduse alale planeeritava perspektiivse raudteelõigu puhul tuleb silmas pidada, et piirkonnas on klindiasang ning kõrguste vahe Majaka tänava ja Salavat Julajevi tee vahel. Raudteelõigu kavandamisel on oluline analüüsida, millised on raudtee rajamiseks realselt võimalikud tehnilised lahendused.

Seoses Keilast ümbersõidu kavandamisega vajab lahendamist ohutu ristumine Keila-Turba raudteega. See puudutab kõiki Keilast lõunas kulgevaid ümbersõidualternatiive – vt ka ptk 8.1.

Raudtee ehitamine, laiendamine ja rekonstrueerimine toimub vastavate tegevuslubade (projekteerimistingimused, ehitusluba) alusel. KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba, selle muutmist või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

Meetmed raudteede arendamiseks ja raudteedega arvestamiseks muude tegevuste kavandamisel on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.14.3.

7.16.4. Sademevee ärajuhtimine

Sademeveena käsitletakse sademetena langenud ning ehitiste, sealhulgas kraavide kaudu kogutavat ja ärajuhitavat vett. Suublasse juhitud sademeveele on kehtestatud saasteainesisalduse piirväärtused ja suublasse juhtimise nõuded (keskkonnaministri 08.11.2019 määrus nr 61¹³⁴).

Klooga, Karjaküla, Keila-Joa, Ämari, Vasalemma ja Rummu alevikus ning Laulasmaa, Lehola, Tuulna, Kulna, Lohusalu, Kloogaranna, Meremõisa, Valkse, Käesalu, Kersalu, Padise ja Harju-Risti külas on liigvete ärajuhtimine lahendatud kraavidesse juhtimisega ning sadevete immutamisega haljasaladele. Lahkvoolne sademevee kanalisatsioon puudub.

Paldiski linnas juhitakse sademevesi sademevee kanalisatsiooni. Liigvete ärajuhtimine on lisaks lahendatud kraavidesse juhtimise ja sademevee imbumisega haljasaladele.

Säästvate sademevee ärajuhtimissüsteemide eesmärgiks on jäljendada looduslikke protsesse ning eemaldada võimalikud saasteained juba nende tekkekohas. Säästlik sademeveekäitlus jäljendab loodust ja selle peamine eesmärk on vähendada sademevee kiiret jõudmist kanalisatsiooni, eelnevalt hajutada ning immutada sademevett niipalju kui võimalik selle tekkekohas või selle lähedal. Sademevee säästlikul majandamisel on üheks esmaseks põhimõtteks sademevee tekkimiskohas selle moodustumise (suurte vooluhulkade) ja reostumise vältimine. Sisuliselt tähendab see sademevee kogumist, immutamist, kasutamist, äravoolu ühtlustamist, puhta sademevee eraldi kogumist, teede/platside puhtana hoidmist jne. Selline lähenemine tagab haljastuse ja loodusliku taimestiku hea seisundi säilimise tiheasustusaladel ning seeläbi aitab kaasa loodusliku mitmekesisuse säilimisele.

Immutamisele võib mõelda, kui tegu on näiteks katuselt koguneva veega. Selleks tuleb rajada immutusribasid, nõlvasid, vett läbilaskvaid kõnniteid, parklaid, rohekatusid ja -seinu ja sademevee kogumissüsteeme. Need erinevad lahendused kasutavad looduslikke taimedel baseeruvaid süsteeme, mistõttu tähendab säästlik sademevee käitlus kogu ala tervikplaneerimist ja rohealade kujundamist laiemalt.

Lähtuvalt piirkonna heakorrast ja vette sattuvast reostuskoormusest tuleb tagada ärajuhitava sademevee saasteainete sisalduse vastavus piirväärtustele. Kui sademevett juhitakse ära aladelt, kus sademevette võib sattuda ka ohtlikke aineid (Lääne-Harju valla kontekstis nt Tallinn-Paldiski maantee, tootmisalade ja sadamate territooriumid, bensiinijaamad, suured kõvakattega parklad), sisaldab see lisaks orgaanilisele reostusele ka raskemetalle ja palju muud, mille lagundamisega loodus suurtes kogustes hakkama ei saa. Ohtlikud saasteained tuleb keskkonnareostuse vältimiseks kokku koguda. Tehnilise lahenduse valik sõltub konkreetsest keskkonnast ja piirkonna reostatuse tasemest. Reostusohlikelt aladelt on puhastatud sademevee suublasse juhtimiseks veeseaduse § 187 p 6 kohaselt vajalik taotleda keskkonnaluba ning puhastamise tingimused ja nõuded seatakse loaga.

Olukorras, kus kliimamuutuste tõttu on sademete hulk ja valingvihmade intensiivsus kasvutrendis, on esmatähtis kokku kogutava sademevee hulga piiramine. Selleks tuleb hoiduda kõvakattega, vett mitte läbilaskvate pindade, rajamisest. Uute kõvakattega alade kavandamisel tuleb arvestada olemasoleva sademevee kanalisatsiooni võimet võtta vastu kokku kogutud sademevesi ka ägedate valingvihmade korral. Juhul, kui sademevee kanalisatsioon ei suuda piisavat hulka sademevett vastu võtta, tekib oht, et valingvihmade korral tekib madalamates kohtades kõvakattega pindadele (nt tänavatele või maanteedele) üleujutus, mis võib ajutiselt takistada liiklust, tekitada ehitistele kahjustusi, rikkuda haljastust või voolata lähedalasuvate hoonete keldritesse. Kliimamuutusi on täpsemalt käsitletud peatükis 7.21.

Sademeveest vabanemiseks kasutatavaid looduslähedasi lahendusi, nagu rohealaid, viibetiike, vihmaedaid, imbakraave ja muid lahendusi, mis võimaldavad sademeveest vabaneda eelkõige maastikukujundamise kaudu, vältides sademevee reostumist, ei käsitleta sademevee suublasse

¹³⁴ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/112112019006>

juhtimisena veeseaduse tähenduses. Seda tuleb DP-de koostamisel, projekteerimisel jms järgnevate tegevuste kavandamisel arvesse võtta.

Meetmed sademeveekanaliseerimiseks on toodud ka KSH aruande peatükis 9.14.4.

7.16.5. Soojavarustus

Soojavarustuse arendamine on toimunud ühinenud valdades vastavalt soojusmajanduse arengukavadele (Keila valla soojusmajanduse arengukava aastateks 2015–2025, Paldiski linna soojusmajanduse arengukava aastateks 2016–2026, Vasalemma valla soojusmajanduse arengukava aastateks 2016–2026). Kaugkütet tarvivad Paldiski linn, Klooga ja Keila-Joa alevikud, Padise küla ja osaliselt Rummus alevik. Kütetrassid kuuluvad nii vallale kui soojatootjatele.

ÜP-ga soojamajanduses muudatusi ei planeerita, sh ei planeerita kaugkütte alade laiendamist. Soojavarustuse kavandamine toimub soojamajanduse arengukava alusel (Lääne-Harju valla soojamajanduse arengukava on koostamisel).

Lääne-Harju valda läbib Harju maakonnaplaneeringus kajastatud LNG terminali planeeritav gaasitrass, kuid see kulgeb olemasoleva D kategooria gaasitrassi koridoris, millel on seadusest tulenevalt kuni 10 meetrine kaitsevöönd ja 6 meetri laiune hooldusriba¹³⁵. Koostatav ÜP arvestab vastava trassikoridoriga.

Olemasolevas kaugküttepiirkonnas on ÜP kohaselt tegevuse kavandamise kaugküttevõrguga liitumine kohustuslik, va õigusaktides toodud erandjuhtudel. Väljapool kaugküttealaseid lahendatakse soojavarustus üldjuhul lokaalsete lahendustega. Lokaalsete soojavarustuse lahenduste puhul on soovitatav kasutada energiasäästlikke ning keskkonda minimaalselt saastavaid süsteeme. Keelatud on märkimisväärselt jääkaineid lendu paiskavad küteliigid, näiteks raskeõlid ja kivisüsi. Lokaalse soojavarustuse kavandamisel tuleb võimalusel eelistada taastuvaid soojusallikaid (maasoojuspump, õhk-vesi soojuspump, päikesepaneelid, puit jms).

Soojavarustust (energiavajadust) mõjutab märkimisväärselt ka hoonete soojapidavus. Seetõttu tuleb tegevuste kavandamisel tähelepanu pöörata ka hoonete energiatõhususe parandamisele, lähtudes hoone energiatõhususe miinimumnõuetest.¹³⁶ Olulisel kohal on ka süsteemide energiavajaduse vähendamine ning efektiivne energiakasutus tegevuse kavandamisel.

Hoonete energiatarbe vähendamiseks on soovitatav hooned renoveerida. Kui täielik renoveerimine ei ole majanduslikult mõistlik, siis tasub kaaluda osalist renoveerimist.

Meetmed tõhusa soojavarustuse tagamiseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.14.6.

7.16.6. Elektrivõrk

Paldiski elektrivarustuse pingestme suurendamine ning uute 330kV elektriliinide ehitamine on varasemalt sätestatud kehtivas Paldiski linna üldplaneeringus (kehtestatud Paldiski Linnavolikogu poolt 14. juuni 2005. a määrus nr 15) ja Harju maakonnaplaneeringus 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri käskkirjaga 09.04.2018 nr 1.1-4/78).

Paldiski majandusarengu tagamiseks ja Paldiski linna planeeritava Eesti 500MW võimsusega pump-hüdroakumulatsioonijaama (PHAJ) ühendamiseks Eesti elektrisüsteemiga 330kV pingel on Lääne-Harju Vallavolikogu 31.08.2020 otsusega nr 60 algatatud detailplaneering ja selle elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH)¹³⁷. Otsuse kohaselt sisaldab detailplaneeringu eesmärk endas keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse

¹³⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/176544>

¹³⁶ Majandus- ja taristuministri 03.06.2015 määrus nr 55 „Hoone energiatõhususe miinimumnõuded“; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/113122018014?leiaKehtiv>

¹³⁷ Keila -Paldiski 330/110kV elektriliini trassikoridori detailplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine. Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2020_0046

§ 6 lõige 1 punktis 30 toodud olulise keskkonnamõjuga tegevust, mille puhul on kohustus läbi viia keskkonnamõjude strateegiline hindamine. KSH mõjualasse on haaratud lisaks Harku valla haldusterritooriumi maaüksused, mis on vajalikud tervikliku kõrgepingeliini väljaehitamiseks.

Eelviidatud DP-ga kavandatud ühisriputusega 330/110 kV elektriliin kulgeb Keila alajaamast Paldiski alajaamani olemasoleva 110 kV Keila-Paldiski alajaamade vahelise elektriliini asemele. Kavandatud elektriliin on jätk Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV õhuliinile, mis peaks lähiajal valmima ja mille valmimine arendab 330 kV elektrivõrku Lääne-Eestis ja tagab parema varustuskindluse kogu Eesti mandriosas. Lääne-Harju vallas kulgeb trassikoridor Paldiski linnas, Klooga alevikus, Kersalu, Kloogaranna, Niitvälja, Illurma, Valkse ja Tõmmiku külates. ÜP lahendus arvestab planeeritava Keila-Paldiski 330/110 kV elektriliini lahendusega. Planeeritava kõrgepingeliini keskkonnamõjud hinnatakse Keila -Paldiski 330/110kV elektriliini trassikoridori DP KSH käigus.

Strateegilise vajadusena on üldplaneeringus kajastatud Pakri saarte üldplaneeringust tuleneva sisendina Pakri saarte liitmist üle-Eestilisse elektrivõrku, mis saab toimuda merekaabli kaudu, tõenäolise sihiga Paldiski Lõunasadama ja Väike-Pakri lõunaosa suunal ning maismaal ühendudes Paldiski peaalajaamaga. Merekaablite ja maismaaliinide täpsed asukohad määratakse ÜP seletuskirja kohaselt eraldi planeeringu ja ehitusprojektiga koos keskkonnamõjude hindamisega. Kavandatava Keila-Paldiski elektriliini keskkonnamõju hindamise¹³⁸ tulemuste põhjal võib eeldada, et olenevalt pingest suurusel võib tekkival elektromagnetväljal olla mõju inimese tervisele ja seda ka kumuleeruvalt elektromagnetvälja mõjualas kasutatavate tööstuslike elektriseadmetega. Elektriliini kavandamisel tuleb sellega arvestada. Maakasutusele ning inimeste tervisele ja heaolule avalduvate mõjude leevendamiseks tuleb Paldiski linna territooriumile jääva elektriliini osas projekteerimise käigus eelistada maakaabli kasutamist.

Meetmed elektrivõrgu arendamiseks on toodud ka KSH aruande peatükis 9.14.7.

7.16.7. Sidevõrk

Lääne-Harju vald on tänu Tallinna lähedusele kolme suurima mobiiloperaatori (Telia, Elisa ja Tele2) võrguga kogu ulatuses kaetud. Olemas on 4G mobiilside ühendus. Valla mitmesse piirkonda on rajatud lairiba- (valguskaabliga) internetiühendus, mis tagab tulevikus teenuse kättesaadavuse eelduse ja tippkvaliteedi enamikele majapidamistele.

Tänu efektiivsusprogrammide läbiviimisele on paljud teenindustevõtted ja asutused vähendanud oluliselt teenuste pakkumisi maapiirkondades. On suletud postkontoreid, pangakontoreid, koole ja tervishoiuasutusi. Ka mitmed äriettevõtted on viimastel aastatel lõpetanud oma tegevuse maapiirkondades. Uue põlvkonna lairibavõrgu väljaarendamine maapiirkondades teeb võimalikuks kasutada uusi infoühiskonna teenuseid (e-pangandus, e-riik, e-õpe, e-meditatsioon, e-kaubandus, meelelahutus jms) ning seeläbi tekib inimestel taas võimalus saada teenuseid kodukohas. Ka ettevõtetele muudab juurdepääs lairibavõrgule maapiirkonnad nende jaoks oluliselt atraktiivsemateks tegevuskohtadeks. Ligipääsu puudumine lairibavõrgule vähendab arvestatavalt ka põllumajandustootjate konkurentsivõimet, piirab nende võimalusi parema ja innovatiivsema juhtimise kasutuselevõtmiseks, tootmismustrite kohandamiseks majanduslike arengute järgi, toodangu koguse ja kvaliteedi kontrollimiseks ning kärbib nende teadmisi põllumajanduslikest uuringutest ja arengutest. Seega on põllumajandussektorile oluline omada häid võimalusi olla ühenduses infoühiskonna poolt pakutavate teenustega ning selle eelduseks on juurdepääs uue põlvkonna lairibaühendus võrgule¹³⁹.

ÜP-ga ei kavandata perspektiivseid sidemaste, valguskaableid vms. Ühendused sidevõrguga lahendatakse ÜP-le järgnevat tegevustega (detailplaneeringute, projekteerimistingimustega).

¹³⁸ Keila -Paldiski 330/110kV elektriliini trassikoridori DP keskkonnamõju strateegiline hindamine. Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2020_0046

¹³⁹ <https://www.elasa.ee/wp-content/uploads/Eesti-lairiba-arendusvisioon.pdf>

Sidevõrgu paiknemine on soovitatav näha ette mõne muu taristu koridoris. Sidevõrgu arendamisel tuleb silmas pidada ehitise kaitsevööndit ja selle ulatust ning kaitsevööndist tulenevaid keelde ja piiranguid. Tegevus kaitsevööndis tuleb kooskõlastada ehitise omanikuga.

Meetmed sidevõrgu arendamiseks on toodud ka ptk-is 9.14.8.

7.16.8. Tuletõrje veevarustus

ÜP tuletõrje veevõtukohtade asukohti ei kajasta, kuid seletuskirjas on antud üldised põhimõtted tuletõrje veevarustusele.

Tagada tuleb, et tuletõrje veevarustuseks määratud kohtale on tagatud aastaringne juurdepääs, olemas on piisav veekogus või vooluhulk tulekahju kustutamiseks, koht on nõuetekohaselt tähistatud ning tehniliselt korras. Täpsemalt on nõuded tuletõrje veevõtukohale sätestatud tuleohutuse seaduse alusel kehtestatud siseministri 18.02.2021 määrusega nr 10 „Veevõtukoha rajamise, katsetamise, kasutamise, korrashoiu, tähistamise ja teabevahetuse nõuded, tingimused ning kord”¹⁴⁰.

Kui tuletõrje veevarustuseks määratud veevõtukoha seisund ei ole teada, tuleb see üle vaadata, et anda hinnang selle kasutatavusele. Aastaringne juurdepääs tähendab muuhulgas seda, et veevõtukohta saab kasutada ka talvistes ja äärmuslikes oludes (teepind kannab päästeautot aastaringiselt, juurdepääsuteed on lumest lahti lükatud, tuletõrjehüdrant ei ole lumehunniku all või kevadise suurvee ajal üleujutatud, loodusliku veevõtukoha puhul on vajadusel tehtud jäässe auk, vajalikud seadmed ja vahendid on kaitstud külma eest vms). Kohtades, kus tuletõrje veevõtukohana kasutatakse pinnaveekogu, peab lisaks juurdepääsule olema sõidukile tagatud võimalus ümberpööramiseks.

Edaspidi on soovitatav jälgida, et igas külas või väiksemate külade puhul naaberkülaga kahe peale oleks olemas vähemalt üks ligipääsetav koht vee võtmiseks. Tähelepanu tuleb pöörata ka suvilapiirkondadele, et ka seal oleks tõhusa päästevõimekuse tagamiseks olemas võimalus tuletõrjevee saamiseks.

Meetmed tuletõrje veevarustuse tagamiseks on toodud ka ptk-is 9.14.5.

7.17. Mõjudega arvestamisest taastuvenergeetika kavandamisel

ÜP-ga luuakse eeldused tuule- ja päikeseenergeetika arendamiseks. Taastuvenergeetika arendamine aitab suurendada taastuvenergiaallikate kasutuselevõtu osakaalu, vähendada taastumatute energiaallikate kasutamist ning panustada inimtekkeliste kliimamuutuste vastu võitlemisse.

7.17.1. Tuuleenergeetika

ÜP-ga käsitletakse tuuleparkide ning üksiktuulikute (ÜP seletuskirja kohaselt üle 30 m kõrgune üksik tuulik) rajamist. Tuuleparke on vallas varasemalt võimalik püstitada alates 2025. aastast, pärast riigikaitseliste kompensatsioonimeetmete rakendumist.

Lääne-Harju vallas on võimalik püstitada ka väiketuuликuid (ÜP seletuskirja kohaselt kuni 30 m kõrgune tuulik), kuid nende püstitamiseks tingimusi ei seata. ÜP seletuskirja kohaselt toimub nende kavandamine omavalitsuse üksikotsuste (projekteerimistingimused vms) alusel.

Tuulepargid

ÜP-ga ei anta luba tuuleparkide rajamiseks, vaid määratakse põhimõttelised alad, kus tuuleenergia tootmise perspektiivi väljaselgitamine on edaspidi lubatud. ÜP seletuskirja kohaselt toimub tuulepargi tootmise perspektiivi väljaselgitamine detailplaneeringu ja selle raames läbi viidava keskkonnamõju strateegilise hindamisega.

¹⁴⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/123022021020?dbNotReadOnly=true>

Põhimõtteliste alade määramise eesmärk on, niipalju kui ÜP tasand võimaldab, välistada konflikte DP tasandil, minimeerida kaasneda võivaid keskkonnamõjusid ning luua planeeringulahendus, mille alusel saavad ka teised samas ruumis toimuvad tegevused edukalt toimuda.

Tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivate alade asukohtade määramisel on lähtutud vältimis- ja ettevaatuspõhimõttest. Tuuleparkide kaalumise on välistatud aladel, kus see võib avaldada ebasoodsat mõju Natura võrgustiku aladele ning olulist negatiivset mõju kaitstavatele loodusobjektidele. Ülejäänud looduskeskkonna väärtuste osas (nt rohevõrgustik, maavarad, väärtuslik põllumajandusmaa) ei ole tuuleparkideks põhimõtteliselt sobivate alade kattumus nendega automaatselt välistatud, neile kavandamise võimalikkus on juhtumipõhine kaalutusotsus. Alade määramisel on arvestatud ka sotsiaalse puhvriga. Minimaalset kaugust elu- ja ühiskondlikest hoonetest esialgu ei määratud, kuid pärast ÜP eskiislahenduse avalikustamist ÜP lahendust siinkohal muudeti, seades minimaalseks kauguseks elu- ja ühiskondlikust hoonest 750 m. Täpsemalt vt põhimõtteliste alade valiku kujunemist ÜP seletuskirjast.

Tuulepargi arendamisel tuleb tagada, et välistatud on ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele, oluline negatiivne mõju kaitstavatele loodusobjektidele, taimestikule, loomastikule ning inimese tervisele ja heaolule. Toimima peab jääma rohevõrgustik, säilima loodus- ja muinsuskaitsealised väärtused, bioloogiline mitmekesisus, vaated kaunitele teelõikudele ja vaatekoridoridele, tagatud väärtusliku põllumajandusmaa sihtotstarbeline kasutamine ja piisavas mahus säilimine tuleviku tarvis. Kaasnevaid häiringuid tuleb leevendada maksimaalses võimalikus mahus.

Käesolevas KSH-s on tuuleenergeetika arendamise mõju hinnatud ÜP täpsusastmes. Hinnatud on ÜP-ga määratud alade üldist võimalikkust, pidades silmas erinevaid mõjutatavaid valdkondi: Natura võrgustiku alad, kaitstavad loodusobjektid, taimestik, loomastik, maavarad ja maardlad, väärtuslik põllumajandusmaa, kultuuripärand, inimese tervis ja heaolu (nt müra) vms. Mõju analüüsid ja hinnangud sisalduvad KSH aruande vastavates peatükkides. Kuna konkreetseid tuuleparke ÜP-ga ei kavandata, kuid tuulepargi mõju on suuresti juhtumipõhine, sõltudes kavandatavate tuulikute arvust, parameetritest, paigutusest, tehnilistest lahendustest, kaasnevast taristust jms, siis ei ole ÜP staadiumis võimalik läbi viia alapõhiseid uuringuid ning anda detailseid hinnanguid. Oluline on silmas pidada ka seda, et ÜP kehtivusaeg on suhteliselt pikk ning muutuda võib (loodus)keskkond, mida ei ole võimalik ÜP koostamisel ja selle KSH läbiviimisel ette näha. Seega ei ole ÜP staadiumis võimalik määrata, millises ulatuses täpsemalt ja millistel konkreetsetel tingimustel mingi ala, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleparki, on tuulepargi arendamiseks kasutatav. See tuleb välja selgitada, kui tekib soov konkreetseks arenduseks tuulepargi DP koostamise staadiumis. ÜP KSH läbiviimisel on välja töötatud nõuded uuringuteks vms täiendavateks töödeks, millega tuleb DP koostamisel ja selle KSH läbiviimisel arvestada. Täpsemalt sisalduvad need KSH aruande asjakohastes peatükkides.

ÜP lahenduse kohaselt määrati esialgu tuuleenergeetika arendamiseks sobivad alad suuresti vahetult tiheasutusalade kõrvale ning kaugus elu- ja ühiskondlikest hoonetest oli ÜP seletuskirja kohaselt kokkuleppeküsimus hoonealuse maa omanikuga. Kui hajaasustuses on valdavalt tegemist üksikute, hajali paiknevate majapidamistega, kus seda põhimõtet saab rakendada, siis tiheasutusalade puhul on kõikide mõjutatavate hoonete osas sama kokkuleppe saavutamine keerulisem. Ka on oluline silmas pidada, et nt pidev müra võib olla häiriv ka siis, kui see on normikohane. Tiheasutusalade puhul on mõjutatud isikute arv sellisest häiringust paratamatult suurem kui hajaasustuses. Eeltoodust tulenevalt anti KSH läbiviimisel soovitus kohalikul omavalitsusel tuuleparkideks põhimõtteliselt sobivate alade paiknemine tiheasutusalade suhtes üle vaadata ning võimalike hilisemate probleemide vältimiseks vahetult nende kõrvale tuuleparkide kaalumist siiski mitte lubada. Alternatiivina pakuti välja lahendus, kus tiheasutusalade puhul tuulepargi kaugus ei ole mitte kokkuleppe hoonealuste maade omanikega, vaid leitakse koostöös laiema huvirühmaga (tiheasutusalade elanikega). Kokkuleppe korral hoonealuse maa omanikuga tõi KSH välja, et ÜP seletuskirja täiendada sellega, kui kaugele kavandatavast tuulepargist jäävate hoonete puhul on kokkuleppe saavutamine vajalik või kui see on juhtumipõhine, siis kuidas toimub selle väljaselgitamine. Pärast ÜP eelnõu avalikustamist muudeti

planeeringulahendust ning määrati tuuleparkidele minimaalne kaugus elamutest ja ühiskondlikest hoonetest. Sellega ei jää põhimõttelisi tuulepargialasid ka enam vahetult tiheasutusalade kõrvale.

ÜP lahenduse kohaselt on vallas kohti, kus tuulepargi kaalumiseks sobiv ala kattub muu kavandatava maakasutusega. Nt Paldiski linnas oli tuuleenergeetika tootmist võimalik kaaluda tootmise maa-alal ja riigikaitse maa-alal. Esialgu oli kattumusi ka elamu- ja loodusliku haljasmaa maa-aladega, mille osas juhti KSH koostamisel tähelepanu, et ÜP seletuskirja kohaselt ei ole seal tuulikute püsistamine lubatud ning kattumused ÜP koostamise protsessis eemaldati. Kas ja millistel tingimustel on võimalik tuuleparke tootmise maa-alale ning riigikaitse maa-alale kaaluda, ÜP seletuskirjast ei selgu. Võimalike konfliktide vältimiseks on soovitatav kattumus muu maakasutusega välistada või ÜP seletuskirja täiendada, et kaalumise võimalikkus selgelt välja tuleks.

Kaitseministeeriumi info kohaselt vabaneb Lääne-Harju vald elektri tuulikute püstitamiseks kõrgusepiirangute alt eeldatavasti alates 2025. aastast. Kõrgusepiirangu alt ei vabane Pakri saared ja Pakri poolsaar. AÜP lahenduse kohaselt on võimalik tuuleenergia tootmist kaaluda ka riigikaitse ehitiste piiranguvööndites. Silmas tuleb pidada, et tuulepargi rajamine ei tohi ohustada riigikaitse ehitist ega mõjutada selle töövoimet. ÜP seletuskirja kohaselt on tuulepargi kavandamine riigikaitse ehitise piiranguvööndisse juhtumipõhine kaalumise. Riigikaitse ehitiste kohta vt ka ptk 7.22.

Tuuleparkide kavandamisel tuleb tagada nii välisõhus leviv müra vastavus normidele, madalsagedusliku müra vastavus soovituslikele häirivustasemetele ja infraheli vastavus piirnormidele. Normid ja häirivustasemed on kehtestatud õigusaktidega. Välisõhus leviva müra normidele vastavuse tagamiseks on detailplaneeringu koostamise raames soovituslik teostada müra arvutused ja leviku modelleerimine.

Nagu nähtub KSH ptk 7.15.3.2, siis välisõhus leviva müra normid määratakse vastavalt ÜP maakasutuse juhtotstarvetele. Tuuleparkideks kaalutavad alad on määratud hajaasutusse, kus valdavalt asuvad maatulundusmaadel paiknevad elamud, millele ÜP-ga juhtotstarvet ei määrata. ÜP seletuskirja kohaselt on ÜP koostamisel võetud aluseks, et maatulundusmaade õuealadel rakendub II mürakategooriasse norm. ÜP seletuskirja ptk 4.2.9 kohaselt arvestatakse kohtades, kus õueala kõlvikut ei ole määratud, õuealaks 100 m tuulepargi poolsest eluhoone välisseinast. Inimese tervist ja heaolu silmas pidades on lähenemine arusaadav, kuid teisalt ei ole see kooskõlas AÕKS-ga, mille kohaselt kehtivad müranormid aladel, kuhu on määratud ka maakasutuse juhtotstarve. Samuti ei võimalda seadus käesoleva KSH koostamise ajal võtta omavalitsusel teistsugust lähenemist. Vt täpsemalt ptk 7.15.3.2.

Konkreetselt tuulepargi kavandamisel tuleb hinnata ka varjutuse teket ja varjude langemist eluhoonetele. Vältida tuleb häiriva varjutuse esinemist. Käesoleva KSH aruande koostamisel ajal ei ole varjutuse esinemise ja sellest tuleneva häiringu kohta Eestis norme kehtestatud ega juhendmaterjale koostatud. Seni, kuni Eestis ei ole vastavasisulist juhendmaterjali, tuleb tuuleparkide varjutuse esinemisel varjutuse häiringu hindamisel juhinduda teiste Euroopa riikide kehtivatest normidest ja juhenditest.

Kui ÜP esialgse lahenduse kohaselt hõlmasid tuuleparkide rajamiseks põhimõtteliselt sobivad alad esialgu ligi kolmandiku (30%) valla territooriumist, siis pärast ÜP eelnõu avalikustamist vähendati tuulepargialade hulka ca 4%-le. Tegemist on märkimisväärse vähenemisega, kuid jätkuvalt on võimalik valla alale põhimõtteliselt perspektiivis rajada mitmeid tuuleparke, mille koosmõjus on võimalik erinevate mõjude võimendumine (kumulatiivne mõju). Kumulatiivsest mõjust on eeldatavasti enam mõjutatud loomastik (eeskätt linnustik ja käsitiivalised), taimestik ja rohevõrgustik. Nt linnustikule ja käsitiivalistele võib erinevate tuuleparkide koosmõjus suurenda rändetakistus, hukkumisrisk ning häiringud elupaikade ja toitumisalade vahel liikumisel, rohevõrgustiku osas saada mõjutatud selle sidusus ja toimimine. Koosmõjus võib saada mõjutatud ka inimese tervis ja heaolu, peamiselt seoses müra ja visuaalse häiringu suurenemisega. Kumulatiivne mõju võib avalduda nii juhul, kui mitu tuuleparki rajatakse lähestikku kui ka üksteisest kaugemal asetsevate parkide puhul (nt mitu tuuleparki lindude rändekoridoris). Kuna ÜP-ga ei kavandata konkreetseid tuuleparke ega ole teada perspektiivsete tuuleparkide koguarv ning KSH

raames ei viida läbi alapõhiseid uuringud ja detailsemaid hinnanguid, siis ei ole praeguses staadiumis võimalik ka kumulatiivseid mõjusid täpsemalt hinnata. Olulist ebasoodsat kumulatiivset mõju on võimalik vältida, kui iga uue tuulepargi kavandamisel ja sellega kaasnevate mõjude hindamisel võetakse arvesse nii olemasolevaid kui ka teisi teadaolevaid kavandatavaid tuuleparke.

Üksiktuulikud

ÜP seletuskirja kohaselt on üksiktuulikuid võimalik kavandada majapidamiste või väiksemate ettevõtete tarbeks.

Sarnaselt tuulepargi kavandamisele, tuleb ka üksiktuuliku sobivuse hindamiseks kavandatavasse asukohta arvestada nii olemasolevast keskkonnast tulenevate piirangute ja väärtustega, riigikaitseliste piirangutega kui ka hinnata tuulikust tuleneva müra ja varjutuse mõju (vt eespool tuuleparkide juures).

Oluline on tuuliku paigutamine eemale läheduses olevatest objektidest, sest kõik looduslikud ja tehisobjektid takistavad tuule sujuvat voolamist, vähendades tuule kiirust ja tekitades õhukeeriseid ehk turbulentsi. Sellistes oludes väheneb tuuliku toodang oluliselt ja turbulentsi poolt põhjustatud vahelduva mehaanilise koormuse tõttu ka tuuliku komponentide eluiga. Seetõttu tuleb tuulik paigutada eemale puudest, majadest ja muudest tuult segavatest objektidest. Arvestama peab ka sellega, et tuuliku hooldamiseks on tuuliku mehhanismide juurde vaja ohutult pääseda, mis võib piirata planeeritava masti kõrgust.

Kui tuuleenergeetika arendamisel lähtutakse ÜP seletuskirjas toodud tingimustest ja KSH aruandes toodud meetmetest, siis olulist negatiivset keskkonnamõju nii tuuleparkide arendamisel kui üksiktuulikute püstitamisel eeldada ei ole.

7.17.2. Päikesenergeetika

ÜP tasandil käsitletakse nii suuremate, omaette maakasutust vajavate päikeseparkide kavandamist kui ka päikesepaneelide lokaalset kasutuselevõttu enda majapidamise või tootmise tarvis. ÜP-ga määratakse perspektiivsed päikeseparkide maa-alad, kuid ÜP-s toodud tingimusi järgides on päikeseparkide rajamine edaspidi lubatud ka neist väljaspool.

Perspektiivset päikeseparkide rajamiseks sobivat maa-ala planeeritakse Paldiski linna Sadama ja Väike tn piirkonda. Ala asub tiheasutusosalal, kus lähiümbruses olemasolevas olukorras on või kuhu ÜP-ga kavandatakse uusi elamualasid.

Päikesepargi rajamiseks tuleb eelistada vähemväärtuslikku või kasutusest välja langenud ala (nt parkimisala, väheviljakas põllumajandusmaa, väheväärtuslik karjamaa, kasutusest välja jäänud tootmisala vms). Ulatuslikku päikeseparki ei tohiks lubada väärtuslikule maastikule, rohevõrgustikku, väärtuslikule põllumajandusmaale, ilusa vaatega kohta. Eesti on liitunud Bonni konventsiooni (*Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals*¹⁴¹) ja sellega seotud lepetega, mille kohaselt tuleb vältida päikeseparkide rajamist ka kaitsealadel ning kohtades, kus need võivad ohustada kaitsealuseid liike läbi temperatuuri tõusu, paisumise või päikesepaneelide jahutamisest tingitud elupaiga vee režiimi muutuse.

Paldiski linna määratud perspektiivsete päikeseparkide maa-alade läheduses ei asu kaitstavaid loodusobjekte ega muid keskkonnaväärtusi (nt maardlaid, rohevõrgustikku, väärtuslikku põllumajandusmaad, kultuuriväärtusi vms), millele võiks avalduda negatiivne mõju.

Päikeseparkidel on võimalik oluline visuaalne mõju maastikule ja vaadetele ning elamualadele. Päikesepargi kavandamisel tuleb vajadusel (kohaliku omavalitsuse juhtumipõhisel kaalutusotsusel) koostada visuaalse mõju analüüs ning vajadusel kavandada mõju leevendavad meetmed. Kohtades, kus päikeseparki kavandatakse elamualade lähedusse ning kavandatava pargi alal on kõrghaljastus,

¹⁴¹ Kättesaadav: <https://www.cms.int/>, seisuga 13,09.2021

on soovitatav võimalusel jätta pargi ja elumualade vahele kõrghaljastusega puhvertsoon, et visuaalset häiringut vähendada.

Päikeseparkide kavandamisel tuleb lähtuda KeHJS-es toodud nõuetest, soovitatav on koostada KeHJS § 6¹ kohane eelhinnang.

Oma majapidamise või ühe tootmiskompleksi tarbeks on ÜP seletuskirja kohaselt lubatud päikesepaneelide lokaalne kasutuselevõtmine elamu õuealal või tootmisterritooriumil (paneelid paigutatakse õuealale või hoonele). Soovitatav on, eeskätt tihedama asutusega aladel, eelistada paneelide paigutamist hoone külge (katusele, seintele), kuna selliselt häirib see üldjuhul vähem ümberkaudseid elanikke. Olemasolevate hoonete katustele ja seintele päikesepaneelide kavandamisel tuleb eelnevalt hinnata hoone konstruktsioonide vastuvõtuvõimet täiendavale koormusele.

7.17.3. Muud taastuenergiaallikad

ÜP seletuskirja kohaselt on **hüdroenergia** tootmise potentsiaal vallas madal ning sellele eraldiseisvaid tingimusi ei seata. Uusi hüdroelektrijaamu ÜP-ga ei kavandata. Hüdroenergia tootmises on oluline olemasolev Keila-Joa hüdroelektrijaam, kuid selle osas ÜP-ga muudatusi ei kavandata.

Hüdroelektrijaamade peamised mõjud looduskeskkonnale on seotud kalade arvukuse vähenemisega, kuna jaama toimimiseks vajalikud paisud võivad takistada kalade pääsu kudemisaladele. Samuti võib paisutamine kaasa tuua üleujutusi. Juhul, kui on plaanis olemasolevaid hüdroelektrijaamu rekonstrueerida või uusi rajada, tuleb sellega arvestada. Uue hüdroelektrijaama rajamine või olemasoleva rekonstrueerimine on juhtumipõhine kaalutlemine, mis eeldab uuringuid ning mõju igakülgselt, tasakaalustatud ja objektiivset hindamist. Kalade rändetingimuste muutmise osas tuleb teha koostööd Keskkonnaametiga.

Harju maakonnaplaneeringu kohaselt on taastuenergia suuremahulise kasutuselevõtu oluliseks eelduseks tootmise ebaühtlust kompenseerivate elektritootmisvõimsuste rajamine. Selleks soovitakse rajada **pump-hüdroakumulatsioonijaam** (PHAJ). PHAJ rajamise ja kasutamisega seotud mõju on hinnatud vastavas KMH-s¹⁴².

Meetmed taastuenergeetika arendamiseks on toodud ka ptk-is 9.14.9.

7.18. Hinnang jäätmemajandusele

Lääne-Harju valla territooriumil asub üks jäätmejaam - Karjaküla jäätmejaam asukohaga Tõmmiku külas, kus võetakse vastu erinevaid liigiti kogutud tava- ja ohtlikke jäätmeid. Arvestades valla suurust ja jäätmejaam asukohta valla teiste asutusüksuste suhtes, siis on ühest jäätmejaamast elanike mõistlikuks teenindamiseks vähe. Puudus on ka komposteerimisväljakutest. ÜP-ga ei kavandata uusi jäätme kogumiskohti elanikelt jäätmete liigiti kogumiseks ega ka kompostimisväljakuid, kuid luuakse maakasutuslikud eeldused (läbi jäätmekäitluse maa-ala juhtotstarbe määramise) nende rajamiseks edaspidi. Järgnevalt on analüüsitud ÜP-ga kavandatavate jäätmekäitluse maa-alade sobivust erinevat tüüpi jäätmekäitluskohtade (jäätmejaama, kompostimisväljaku) rajamiseks.

- Paldiski linnas Sadama ja Võsa tänava piirkonnas, Laulasmaa külas Lohusalu tee ääres ning Rummu alevikus. Kuivõrd tegemist on tiheasutusega aladega, kus läheduses on ka korterelamud, siis komposteerimisväljaku rajamine (arvestades võimalikku lõhnahäiringut) ei ole antud asukohtades mõistlik. Jäätmejaamaks on asukoht sobiv, kui selle kasutamisega on välistatud oluline negatiivne mõju pinnasele, pinna- ja põhjaveele ning olulised häiringuid

¹⁴² Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamine. Skepast&Puhkim OÜ, 2021

ümberkaudsetele elanikele müra, õhusaaste ning lõhnahäiringute näol. Kuna antud asukohtades ei ole võimalik rajatise teenindavate raskeveokite regulaarset liikumist suunata mööda elamu-, puhke- ja ühiskondlike ehitiste aladest neid läbimata, siis tuleks nende liiklemine korraldada magistraaltänavate kaudu (et vältida veokite liiklemist läbi nõ vaikesete piirkondade).

- Padise ja Laane küla piiril. Kuivõrd tegemist on hajaasustusega ja läheduses asuvad tootmise ja mäetööstuse juhtotstarbega maa-alad, siis asukoht on sobiv nii komposteerimisväljaku kui ka jäätmejaama rajamiseks.

Edaspidi, kui vajadus tekib, on uut jäätmekäitluskohta võimalik kavandada ka juhtotstarbega aladele või muu juhtotstarbega alale ÜP-s toodud tingimustel.

Lisaks eeltoodud jäätmekäitluse maa-aladele, määratakse ÜP-ga jäätmekäitluse maa-ala osaliselt ka Paldiski linna Leetse tee 21 kinnistule, mis on üks võimalik asukoht radioaktiivsetele jäätmetele ohutu lõppladestuspaigale. Lõppladestuspaiga asukohta ei ole käesoleva KSH koostamise ajaks veel välja valitud, see selgub koostamisel oleva omavalitsuse eriplaneering ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus. Radioaktiivsete jäätmete ladestamise võimalikud keskkonnamõjud hinnatakse eriplaneeringu KSH käigus.

Uue jäätmekäitluskoha rajamisel tuleb lähtuda JäätS-ses ja KeHJS-ses toodud asjakohastest nõuetest ning koostada KeHJS § 61 kohane eelhindamine. Tegevuse arendamisel tuleb arvestada muude naabruses toimivate tegevustega ja võimaliku koosmõjuga. Jäätmekäitluskoha kasutamise ega ei tohi kaasneda olulist negatiivset mõju pinnasele, pinna- ja põhjaveele ning olulisi häiringuid ümberkaudsetele elanikele müra, õhusaaste ning lõhnahäiringute näol. Iseäranis oluline on minimeerida ebameeldiva lõhna teket ja levikut elamualadele, ühiskondliku kasutusega aladele ja puhkealadele. Komposteerimisväljak tuleb kavandada piisavalt kaugele tiheasustusaladest. Jäätmekäitluskohta teenindav raskeveokite regulaarne liikumine tuleb võimalusel suunata mööda elamu-, ühiskondlike hoonete aladest ja puhkealadest neid läbimata. Tähelepanu tuleb pöörata ka jäätmekäitluskohale juurdepääsule - tagatud peab olema sihtrühma mugav ligipääs.

Meetmed jäätmekäitluse arendamiseks on toodud ka ptk-is 9.15.

7.19. Keskkonnaohtlike objektide ja ohtlike ettevõtetega arvestamine

7.19.1. Keskkonnaohtlikud objektid

Lääne-Harju valla territooriumil on Keskkonnaregistri andmetel registreeritud 18 keskkonnaohtliku objekti, sh 12 jääkreostusobjekti, viis mahutit ja üks tankla¹⁴³. Registreeritud jääkreostusobjektidest viis objekti on Keskkonnaregistri andmetel likvideeritud (Piiriõppekeskus Paldiskis, Paldiski põhjasadam, Paldiski piirivalve kordon, Paldiski lõunasadam ja Pakri poolsaare Leetse I raketibaas) ning neid KSH-s ei käsitleta. Ülevaade Lääne-Harju valla territooriumil olemasolevatest keskkonnaohtlikest objektidest on toodud ÜP LS ja KSH VTK Lisas 2 (vt ÜP lisadest).

ÜP-ga maakasutuse muudatusi likvideerimata jääkreostusobjektide aladele ei kavandata. Jääkreostuse alale tegevuste kavandamisel tuleb silmas pidada, et jääkreostuse alal ei tohi lubada arendada uusi tegevusi enne, kui jääkreostus on nõuetekohaselt likvideeritud. Sõltuvalt kavandatava tegevuse iseloomust tuleb likvideerida jääkreostus nii, et saasteainete sisaldused vastavad kas elamumaale või toomismaale kehtestatud piirväärtustele. Reostuse likvideerimisel tuleb juhendada jäätmeseadusest, veeseadusest ning veeseaduse § 83 alusel kehtestatud keskkonnaministri 28.06.2019 määrusest nr 26 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“¹⁴⁴, millega kehtestatakse ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases pinnase seisundi hindamiseks ning

¹⁴³ Keskkonnaregister, seisuga 15.09.2021

¹⁴⁴ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

pinnase seisundi parandamise meetmete kavandamiseks ja rakendamiseks. Jääkreostusobjektide kohta saab infot Keskkonnaregistrist.

Paldiskis paiknevate radioaktiivsetele jäätmetele ohutu lõppladustuspaiga leidmiseks algatati Lääne-Harju vallavolikogu 28. jaanuari 2020 otsustega¹⁴⁵ Lääne-Harju vallas kohaliku omavalitsuse eriplaneering radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga kavandamiseks ja planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise eesmärk on leida radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga rajamiseks sobivaim asukoht Lääne-Harju vallas ja koostada sobivasse asukohta detailne lahendus ehitusõiguse määramiseks. Radioaktiivsete jäätmete ladestamise võimalikud keskkonnamõjud ja võimalik keskkonnaohtlikkus hinnatakse eriplaneeringu KSH käigus.

ÜP-ga ei kavandata Lääne-Harju valla territooriumile täiendavaid keskkonnaohtlikke objekte.

Igapäevaselt tuleb jälgida, et kõik olemasolevad ja tulevikus kavandatavad (potentsiaalselt) keskkonnaohtlikud objektid (peamiselt erinevad maapealsed ja maa-alused kütuse- jm kemikaalimahutid) ei kujutaks endast reaalselt ohtu ümbritsevale keskkonnale, eriti pinnasele ja põhjaveele.

7.19.2. Ohtlikud ettevõtted

Lääne-Harju vallas paikneb kolm kemikaaliseaduse alamaktis „Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskoguse ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord“¹⁴⁶ toodud piirmääradest tulenevat 3 A-kategooria ohtlikku ettevõtet ning 5 ohtlikku ettevõtet (vt Tabel 17). B-kategooria ohtlikke ettevõtteid valla territooriumil ei asu.

Tabel 17. Ohtlikud ettevõtted Lääne-Harju valla territooriumil. Allikas: Maa-ameti ohtlike ettevõtete ja vesivarustuse kaardirakendus, seisuga 15.09.2021

Ettevõtte nimi	ID	Asukoht	Ohu kategooria	Ohu raadius, m	Kemikaalid, t
Palstvere OÜ	43499	Põhjasadama, S. Julajevi tee 2, Peetri tn 15, Paldiski linn	A-kategooria suurõnnetuse ohuga	1560	ammooniumnitraat(10000);kaaltsium-,kaalium-,naatriumnitraat/naatriumnitrit(5000);diisel(10);kompleksväetis(25000)
Alexela Terminal AS	21	Rae põik 6, Paldiski linn	A-kategooria suurõnnetuse ohuga	2000	bensiin(280000);diisel(280000);gaasikond(280000);toornafeta(10300);lennukipetrool(28000);benseen(28000);npentaa n(28000);paraksüleen(28000);ortoksüleen(28000);metanool(28000);tolueen(28000);isopreen(28000);stüreen(28000);MTB/ETBE(28000);etanool(28000)
Baltic Oil Service OÜ	66599	Rae põik 9, Paldiski linn	A-kategooria suurõnnetuse ohuga	197	diisel(33000);bensiin(9300);kerge kütteõli(33000)
Eesti Traalipüügi Ühistu Paldiski	9179	Jaama 6c, Paldiski linn	ohtlik	212	ammoniaak(5)

¹⁴⁵ Lääne-Harju Vallavolikogu 28.jaanuar 2020 otsus nr 6, kättesaadav: <https://laaneharju.ee/volikogu-otsused-2020>

¹⁴⁶ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/111022016022>

külmhoone (pankrotis)					
Paldiski tsingipada	191	Lääne 4, Paldiski linn	ohtlik	50	soolhape (kloorvesiniku lahus) (300);hegaflux 10(ammooniumkloriid, tsinkkloriid) (40);keboclean VZS (70)
Alexela Oil AS Paldiski tankla	8	Tallinna mnt 20, Paldiski linn	ohtlik	384	bensiin(30);diislikütus(34);propan-butään(4,06)
Balti Karusnahk AS	64839	Karusnaha tee 26, Karjaküla alevik	ohtlik	106	ammoniaak(2);diislikütus(8)
Vedelgaas OÜ Laheotsa viljakuivatis vedelgaasipaigaldised		Krünbergi, Altküla küla	ohtlik	434	propan-butään(7,78)

Ühegi väljaspool Lääne-Harju valla territooriumi asuva suurõnnetuse ohuga ja ohtliku ettevõtte ohuala valla territooriumile ei ulatu.¹⁴⁷

Kemikaaliseadus¹⁴⁸ kehtestab erinõuded maakasutuse planeerimisel ja ehitiste projekteerimisel ohtlike käitiste mõjualasse. Kemikaaliseaduse kohaselt tuleb maakasutuse planeerimisel arvestada ohtlikest ettevõtetest tulenevate asjaoludega. Kindlaks tuleb teha dominoefektiga käitised, arvestada olemasoleva käitise läheduses paiknevaid ehitisi, nagu liiklusmagistraalid, rahvarohked paigad ja elamurajoonid, kui nende paigutus võib suurendada suurõnnetuse riski või selle tagajärgede raskust. Planeerimisel tuleb säilitada ohutuse tagamiseks vajalik vahemaa käitise ning elamurajoonide, avalikus kasutuses olevate hoonete ja alade, puhkealade ning võimaluse korral peamiste transpordiliinide vahel.

Olemasolevate suurõnnetuse ohuga AS Alexela Terminal ja Palsteve OÜ ohualadesse on ÜP-ga kavandatud maakasutuse muudatusi, sh kavandatud elamumaa juhtotstarbega alasid ning ette nähtud perspektiivsed jalg- ja jalgrattateed mereranda. Vastavalt Päästeameti poolt koostatud juhendile¹⁴⁹ tohib ohuala erinevatesse tsoonidesse planeerida piiratud arvu elamuid juhendis toodud tingimustel. Piirangud ja tingimused on ka mitteiluruumide, tööstus- ja laohoonete ning taristuobjektide planeerimisele. Kohalik omavalitsus peab analüüsima, kas ÜP-ga määratud maakasutuse juhtotstarbed ja nende ulatus on juhendis toodud piiranguid ja tingimusi arvestades otstarbekad. Käitiste riskianalüüsid, sh neis sisalduv info ohualade parameetrite kohta, ei ole avalikud. Seetõttu ei saa planeeringu ega KSH materjalides kajastada infot ohualade parameetrite kohta.

Tegevuste edasisel kavandamisel on oluline silmas pidada, et kõigil ohualas viibivatel isikutel peab olema õnnetuse korral võimalik ohualast kiiresti lahkuda. Selleks peab nii tootmis- kui elamualadel olema mitu eri suundadesse viivat juurdepääsu võimalust. Piiratud tootmisterritooriumidel (nt

¹⁴⁷ Maa-ameti ohtlike ettevõtete kaardirakendus seisuga 15.09.2021

https://xgis.maaamet.ee/maps/XGis?app_id=MA11AH5&user_id=at&LANG=1&WIDTH=1065&HEIGHT=833&zlevel=5,641773.4375,6595304.6875

https://xgis.maaamet.ee/maps/XGis?app_id=MA11AH5&user_id=at&LANG=1&WIDTH=1065&HEIGHT=833&zlevel=5,641773.4375,6595304.6875

¹⁴⁸ Kemikaaliseaduse § 32, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110112015002?leiaKehtiv>

¹⁴⁹ Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine, Päästeamet 2018, leitav <https://www.rescue.ee/files/2018-11/metoodika-28.03.2018.pdf?dfb4f8b2f6>, kasutatud 30.09.2021

Paldiski Lõunasadam) tuleb tegevuste lisandumisel kaaluda üldist evakuaatsiooniteede modelleerimise vajadust. Ohutu ja takistusteta väljapääs tuleb tagada ka Paldiski linna ohtlike ettevõtete ohualadesse kavandatavatelt jalg- ja jalgrattateedelt, et õnnetuse korral oleks võimalik sealt kiiresti lahkuda.

Paldiski väikesadam (vt ka ptk 7.16.2) on projekteeritud A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte Palsteve OÜ eriti ohtlikku alasse. Ammooniumnitraat on tugev oksüdeerija, mis soodustab põlemist, eraldades kuumenemisel hapnikku. Tekkinud õnnetuse tagajärjedeks võib olla nii soojuskiirgus kui ülerõhk. Õnnetuse korral Palsteve OÜ-s oleksid tagajärjed senisest raskemad, sest ohualas viibiks rohkem inimesi. Väikelaevasadamale tuleb tagada mitu juurdepääsuteed ning need arusaadavalt tähistada, et oleks tagatud Palsteve OÜ ohualast väljumise võimalus mistahes kohas ja tingimustel tekkinud õnnetuse korral.

Kemikaalseaduse kohaselt tuleb tagada suurõnnetuse riski või selle tagajärgede raskuse suurenemisel avalikkuse ja käitised lähtuva õnnetuse mõju piirkonda jääda võivate isikute teavitamine. Lääne-Harju Vallavalitsus väikesadama arendajana peab tagama kõigi väikesadamas viibivate isikute teavitamise ja vajalikud tegevusjuhised õnnetuse korral käitumiseks.

Projektiga¹⁵⁰ ei ole Paldiski väikesadamale kavandatud sadamahoonet. Juhul, kui see tulevikus otsustatakse rajada, siis tuleb jälgida Päästeameti juhendis¹⁵¹ toodud tingimusi sadamahoone suurusele.

Palsteve OÜ eriti ohtlikku alasse on ÜP-ga kavandatud ka perspektiivne Paldiski Põhjasadamat ärimaadega ühendav raudteelõik. Võib eeldada, et tegemist on kauba veoks mõeldud raudteega. Selles piirkonnas on klindias tang ning kõrguste vahe Majaka tee ja ammooniumnitraadi ladustusplatsi vahel ca 10 m. Sellest tingitult on manöövrid kavandatavalt raudteelõigul tavapärasest ohtlikumad ning õnnetuse tekke tõenäosus Palsteve OÜ-s suureneb.

Juhul, kui raudteel veetakse CLP määruse (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1–1355) kohaselt ohtlike kemikaale võib tekkida doominoefekti oht. Palsteve OÜ riskianalüüsi kohaselt on ammooniumnitraadi ladustusplats valitud klindi alla põhjusel, et õnnetuse korral suunaks klindias tang tekkiva lööklaine üles ning see ei leviks Majaka tee äärsete aladeni. Raudtee rajamiseks on vaja klindias tangusse rajada täiendav koridor, mille kaudu saab õnnetuse korral tekkiv lööklaine jõuda klindi pealsete ÜP-ga kavandatud elamualadeni. Nende asjaolude tõttu suureneb Palsteve OÜ-s õnnetuse tagajärgede raskusaste ning õnnetusse võivad saada haaratud Majaka tänava äärsed elamualad.

Nii AS Alexela Terminal kui ka Palsteve OÜ on A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtted. Vastavalt kemikaalseaduse (KeMS) nõuetele on ettevõtted koostanud teabelehe, ohutusaruande ja ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaani. Ohutusaruanne sisaldab ka riskianalüüsi ja ohutuse tagamise süsteemi kirjeldust. Hädaolukorra lahendamise plaani koostamisel on mõlemad ettevõtted arvestanud muuhulgas ka ettevõtte väliste riskidega, mis tulenevad ümbruskonnas toimuvatest tegevustest. Nimetatud dokumendid tuleb KeMS nõuete kohaselt hoida ajakohasena ja vajaduse korral uuendada.

Pallase piirkond 16 ja 18 kinnistute (osaliselt) ning lähiala DP-ga kavandatud Paldiski pump-hüdroelektrijaama (PHAJ) ehitamiseks tehtavad mahukad lõhketööd võivad kujutada ohtu ka ÜP-ga kavandatud tootmismaa del toimuvatele tegevustele. Tegevuste kavandamisel tuleb PHAJ arendusest tulenevate võimalike mõjudega arvestada.

ÜP-ga on kavandatud võimalik asukoht LNG/LPG terminalide rajamiseks Paldiski LNG sadama piirkonda. LNG ja LPG on plahvatusohtlikud gaasid, mis õnnetuse korral võivad tekitada nii tugeva soojuskiirguse kui ka ülerõhu. Eeldada võib, et selline terminal või terminalid oleksid A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte/ettevõtted. Sellisel juhul jäävad ÜP-ga Pakrineemele kavandatud

¹⁵⁰ Vt Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamine. Skepast&Puhkim OÜ, 2021

¹⁵¹ Kemikaalseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine, Päästeamet 2018, leitav <https://www.rescue.ee/files/2018-11/metoodika-28.03.2018.pdf?dfb4f8b2f6> (30.09.2021)

supluskohas (vt täpsemalt peatükist 7.15.2) viibivad isikud terminalide ohualasse. Tegevuste edasisel kavandamisel tuleb arvestada, et inimestel oleks võimalik supluskohast kiiresti lahkuda mistahes suunas, olenevalt tekkinud suurõnnetuse iseloomust, ilmastikuoludest ja muudest asjaoludest. Lääne-Harju Vallavalitsus peab tagama kõigi supluskohas viibivate isikute teavitamise ja vajalikud tegevusjuhised õnnetuse korral käitumiseks.

Ohtliku ettevõtte staatuse võivad tulevikus saavutada tanklad, kui paigaldatakse gaasikütuse tankimisseadmed ja ka põllumajandusettevõtted, kui kütusena hakatakse kasutama vedelgaasi. Uute ohtlike ettevõtete kavandamisel tuleb juhinduda kemikaaliseadusest ning hinnata keskkonnamõju olulisust KeHJS-es sätestatud korras. Arvesse tuleb võtta teisi lähipiirkonnas olemasolevaid ning piirkonda kavandatavaid tegevusi ja võimalikku koosmõju nendega. Võimalusel tuleb vältida uute ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete kavandamist elutähtsa teenuse osutamiseks kasutatavate ehitiste kõrvale. Tagada tuleb ohutud kaugused ja luua puhvertsoonid ohtlike ettevõtete ja elamurajoonide, ühiskondlike ehitiste alade, puhkealade ning peamiste transpordiliinide vahele.

Igapäevaselt tuleb jälgida, et kõik ohtlikud ja suurõnnetuse ohuga ettevõtted ei kujutaks endast reaalselt ohtu ümbritsevale keskkonnale.

Doominoefektide tekkevõimalused

Ohtlike kemikaalide käitlemisest tulenevat kumuleeruvat riski nimetatakse doominoefektiks. Doominoofekt on käitise või käitiste rühmade puhul võimalik suurem suurõnnetuse risk või selle raskemad tagajärjed käitiste geograafilise asukoha ja vastastikuse kauguse ning nendes paiknevate ohtlike ainete varu tõttu (KeMS § 21 lg 10).

Doominoofekt saab tekkida algsündmusest. Doominoofekti tekkimise eeldus on, et algsündmusest põhjustatud soojuskiirguse või ülerõhu kriitiline väärtus ulatub naaberterminali territooriumil asuvate ohustatud ehitiste või rajatisteni. Doominoofekti tõenäosus saab olla väiksem või võrdne algsündmuse tõenäosusega.

ÜP koostamise raames analüüsiti doominoefektide tekkevõimalust Lääne-Harju valla territooriumil ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete riskianalüüsidest toodud andmete põhjal. Ühest ettevõttest teise kanduda võiva suurõnnetuse tekkepõhjus saab olla¹⁵²:

- plahvusest tekkiv ülerõhk ja lööklaine;
- tulekahjust või plahvusest tekkiv soojuskiirgusvoog;
- plahvusest, tulekahjust või lekkest tekkiv toksiliste ühendite levik;
- fragmentide laialipaiskumine¹⁵³.

Seadmetel ja rajatistel on erinevad kriitilised soojuskiirguse ja ülerõhu kahjustuskriteeriumid. Soojuskiirguse kriitiliseks väärtuseks on võetud terase kahjustustase 25 kW/m² või enam, mis on võrdsustatud ehitistele ohtliku alaga. Ülerõhu kriitiline väärtus on ehitistele eriti ohtlik ülerõhu tase 0,35 bar.

Nende eelduste põhjal võib mistahes põhjusel Alexela Terminal AS-is tekkinud ulatuslik tulekahju või plahvatus kanduda C-kategooria ohtliku ettevõtte Paldiski Tsingipada AS tootmisterritooriumile ja kahjustada seal asuvaid seadmeid või rajatisi. Käitises käideldavad ohtlikud kemikaalid soolhape, Hegaflux10 (ammooniumkloriid, tsinkkloriid), Keboclean VZS, on sööbivad ja ärritavad.

Paldiski Tsingipada AS-i riskianalüüsi kohaselt moodustuvad käitise ohualad peamiselt tootmishoone sisemuses. Väljaspool hoonet võib ohuala tekkida õnnetuse korral kemikaalide vastuvõtu ja väljastamise sõlmes. Käitise ohuala raadius on 50 meetrit ja see on kantud Maa-ameti ohtlike ettevõtete kaardirakendusesse. Seega on ka Alexela Terminal AS-ist alguse saanud algsündmuse

¹⁵² Doominoefektide hindamise juhend, Päästeamet 2018. Leitav: <https://www.rescue.ee/files/2018-10/18-10-01-doominoefektide-hindamise-juhend.pdf> (30.09.2021)

¹⁵³ Juhendi kohaselt on seda kõige keerulisem hinnata, mistõttu fragmentidest tingitud doominoofekti juhendis detailselt kajastatud ei ole.

tõttu tekkinud doominoefekti ala võrdne Paldiski Tsingipada AS-i ohualaga. Sinna ei ole ÜP-ga maakasutuse muudatusi kavandatud.

Käitiste riskianalüüsid ei ole avalikud. Seetõttu ei saa planeeringu ega KSH materjalides kajastada infot riskianalüüsidest kajastatud andmete kohta.

Meetmed keskkonnoohtlike objektide ning suurõnnetuse ohuga ja ohtlike ettevõtetega arvestamiseks Lääne-Harju vallas on toodud ka KSH aruande peatükis 9.16.

7.20. Üleujutustega arvestamine

Üleujutusohu piirkondi ja üleujutusohuga seotud riskipiirkondi¹⁵⁴ ning suure üleujutusala siseveekogusid¹⁵⁵ Lääne-Harju vallas ei ole¹⁵⁶. Kuna tegemist on rannikuäärse vallaga, siis võib rannikul esineda korduvalt üleujutatavaid alasid.

Korduvalt üleujutatav ala on ala, mille mullastikust ja taimestikust on võimalik järeldada, et tegemist on pidevalt teatud kindlate perioodide järel üleujutatava alaga. Korduva üleujutusega alasid iseloomustavad sooldunud rannikumullad ja vastavad taimekooslused (roostik, märjad rannaniidud jne). Korduvatest üleujutustest mõjutatud rannad vajavad lisapuhvrit võrreldes randadega, kus üleujutusi ei esine ning kus ranna ja kalda kaitse eesmärk on täidetud tavapärase ehituskeeluvööndi laiusega (mida arvestatakse põhikaardile kantud piirist).¹⁵⁷ Lisaks laugete randade eripära säilitamisele, aitab lisapuhver kaitsta üleujutuste eest ka inimeste vara. Korduva üleujutusega veekogude ranna piiranguvöönd, veekaitsevöönd ja ehituskeeluvöönd koosnevad üleujutatavast alast ja looduskaitseeaduse §-des 37–39 sätestatud vööndi laiusest.

Looduskaitseeaduse § 35 lõike 3 kohaselt määratakse korduva üleujutusega ala piir mererannal üldplaneeringuga. Kui korduva üleujutusega ala piiri ei ole määratud, loetakse korduvalt üleujutatud ala piiriks üks meeter kaldajoone kõrgusväärtusest (ühe meetri kõrgune samakõrgusjoon). Lääne-Harju valla ÜP koostamisel ei ole korduva üleujutusega ala piiri määratud. ÜP seletuskirja kohaselt on ehituskeeluvööndi lähtejooneks võetud Eesti topograafia andmekogu põhikaardile kantud veekogu veepiir. Kuna looduskaitseeaduse kohaselt tuleb sellisel juhul lugeda korduva üleujutusega ala piiriks üks meeter kaldajoone kõrgusväärtusest, siis tuleb ehituskeeluvööndi ulatuse määramine üle vaadata ja vajadusel korrigeerida.

Kuna ÜP-s ei ole korduva üleujutusega ala piiriks võetud ühe meetri kõrgust samakõrgusjoont, siis saab KSH käigus anda vaid soovitusi, millega korduva üleujutusega aladele tegevuste kavandamisel tuleb arvestada. Korduva üleujutusega aladele maakasutuse muudatuste kavandamisel tuleb silmas pidada, et üldjuhul tuleb vältida seal uute ehitiste püstitamist ning ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku tegemist, et ei loodaks eeldusi uuteks ehitisteks. Ehitamist korduva üleujutusega alale peaks olema võimalik kaaluda vaid väga põhjendatud juhtudel. Kui see osutub vajalikuks, siis tuleb ehitise kavandamisel arvestada üleujutustest tulenevate riskidega ning rakendada meetmeid ehitiste kaitseks (kõrgem vundament, veekindel vundament, veekindlate materjalide kasutamine vms) ja üleujutusega kaasnevate negatiivsete mõjude leevendamiseks (reovee käitlemiseks sobiva meetodi valimine, elektrisüsteemide turvalisus jms). Kohalik omavalitsus peab seda silmas pidama detailplaneeringute koostamise korraldamisel ja projekteerimistingimuste andmisel.

Korduva üleujutusega alale matkaradade ning üldkasutatavate alade (nt puhkealade, suplusrandade) kavandamisel tuleb arvestada, et nende kasutamine võib periooditi olla häiritud. Seda tuleb silmas pidada aladele tegevuste kavandamisel. Võimalike üleujutustega tuleb arvestada ka parkimise vms

¹⁵⁴ Määratud VeeS alusel (§ 108-111), eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/106052020044?leiaKehtiv>

¹⁵⁵ Loetelu kehtestatud keskkonnaministri 28.05.2004 määrusega nr 58 „Suurte üleujutusala siseveekogude nimistu ja nendel siseveekogudel kõrgveepiiri määramise kord“, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/765431?dbNotReadOnly=true>

¹⁵⁶ Maa-ameti üleujutusala kaardirakendus, seisuga 18.08.2021; Keskkonnaregister, seisuga 18.08.2021

¹⁵⁷ Keskkonnaministeeriumi 20.09.2016 a kiri nr 8-2/16/6610-4

tegevuse korraldamisel, mis võib mõjutada inimese vara ning rakendada asjakohaseid meetmeid selle kaitseks.

Pärast korduva üleujutusega ala piiri korrigeerimist on soovitatav kohalikul omavalitsusel analüüsida, kas ÜP-ga määratud maakasutuse juhtotstarbed ja nende ulatus on eelnevat silmas pidades otstarbekad ja asjakohased.

Kui edaspidi on soov kavandada tegevusi, mis toovad kaasa muutusi veekogude (jõgede) veetasemes, tuleb kasutada selliseid insenertehnilisi lahendusi, millega on välistatud üleujutuste tekitamine.

Meetmed üleujutustega arvestamiseks on toodud ka KSH aruande ptk-is 9.17.

7.21. Hinnang kliimamuutustega arvestamisele

Prognoosid Eesti tuleviku kliima osas on toodud raportis „Eesti tuleviku kliimastenaariumid aastani 2100“¹⁵⁸. Kliimamuutuste mõjuga kohanemise valdkonda plaanitakse ja juhitakse terviklikult „Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030“ ja selle juurde kuuluva rakendusplaani kaudu¹⁵⁹. Arengukava ja rakendusplaani eesmärgiks on suurendada Eesti riigi, regionaalse ja kohaliku tasandi valmidust ning võimet kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks. Arengukava annab kohanemismeetmed lühikeses ajavaates (aastani 2030), olles samas osaks pikaajalisest visioonist (aastani 2100). Planeeringute koostamisel ning projekteerimistingimuste väljastamisel tuleb arengukavaga arvestada.

Eeltoodud raporti ja arengukava kohaselt on Eestis 21. sajandi jooksul oodata järgmisi kliimamuutusi:

- **temperatuuritõus** ja sellest tulenev jää ja lumikatte vähenemine, kuuma- ja põuaperioodid, muutused taimekasvus, võõrliikide (sh uute taimekahjurite ja haigustekitajate) levik, külmumata ja liigniiske metsamaa, mis piirab raievõimalusi, sesoonsete energiatarbimistippude muutused, elanike terviseprobleemide sagenemine jms. Prognoositav temperatuuritõus on 2,0–4,3°C, kõige suuremat tõusu on oodata kevadel, järgnevad talvekuud;
- **sademetehulga suurenemine** ja sellest tulenevad üleujutused, kuivenduskraavide ja -süsteemide ning paisude hoolduse mahu suurenemine, jõgede kaldaerosioon ja sellest tuleneva kaldakindlustamise mahu suurenemine, surve hoonete ja rajatiste ümberpaigutamiseks, karjäärivete pumpamismahu suurenemine jms. Prognoositav kuu keskmine sademetehulga tõus on 10-19% ning oodata on ööpäevase sademete hulga tõusu (eeskätt suvekuudel);
- **tormide sagenemine** ning sellest tulenevad nõuded taristu ja ehitiste vastupidavusele ning tormitagajärgede likvideerimise võimele. Tuule kiiruse kasvuks prognoositakse 3-18%, kasv on suurem talve- ja kevadkuudel;
- **merepinna tõus** ja sellest tulenev kaldaerosioon, oht kaldarajatistele, surve ehitiste ümberpaigutamiseks jms. Merevee taseme tõustutrendi korral on 21. sajandi lõpuks oodata keskmise meretaseme tõusu Eesti rannikutel pessimistlikuma stsenaariumi järgi kuni ca 60 cm.

Maakasutuse ja planeerimise kontekstis on Lääne-Harju vallas kliimamuutustega seonduvalt tõenäoliselt olulisimateks ilminguteks merepinna tõusust, sademete hulga suurenemisest, tormide sagenemisest ja temperatuuri tõusust tingitud üleujutused, kaldaerosioon ja oht kaldarajatistele.

¹⁵⁸ https://www.envir.ee/sites/default/files/kliimastenaariumid_kaur_aruanne_ver190815.pdf, vaadatud 25.03.2020

¹⁵⁹ <https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/kliima/eesti-tegevused/kliimamuutustega-kohanemise-arengukava>, vaadatud 25.08.2021

kuuma- ja põuaperioodide sagenemine ning neist tulenev võimalik negatiivne mõju inimese tervisele, varale ja heaolule.

Kõige negatiivsema mõjuga kliimamuutuseks peetakse **rannikumere üleujutusi**, mille ulatus on tulevikus seni kogetust tõenäoliselt suurem. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata asustatud rannikualadele. Tegevuste kavandamisel rannikualadele tuleb arvestada üleujutusohuga ning vajadusel vara ja inimeste kaitseks kavandada ennetus- ja leevendusmeetmed (üleujutuste kohta vt täpsemalt ptk 7.20).

Kliimamuutustega kohanemise arengukava kohaselt on üks peamisi tulevikukliima riske **kuumalained**. Need võimenduvad eeskätt linnalistes asulates (aga ka muudes tiheasulates) soojussaare efektina¹⁶⁰. Soojussaare teke seostub eelkõige maakasutuse ja ehituslike iseärasustega - kas ja kuivõrd on ehitisi, mis päikesekiirgust neelavad ja õhku ruumis kütavad. Lääne-Harju valla asutusüksustes teadaolevalt sellist maakasutust ja ehitisi ei ole ning selliseid muudatusi maakasutuses, millega võiks kaasneda oluline soojuse akumulatsioon, ÜP-ga ei kavandata. Lisaks paiknevad valla suuremad asutusüksused ranniku lähistel ning neis on piisavalt rohealasid, mis õhku jahutada aitavad. Soojussaare efekti saab leevendada mikroklimaatilisi meetmeid rakendades. ÜP panustab sellesse läbi looduslike rohealade ja haljasalade säilitamise ja laiendamise, veealade säilitamise ja väärtustamise ning kõrghaljastuse osas tingimuse seadmise. ÜP-le järgnevatel etappidel tegevuste kavandamisel on soovitatav tähelepanu pöörata hoonete paiknemisele (optimaalne asend päikese suhtes, vastastikuse varjutuse vältimine, õhu vaba liikumise tagamine).

Sagenevad kuuma- ja põuaperioodid ja üleujutused, aga ka lumi- ja jääkatte vähenemine, avaldavad vahetut mõju **vee- ja kanalisatsiooniteenuste toimimisele**. Sademevee ärajuhtimise lahenduste kavandamisel on oluline eelistada looduslähedasi lahendusi ning tähelepanu pöörata nende kliimakindlusele ja toimivusele ka valingvihmade korral (täpsemalt on teemat käsitletud ptk-is 7.16.4).

Kliimamuutustega võivad kaasneda muutused **põhjavee kvaliteedis ja maapinnalähedase veekihi veerežiimis**, mis mõjutavad muldade veerežiimi ja kuivendatud maade kasutamist. Kuigi suurt põhjaveetaseme tõusu kliimamuutuste kontekstis ei prognoosita, võib madalatel tasastel aladel maapinnalähedase põhjaveekihi tase tõusta nii palju, et põhjustab soostumist. Kliimamuutused koosmõjus kuivendussüsteemide seisundi halvenemisega (amortiseerumisega) hakkavad omakorda põhjustama muutusi maakasutuses, liigniisked alad laienevad ja võivad jääda kasutusest välja. Tähelepanu tuleb pöörata väärtusliku põllumajandusmaa säilitamisele ja väärtustamisele ning maaparandussüsteemide nõuetekohase toimimise tagamisele. ÜP kohane maakasutus ning seatud maakasutus- ja ehitustingimused loovad selleks vajalikud eeldused. Väärtusliku põllumajandusmaa osas vt täpsemalt ptk 7.10 ning maaparandussüsteemide osas ptk 7.7).

Kliima soojenemisel on positiivne mõju vegetatsiooniperioodile (pikenemine Eesti laiuskraadil), mis **toetab põllumajandussaaduste tootmist** - põllukultuuride kasv läheb paremaks, kasvab saagikus ning võimalik on uute põllukultuuride kasvatamine. Oluline roll on siinkohal väärtusliku põllumajandusmaa kui põllumajanduslikuks tootmiseks ja toidujulgeoleku tagamiseks olulise ressursi olemasolul ja võimalikult suures ulatuses selle sihtotstarbelises kasutuses hoidmisel.

Tormikahjud avalduvad suuresti üsna juhuslikult, sõltudes juhuste kokkusattumisest, puudulikust ehituskvaliteedist või ohtude ignoreerimisest. Mõningal määral saab neid ennetada ÜP-ga seatud maakasutus- ja ehitustingimustega, kuid olulisel kohal on ka ehitusmaterjalid ja ehitustegevus ning selle kvaliteet, millest sõltub hoonete ja rajatiste vastupidavus.

ÜP koostamisel on arvestatud võimalike kliimamuutustega läbi maakasutuse kavandamise ning maakasutus- ja ehitustingimuste seadmise. Siiski tuleb silmas pidada, et planeerimise meetmed on vaid üks osa kliimamuutustega kohanemise meetmetest. Kliimamuutustega toimetulek sõltub muuhulgas sotsiaalmajanduslikest protsessidest, tehnilisest ja sotsiaalsest taristust,

¹⁶⁰ Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030

omavalitsusüksuse haldusvõimekusest, indiviidide teadlikkusest kliimamuutustest ning võimekusest ja võimalustest nendega arvestamisel.

Vt ka ptk 7.8 „Pakri panga varinguohtlikkusega arvestamine“.

Meetmed kliimamuutustega kohanemiseks on toodud ka ptk-is 9.18.

7.22. Hinnang riigikaitse ehitistega arvestamisele

Lääne-Harju vallas asuvad järgmised riigikaitse ehitised:

- Klooga harjutusväljak;
- Ämari lennuväli;
- Paldiski linnakud.¹⁶¹

Riigikaitse ehitisele kehtib piiranguvöönd - ehitist ümbritsev ala, kus asuvad ehitised või kus toimuv tegevus võib ohustada riigikaitse ehitist või mõjutada riigikaitse ehitise töövõimet¹⁶². Piiranguvöönd kehtib riigikaitse hoone välisseinast või riigikaitse rajatise välispiirjoonest või kinnisasja välispiirjoonest. Ehitusseadustiku § 120 lg 2 kohaselt piiranguvööndi ulatus linnades, alevikes ja alevites kuni 300 m ning küldes kuni 2000 m.

Lisaks ulatub Lääne-Harju valla territooriumile riigikaitse ehitise Lintsi linnaku piiranguvöönd. Piiranguvööndi ulatus on 2000 meetrit välisperimeetrist. Ehitis asub Saue vallas.

ÜP-ga kavandatakse maakasutuse muudatusi ka riigikaitse ehitiste piiranguvöönditesse. Klooga alevikku ning Kloogaranna ja Kersalu küldesse planeeritakse uusi elamualasid Klooga harjutusväljaku piiranguvööndisse. Ämari alevikku planeeritakse uusi elamualasid Ämari lennuvälja piiranguvööndisse ning Paldiski linnas Paldiski linnakute piiranguvööndisse äri- ja tootmise maa-alasid ja nähakse ette loodusliku haljasmaa ala. Lisaks ulatuvad riigikaitse ehitiste piiranguvöönditesse ÜP-ga määratavad tuuleenergeetika tootmiseks põhimõtteliselt sobivad alad, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleparke.

Riigikaitse ehitise tegevusega võib kaasneda müra teke ja levik, mis võib põhjustada häiringuid ümberkaudsetele aladele. Riigikaitse tegevusega kaasnev müra on aktuaalne eeskätt harjutusväljakute, lennuväljade ja lasketiirude puhul, kuna nendega kaasnevad tegevused on mürarikkamad. Nende piiranguvöönditesse ei ole seetõttu soovitatav kavandada müratundlike alasid ja tegevusi (eeskätt elamualasid, tervishoiuasutusi, lasteasutusi või tundlikematele sihtrühmadele nagu nt eakatele ja lastele mõeldud tegevusi). Paldiski linnakute puhul ei ole eeldada sellise müra teket, mis välistaks selle piiranguvööndisse müra tõttu uute ehitiste püstitamise. Ka ei ole äri- ja tootmistegevused välisõhus leviva müra suhtes niivõrd tundlikud. Täpsemalt on militaarmüra käsitletud peatükis 9.13.3.

Riigikaitse ehitise piiranguvööndisse püstitav ehitist ei tohi vähendada riigikaitse ehitise töövõimet ega suurendada sellele ohtu. Nt võivad riigikaitse ehitise töövõimet mõjutada üle 28 m kõrgused ehitised, eeskätt tuulepargid. Tuulepargi kavandamisel tuleb juba kavandamise algstaadiumist alates teha koostööd Kaitseministeeriumiga, kes hindab, kas kavandatav tegevus võib mõjutada riigikaitse ehitise töövõimet. Tuuleparkide osas vt ka ptk 7.17.1.

Päikeseelektrijaama kavandamisel ja ehitamisel tuleb tagada, et paigaldatavad päikesepaneelid ei tekitaks valgusreostust (nt peegeldusi), mis võib vähendada riigikaitse ehitiste töövõimet ning häirida Ämari lennuväljalt õhku tõusvaid ja seal maanduvaid õhusõidukeid.

¹⁶¹ Kaitseministri 26.06.2015 määrus nr 16 „Riigikaitse ehitise töövõime kriteeriumid, piirangute ruumiline ulatus ja andmed riigikaitse ehitise töövõimet mõjutavate ehitiste kohta“. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128062015014?leiaKehtiv>

¹⁶² Vt eelmist viidet

Nii ÜP-ga kavandatavale maakasutusele tegevuste kavandamisel kui ka tuuleparkideks põhimõtteliselt sobivatele aladele tuuleparkide kavandamise kaalumisel tuleb silmas pidada, et riigikaitse ehitise piiranguvööndisse ehitise püstitamine, laiendamine või ümberehitamine ilma Kaitseministeeriumi kooskõlastuseta on keelatud. Kõikide selliste ehitiste, mille rajamine võib kaasa tuua riigikaitse ehitise töövõime vähenemise, püstitamiseks, laiendamiseks või ümberehitamiseks koostatavad detailplaneeringud, projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis tuleb kooskõlastada Kaitseministeeriumiga.

Metsaseaduse § 36 alusel võivad Kaitsevägi ja Kaitseliit kasutada riigimetsa riigikaitse ehitise väljaõppe korraldamiseks¹⁶³. Väljaõppe ajal võib ümbritsevatel aladel esineda riigikaitse ehitise tegevusest tulenevaid häiringuid (müra, raskesõidukite ja inimeste liikumist) mis võib ajutiselt häirida ümberkaudseid elanikke ja ümbruskonnas liikumist. Riigikaitse ehitise väljaõppe korraldamine ja läbiviimine toimub metsaseaduses sätestatud korras. Väljaõppe toimumise ajal tuleb ümbritsevate alade elanikel ja kasutajatel arvestada kaasnevate häiringutega.

Meetmed riigikaitse ehitistega arvestamiseks on toodud ka KSH aruande peatükis 9.19.

7.23. Hinnang olulise ruumilise mõjuga ehitistega arvestamisele

Koostatava ÜP-ga Lääne-Harju valda olulise ruumilise mõjuga ehitisi ei kavandata. Tuuleparkide osas määratakse ÜP-ga alad, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleenergeetika tootmist. Tuulepargi sobivus mõnele põhimõtteliselt sobivale alale täpsustatakse ÜP seletuskirja kohaselt detailplaneeringu ja selle raames läbi viidava keskkonnamõju hindamise tulemusena.

Lääne-Harju valda on algatatud (Lääne-Harju Vallavolikogu 28. jaanuar 2020 otsus nr 6) radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga rajamise eriplaneering, mille eesmärk on leida radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga rajamiseks sobivaim asukoht Lääne-Harju vallas ja koostada sobivasse asukohta detailne lahendus ehitusõiguse määramiseks. Üldplaneeringu ja selle KSH aruande koostamisel ei ole olnud võimalik eriplaneeringuga arvestada, kuna eriplaneering ei ole veel vastu võetud ega kehtestatud.

7.24. Mõjude omavahelised seosed ja piiriülese mõju võimalikkus

Üldplaneering on pikaajaline arengudokument (15 aastat, vajadusel pikemalt), mistõttu avalduvad ka planeeringulahenduse rakendamisega kaasnevad mõjud üldjuhul kaudselt, pikaajaliselt ning omavahel seotult. Mõjude omavahelisi seoseid on käesoleva KSH aruandes arvestatud ja käsitletud läbivalt, erinevate teemavaldkondade analüüsi käigus.

Erinevate mõjude omavahelise seoses pikaajaliseks ja positiivseks mõjuks võib pidada hea ja jätkusuutliku elukeskkonna tekkimist. Selle mõõtmeteks on hästi läbimõeldud multifunktsionaalne ruumilahendus, piisav elamualade ja kaasaegsete elamispiindade olemasolu, puhas ja esteetiline väliskeskkond, töökohtade, teenuste (sh kultuuriteenuste) olemasolu ning kättesaadavus elanikkonna erinevatele gruppidele. Nii võimalikult kodukoha lähedal kui ka kaugemates punktides. Samuti mitmekesised ja mugava ligipääsetavusega vaba aja veetmise võimalused, heas korras sõiduteed ning loogiliselt kulgev, piisava tihedusega ja sidus jalg- ja jalgrattateede võrgustik. Elukeskkonna atraktiivsuse tõstmine läbi nii olemasoleva loodus- ja kultuurikeskkonna väärtustamise, olemasoleva asutusstruktuuri säilitamise ja väärtustamise kui ka sotsiaalse taristu arendamise avaldab kaudselt positiivset mõju ka elanike varale.

Erinevate mõjude omavahelises seoses avaldub positiivne mõju eeldatavasti ka läbi ettevõtluse. Ruumilised võimalused äri- ja tootmistegevuse arendamiseks, piisavalt paindlikud arendamise tingimused ning loogiline ja heas korras taristuvõrk (sh maanteed, raudteed) loovad eeldused uute ettevõtete lisandumiseks ning olemasolevate tegevuste edasiarendamiseks. Nii uued ettevõtted kui

¹⁶³ Vt ÜP materjalidest

ka olemasolevate tegevuste laiendused tähendavad uusi kohapealseid ja eeldatavasti ka mitmekülgseid töökohti, mis omakorda aitab eeldatavasti vähendada igapäevast pendelliikumist, eeskätt Tallinna suunal. Ettevõtlusel on oluline roll ka valla üldises majanduslikus heaolus ning seeläbi omakorda kvaliteetse elu- ja puhkekeskkonna kujundamises, samuti kultuuriteenuste arendamises.

Ettevõtlustegevuse lisandumisel ja infrastruktuuri arendamisel on teisalt negatiivne mõju, mis avaldub nii looduskeskkonnale kui võib mõjutada ka inimeste heaolu ja tervist. Ettevõtluse mõju looduskeskkonnale võib avalduda näiteks läbi taimestiku kao, loomastikule põhjustatavate häiringute, väärtuslike põllumajandusmaade vähendamise, muutuste põhja- ja pinnavee kvaliteedis. Mõju inimese tervisele ja heaolule võib avalduda eeskätt muutustes välisõhu või joogivee kvaliteedis või selle kättesaadavuses, aga ka näiteks visuaalsetes häiringutes (nt seoses tuuleparkidega) või elanikele oluliste kohtade kättesaadavuse halvenemises. KSH läbiviimisel on kavandatud meetmed, millega tegevuste kavandamisel tuleb arvestada, et ära hoida nii olulist negatiivset keskkonnamõju kui ka vähendada erinevaid häiringuid. Asjakohaste meetmete rakendamisel ei kaasne planeeringulahenduse elluviimisega erinevate mõjude omavahelises seoses eeldavalt olulist negatiivset mõju.

ÜP kohase maakasutuse alusel edasiste tegevuste kavandamisel tuleb kohalikul omavalitsusel nende lubamise osas kaalutusotsuste tegemisel arvestada ka erinevate mõjude omavahelise seosega.

Piiriülest keskkonnamõju ehk mõju mõne naaberriigi keskkonnaseisundile Lääne-Harju valla ÜP kohase maakasutuse rakendamisega näha ei ole.

Ülevaade alternatiivsetest arengustsenaariumidest

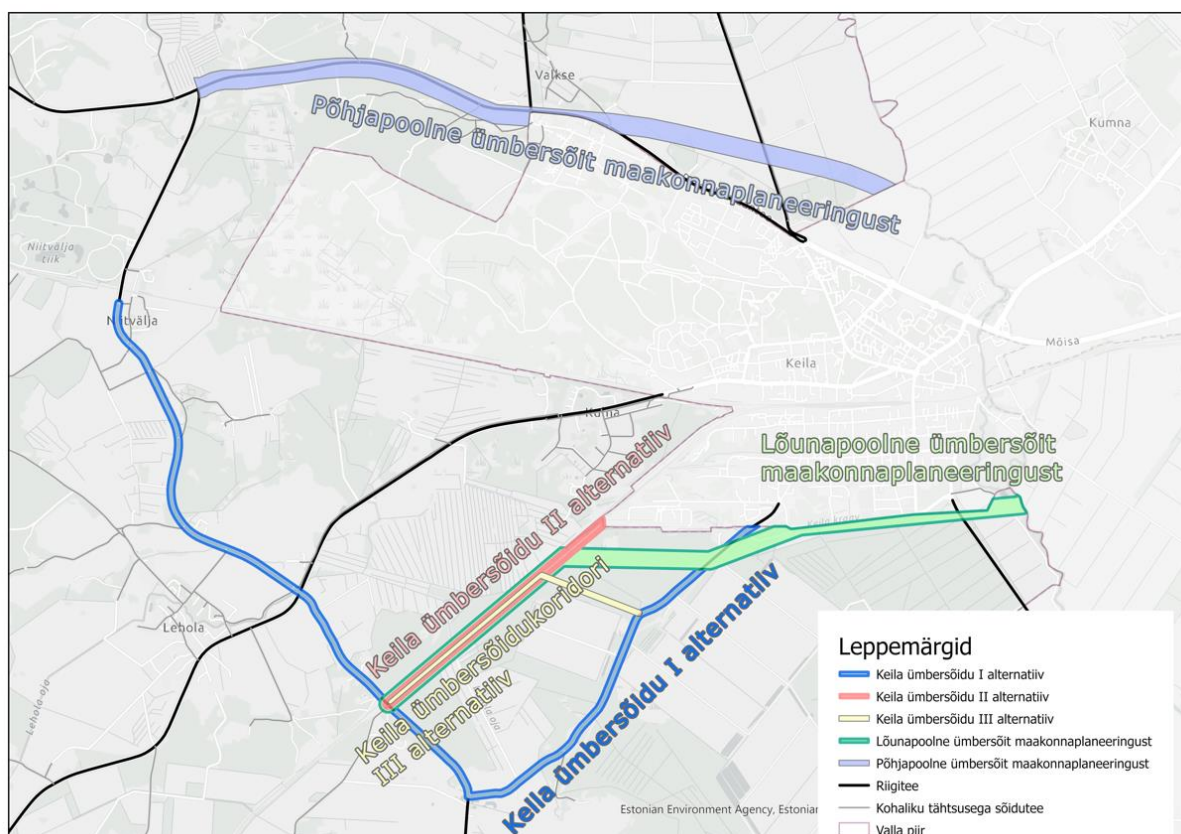
Põhimõttelisi terviklikke alternatiivseid arengustsenaariume ÜP koostamise käigus ei tekkinud. Kaaluti erinevaid lahendusi maakasutuse ja ehitustingimuste osas, sh asukohapõhiseid alternatiivseid võimalusi, kuid nende näol ei ole tegemist alternatiivsete arengustsenaariumidega KeHJS § 40 mõistes. Erinevate lahenduste kaalumise toimus valdavalt planeerimisprotsessi 8. aruteludel ja töökoosolekutel, mille tulemusena leiti ka sobivad lahendused. Kus asjakohane, on lahenduse kujunemist kirjeldatud ka KSH aruande vastavas peatükis.

ÜP koostamise raames töötati välja erinevad alternatiivid raskeliikluse ümbersuunamiseks Keila linnast. Nende osas teostati KSH raames eraldi alternatiivide võrdlemine (ptk 8.1).

8.1. Alternatiivsed lahendused raskeliikluse ümbersuunamiseks Keila linnast

Harju maakonnaplaneeringuga on perspektiivis ette nähtud ümbersõidu rajamine Keila linnast, eesmärgiga juhtida transiitliiklus linnast mööda. Selleks on maakonnaplaneeringuga kavandatud perspektiivsed põhimõttelised trassikoridorid Keilast põhjas ja lõunas (põhjapoolne ümbersõit ja lõunapoolne ümbersõit, vt Joonis 4). Lääne-Harju Vallavalitsuse jaoks ei ole MP-st tulenev lõunapoolne ümbersõit mõistlik lahendus kuna mõlemal see kulgeks kas suures osas või täielikult uuel trassil. Lisaks on kohalik omavalitus seisukohal, et uue tee rajamise asemel uude asukohta tuleb eelistada selle kulgemist võimalikult suures ulatuses olemasolevatel teedel.

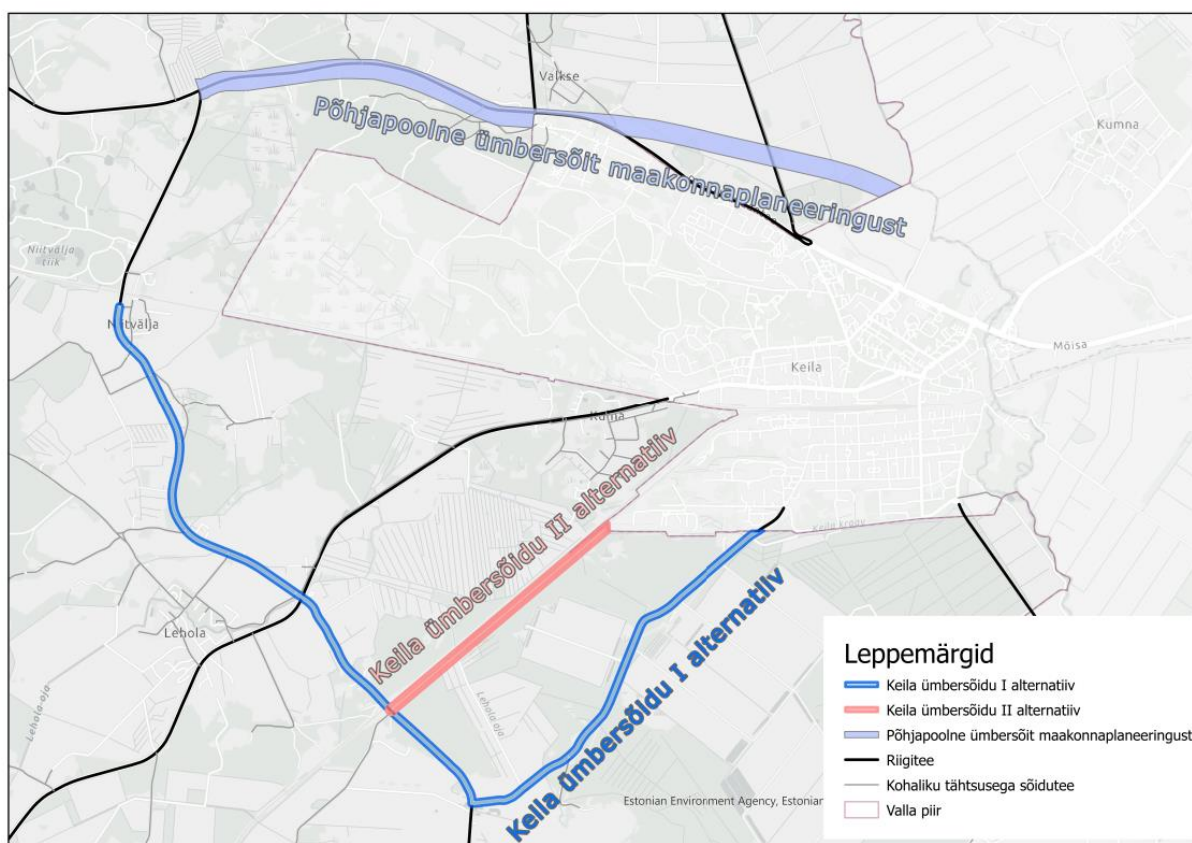
Eelnevast tulenevalt täpsustati ÜP koostamise protsessis maakonnaplaneeringust tulenevat lõunapoolset ümbersõidukoridori asukohta (nii, et see kulgeks osaliselt olemasolevatel teedel) ning töötati välja täiendavad alternatiivsed lahendused. Esialgu töötati välja kolm uut võimalikku alternatiivset lahendust: alternatiiv I, alternatiiv II ja alternatiiv III ning jäeti kaalumisse ka MP-st tulenev lõunapoolne alternatiiv (vt Joonis 4).

Joonis 4. Keila linnast ümbersõidu võimalikud lahendused seisuga 01.12.2021

ÜP KSH läbiviimisel toimus ÜP-s käsitletavate võimalike lahenduste võrdlemine (loodus)keskkonna, kultuurikeskkonna ning inimese tervise ja heaolu seisukohast. Tähelepanu pöörati ümbersõidualternatiivide mõjupiirkonda (sh alale ja lähiümbrusesse) jäävatele keskkonnaväärtustele ja maakasutusele ning sellele avalduda võivatele mõjudele. Liiklusest lähtuvate häiringute mõju analüüsimisel peeti silmas nii olemasolevat kui ka ÜP-ga kavandatavat maakasutust. Põhirõhk pöörati häiringute suhtes tundlikumatele aladele (eeskätt elamualadele). Kuna esialgu oli KSH ekspertidel teadmine, et ÜP koostamise protsessis on kohalikul omavalitsusel soov leida Keila linnast ümbersõiduks võimalike lahenduste, st nii põhja- kui ka lõunapoolsete alternatiivide seast parim võimalik lahendus ning kehtestada ÜP-ga ümbersõiduks koridor, siis käsitleti kõiki alternatiive võrdselt ning anti nende omavaheline võrdlus.

ÜP koostamise protsessis edaspidi selgus, et vajalik on nii põhjapoolne kui ka lõunapoolne ümbersõit. Esimene on vajalik Paldiski linna suunas suunduva raskeliikuse ümber suunamiseks Keila linnast ning teine Keila lõunaosa tööstuspargi ja Haapsalu maantee mõjualas paiknevate asustusalade teenindamiseks. Sellest tulenevalt ei esitata KSH aruande eelnõu käesolevas versioonis põhjapoolse ja lõunapoolsete alternatiivide omavahelist võrdlust. Lisaks, kuna ÜP koostamise protsessis loobuti edaspidi MP-st tulenevast lõunapoolsest ümbersõidust ning ÜP käigus varasemalt välja töötatud alternatiivist III, siis ei käsitleta ka neid käesolevas KSH-s. Käesolevas aruandes analüüsitud ja hinnatud ümbersõidu alternatiivid Keila linnast on toodud Joonis 5.

Joonis 5. Keila linnast põhjapoolne ümbersõit ja võimalikud lõunapoolsed ümbersõidu lahendused seisuga 26.06.2023

MP kohane põhjapoolne ümbersõit kulgeb Lääne-Harju valla alal alguses ca 3,6 km pikkusel lõigul uuel trassil, suhteliselt paralleelselt Tallinn-Paldiski maanteega (põhimaantee nr 8). Valkse küla piiril suundub ümbersõit olemasolevale Tallinn-Paldiski maanteele, kust edasi toimub liiklemine Tallinn-Paldiski maanteel. Uue trassi osas kulgeb ümbersõit valdavas osas põllumaastikus ja rohumaadel, millega kaasneb arvestatav põllumaade ja rohumaade kadu ning killustamine. Lääne-

Harju valla piiril lõikab ümbersõit rohekoridori, tekitades uue konfliktikoha. Konflikte kaitstavate loodusobjektidega antud ümbersõidu korral ei esine. Samuti ei jää ümbersõidu alale väärtuslikku põllumajandusmaad, maardlaid ja mäeeraldise ega kultuuripärandit.

Valkse külas, kus ümbersõit suundub olemasolevale Tallinn-Paldiski maanteele, läbib see tiheasutusala ja sealset perspektiivset segahoonestusala ja uusi elamualasid. Raskeveokite liiklemisega kaasnevad häiringuid müra ja õhusaaste näol, mis mõjutavad enam teega vahetult piirnevaid alasid. Valkse küla läbib raskeliiklus ka olemasolevas olukorras (mööda Tallinn-Paldiski maanteed).

Kokkuvõttes kaasnevad põhjapoolse ümbersõiduga negatiivsed keskkonnamõjud, kuid need jäävad väheolulisele tasemele. Müra mõju vähendamiseks on tõenäoliselt tarvis rakendada leevendusmeetmeid.

ÜP kohane alternatiiv I saab alguse Keila linnas Tööstuse tänavalt ning kulgeb kogu ulatuses piki olemasolevaid teid (mööda Keila-Ohtu, Kulna-Vasalemma kõrvalmaanteed ning Niitvälja-Kulna tugimaanteed). Niitvälja juures suundub trass Tallinn-Paldiski maanteele ning edasi kulgeb sarnaselt MP kohase põhjapoolse ja lõunapoolse alternatiiviga. Ka antud alternatiivi korral vajavad olemasolevad teed ümbersõidu rajamise tarvis laiendamist ja õgvendamist, ristmikud ümberehitamist ning lahendamist ristumine raudteega. Olemasolevate teede ja teekoridori laiendamiseks toimub samuti metsaalade raadamine.

Ümbersõidukoridori äärde jääb kaitsealuse taimeliiki kauni kuldkinga (II kaitsekategooria) elupaik, mida tee ja teekoridori laiendamine võib mõjutada. Tõenäoliselt on tee täpse asukohavalikuga võimalik liigile oluliste negatiivsete mõjude avaldumist siiski vältida. Alternatiiv lõikab neljas kohas rohekoridori, kuid kõigil juhtudel olemasolevate teede juures, nii et uusi lõikumisi rohevõrgustikuga ei kaasne. Samas võib liikluse intensiivistumisega suurened barjääriefekt loomastikule. Keila-Ohtu kõrvalmaantee läbib Ohtu turbamaardlat. Maardlas asuvaid mäeeraldise koridori alale ei jää, kuid ümbersõidukoridor külgneb ca 1,4 km pikkusel lõigul turbaväljaga, millest 300 m ulatuses turbaväljade vahel. Olemasoleva tee laiendamine või ümberehitamine võib mõjutada maavara kättesaadavust ja juurdepääsu olemasolevat olukorda, samuti mäeeraldistes toimuvaid tegevusi. Ümbersõidu rajamisega võib kaasneda ka mõningane väärtusliku põllumajandusmaa vähenemine olemasolevate teede laiendamise või ümberehitamise tõttu, kuid tegemist ei ole olulise mõjuga.

Trassi koridori või selle lähipiirkonda jääb kaks arheoloogiamälestist: „Ohtu linnamägi“ (reg nr 17901) Ohtu külas ja asulakoht (reg nr 17889) Lehola külas. Tee rajamisega kaasneb nende hävimine ehitusala ulatuses ning seega oluline negatiivne mõju kultuuripärandile (vt täpsemalt ptk 7.11.1).

Antud alternatiivi korral suunatakse raskeliiklus vahetult mööda Lehola küla tiheasutusala, kus piirkonda kavandatakse ÜP-ga uusi elamualasid. Trassi vahetusse lähedusse jääb mitmetes kohtades ka olemasolevaid elamualasid, enam Niitvälja külas. Raskeliikluse suunamisel uude asukohta tekitatakse uued häiringuala kohtadesse, kus olemasolevas olukorras liiklusest lähtuvad häiringuid ei ole või on need madalad. Olenevalt tee tulevases liiklussagedustest, võib trassiga piirnevatel aladel esineda müra normväärtuste ületamist (vt täpsemalt ptk 7.15.3.2).

Kokkuvõttes on tegemist olulise negatiivse mõjuga alternatiiviga (kultuurimälestise hävimine). Vajalik on koostöö Muinsuskaitseametiga, et selgitada välja, kas alternatiivi realiseerumine on võimalik arheoloogipärandi seisukohast. Müra mõju vähendamiseks on tõenäoliselt tarvis rakendada leevendusmeetmeid.

ÜP kohane alternatiiv II saab alguse Keila linnast ning kulgeb esimesed ca 2,5 km uuel trassilõigul, paralleelselt Keila-Riisipere-Turba raudteega. Keila-Riisipere-Turba raudtee ja Kulna-Vasalemma kõrvalmaantee risutumiskohast edasi kulgeb ümbersõit samamoodi, nagu MP lõunapoolse ümbersõidu ja alternatiiv I korral. Ümbersõidu rajamisega kaasneb arvestatav raadamine.

Raudtee äärsel lõigul lõikab tee kahte rohekoridori, mis vähendab koridoride sidusust, kõrvuti asetsevad maantee ja raudtee suurendavad barjääriefekti. Kohtades, kus ümbersõit kulgeb mööda olemasolevaid teid, lõikab see kahte rohekoridori. Sarnaselt alternatiiviga I, võib ka alternatiiv II

rajamisega kaasneda mõningane väärtusliku põllumajandusmaa vähenemine olemasolevate teede laiendamise või ümberehitamise tõttu. Ohtu turbamaardlat läbib koridor maardla idaservas, kuid samas kulgeb piirkonnas juba olemasolev raudtee ning maardla idaserv on muust maardlast niikuinii eraldatud. Mõjuala ulatus on siiski eeldatavasti väiksem, kui MP kohase lõunapoolse alternatiivi korral. Mäeeraldisi alternatiiv ei läbi ning freesturbaväljadest asub see samuti mõnevõrra kaugemal võrreldes teiste võimalike lahendustega.

Sarnaselt MP lõunapoolse alternatiiviga suunatakse ka alternatiiv II korral raskeliiklus vahetult mööda Lehola küla tiheasutusalast ja Kulna küla lähedalt, kuhu ÜP-ga kavandatakse uusi elamualasid. Kuigi Kulna küla piirkonnas on olemasolev raudtee, siis tuleb arvestada, et võrreldes rongiliiklusega on maanteeliiklus ja sellega kaasnevad häiringud pidevad. Vahetult trassi äärde jääb olemasolevaid elamualasid, enam samuti Niitvälja külas.

Antud trassi piirkonda jääb üks arheoloogiamälestis: asulakoht (reg nr 17889) Lehola külas. Tee rajamisega kaasneb selle hävimine ehitusala ulatuses ning seega oluline negatiivne mõju kultuuripärandile (vt täpsemalt ptk 7.11.1).

Kokkuvõttes on tegemist olulise negatiivse mõjuga alternatiiviga (kultuurimälestise hävimine). Vajalik on koostöö Muinsuskaitseametiga, et selgitada välja, kas alternatiivi realiseerumine on arheoloogipärandi seisukohast võimalik. Müra mõju vähendamiseks on tõenäoliselt tarvis rakendada leevendusmeetmeid.

Keila linna lõunapoolsete möödasõidualternatiivide (alternatiiv I ja alternatiiv II) võrdluses on mõlemal juhul eeldada olulise negatiivse mõju avaldumist. Kultuurikeskkonna seisukohast on suurema mõjuga ÜP kohane alternatiiv I, kuna sellele trassile jääb kaks arheoloogiamälestist, mis ehitusalal hävivad. Mõnevõrra väiksema mõjuga on kultuurikeskkonna seisukohast ÜP kohane alternatiiv II (ühe arheoloogiamälestise hävimine), kuid siiski on mõlema alternatiivi mõju kultuuripärandile oluline negatiivne.

ÜP kohaste I ja II alternatiivide puhul on vajalik koostöö Muinsuskaitseametiga selgitamiseks välja, kas alternatiivid on teostatavad kultuuripärandi seisukohast. Kui alternatiivid osutuvad võimalikuks, siis muid mõjuvaldkondi silmas pidades on kokkuvõtvalt tegemist suhteliselt samaväärse mõjuga alternatiividega. Kaitsetavaid loodusobjekte, taimestikku ja loomastikku silmas pidades on neist eelistatavam ÜP kohane alternatiiv I. Kuna kõikide puhul suunatakse liiklus vahetult mööda tiheasutusaladest, kuhu kavandatakse uusi elamualasid ning trassi äärde jääb ka olemasolevaid elamuid, on müra mõju leevendamiseks tõenäoliselt vajalik rakendada leevendusmeetmeid.

Lõunapoolse ümbersõidukoridori osas valiku tegemisel on oluline silmas pidada ka ümbersõidu loogilisust ja liiklemise ohutust.

Arvestada tuleb, et mida sujuvamalt saab liiklus (sh raskeliiklus) kulgeda ja mida vähem on manööverdämist kurvides ja ristmikel, seda ohutum on liiklemine ning väiksem liikluse keskkonnamõju (müra, õhusaaste). Mõlemad ÜP kohased alternatiivid I ja II on kavandatud mitmete järskude kurvidega, mis ei toeta seda põhimõtet. Mõlemad Keila linnast lõunas kulgevad ümbersõidualternatiivid ületavad ka Keila-Riisipere-Turba raudteed, millega ristumiseks tuleb leida ohutu lahendus.

Ümbersõidu osas valiku tegemisel on oluline tähelepanu pöörata ka raskeliikluse suundumisele ümbersõitudele. ÜP raames välja töötatud alternatiivide I ja II puhul on ÜP lahenduses kajastatud vaid nende Keila linnast väljumise punkti, kuid ei selgu, kustkaudu on plaanis kavandada raskeveokite liikumine ümbersõidule. See on oluline läbi mõelda ja paika panna enne ümbersõidukoridori osas otsuse tegemist ja koridori reserveerimist, et ümbersõit ka reaalselt sätestatud eesmärki täitma hakkaks. Raskeveokite ümbersõidule suunamisel tuleb vältida olukorda, kus veokite liikumine ümbersõitudele hakkab toimuma läbi nõrka vaikesetele aladele ehk kohtade, kus olemasolevas olukorras liiklusest lähtuvaid häiringuid suurt ei esine (nt Keila linnas läbi eramupiirkondade). Silmas tuleb pidada, et olemasolevas hoonestatud keskkonnas ei pruugi leida häid lahendusi häiringute leevendamiseks. Lahendus, kus ümbersõit algab/lõpeb Keila linnas ning

raskeveokite liikumine ümbersõidule toimub läbi linnakeskkonna, ei täida ümbersõidu eesmärki. Lahenduste leidmiseks on vajalik koostöö Keila Linnavalitsusega.

Oluline on silmas pidada, et ümbersõidulahendus peab sobima ka teistele naaberomavalitsustele, kelle huvisid see samuti puudutab.

8.2. Tõenäoline areng juhul, kui üldplaneeringut ellu ei viida või tehakse seda osaliselt

Kui kehtestatud ÜP-ga kavandav maakasutus jääb kas osaliselt või täielikult realiseerimata, siis on oht, et edasine areng toimub kaasaja vajadustele mittevastavalt, on paiguti juhuslik ja mitteterviklik ning saavutamata jäävad läbimõeldud, kompaktsed arengu positiivsed mõjud. Tähelepanuta võivad jääda erinevate elanikkonna gruppide vajadused ning ohtu sattuda säästev ja jätkusuutlik areng.

ÜP realiseerimine võib takerduda ka erinevate objektiivsete ja subjektiivsete asjaolude taha, näiteks ressursipuudus või KOV-i, maaomanike ja arendajate teadmatus ning ükskõiksus, KOV-i poolse järjekindluse ja järelevalve puudumine vms. **Ruumiline planeerimine loob eeldused valla arendamiseks kokkulepitud raamides ja tingimustel, kuid ressursid tegevuse elluviimiseks tuleb leida tuginedes ÜP-le, asjakohastele arengudokumentidele ning poliitilistele kokkulepetele.**

Maakasutuse juhtotstarbe ja maakasutustingimuste määratlemise kaudu on ÜP arengukavade, tegevusplaanide jt dokumentide kõrval üks alusdokumente valla arengu soodustamiseks ja suunamiseks.

Olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks kavandatud meetmed

9.1. Natura aladega arvestamine

9. • KeJHS § 3 lg 2 kohal tuleb keskkonnamõju hinnata igal juhul, kui kavandatakse tegevust, mille korral ei ole objektiivse teabe põhjal välistatud, et sellega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile, ja mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik. Silmas tuleb pidada, et veerežiimi mõjutamise kaudu või müra ja muude häiringute tõttu võivad mõjud avalduda ka tegevuste puhul, mis ei toimu Natura alal ega vahetult selle piiril.

9.2. Meetmed kaitstavate loodusobjektide kaitseks

- Sellise tegevuste kavandamisel, millel on puutumus kaitstava loodusobjektiga, tuleb täpsustada olulise keskkonnamõju esinemise võimalikkust ja vajadusel teostada keskkonnamõju hindamine. Silmas tuleb pidada, et veerežiimi mõjutamise kaudu, müra või muude häiringute tõttu võivad mõjud avalduda ka tegevuste puhul, mis ei toimu kaitstava loodusobjekti alal ega vahetult selle piiril.
- ÜP-ga kavandatava Alliklepa sadamasse suunduv kohaliku tee täpsema asukoha määramisel tuleb arvestada Padise käpaliste püsielupaigaga.
- Kloogaranna kanakulli PEP piirile planeeritud jalg- ja jalgrattatee kavandamisel tuleb vältida raietöid ja mürarikkaid ehitustöid kanakulli pesitsusperioodil 01. märtsist 31. juulini.
- ÜP KSH läbiviimisel tuvastati järgmised kattumused/puutumused, mille osas on edaspidi, tegevuse kavandamise etapis, vajalik mõju hindamine kaitstavale loodusobjektile:
 - Keelva ja Praski merikotka (I kaitsekategooria liik) püsielupaikade puhul võivad ÜP-ga määratud alad, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuleparke, paikneda merikotkaste toitumisrännete teel. Püsielupaikadest mere suunale jäävatele aladele tuuleparkide planeerimisel (DP staadiumis) tuleb hinnata lindude liiklumisteid ja mõjusid merikotkale. Tuulepargi rajamise võimalikkus selgub uuringu tulemusena ning tuulepargi lahendus peab arvestama liigi vajadustega;
 - kaitstavatest aladest väljaspool paiknevate linnuliikide elupaikade piirkonnas tuuleparkide kavandamisel (DP staadiumis) tuleb täpsustada kaitstavate liikide elupaiku (vajadusel teostada linnustiku inventuur) ja toitumisalasid. Tuulepargi lahendus peab arvestama liikide vajadustega;
 - Meremõisa külas määratakse kaitstava loomaliigi kanakulli elupaiga alale ning kaitstavate taimeliikide jumalakäpa ja aasnelgi elupaiga aladele elamu maa-ala juhtotstarve (II kaitsekategooria liigid). Elamualade arendamisel tuleb hinnata liikidele kaasneda võivaid mõjusid. Tegevuse lubamine on kaalutusotsus;
 - Mereküla külas jäävad tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivale alale nahkhiireliikide veelendlase ja pargi-nahkhiire elupaigad (II kaitsekategooria liigid). Tuulepargi kavandamisel (DP staadiumis) tuleb täpsustada nahkhiireliikide elupaiku piirkonnas, hinnata nahkhiirtele avalduvaid mõjusid. Tuulepargi rajamise võimalikkus selgub uuringu tulemusena ning tuulepargi lahendus peab arvestama liikide vajadustega;
 - Karjaküla alevikku määratakse perspektiivne päikesenergia tootmise maa-ala, kuhu jäävad kaldapääsukese ja väiketülli elupaigad (III kaitsekategooria liigiga). Päikesepargi

kavandamisel alale tuleb täpsustada liikide elupaiku. Soovitav on leida liikidega arvestav lahendus;

- Änglema külas potentsiaalsele tuuleenergeetika arendusalale nr 1 tuulepargi kavandamisel tuleb täpsustada liigi elupaigakasutust, hinnata mõjusid liigile ning leida kanakulli elupaigaga arvestav lahendus;
 - Meremõisa külas kavandatakse jalg- ja jalgrattateed läbi kanakulli elupaiga. Tee kavandamisel on vaja täpsustada liigi elupaigakasutust ning liigile avalduvaid mõjusid ja leida selline lahendus, mis arvestab liigi vajadustega;
 - Potentsiaalsele tuuleenergeetika arendusalale nr 13 jääb eesti soojumika elupaik. Tuulepargi kavandamisel tuleb hinnata mõju elupaigale ning leida lahendus, mis liigi elupaigaks olevat liigirikast Klooga madalood võimalikult vähe mõjutab;
 - Tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivatele aladele jääb kaitstavaid looduse üksikobjekte. Tuuleparkide kavandamisel (DP staadiumis) tuleb arvestada üksikobjektide ning nende kaitsetsoonidega.
- Tegevuse kavandamisel tuleb igakordselt täpsustada kaitstavate loodusobjektide (kaitsealad, hoiualad, kaitstavad liigid, püsielupaigad, kaitstavad looduse üksikobjektid) esinemist tegevuse alal ja selle mõjualal, sest EELIS-e ja keskkonnaregistri andmeid täiendatakse pidevalt. Samuti võidakse muuta kaitstavate loodusobjektide kaitse-eeskirju ja kaitsekorda.
 - Tegevuse kavandamisel tuleb arvestada, et kaitstava loodusobjekti kaitse on tagatud selle kaitsekorraga, mis piirab arendusi ja tegevusi kaitstaval alal või nõuab selle kooskõlastamist Keskkonnaameti kui kaitstava loodusobjekti valitsejaga.

Meetmed on tõhusad, sest need võimaldavad arvestada kaitstavate loodusobjektide ja nende kaitse-eesmärkidega ning vältida nende kahjustamist.

9.3. Meetmed vääriselupaikade kaitseks

- Tegevuse kavandamisel tuleb igakordselt täpsustada vääriselupaikade esinemist kavandatava tegevuse alal ja selle mõjualal, sest keskkonnaregistri andmeid täiendatakse pidevalt.
- Keskkonnaregistrisse kantud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja riigimetsas asuva vääriselupaiga alal on keelatud raie, va erandkorras tehtav raie ja kujundusraie Keskkonnaameti nõusolekul.
- Vääriselupaiga alal on soovitatav vältida maakasutuse muudatusi ning uute arenduste kavandamist. Samuti on soovitatav vältida arendusi ja raadamist vääriselupaiga piiril, kuna servaeefekti tõttu avaldaksid ka piirile kavandatud arendused vääriselupaigale negatiivseid mõjusid.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna võimaldavad arvestada vääriselupaikadega ning vältida nende kahjustamist.

9.4. Meetmed taimestiku ja loomastiku kaitseks

- Tuulepargi kavandamisel (DP staadiumis) tuleb hinnata selle mõju olulisust taimestikule. Juhul kui tuulepargi rajamise käigus raadatava ala suurus on üle 100 ha, tuleb KeHJS kohaselt läbi viia keskkonnamõju hindamine. Hindamisel tuleb arvesse võtta ka nii olemasolevaid kui ka teisi teadaolevaid kavandatavaid tuuleparke ning silmas pidada võimalikku mõjude kumuleerumist.
- Tuulepargi kavandamisel (DP staadiumis) tuleb hinnata mõjusid linnustikule ja käsitiivalistele. Sealhulgas tuleb:

- inventeerida tuulepargi ala ja selle naabruse (vähemalt 1 km raadiuses) linnustik ning hinnata mõjusid linnustikule, sh eraldi kaitstavatele linnuliikidele. Hinnata tuleb ka kumulatiivseid mõjusid, võttes arvesse piirkonnas paiknevaid või teadaolevaid kavandamisel olevaid tuuleparke ning muid olemasolevaid objekte ja arendusi;
- rannikust kuni 5 km kaugusele kavandatavate tuuleparkide puhul viia läbi linnustiku rändeteede uuring, et välistada olulised negatiivsed mõjud rändlindudele. Nimetatud uuringud annavad võimaluse vajadusel leevendusmeetmete seadmiseks, kui need peaksid vajalikuks osutama. Hinnata tuleb ka kumulatiivseid mõjusid, võttes arvesse piirkonnas paiknevaid või teadaolevaid kavandamisel olevaid tuuleparke ning muid olemasolevaid objekte ja arendusi. Uuringu tulemustest lähtuvalt selgub, kas ja millises ulatuses on võimalik kavandatavasse asukohta tuuleparki rajada.
- Valda läbivate raudteede ja suuremate maanteedega arendamisel tuleb arvestada ulukite läbipääsu tagamise vajadusega, jättes teed kas tarastamata või tagada läbipääsud ökoduktide või loomapääsude abil.
- Elamupiirkondade arendamisel tuleb vältida nende tarastamist (välja arvatud õuealade ulatuses), et tagada loomade liikumisvõimalused.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad säilitada taimestikku ning kaitsta loomastikku populatsioonide killustamise, häirimise ja isendite ülemäärase hukkumise eest.

9.5. Meetmed rohevõrgustiku kaitseks

- Rohevõrgustiku alal tuulepargi kavandamisel (DP staadiumis) tuleb hinnata selle mõjusid rohevõrgustikule, sealjuures hinnata ka kumulatiivseid mõjusid koos teiste tuuleparkidega ning muude rohevõrgustikku mõjutavate objektidega.
- Tuuleparkide kavandamisel tuleb arvestada ÜP-ga kehtestatud rohevõrgustiku kasutustingimustega, mille järgimisel tagatakse ka rohevõrgustiku säilimine ja sidusus. Tuleb arvestada, et tuumalal ei tohi looduslike ja pool-looduslike alade osakaal langeda alla 90 protsendi.
- Taristuobjektide rajamise, ümberehitamise või laiendamise ei tohi seada ohtu rohevõrgustiku toimimisele ja sidususele. Vajadusel tuleb kavandada leevendusmeetmed võrgustiku nõuetekohase toimimise tagamiseks.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad tagada rohevõrgustiku sidususe ja nõuetekohase toimimise.

9.6. Meetmed põhjavee kaitseks

- Põhjavee kasutamisel ja kaitse korraldamisel tuleb lähtuda veeseadusest ja Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavast.
- Tegevuse kavandamisel tuleb arvestada põhjavee kaitstuse ning kinnitatud põhjaveevaruga. Tegevuse kavandamisel ja läbiviimisel tuleb jälgida, et pinnasesse ja põhjavette ei satu saasteained koguses, mis võib ohustada põhjavee kvaliteeti.
- Tegevuse kavandamisel tuleb vältida põhjaveevaru liigvähendamist. Paldiski linna PHAJ ehitamisel ja kasutamisel tuleb rakendada PHAJ ehitusprojekti KMH aruandes¹⁶⁴ toodud meetmeid, et tagada Paldiski linna häireteta varustamine joogiveega. PHAJ ehitamise perioodil Paldiski linna teiste arendustegevuste kavandamisel, mis samuti vajavad põhjavee ressursi, on

¹⁶⁴ Paldiski pump-hüdroakumulatsioonijaama ehitusprojekti keskkonnamõju hindamine. Skepast&Puhkim OÜ 2021

tarvis arvestada PHAJ-ga koos avalduda võiva mõjuga. Linna joogiveega varustamine peab olema tagatud ka erinevate tegevuste koosmõjus.

- ÜVK arendamise kava ülevaatamisel tuleb hinnata, kas planeerimis- ja ehitustegevuse tulemusena toimunu vastab reoveekogumisalade määramiseks kehtestatud tingimustele ja kriteeriumitele. Seejuures tuleb arvestada piirkonna põhjavee kaitstust ja sotsiaalmajanduslikke tingimusi. Vajadusel tuleb reoveekogumisaladega kaetavate alade ulatust korrigeerida.
- Reoveekogumisalal tuleb tagada ühiskanalisatsiooni olemasolu reovee reoveepuhastisse juhtimiseks, välja arvatud reoveekogumisalal koormusega alla 2000 inimekvivalendi ning kui reoveekogumisalal ühiskanalisatsiooni rajamine toob kaasa põhjendamatu suuri kulutusi. Sellisel juhul võib reovee kogumiseks kasutada lekkekindlaid kogumismahuteid. Ühiskanalisatsiooni ja reoveepuhasti olemasolu korral tuleb need hoida tehniliselt heas korras, et tagada reovee nõuetekohane kogumine ja puhastamine. Sellisel juhul võib suublasse juhtida bioloogiliselt või süvapuhasstatud reovett.
- Heit- ja sademevee suublasse juhtimisel tuleb järgida veeseadusega seatud nõudeid.
- Kohaliku omavalitsuse üksus on kohustatud korraldama asulareovee kogumise ja selle puhastamise enne heitveena suublasse juhtimist veeseaduse alusel kehtestatud heitvee saasteainesisalduse piirväärtusteni või veeseaduses nimetatud reovee puhastusastmeteni.
- Omapuhasti asukoha valikul tuleb lähtuda veeseaduses toodud tingimustest.
- Reoveepuhasti kavandamisel on soovitatav küsida ekspertarvamust keskkonnatingimuste osas, millega tuleb reoveepuhasti projekteerimisel ja ehitamisel arvestada.
- Reoveepuhastite lähedusse tegevuste kavandamisel tuleb silmas pidada, et kanalisatsiooniehitise kuja piires võivad asuda vaid kanalisatsiooniehitise teenindamiseks vajalikud hooned, sealhulgas tööstus- ja laohooned ning transpordihooned, mis ei teeninda regulaarselt inimesi (VeeS § 134).
- Vältida tuleb ehitiste planeerimist veehaarde sanitaarkaitsealale, et halvendada veehaarde veomaduste halvenemist ning kaitsta veeharderajatisi (VeeS § 148-150).
- Ettevõtte riskianalüüsi koostamisel tuleb arvestada põhjavee reostamise ohuga.
- Ühisveevärgi kavandamisel uues asukohas tuleb teha põhjavee kvaliteedi uuring.
- Uue suure tootlikkusega kaevu või kontsentreeritud veehaarde tööle rakendumisel tuleb arvestada, et veetase ümbruskonna seni kasutatavates kaevudes (eriti salvkaevudes) võib langeda.
- Kalmistu(te) laiendamisel või uue kalmistu rajamisel tuleb lähtuda kalmistuseaduses sätestatud põhjavee ja veehaarete kaitse meetmetest.

Hajukoormuse vähendamise meetmed

- Tähelepanu tuleb pöörata mürgkemikaalide, sõnniku ja väetiste kasutamise keskkonnanõuetest kinnipidamisele ning loomapidamisrajatiste rekonstrueerimise või uute rajamise vajadusele (sh sõnniku- ja silohoidlad) tootmisest tuleneva põhjavee saastuse riskide vältimiseks.
- Tähelepanu tuleb pöörata reovee kohtkäitlussüsteemide nõuetekohasusele, süsteemide rekonstrueerimisele ning järelevalve tõhustamisele kohtkäitluse üle.
- Tähelepanu tuleb pöörata süsteemide rajamisele ja seadmete paigaldamisele reoveesette töötlemiseks nõuetele vastavaks ning kasutatavaks põllumajanduses, haljastuses, karjäärade korrastamisel.
- Taristuobjekti (maantee, raudtee) jaoks tuleb kaaluda sademevee kogumissüsteemi ehitamist ja olemasoleva süsteemi ajakohastamist, puhastussüsteemide ehitamist ja ajakohastamist sademeveega veekogusse juhivate saasteainete sisalduse määramiseks.
- Tähelepanu tuleb pöörata pinnasereostuse tuvastamisele ja likvideerimisele, sh kasutuses mitteolevatel tööstusaladel.

Punktkoormuse vähendamise meetmed

- Tegevuse kavandamisel ja ajakohastamisel tuleb arvestada põhjaveeveekogumi vajadustega (vajadusel põhjaveekogumi seisundit ohustatavate saasteainete heidete limiteerimine ning seirekohustuse nõude esitamine).
- Reostuse vältimise üheks abinõuks on ehitise kontroll. Saastust aitab tuvastada seirekaevude rajamine ehitise vahetuse lähedusse ja/või olemasolevate puurkaevude kasutamine veeseisundi muutuste seireks. Seisundi muutusel saab rakendada operatiivselt saaste leviku takistamise meetmeid. Punktreostusallika nõuetele vastavusse viimisel on oluline reovee puhastusseadmete ja lautade sõnniku- ning silohoidlate korrastamine.
- Reoveekogumisala teenindava reoveepuhasti vastavust tuleb muuhulgas analüüsida ÜVK arendamise kava ülevaatamise ning uue koostamise käigus ja vajadusel näha ette ressursid puhasti rekonstrueerimiseks või laiendamiseks.
- Kaitsmata ja nõrgalt kaitstud põhjavee ala olemasoluga tuleb arvestada kanalisatsioonirajatise kavandamisel ning muude pinnast ja põhjavett ohustada võivate objektide või tegevuste kavandamisel, samuti nende seisukorra tagamisel.
- Puurkaevude registri korrastamine ja kasutuseta seisvaid ja tehniliselt mittekorras puurkaevude likvideerimine.

Veevõtust tuleneva koormuse vähendamise meetmed

- Uue tööstusobjekti kavandamise varases staadiumis tuleb analüüsida konkreetse tehnoloogilise lahenduse veevajadust arvestades Kohila valla (põhja)veevarusid. Üldpõhimõtte kohaselt peavad tööstusettevõtted tehnoloogilise vee allikana kasutama pinnaveet.
- Põhjaveevõtul rohkem kui 500 m³ ööpäevas tuleb hinnata põhjavee tarbevaru.
- Uue, mitut elamumaad hõlmava detailplaneeringu koostamisel tuleb eelistada ühtse veevarustussüsteemi rajamist.
- Maavara kaevandamisloa taotluste menetlemise käigus tuleb täpsustada tingimused, mida järgida väljapumbatava vee veekogusse juhtimisel ning väljapumbatava veekoguse vähendamiseks. Veevõtust tulenevat koormust vähendavad veetõkkes, settebasseinid ja infiltratsioonibasseinid.
- Asustuspiirkonna planeerimisel tuleb arvestada joogivee ressursi olemasolu ja joogivee kvaliteedi nõuetega. Salvkaevude reostustundlikkuse ja võimaliku kuivaksjäämise tõttu püuaperioodidel ei ole soovitatav plaanida uute salvkaevude rajamist joogiveeallikatena.
- Vältida tuleb ehitise planeerimist veehaarde sanitaarkaitsealale.
- Puurkaevude, puuraukude ja salvkaevude projekteerimine, rajamine, kasutusele võtmine, konserveerimine ja lammutamine peab toimuma õigusaktides sätestatud korras.

Vt ka KSH aruande ptk 9.8 „Meetmed pinnaveekogude ja maaparandussüsteemide kaitseks“, ptk 9.13.1 /nõuetekohase joogivee tagamine) ja ptk 9.16 (meetmed keskkonnaohtlike ettevõtetele arvestamiseks).

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, eriti nende kompleksel rakendamisel, kuna aitavad tagada põhjavee kaitse ja varud.

9.7. Meetmed Pakri panga varinguohtlikkusega arvestamiseks

- ÜP kehtivuse ajal ei ole soovitatav rajatise ega ehitise kavandada ja püstitada astangu servale lähemale kui 40 m. ÜP-ga kavandatakse piirkonda perspektiivset jalg- ja jalgrattateed, mille asukohta tuleb korrigeerida ja nihutada see ohutusse kaugusesse.

- Pakri panga varinguohtlikusse piirkonda ee ole soovitatav kavandada maakasutuse juhtotstarbeid, millega luuakse eeldused uute ehitiste tekkeks.
- Pakri pangal varingu toimumisel tuleb piirkonda jäävate teede paiknemine astangu suhtes üle vaadata. Kui tee jääb astangu servale lähemale kui 20 m, on ohutuse huvides otstarbekas nihutada see kaugemale, vähemalt 30 m kaugusele astangu servast.
- Lisaks varisevale astangu servale on inimestele ohtlikud ka lõhed, kuhu võib sisse libiseda. Ohutuse tagamiseks on soovitatav need kohad märgistada (kinnistu omaniku poolt). Ohutsoon, mis peab olema märgistatud on varingutsoon ehk vähemalt 3 kuni 5 m lõhe või lõhevaringu ülemusest servas maismaa poole, sõltuvalt nõlva stabiilsusest.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad tagada inimeste ja ehitiste ohutuse varingu toimumise korral.

9.8. Meetmed pinnaveekogude ja maaparandussüsteemide kaitseks

- Tegevuse kavandamisel ja teostamisel tuleb täita kõiki asjakohaseid keskkonnanõudeid.
- Arendustegevus veekogu lähistel ei tohi halvendada selle mõjupiirkonda jääva veekogu olemasolevat seisundit. Uue tegevuse kavandamisel tuleb arvestada nii veekogumi olemasoleva seisundiga kui pidada silmas veekogumi seisundile seatud eesmärki, et mitte ohustada selle saavutamist.
- Puu-ja põõsarinderaiet on VeeS § 118 lg 2 p 1 ja 2 loetletud veekogude rannal või kaldal Keskkonnaameti nõusolekuta keelatud, välja arvatud maaparandussüsteemi ehitamiseks ja hoiuks.
- Oluline on sellise tegevuse keskkonnamõju (eel)hindamine, mille puhul on kahtlus, et see võib veekogumi seisundit halvendada.
- Keila, Vasalemma, Kloostri ja Vihterpalu jõgede, Treppoja ning Rummu läänekarjääri ja Tánavjärve valgaladele arenduse planeerimisel ja ehitusloa väljastamisel tuleb jälgida, et kavandav tegevus ei avalda lisakoormust.
- Veekogu avalikku kasutust ei või kaldaomanik takistada, sealhulgas ei ole lubatud sulgeda vooluveekogu veeliikluseks suuremas ulatuses kui üks kolmandik selle laiuselt.
- Kaldaomanik või valdaja peab tagama kallasrajale juurdepääsu planeeringuga kehtestatud tingimustel.
- Tegevusega ei tohi kahjustada drenaaži või maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist. Maaparandussüsteemi alal tegevuse kavandamisel tuleb lähtuda maaparandusseaduses sätestatud korrast.
- Maaparandussüsteemi ja selle eesvoolu muutmist põhjustav tegevus, sh lisavee juhtimine maaparandussüsteemi eesvoolu või kuivenduskraavi, on vajalik kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga.
- Karjääri rekonstrueerimisel uue tehisveekogu tekkimisel on soovitatav eelistada selle määramist avalikult kasutatavaks, et kohalikel elanikel oleks takistusteta võimalik seda puhkeotstarbel kasutada.
- Kalade rändetingimuste tagamiseks tuleb teha koostööd riigiasutuste ja kohaliku omavalitsusega kohapõhiste lahenduste leidmiseks. Vooluveekogu tõkestusrajatise likvideerimine või kalade rändetingimuste parandamine muul viisil (kalapääsud) tuleb lahendada juhtumipõhiselt, lähtudes vastavatest uuringutest, tehnilistest alternatiividest ning mõju igakülgselt, tasakaalustatud ja objektiivselt hindamisest (sh sotsiaalmajanduslik ja kultuuriline mõju).
- Lautri rajamisel on lubatav süvendamisel orgaanilise aine ja mineraalse pinnase eemaldamine, olemasolevate kivide ümberpaigutamine või nihutamine, paadi veeskamiseks vajalike palkide või

paadiredeli paigaldamine, mõningane tehiskate pinnase lõhkumise vältimiseks jm tegevused, et võimaldada paadi kaldale ja vette tõmbamist, kuid millega ei kaasne olulist looduskeskkonna ümberkujundamist.

- Lautri rajamisel ei ole lubatud rannajoone muutmine süvendamise käigus ega rajatiste ehitamine.
- Lauter ega paadisild ei pea olema maismaa poolt mootorsõidukiga juurdepääsetav.
- Kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei tohi ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta püstitada või laiendada lautrit või paadisilda.
- Paadisilla kavandamisel tuleb lähtetingimuste väljastamisel kaaluda keskkonnamõju hindamise vajalikkust vastavalt KeHJS-ses sätestatule.

Vt ka KSH aruande ptk 9.6 „Meetmed põhjavee kaitseks“, ptk 9.13.2 „Supluskohtade ohutuse ja veekvaliteedi tagamine“, ptk 9.14.2 (sadamad) ptk 9.17 „Meetmed üleujutustega arvestamiseks“, ptk 9.18 „Meetmed kliimamuutustega arvestamiseks“.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, eriti nende kompleksel rakendamisel, kuna aitavad tagada pinnavee kaitse.

9.9. Meetmed maardlate ja maavarade kaitseks

- Maardla kasutuselevõtmine kaevandamise eesmärgil toimub juhtumipõhiselt ja õigusaktides sätestatud korras.
- Turba kaevandamiseks on lubatud kaevandamisluba taotleda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal.
- Kaevandamisloaga hõlmatud mäeeraldisel tuleb kaevandamine tagada kuni kaevandamisloa kehtivuse lõpuni.
- Maardla kasutuselevõtul maavara väljamise eesmärgil tuleb enne maavara kaevandamise lubamist selgitada välja keskkonnamõju võimalik ulatus (vastavalt vajadusele keskkonnamõju hindamise läbiviimine, müra, tolmu ja vibratsiooni mõju hindamine, hüdrogeoloogilised uuringud jne) ning rakendada asjakohaseid meetmeid kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks.
- Maardla kasutuselevõtul kaevandamise eesmärgil tuleb üldjuhul vältida ala, mis asub väärtuslikul maastikul, rohevõrgustikus ja väärtuslikul põllumajandusmaal. Juhul, kui mõnel nimetatud alal on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt analüüsida kaevandamise mõju maastikukomponentidele. Rohevõrgustiku alal tuleb tagada võrgustiku toimimine.
- Eelistada tuleb maavara kaevandamist eemal asustatud aladest.
- Kaevandamisel tuleb arvestada kaevandatud maavarade transpordiga kaasnevate negatiivsete mõjude ja vajalike leevendusmeetmetega.
- Pärast kaevandamist tuleb kasutatud ala korrastada kas loodusliku keskkonna taastamiseks, majandustegevuseks või rekreatsiooniks sobiliku alana. Kaevandatud maa korrastamisel tuleb tagada, et maa sobib ümbritsevasse maastikku ega kujuta oma iseärasuste tõttu ohtu seal liikuvatele inimestele või loomadele.
- Karjääri ammendumisel tuleb koostada korrastamisprojekt ning projekt ette nähtud aja jooksul ellu viia.
- Maardla alale igasuguse muu tegevuse kavandamiseks peab olema alal kaevandamine lõppenud ning üldjuhul ka maavara ammendunud. Kui maavara ei ole ammendunud, on muu tegevus võimalik juhul, kui selleks on saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastus või luba.

- Maardla alale igasuguse muu tegevuse kavandamisel, mis võib mõjutada maapõue seisundit ja kasutamist, tuleb tegevuse võimalikkuse hindamisel ja kavandamisel lähtuda maapõueseaduses sätestatud korrast.
- Muu maakasutuse kavandamisel maardla piirkonnas tuleb lähtuda maavara kaevandamisväärsena ja maavarale olemasoleva juurdepääsu säilitamise põhimõttest.
- ÜP lahenduse kohaselt lõikab perspektiivne Rummu-Vasalemma raudteeühendus mitmes kohas Rummu lubjakivimaardla ja Rummu III lubjakivikarjääri ala. Soovitatav on ÜP koostamisel analüüsida, kas raudteekoridori asukohta on võimalik kattumuse vähendamiseks muuta.
- Endiste kaevandusalade/karjääride korrastamisel nende aladele väikeelamute kaalumisel tuleb arvestada kaevandamisloaga määratud korrastamise suunaga. Kui väikeelamu ei ole sellega kooskõlas, tuleb väikeelamu rajamise võimalikkuse välja selgitada koostöös kaevandamisloa omaniku ja asjaomaste asutustega.
- Vasalemma lubjakivimaardla määratud kaitse-haljastuse maa-ala juhtotstarbele seatud tingimuste koostamisel on soovitatav arvestada, et need ei takistaks perspektiivis juurdepääsu maavarale ja selle kaevandamisväärsena säilimist.
- Keila ümbersõidu rajamiseks tuleb eelistada ümbersõitu, millel ei ole kattumist maardla ja mäeeraldistega või kus kattumus on võimalikult minimaalne.
- Keila ümbersõidu kavandamisel tuleb arvestada turbatolmu tuleohtlikkusega ning levikuga väljapoole turbatootmisala piire. Möödasõidu kavandamisel peab tee ja aktiivse turbatootmisala vahele jääma tule- ja tuulekaitse riba, soovitatavalt 50 meetrit lai, kus võivad kasvada ainult lehtpuud ning millel peab olema kraav. Kraavi põhi peab ulatuma mineraalse pinnaseni või olema allpool põhjavee taset.

Vt ka KSH aruande ptk 9.6 „Meetmed põhjavee kaitseks“, ptk 7.15 (inimese tervise, heaolu ja vara kaitse), ptk 8 (alternatiivsed lahendused raskeliikluse ümbersuunamiseks Keila linnas).

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad säilitada maavarade kaevandamisväärsena säilimist ja maavaradele olemasoleva juurdepääsu olukorra, ennetada/leevendada olulisi negatiivseid mõjusid looduskeskkonnale ja selle väärtustele ning inimeste tervisele, heaolule ja varale.

9.10. Meetmed väärtusliku põllumajandusmaa kaitseks

- Väärtuslikul põllumajandusmaal peab üldjuhul jätkuma põllumajanduslik maakasutus.
- Igasuguste muude tegevuste kavandamine peab olema põhjendatud ja hoolikalt läbi kaalutud, vajadusel tuleb hinnata kaasnevaid mõjusid. Eelistada tuleb tegevusi, mis ei põhjusta VPM-i kogupindala olulist vähenemist, massiivide põhjendamatut killustamist ega kahjusta väärtusliku põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tulevikus. Ehitiste kavandamine väärtuslikule põllumajandusmaale peaks olema lubatud vaid väga põhjendatud juhtudel, kui selleks ei leidu teist mõistlikku alternatiivi. VPM-ile muude tegevuste kavandamisel tuleks eelistada massiivi ebakorrapäraseid servaalasid, mille põllumajanduslik kasutamine on niikuinii raskendatud.
- Väärtusliku põllumajandusmaa toimivuse tagamiseks tuleb selle alal tagada maaparandussüsteemi toimimine.
- Maastiku avatust kaotav tegevus või väärtusliku põllumajandusmaa metsastamine peab olema põhjendatud ja läbi kaalutud.
- Bioloogilise mitmekesisuse tagamiseks on soovitatav säilitada põldude läheduses olev looduslik taimkate, hekid, üksikud puud ja puude grupid põldudel või rakendada muid sobivaid meetmeid.

Vt ka KSH aruande ptk 9.7 „Meetmed pinnaveekogude ja maaparandussüsteemide kaitseks“ ning 9.9 „Meetmed maardlate ja maavarade kaitseks“.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad säilitada väärtuslikke põllumajandusmaid ning tagada põllumajanduse jätkusuutlikkus.

9.11. Meetmed kultuuripärandi kaitseks

- Alal, kus uute arheoloogiliste leidude ilmsikstuleku tõenäosus võib olla suurem ning alal, kuhu ei ulatu mälestis või selle kaitsevöönd, tuleb ehitus- ja kaevetöodel arvestada kultuuriväärtusega leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega. Seetõttu tuleb ehitustöö ja ka põlluharimise käigus olla tavalisest tähelepanelikum, et võimalikke leide mitte kahjustada.
- Tagada XX sajandi arhitektuuripärandi objektide hulka arvatud hoonete vähemalt rahuldav seisukord ning väärtustada neid kohaliku arhitektuuripärandina.
- Tagada maaehituspärandi hulka arvatud hoonete parim võimalik (vähemalt rahuldav) seisukord ning väärtustada neid kohaliku arhitektuuripärandina.
- Tagada militaarpärandi objektide vähemalt rahuldav seisukord ning leida võimalused nende kasutuse suurendamiseks ja vaatamisväärsustena esiletoomiseks. Kasutuseta militaarobjektidel on oluline tagada inimeste ohutus.
- Keila linna ümbersõidu alternatiividega I ja II seoses tuleb KOV-il ja planeerijal arheoloogiamälestiste kaitse eesmärgil teha koostööd Muinsuskaitseametiga ning järgida muinsuskaitseeaduses kinnismälestisel ja selle kaitsevööndis tööde tegemiseks seatud tingimusi. Kui ümbersõidu rajamine on möödapääsmatu, siis on parim võimalik leevendusmeede teostada enne ümbersõidu ehitamist tee ja selle rajatiste ning ehitustööde läbiviimiseks vajaliku ala alla jääval maa-alal arheoloogilised uurimistööd Muinsuskaitseameti poolt määratavas mahus. Arheoloogiliste uuringute käigus saab maksimaalselt dokumenteerida nende mälestiste kultuurikihis olevad ajaloolised leiud ja säilitada saadav teave edasisteks uurimistöödeks ajaloolastele.
- Tagada tuleb miljööväärtuslike alade säilimine ja terviklikkus ning väärtustada neid kui kohaliku arhitektuuri- ja kultuuripärandit. Oluline on leida tasakaal ja sobivus olemasolevate miljööväärtuste ja uusarenduste vahel.
- Väärtuslikel maastikel tuleb tagada ajalooline asustusstruktuur ja maastikumuster vastavalt väärtusliku maastiku tüübile (loodus- ja puhkemaastik, algupärane ajastumaastik). Väärtusliku maastiku säilimise tagab selle sihipärane hooldamine ning maastiku väärtust ohustavate tegurite vältimine või nende mõjude vähendamine.
- Maastikku kui inimeste elu- ja töökeskkonda tuleb väärtustada ka väljaspool väärtuslike maastike piire, sest maastikul on tähtis roll piirkondliku ja kohaliku kultuuri kujunemises.
- Pärandkultuuriobjekti kaitse seisukohast tuleks maaomanikke teavitamine väärtusliku objekti olemasolust ja selle tähtsusest piirkonna identiteedile ja ajaloole. Pärandkultuuriobjektid aitavad väärtustada piirkonna aja- ja kultuurilugu ning luua eeldused nt matka- ja õpperadade mitmekesistamiseks, turismi arendamiseks ning piirkonna aja- ja kultuuriloo (koduloo) uurimise ergutamiseks. Sellele aitavad kaasa suunavate viitade ja teabetahvlite paigaldamine ning vajadusel objektide ümbruse ja juurdepääsude korrastamine.
- Kuna kultuuriteenuseid pakkuvad objektid asuvad või on kavandatud enamasti keskustesse, siis on oluline tagada nendes pakutavate kultuuriteenuste mitmekesisus ja kättesaadavus ka keskustest kaugemal elavatele inimestele. See aspekt vajab muuhulgas analüüsimist ka seoses valla ühistranspordi korraldamisega.
- Kuna kultuuriteenustega seotud taristu rajamine ja käigushoidmine on reeglina suures osas projektipõhine, siis on oluline tagada taristu ülalpidamise järjepidevus KOV-i ja riigi toel, et inimestel, sh ürituste/ringide/õpitubade jms korraldajatel, ning kogukonnal tekiks kindlustunne tuleviku suhtes.

- Ajalooliste hoonete ja rajatiste on vaja leida väärikas sisu (kasutus), et areng selles osas oleks säästev ja jätkusuutlik. Vajalik on tagada väärtusliku hoonete ja rajatiste korrashoidmiseks vajalikud ressursid.

KOV-il, kultuurimälestiste valdajatel ja Muinsuskaitseametil on soovitatav teha omavahel koostööd, et saada asjakohast teavet ning leida sobivad lahendused kultuurimälestiste ja teiste väärtuslike objektide säilitamiseks, kaitseks ning jätkuva kasutuse tagamiseks.

Meetmed on nende rakendamise korral tõhusad, sest võimaldavad säilitada ja väärtustada valla territooriumil olevat kultuuripärandit.

9.12. Meetmed kalmistu arendamiseks ja kaitseks

- Kalmistu laiendamise või uue kalmistu kavandamisel tuleb arvestada kalmistuseaduse §-s 4 esitatud nõuetega, sh tuleb kalmistule ette näha vähemalt 50 meetri laiune vöönd kalmistu välispiirist. Sinna on keelatud rajada ehitisi ja planeerida maakasutust, mis võib põhjustada kalmistul müra, välja arvatud kalmistut teenindav rajatis.

Meede on eeldatavalt tõhus, kuna aitab ennetada olulisi negatiivseid mõjusid kalmistutele.

9.13. Meetmed inimese tervise, heaolu ja vara kaitseks

9.13.1. Joogivee kvaliteet

- Valla ühisveevärgi süsteemis on puurkaeve, mille sanitaarkaitseala ei ole tagatud. Nende puhul on ÜVK arendamise kava ülevaatamise käigus vajalik kaaluda, kas on võimalust sanitaarkaitseala vähendamiseks (kui see tagab joogivee kvaliteedi) või on otstarbekas olemasolev puurkaev-pumpla likvideerida ja rajada uus veehaare kohta, kus puurkaevule on tagatud vajalik sanitaarkaitseala.
- Hoonestusalade laiendamisel on soovitatav kõigepealt analüüsida, kas veevarustust on võimalik tagada mõne olemasoleva puurkaevu baasilt. Alles siis, kui on kindlaks tehtud, et see pole võimalik, teha otsus uue puurkaevu rajamiseks.
- Puurkaevu projekteerimisel tuleb arvesse võtta, et suurel osal Lääne-Harju valla territooriumil on maapinnalt esimene aluspõhjaline põhjaveekiht reostuse eest kaitsmata või nõrgalt kaitstud.
- Joogiveeallikana kasutatavad salvkaevud peavad olema nõuetekohaselt rajatud ja hooldatud. Sellekohased nõuded on esitatud keskkonnaministri 09.07.2015 määruses nr 43 (vt määruse ptk 4 „Salvkaevu rajamise, ümberehitamise ja lammutamise kord ning nõuded salvkaevu konstruktsiooni kohta“). Salvkaevu omanik peab regulaarselt kontrollima kaevu (sh kaevukaane) seisukorda, et vältida sademevee, kõrvaliste esemete ja elusolendite sattumist kaevu. Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei ole soovitatav rajada uusi salvkaeve joogiveeallikana.
- Hajaasustuses, kus ei ole perspektiivis ühisveevärgiga liitumist ette nähtud, tuleks soodustada ühiskasutatavate veehaarete rajamist, et vältida olukorda, kus igale kinnistule rajatakse oma puurkaev.

Vt ka ptk 9.6 (meetmed põhjavee kaitseks).

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad hoida ära põhjavee reostumist ning tagada nõuetekohase joogivee kvaliteedi.

9.13.2. Supluskohad ja suplusvee kvaliteet

- Supluskoht peab vastama sotsiaalministri 03.10.2019 määruse nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale”¹⁶⁵ nõuetele.

Vt ka meetmeid ptk-is 9.16 (meetmed ohtlike ettevõtetega arvestamiseks).

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, sest see aitavad tagada suplusvee nõuetekohase kvaliteedi ning kasutajate jaoks ohutu supelranna.

9.13.3. Välisõhu kvaliteet

Meetmed tootmistegevusest lähtuvate negatiivsete mõjude ennetamiseks/leevendamiseks

- Tegevusega (eraldiseisvalt või koosmõjus teiste ettevõtetega) ei tohi kaasneda olulisi negatiivseid keskkonnahäiringuid (saasteainete piirväärtuste ületamist väljaspool kaitse territooriumi, lõhnaaine häiringutaseme ületamist, müra normtaseme ületamist müratundlikel aladel¹⁶⁶).
- Keskkonnahäiringuid põhjustava tegevuse lubamise üle otsustamine peab toimuma kaalutusotsuse alusel, et tagada tasakaal erinevate huvide ja õiguste vahel. Iga uue arenduse kavandamisel tuleb lähtuda eelkõige inimese tervise ja heaolu kaitse põhimõttest. Tundlikemate alade/objektide¹⁶⁷ läheduses on lubatud kavandada vaid sellist tegevust, millega kaasnevad häiringud inimese tervisele ja heaolule on väheolulised.
- Olemasoleva tootmisala, sadama või ärimaa kõrvale ei tohi lubada tundlikuma ala/objekti rajamist, kui ilmneb, et tegevus ei suuda tagada seal nõuetekohast välisõhu kvaliteeti. Alternatiivina on see lubatud vaid juhul, kui arenduse kavandaja rakendab ise meetmeid häiringute leevendamiseks.
- Iga uue arenduse korral või olemasoleva tegevuse muutmisel, millega võib kaasneda välisõhu saastamine, lõhnahäiringud või müra, tuleb enne tegevuse lubamist juhtumipõhiselt anda hinnang mõju olulisusele. Arvesse tuleb võtta teisi piirkonnas olemasolevaid ning teadaolevaid kavandatavaid tegevusi ja võimalikku koosmõju nendega. Planeeringu koostamisel, kus kavandatav tegevus võib kaasa tuua müra normtaseme ületamise, kuid mille puhul ei viida läbi keskkonnamõju strateegilist hindamist, peab planeeringudokumentatsioon sisaldama mürahinnangut.

Nõuetekohase välisõhu koostise tagamine (saasteained, lõhnahäiringud)

- Tegevuse kavandamisel, mille jaoks on vajalik keskkonnaluba saasteainete välisõhku väljutamiseks, tuleb hinnata välisõhku väljutavate saasteainete koguseid, lõhnahäiringu võimalikku esinemist ning teostada hajumisarvutused.
- Tootmistegevuse kavandaja peab vajadusel rakendama meetmeid inimeste tervise kaitseks. Esmajärjekorras tuleb rakendada meetmeid, millega saab vähendada välisõhku väljutavaid saasteained ja lõhnaained (ehituslikud, tehnoloogilised). Täiendavalt võib jätta või rajada kõrghaljastusega roheline puhvertsooni (laius sõltub kavandatavast tegevusest). Tsooni vajalikkus ning vajalikud parameetrid (laius, nõuded puittaimestikule) sõltuvad kavandatavast tegevusest ning tuleb paika panna konkreetse tegevuse kavandamisel. Kõrghaljastusega puhvertsoon tuleb üldjuhul rajada/jätta häiringut põhjustava objekti piiridesse. Haljastusega tsooni jätmise/rajamine kolmanda osapoole alale tähendab piiranguid kolmandale osapoolele tema maa-ala kasutamise osas ning see on lubatud vaid väga põhjendatud juhtudel, kui

¹⁶⁵ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/108102019004>

¹⁶⁶ Müratundlik ala on ÜP juhtotstarbega määratud ala, millele on kehtestatud müra normtasemed (alale on määratud mürakategooria)

¹⁶⁷ Puhke- ja virgestustegevuste alad, elamu alad, ühiskondlike hoonete alad

hääringute leevendamiseks ei ole muud alternatiivi. Arvestada tuleb, et kui tegemist ei ole olemasoleva haljastusega, siis võtab puude kasvamine aega ja rajamisega ei saa seda võtta olukorda parandava meetmena.

- Tootmistegevuse kavandamisel, mis võib tõenäoliselt põhjustada saasteaine õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamist, tuleb heiteallika asukoha valikul vältida alasid, kus ebasoodsate ilmastikutingimuste korral on välisõhku väljutatud saasteaine hajumine loodus- või tehisoludest tingitud põhjustel takistatud. Saasteallikas tuleb projekteerida selliselt, et saasteainete väljumiskõrgus tagab saasteainete nõutava hajumise maapinnalähedases õhukihis, et vältida välisõhu saastatuse taseme piirväärtuse ületamist.
- Loomafarmi kavandamisel tuleb arvestada valitsevate tuulesuundadega. Laut tuleb võimalusel planeerida reljeefilt madalamale ja valitsevate tuulte suhtes allatuult ning sõnnikuhoidla ümbritseda õhu liikumist suunavate barjääridega (hekid, puud, varjed). Laut ei tohi piirata naabrite väljavaadet ning takistada juurdepääsuteid.

Nõuetekohase mürataseme tagamine

- AÕKS § 57 kohaselt tuleb haridusasutuse, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeasutuse maa-alad liigitada II mürakategooriasse. Soovitav on määrata mürakategooriad ka järgmistele juhtostatarvetele: supelranna maa-ala - I kategooria, kalmistu maa-ala - II kategooria, jäätmetkäitluse maa-ala ja mäetööstuse maa-ala - V kategooria.
- Soovitav on vältida I ja II mürakategooriasse kuuluvate alade kavandamist ning neile hoonete kavandamist kaubasadamate, tootmisalade ja mürrarikaste äri maa-alade kõrvale.
- Soovitav on vältida I ja II mürakategooriasse kuuluvate alade kavandamist olemasolevatele karääridele lähemale kui 50-150 m päevasel ajal töötavate ning 250-500 m ööpäevaringselt töötavate puhul. Kuna täpne kaugus sõltub maastiku eripärast, konkreetsetes karjääris kasutatavast tehnoloogiast ning töötavate masinate arvust, siis on soovitatav tegevuse kavandamisel koostada mürahinnang ning lähtuda selle tulemustest. Eeltoodust lähemale kavandamisel peab tegevuse kavandaja ise rakendama müra leevendavaid meetmeid. Kui karjääri kaevandamisloa taotlemise menetlemise raames on teostatud mürahinnang või selle tegutsemise ajal teostatud müramõõtmisi, on soovitatav silmas pidada nende tulemusi.
- Enne ÜP seletuskirjas müra normide määramist tuleb normidest juhendumine (kas juhinduda piirväärtusest või sihtväärtusest) välja selgitada kohaliku omavalitsuse ja asjakohaste õigusaktide looja (Kliimaministeeriumi) omavahelises koostöös.
- Tuuleparkidest lähtuvale müra osas maatulundusmaadel asuvate elamute võrdustamiseks II kategooria elamualadega tuleb kas ka neile määrata maakasutuse juhtotstarve või eeldab see õigusakti muutmist selliselt, et need võrdsustuksid elamu maa-aladel asuvate elamutega sõltumata sellest, kas neile on määratud juhtotstarve või mitte. Alternatiiviks on kokkuleppe saavutamine konkreetse tuulepargi kavandajaga.
- Uute tootmistegevuste kavandamisel on soovitatav eelistada tsoneerimist (mürrarikaste tootmistööstustegevuste koondamine ühte piirkonda, nt tööstusparkidesse) ning vältida lahendust, kus uued planeeritavad müraallikad paiknevad laiali kohaliku omavalitsuse territooriumil ja neist mõjutatud tsoonis on rohkem müratundlikke alasid.
- Arenduse korral, mis võib kaasa tuua müra normtaseme ületamise, kuid mille puhul ei viida läbi keskkonnamõju strateegilist hindamist, peab planeeringudokumentatsioon/projekt sisaldama mürahinnangut.
- Tegevuse puhul, mille lähedusse jääb elamualasid või ühiskondlikke objekte, tuleb müratekitavad tegevused teostada nende suhtes teisel pool tootmishoonet, et suunata müra pigem ala sisse. Samuti tuleb suunaga neist eemale (tootmisala sisse) paigutada müratekitavad seadmed ja süsteemid.

- Tootmistegevuse kavandaja peab vajadusel rakendama meetmeid inimese kaitseks välisõhus leviva müra eest. Esmajärjekorras tuleb rakendada meetmeid, mis vähendavad müra levikut välisõhku (ehituslikud, tehnoloogilised), seadmete ja müra tekitavate tegevuste paigutus, seejärel müratõke (mürakaitseekraan müra põhjustava objekti juures, müratõkkesein) ning siis kaitsehaljastus. Kaitsehaljastus peab efekti omamiseks olema vähemalt 20-30 m laiune, soovitatavalt veelgi enam. Täpsed parameetrid tuleb paika panna tegevuse kavandamisel. Müratõke ja kaitsehaljastus tuleb üldjuhul rajada häiringut põhjustava objekti piiridesse. Silmas tuleb pidada, et kui tegemist ei ole olemasoleva haljastusega, siis võtab puude kasvamine aega ja seda ei saa arvestada olemasoleva müraolukorda parandava meetmena.
- Kui tegevusega kaasneb liikluse müra, tuleb kriitilistes asukohtades vajadusel kehtestada nõuded liiklemisele (liiklusskeem) ja parkimislahendustele.
- Tähelepanu tuleb pöörata müraalastele kaebustele. Kaebuste ilmnemisel on asjakohane eelkõige kaebuste alusel probleemsetest kohtades müra kontrollmõõtmiste teostamine ning vastavalt mõõtmistulemustele vajadusel müraallika valdaja informeerimine müra vähendamise vajaduse osas ning ja/või ettekirjutuste tegemine (nt mürataseme viimiseks normväärtusest väiksemaks või müraallika tööaja piiramine (nt öisel ajal) ja/või sulgemine).

Meetmed liiklusest lähtuvate negatiivsete mõjude ennetamiseks/leevendamiseks

- Sadamaga ning tootmis- ja äritegevusega seotud regulaarsed transpordivood tuleb üldjuhul suunata mööda elamu-, puhke- ja ühiskondlike hoonete aladest neid läbimata.
- Iga arenduse korral, millega kaasneb liikluse intensiivistumine, tuleb juhtumipõhiselt anda hinnang liiklussageduse muutustele, sellest tulenevale mõjule piirkonna välisõhu kvaliteedile ning vajadusel kavandada leevendusmeetmed.

Nõuetekohase välisõhu koostise tagamine (saasteained, lõhnaäiringud)

- Üldjuhul tuleb seal, kus võimalik, vältida tundlikumate alade ja objektide kavandamist tee kaitsevööndisse. Alternatiivina on see lubatud juhul, kui nähakse ette meetmed teelt lähtuvate kahjulike mõjude leevendamiseks (tegevuse arendaja arvestab haljastuse või piirde kavandamisel selle õhureostuse levikut tõkestava mõjuga vms).
- Kohtades, kus tee ja tundlikumate alade vahel on roheala või kõrghaljastusega roheline tsoon, tuleb võimalusel tagada selle säilimine.
- Segafunktsiooniga alade arendamisel on soovitatav vahetult maanteede äärde suunata vähem tundlikumad objektid (nt äritegevus).
- Tähelepanu tuleb pöörata rahuliku ja sujuva liikluse tagamisele, vajadusel (kus võimalik) rakendada tundlikumate alade läheduses kiirusepiiranguid ning teostada tee regulaarset puhastamist selle äärde kogunevast tolmust.
- Kruusakattega tee osas on üheks võimaluseks tolmust vabanemiseks kruusateede viimine tolmuvaba katte alla. Kui puuduvad võimalused kohalike teede viimiseks tolmuvaba katte alla, siis tuleb eeskätt elamute ja ühiskondlike hoonete läheduses olevatel kruusa- ja pinnasteede lõikudel teostada perioodiliselt (eelkõige kuival perioodil) tolmutõrjet.

Nõuetekohase mürataseme tagamine

- Müra vähendavaid meetmeid rakendamata ei ole väljaspool tiheasustusalala või kompaktse hoonestusega piirkonda seni hoonestamata aladel soovitatav uusi müratundlikke alasid ette näha:
 - Tallinn-Paldiski mnt Keila linna poolses suurema liikluskoormusega lõigus kiiruspiirangu 90 km/h alas kuni ca 175...200 m, kiiruspiirangu 70 km/h alas kuni ca 125...150 m ja kiiruspiirangu 50 km/h alas kuni ca 75...100 m. Paldiski linna poolses lõigus on vastavad tsoonid mõnevõrra (hinnanguliselt kuni ca 30-40%) väiksemad;
 - Keila-Haapsalu mnt Keila linna poolses suurema liikluskoormusega lõigus kiiruspiirangu 90 km/h alas kuni ca 125 m, kiiruspiirangu 70 km/h alas kuni ca 75...100 m ja

kiiruspiirangu 50 km/h alas kuni ca 40...50 m. Keila linnast kaugemale jäävates teelõikudes (Vasalemma ja Rummu asulatest läänes) on vastavad tsoonid juba selgelt (kohati üle kahe korra) väiksemad;

- Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna tee kiiruspiirangu 90 km/h alas kuni ca 70...80 m, kiiruspiirangu 70 km/h alas kuni ca 50 m ja kiiruspiirangu 50 km/h alas kuni ca 20...30 m;
- lähima 80...100 m tsoonis Keila-Paldiski raudteest (olemasolevate liikluskoormuse tingimustes);
- lähima 50...70 m tsoonis Keila-Riisipere raudteest.

Uute müratundlike alade rajamine eespool toodud puhveralade sees on lubatud nt tiheasustusalal uute hoonete rajamiseks ja/või tänavaäärse hoonestuse tihendamiseks, vajadusel leevendusmeetmeid rakendades.

- Müratundlikele alade tegevuste kavandamisel maanteede ja raudteede läheduses on soovitatav koostada mürahinnang ning vajadusel näha ette müra vähendamise meetmed. Mürahäiringu vähendamise võimalusteks on müratõkete rajamine, kõrgemad ja tihedamad piirdeaiad, hoonete teepoolse välispiirde helipidavuse parandamine (eeskätt kortermajade puhul, kuna müratõkked ei ole nende puhul reeglina efektiivsed). Mürauringu tuleks teostada juhtudel, kui tegevusi kavandatakse eeltoodud tsoonidesse.
- Liikluse müra leevendamiseks tuleb kriitilistes kohtades vajadusel rakendada kiirusepiiranguid, piirata raskeliikluse liikumist või võimalusel liiklus ümber suunata.
- Uute teede (sh sõiduteede, raudteelõikude) kavandamisel tuleb koostada mürauring ning vajadusel projekteerimisel ette näha leevendusmeetmed (nt kiiruspiirangud või müratõkked teatud piirkondades).

Meetmed muude tegevustega kaasnevate häiringute leevendamiseks

- Müratundlikemate alade ja objektide ((eeskätt elamualasid ning teatud otstarbega ühiskondlikke hooned, nt lasteasutusi, tervishoiuasutusi) kavandamisel riigikaitse ehitise piiranguvööndisse tuleb üldjuhul vältida. Kohalikul omavalitsuses on soovitatav ÜP lahendus üle vaadata ja piiranguvööndisse uute elamualade planeerimist hoolikalt kaaluda. Kui uute müratundlikemate alade ja objektide kavandamine riigikaitse ehitise piiranguvööndisse osutub vajalikuks, tuleb arvestada kaasnevate häiringutega.
- Vasalemma krossiraja piirkonnas elamualade arendamisel tuleb arvestada võimalike häiringutega. Head tingimuste saavutamiseks uute eluhoonete siseruumides tuleb rakendada asjakohaseid helisolatsiooninõudeid.
- Kaebuste esinemisel seoses krossirajaga on soovitatav kaaluda meetmeid mürahäiringu vähendamiseks, näiteks müratõkete kavandamine, raja kasutusaegade ja -korra määramine vms. Meetmete väljatöötamiseks on soovitatav teostada müramodelleerimine.

Vt ka KSH aruande ptk 9.14 „Meetmed taristu arendamiseks“.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad tagada nõuetekohase välisõhu kvaliteedi.

9.13.4. Vibratsioon

- Hoone tuleb projekteerida ning seadmed, masinad ja muud vibratsiooniallikad paigaldada ning neid hooldada ja kasutada viisil, et nende tekitatud vibratsioon elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ei ületa sotsiaalministri 17. mai 2002. a määrusega nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“ kehtestatud vibratsiooni piirväärtusi.
- Ehitiste kavandamisel raudtee lähedusse (lähemale kui 40 m) tuleb hinnata pinnase kaudu leviva vibratsiooni esinemist ning vajadusel kavandada vibratsiooni mõju leevendavad meetmed.

- Uue raudteelõigu kavandamisel tuleb hinnata vibratsiooni ulatust ja tugevust ning mõju raudtee läheduses asuvatele olemasolevatele hoonetele.
- Uue tegevuse kavandamisel, mille rajamiseks või mille kasutamisel plaanitakse lõhkamistöid, tuleb analüüsida ja anda hinnang pinnases leviva vibratsiooni mõjule, soovitavalt läbi pinnases levivate lainete modelleerimise. Maapinna kaudu leviv hoonetele ohutu vibratsioonitase ning ohualad tuleb määrata lõhketööde projektis ning tööde läbiviimisel tagada tegevuse vastavus projektis sätestatule.
- Autoliiklusest tuleneva vibratsiooni mõjude vältimiseks/vähendamiseks tuleb vajadusel piirata raskeveokite liiklemise kiirust, määrata kindlad liikumiskoridorid ning liiklemiskellaajad.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad vältida vibratsioonist tulenevat kahjulikku mõju inimese tervisele ja varale.

9.13.5. Radoonirisk

Kõrge (alates 50 kBq/m³) ja nendega piirnevatel normaalse (30-50 kBq/m³) radooni sisaldusega aladel (Pakri saartel, Paldiski linnas, Keila-Joa alevikus ning Laoküla, Lohusalu, Laulasmaa, Meremõisa, Käesalu, Keelva, Tõmmiku, Pedase, Vilivalla, Harju-Risti ja Altküla külades) tuleb elamute, olme- ja teiste samalaadsete hoonete kavandamisel käsitleda võimalikku radooniprobleemi ning vajadusel viia läbi pinnaseõhu radoonisisalduse uuring. Uuringuvajadus üle otsustab projekterija projekteerimise käigus. Vajaduse tuleb rakendada radoonikaitse meetmeid, et saavutada õigusaktides toodud viitetasemest madalam, mõistlike kulutustega saavutatav madalaim tase. Meede on eeldatavalt tõhus, kuna aitab vähendada hoonete siseõhu radoonisisaldust ja seega ka radooniga seonduvat kopsuvähki haigestumise riski.

9.13.6. Valgusreostus

- Välisvalgustus tuleb kavandada selliselt, et see täidab oma eesmärgi ning võimalikult vähe reostab keskkonda. Valgustuslahenduste väljatöötamisel tuleb rakendada vastavat kaasaegset oskusteavet, et vältida ülevalgustamist ja vähesäästlike süsteemide rakendamist.
- Välisvalgustuse kavandamisel tuleb jälgida, et valgus on suunatud valgustamist vajavale objektile, mitte sellest eemale.
- Tänavavalgusti puhul tuleb järgida, et valgus ei kiirgu ülespoole ja ka külgedele kiirguks valgust suhteliselt vähem.
- Liiklusohutuse seisukohalt tuleb jälgida, et ettevõtete (reklaam)valgustus ei häiri teedel liiklejaid.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad hoida ära/vähendada valgusreostust ning sellest tulenevat võimalikku olulist negatiivset mõju inimeste tervisele ja heaolule.

9.13.7. Puhkealad ja nende kättesaadavus

- Paldiski Põhjasadama piirkonda kavandatavatele haljasmetsa ja parkmetsa aladele tuleb tagada juurdepääsud. Kuna alad paiknevad ohtliku ettevõtte ohualas, tuleb tagada, et läbipääsud on ööpäevaringselt ohutult ja takistusteta kasutatavad, et õnnetuse juhtumisel piirkonna ohtlikes ettevõtetes oleks võimalik sealt kiiresti lahkuda. Läbipääsud tuleb arusaadavalt tähistada.
- Põhjasadama piirkonda vahetult mere äärde kavandatavale haljasmaa ja parkmetsa alale jääva Ranniku matkaraja (osa Euroopa kaugmatkarajast E9) osas tuleb tagada raja katkematus. Kui matkaraja kulgemine olemasoleval marsruudil ei ole ÜP kohase lahendusega edaspidi võimalik, tuleb muuta raja marsruuti. Marsruudi muutmisel tuleb tagada, et sellele liikumine on loogiline ja turvaline ning arvestada tuleb ka väärtustega, mille jaoks rada on loodud (nt ilusad vaated, kaitstavad alad jms). Rajale tuleb tagada juurdepääs. Raja marsruudi muudatuste tegemise

korral tuleb tagada rajamärgistuste uuendamine looduses ning sellekohase info jõudmine raja kasutajateni¹⁶⁸.

- Rahvusvaheline matkarada E9 tuleb kanda ÜP joonisele.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad tagada puhkealade kättesaadavuse ja nende ohutuma kasutuse.

9.14. Meetmed taristu arendamiseks

9.14.1. Teedevõrk

- Uue tee kavandamisel tuleb arvestada kõikide keskkonna väärtuste ja piirangutega ja teelt lähtuvate häiringutega (müra, õhusaaste) ning vajadusel kavandada meetmed negatiivsete mõjude leevendamiseks.
- Oluline on jälgida maakonnaplaneeringust tulenevat nõuet lahendada põhimaantee ristumised teiste teede ja raudteega eritasandiliselt.
- Sõidutee äärde arenduse kavandamisel tuleb tagada turvalised, mugavad ja loogilised teeületusvõimalused ning ristumised maantee ning raudteega, et ei tekiks nende tugevat katkestavat mõju eri sihtkohtadele ligipääsus ning tagatud oleks liikumise ohutus.
- Suure äri- ja tootmishoone, logistikakeskuse, suure liikumisvajaduse ja/või kaubavooga ehitise planeerimisele peab kaasnema liikuvus- ja liiklusanalüüs (nt liikuvuskava koostamine).
- Tee rekonstrueerimise kavandamisel on soovitatav eelisarendada neid, kus vajadus (tulenevalt elamualade, ettevõtete vms oluliste sihtkohtade paiknemisest) selleks on kõige suurem.
- Uue tootmistegevuse kavandamisel on soovitatav eelistada olemasolevat tootmisala või kasutusest väljas ala taasväärtustamist, kus on olemas tootmistegevuseks vajalik teedevõrk. Kasutusest väljas ala kasutuselevõtu kaalumisel tuleb silmas pidada ka muid võimalikke mõjusid (nt müra, lõhnaäiringud), kuna enamus neist asub külade või alevike äärealadel.
- Piirkondades, kus maastiku iseloom ning asustuse ja taristuobjektide paiknemine seda võimaldavad, tuleb eelistada jalgratta- ja jalgteede rajamist eemale mootorsõidukiliiklusest.
- Jalg- ja jalgrattateede rajamisel tuleb üldjuhul vältida üksikute eraldiseisvate lõikude väljaehitamist, vaid siduda ehitatav tee juba olemasoleva kergliiklusteede võrguga.
- Maanteede rekonstrueerimisel ning ümbersõitude rajamisel tuleb lähtuda põhimõttest, et jalg- ja jalgrattatee läbiks asulat ka siis, kui sellega samas suunas kulgev maantee viiakse asustusest eemale.
- Uute elamupiirkondade väljaarendamisel tuleb arvestada jalg- ja jalgrattateede võrgustikuga ning tagada uute elamualade loogiline ühendatus olemasoleva või kavandatava võrgustikuga.
- Asulased ning suurema kasutusintensiivsusega asulaid nende lähialadega ühendatavad jalg- ja jalgrattateed on soovitatav sohituse ja mugavuse tagamiseks valgustada.
- Keila linna ümbersõidualternatiiv I ja II puhul on vajalik koostöö Muinsuskaitseametiga selgitamiseks välja, kas alternatiivid on teostatavad kultuuripärandi seisukohast.

¹⁶⁸ Tegemist on rahvusvahelise matkaraja E9 lõiguga, millel on rahvusvaheline kasutajaskond. Ranniku matkaraja projekti veebileht: <https://www.westestonia.com/ranniku-matkarada/>, raja juhis seisuga 06/2019: https://www.westestonia.com/wp-content/uploads/2019/06/CoastalHiking_Guidebook_et.pdf
Lääne-Harju matkarajad: <https://matkarada.ee/et/rajad>

- Keila linna ümbersõidualternatiivide I ja II ning MP-st tuleneva põhjapoolse ümbersõidu puhul tuleb arvestada müra leevendavate meetmete rakendamise vajadusega.
- Keila linna ümbersõidukoridori osas valiku tegemisel tuleb silmas pidada ka ümbersõidu loogilisust ja ohutust. Eelistatud on lahendus, kus puuduvad järsud kurvid.
- Keila linna ümbersõidukoridori osas valiku tegemisel on oluline tähelepanu pöörata raskeliikluse suundumisele ümbersõitutele. Raskeveokite ümbersõidule suunamisel tuleb vältida olukorda, kus veokite liikumine ümbersõitutele hakkab toimuma läbi nõrka vaikesetele aladele ehk kohtade, kus olemasolevas olukorras häiringuid suurt ei esine (nt Keila linnas läbi eramupiirkondade). Silmas tuleb pidada, et olemasolevas hoonestatud keskkonnas ei pruugi leiduda häid lähedusi häiringute leevendamiseks. Lahendus, kus ümbersõit algab/lõpeb Keila linnas ning raskeveokite liikumine ümbersõidule toimub läbi linnakeskkonna, ei täida ümbersõidu eesmärki (raskeveokite ümbersuunamine Keila linnast). Lahenduste leidmiseks on vajalik koostöö Keila Linnavalitsusega.
- Keila linna ümbersõidulahendus peab sobima ka teistele naaberomavalitsustele, kelle huvisid see samuti puudutab.

Vt ka meetmeid teistes peatükkides, nt ptk 9.2 (meetmed kaitstavate loodusobjektide kaitseks), ptk 9.4 (meetmed taimestiku ja loomastiku kaitseks), ptk 9.13 (meetmed inimese tervise ja heaolu kaitseks), ptk 9.7 (meetmed Pakri panga varinguohuga arvestamiseks) jne.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad parandada erinevate liiklemise võimalusi ja liiklemise ohutust ning mitmekesistada liikumisviise.

9.14.2. Sadamad

- Paldiski Lõunasadama ja Paldiski Põhjasadama edasiseks arendamiseks on vajalik detailplaneeringu koostamine ning tegevusloa olemasolu ning tegevusloa menetluse raames tuleb läbi viia kaasneva keskkonnamõju hindamine¹⁶⁹.
- Väikesadamate arendamisel tuleb arvestada Eesti mereala planeeringus toodud suunisega, mille kohaselt tuleb uued väikesadamad rajada looduslikult sobivatesse kohtadesse, sobiva sügavusega merealale ja arvestades majanduslikku jätkusuutlikkust ning ohutust, et vältida ebaproportsionaalselt suurt keskkonnamõju ning kulutusi süvendamisele, kaitsele lainetuse eest jms.
- Juhul, kui kaubasadamates taotletakse tegevuslubasid, mille realiseerimine toob kaasa CLP määruuse kohase ohtliku kemikaali käitlemise või käitluskoguste suurenemise, tuleb iga kord kindlaks teha ja hinnata kemikaaliseaduses¹⁷⁰ toodud asjaolud.
- Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse¹⁷¹ kohaselt puudub sadamas veekogu kallasrada. Selleks, et soovijatel oleks võimalik mööda mereranda liikuda, tuleb tagada sobiv optimaalne rada ümber Paldiski Lõunasadama ja Paldiski Põhjasadama sadama maa-ala juhtotstarbega alade ja Paldiski väikelaevasadama moodustatava maa-ala.
- Paldiski väikelaevasadamale tuleb tagada mitu juurdepääsuteed ning need arusaadavalt tähistada, et oleks tagatud Palsteve OÜ ohualast väljumise võimalus mistahes kohas ja tingimustel tekkinud õnnetuse korral.
- Lääne-Harju Vallavalitsus väikesadama arendajana peab tagama kõigi Paldiski väikesadamas viibivate isikute teavitamise ja vajalikud tegevusjuhised õnnetuse korral käitumiseks.

¹⁶⁹ Looduskaitseaduse (§ 38 lg 5 p2 ja 3) kohaselt on lubatud rajada sadamarajatisi, mis on ette nähtud detailplaneeringuga. KesÜS § 55 kohaselt ei anta keskkonnaluba enne detailplaneeringu kehtestamist.

¹⁷⁰ Kemikaaliseaduse § 32 lg 1, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/106052020011?leiaKehtiv>

¹⁷¹ Keskkonnaseadustiku üldosa seadse § 391 lg 1. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122019002?leiaKehtiv>

Vt ka meetmeid ptk-ides 9.7 (meetmed pinnaveekogude kaitseks), ptk 9.13 (meetmed inimese tervise ja heaolu kaitseks), ptk 9.14 (meetmed taristu arendamiseks), ptk 9.16 (ohtlike ettevõtetega arvestamine).

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, sest aitavad ennetada/leevendada sadamate arendamisega kaasnevaid mõjusid.

9.14.3. Raudteed

- Juhul, kui on kavas rongide liikumiskiiruse tõstmine, on sellest tulenevalt vaja analüüsida vajadust piirata jalakäijate raudteele pääsemist väljaspool nõuetekohaseid ülekäigukohti, eelkõige tähendab see tihedamalt asustatud piirkondadesse piirdeaedade ehitamist. Seejuures tuleb arvestada juba väljakujunenud liikumisteedega.
- Paldiski Põhjasadama laienduse alale planeeritava perspektiivse raudteelõigu puhul tuleb silmas pidada, et piirkonnas on klindias tang ning kõrguste vahe Majaka tänava ja Salavat Julajevi tee vahel. Raudteelõigu kavandamisel on oluline analüüsida, millised on raudtee rajamiseks realselt võimalikud tehnilised lahendused.
- Raudtee ehitamine, laiendamine ja rekonstrueerimine toimub vastavate tegevuslubade (projekteerimistingimused, ehitusluba) alusel. KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba, selle muutmist või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.
- Kui Keilast ümbersõiduks valitakse mõni lõunapoolsetest alternatiividest (MP lõunapoolne alternatiiv, ÜP kohane I, II või III alternatiiv), siis vajab lahendamist ohutu ristumine Keila-Riisipere-Turba raudteega.

Vt ka KSH aruande ptk 9.4 (meetmed taimestiku ja loomastiku kaitseks), ptk 9.13.3 (meetmed nõuetekohase mürataseme tagamiseks), ptk 9.13.7 (puhkealadega arvestamine), ptk 9.16 (ohtlike ettevõtetega arvestamine) jt asjakohased keskkonnameetmete peatükid.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, sest aitavad ennetada/leevendada raudtee arendamisega kaasnevaid mõjusid.

9.14.4. Sademevee ärajuhtimine

- Tiheasustusaladel on esmatähtis kokku kogutava sademevee hulga piiramine ja võimalusel vähendamine. Selleks tuleb hoiduda kõvakattega, vett mitte läbilaskvate pindade, rajamisest.
- Vertikaalplaneerimise üldine nõue peaks olema, et sademevett ei juhitaks naaberkinnistutele. Selleks tuleb vajadusel planeerida ja projekteerida olusid arvestavad immutusribad või -peenrad.
- Kokku kogutud sademevee säästlikul majandamisel on oluline keskkonnasäästlike lahenduste juurutamine: immutamine, kasutamine, äravoolu ühtlustamine. Immutamisele võib mõelda, kui tegu on reostumata veega. Selleks tuleb rajada immutusribasid, nõvasid, vett läbilaskvaid kõnniteid, parklaid, rohekatusid ja- seinu ja sademevee kogumissüsteeme.
- Lähtuvalt vette sattuvast reostuskoormusest tuleb tagada ärajuhitava sademevee saasteainete sisalduse vastavus piirväärtustele. Kui sademevett juhitakse ära reostunud aladelt (nt Tallinn-Paldiski maantee, tootmisalade ja sadamate territooriumid, bensiinijaamad, suured kõvakattega parklad), tuleb raskemetallid ja muud ohtlikud osakesed keskkonnareostuse vältimiseks kokku koguda. Kehtivate normideni puhastatud sademevee suublasse juhtimiseks tuleb taotleda veeluba. Tehnilise lahenduse valik sõltub konkreetsest keskkonnast ja piirkonna reostatuse tasemest. Reostusohlikelt aladelt on puhastatud sademevee suublasse juhtimiseks veeseaduse § 187 p 6 kohaselt vajalik taotleda keskkonnaluba ning puhastamise tingimused ja nõuded seatakse loaga.

- Uute kõvakattega alade kavandamisel tuleb arvestada olemasoleva sademevee kanalisatsiooni võimet võtta vastu kokku kogutud sademevesi ägedate valingvihmade korral. Juhul, kui sademevee kanalisatsioon ei suuda piisavat hulka sademevett vastu võtta ning on oht, et valingvihmade korral tekib madalamates kohtades kõvakattega pindadele (nt tänavatele või maanteedele) üleujutus, siis tuleb uute kõvakattega alade rajamisest loobuda. Alternatiiv sellele on vett läbilaskva pinnaga katte rajamine või sobiva immutuslahenduse väljatöötamine.

Eesti Standardis EVS 848:2013 „Väliskanalisatsioonivõrk“ on toodud HELCOM'i soovitusel, mille sisu koosneb põhimõtteliselt kahest eesmärgist: asulate reostuskoormuse vähendamine sademevee nõuetekohase ärajuhtimise teel ning õlisisalduse piiramine sademevees. Standardiga reguleeritakse hoonevälist, nii kinnistutel paiknevat kui ka ühiskanalisatsioonivõrku.

Standardis on toodud sademevee käitlemislahendused prioriteetsuse järjekorras:

- Kui pinnase iseloom, sademevee kvaliteet, õigusaktid ja muud asjaolud seda lubavad, immutatakse sademevesi või vähemalt osa sellest samal alal, kus see tekib.
- Kui sademevett ei saa immutada, tuleb võimalusel tekkekohas äravoolu aeglustada, viivitada (viibeaega pikendada) enne selle ära juhtimist.
- Kui sademevett ei saa immutada või selle viibeaega tekkekohas pikendada, tuleb sademevesi juhtida edasi tõkestava ja viivitava immutussüsteemiga, nt kraavide, lohude jms kaudu, kus vesi saab imbuda pinnasesse, seda takistab taimestik ja vesi saab aurustuda.
- Kui kraavide abil ei saa vett edasi juhtida, siis juhitakse vesi edasi toruga, rakendades vajadusel enne suublasse juhtimist aeglustust (tiigid), puhastust.
- Kui ka viimast ei saa rakendada, siis viimase lahendusena suunatakse sademevesi lahkvoolsesse ühiskanalisatsioonivõrku.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad ennetada saastunud sademevee looduskeskkonda sattumist ning vähendada kokku kogutava ja kanaliseeritava sademevee hulka.

9.14.5. Tuletõrje veevarustus

- Tuletõrje veevõtukohta kavandamisel ja kasutamisel tuleb juhendada tuleohutuse seaduses¹⁷² sätestatud korrast.
- Tuletõrje veevõtukohtadele tuleb tagada juurdepääsud ning need peavad olema aastaringselt kasutatavad. Kohtades, kus tuletõrje veevõtukohtana kasutatakse pinnaveekogu, peab lisaks juurdepääsule olema sõidukile tagatud võimalus ümberpööramiseks.
- Tuletõrje veevõtukohtas peab tagatud olema piisav veekogus või vooluhulk tulekahju kustutamiseks, see peab olema nõuetekohaselt tähistatud ning tehniliselt korras.
- Soovitav on tagada igas külas vähemalt üks ligipääsetav koht vee võtmiseks. Tähelepanu tuleb pöörata ka suvilapiirkondadele, et ka seal oleks tõhusa päästevõimekuse tagamiseks olemas võimalus tuletõrjevee saamiseks.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad tagada tõhusa päästevõimekuse tulekahju juhtumise korral.

9.14.6. Soojavarustus

- Soojavarustuse kavandamisel tuleb tagada ohutud kaugused kütusetorustike ja ühiskondlike alade, puhkealade ning peamiste transporditeede vahel.

¹⁷² Tuleohutuse seadus, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13314859?leiaKehtiv>

- Võimalusel tuleb kõikides kaugküttekatalamajades minna üle fossiilsetelt kütustelt taastuvale kütustele.
- Lokaalsete soojavarustuse lahenduste puhul on soovitatav kasutada energiasäästlikke ning keskkonda minimaalselt saastavaid süsteeme. Keelatud on märkimisväärselt jääkaineid lendu paiskavad kütteviisid, näiteks raskeõlid ja kivisüsi. Võimalusel tuleb eelistada taastuvaid soojusallikaid (maasoojuspump, õhk-vesi soojuspump, päikesepaneelid, puit jms).
- Tähelepanu tuleb pöörata hoonete energiatõhususele, lähtudes hoone energiatõhususe miinimumnõuetest.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad parandada soojavarustust ning vähendada kütmisest tulenevaid negatiivseid keskkonnamõjusid.

9.14.7. Elektrivõrk

- Pakri saarte ja Paldiski peaalajaama vahelise elektriliini mõjude leevendamiseks tuleb Paldiski linna territooriumile jääva elektriliini osas projekteerimise käigus eelistada maakaabli kasutamist.
- Elektriliini (õhuliini) rajamine riigikaitse ehitise piiranguvööndisse tuleb kooskõlastada Kaitseministeeriumiga.
- Elektriliini rajamine ohtliku ettevõtte ohualasse tuleb kooskõlastada Päästeametiga (esitada detailplaneering kooskõlastamiseks Päästeametile).
- Juurdepääsud elektriliinile ja alajaamadele tuleb maksimaalses võimalikus ulatuses kavandada olemasolevate ristumiskohtade ning juurdepääsuteede kaudu.
- Erateed võib kasutada üksnes kinnisasja omaniku loal ning metsa majandamiseks kasutatavat teed kooskõlas tee valdajaga.
- Uue kõrgepingeliini ristumine raudteega ning olemasoleva kõrgepingeliini likvideerimine ja selle tingimused tuleb kooskõlastada raudtee omanikuga.
- Tegevused raudtee kaitsevööndis tuleb kooskõlastada Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga.
- Tegevused tehnovõrgu kaitsevööndis tuleb kooskõlastada ehitise omanikuga.
- Kui seoses kõrgepingeliini rajamisega kaasneb vajadus teiste alale jäävate liinide ümbertõstmiseks, tuleb võimalusel koondada need võimalikult üksteise lähedale (niipalju, kui kaitsevööndid võimaldavad), et vähendada neist tulenevaid kitsendusi kinnistutele ning piirkonna visuaalset reostust.
- Liini ehitustööd tuleb organiseerida selliselt, et ehitusega kaasnevad liiklusseisakud on minimaalsed. Vajadusel tuleb korraldada ümbersõit.
- Ehitustööde ajal tuleb tagada juurdepääs kinnistutele, kuhu ligipääs võib liini rajamisest tulenevalt saada takistatud.
- Kui ehituspiirkonda jäävatel teedel võimaldatakse liiklemise jätkumine ehitustööde ajal, tuleb tagada, et ehitustegevusest ei tulene ohtu teedel liiklejatele.
- Kruusakattega kohalikel teedel on soovitatav kevadisel sulaperioodil ja suurte sadude ajal raskeid vedusid mitte kavandada või veod minimeerida.

Konkreetsed meetmed Keila-Paldiski 330/110kV elektriliini ehitus- ja kasutusaegsete keskkonnamõjude vähendamiseks on toodud vastavas KSH aruandes¹⁷³.

¹⁷³ Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2020_0046

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad parandada elektri- ja sideühendust ning ennetada/leevendada võrkude arendamisega kaasneva võivaid olulisi ebasoodsaid keskkonnamõjusid.

9.14.8. Sidevõrk

- Uute tegevuste kavandamisel tuleb arvestada avalikes huvides olevate sidevõrkude rajamise võimalusega.
- Sidevõrkude paiknemist tuleb üldjuhul näha ette mõne muu taristu (näiteks tee) koridoris.
- Hajaasustusega piirkondades on vajalik kvaliteetse sideteenuse väljaarendamine, et võimaldada paindlikke lahendusi teenuste kättesaadavuse osas ja kaugtööd.
- Sideliinide läheduses tuleb tegevuse kavandamisel silmas pidada ehitisele kehtestatud kaitsevööndit ja selle ulatust ning kaitsevööndist tulenevaid keelde ja piiranguid (ehitusseadustik¹⁷⁴). Tegevus kaitsevööndis tuleb kooskõlastada ehitise omanikuga.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad parandada elektri- ja sideühendust ning ennetada/leevendada võrkude arendamisega kaasneva võivaid olulisi ebasoodsaid keskkonnamõjusid.

9.14.9. Taastuenergeetika

Meetmed tuuleparkide ja üksiktuulikute kavandamiseks

- Millises ulatuses täpsemalt ja millistel konkreetsetel tingimustel mingi ÜP-ga määratav ala, kus edaspidi on võimalik kaaluda tuuleparki, on tuulepargi arendamiseks kasutatav, tuleb välja selgitada konkreetsele arendusele algatava DP koostamise staadiumis. DP koostamise käigus tuleb läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine koos vajalike uuringutega. Tuulepargi kavandamisel ja sellega kaasnevate mõjude hindamisel tuleb arvestada ka kumulatiivsete mõjudega – arvesse tuleb võtta nii olemasolevaid kui ka teisi teadaolevaid kavandatavaid tuuleparke.
- Tuulepargi arendamisel tuleb tagada, et välistatud on ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele, oluline negatiivne mõju kaitstavatele loodusobjektidele, taimestikule, loomastikule ning inimese tervisele ja heaolule. Toimima peab jääma rohevõrgustik, säilima loodus- ja muinsuskaitsealised väärtused, bioloogiline mitmekesisus, vaated kaunile teelõikudele ja vaatekoridoridele, tagatud väärtusliku põllumajandusmaa sihtotstarbeline kasutamine ja piisavas mahus säilimine tuleviku tarvis. Kaasnevaid häiringuid tuleb leevendada maksimaalses võimalikus mahus.
- Nii tuuleparkide kui üksiktuulikute kavandamisel tuleb juba nende asukohavaliku staadiumis teha koostööd Kaitseministeeriumiga, kes hindab, kas ja kuidas tuulikud võivad mõjutada riigikaitse ehitist või selle töövõimet.
- Nii tuuleparkide kui üksiktuulikute kavandamisel tuleb juba nende asukohavaliku staadiumis teha koostööd Siseministeeriumiga, kes hindab, kas ja kuidas tuulikud võivad mõjutada ministeeriumi sideteenuste levi.
- ÜP lahenduse kohaselt on vallas kohti, kus tuulepargi kaalumiseks sobiv ala kattub muu kavandatava maakasutusega. Võimalike konfliktide vältimiseks on soovitatav kattumus muu maakasutusega välistada või ÜP seletuskirja täiendada, et kaalumise võimalikkuse tingimused muule maakasutuse juhtotstarbega alale oleksid arusaadavad.

¹⁷⁴ Ehitusseadustik: eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/105032015001?leiaKehtiv>

- Tuuliku püstitamiseks tuleb eelistada vähem väärtuslikke alasid (väljaspool rohevõrgustikku, väärtuslikku maastikku, väärtuslikku põllumajandusmaad, kaitsealasid ja kaitstavaid loodusobjekte).
- Tuuliku kavandamisel tuleb tagada välisõhus leviva müra vastavus normidele, madalsagedusliku müra vastavus soovituslikele häirivustasemetele ning infraheli vastavus piirväärtustele. Vastavad normid ja häirivustasemed on kehtestatud õigusaktidega. Välisõhus leviva müra normidele vastavuse tagamiseks on detailplaneeringu koostamise raames soovituslik teostada müra arvutused ja leviku modelleerimine.

Tuuliku kavandamisel tuleb hinnata varjutuse teket ja varjude langemist eluhoonetele. Vältida tuleb häiriva varjutuse esinemist. Seni, kuni Eestis ei ole norme varjutuse häirivuse osas kehtestatud ega juhendmaterjale koostatud, tuleb järgida teiste Euroopa riikide (nt Taani või Rootsi) kehtivaid norme ja juhendeid. Vt ka meetmeid ptk-is 9.2 (meetmed kaitstavate loodusobjektide kaitseks), ptk-is 9.4 (meetmed taimestiku ja loomastiku kaitseks), ptk-is 9.5 (meetmed rohevõrgustiku kaitseks), ptk-is 9.9 (meetmed maavarade ja maardlate kaitseks), 9.10 (meetmed väärtusliku põllumajandusmaa kaitseks), 9.13 (meetmed inimese tervise ja heaolu kaitseks).

Meetmed päikeseparkide ja päikesepaneelide kavandamiseks

- Ulatusliku päikesepargi rajamine ei ole soovitav väärtuslikul maastikul, rohevõrgustikus, väärtuslikul põllumajandusmaal, kaitsealal ning kohtades, kus need võivad ohustada kaitsealuseid liike läbi temperatuuri tõusu, paisumise või päikesepaneelide jahutamisest tingitud elupaiga vee režiimi muutuse. Päikesepargi rajamiseks tuleb eelistada vähemväärtuslikku või kasutusest välja langenud ala (nt parkimisala, väheviljakas põllumajandusmaa, väheväärtuslik karjamaa, kasutusest välja jäänud tootmisala vms).
- Päikesepargi kavandamisel tuleb vajadusel vajadusel (kohaliku omavalitsuse juhtumipõhisel kaalutusotsusel) visuaalse mõju analüüs ning vajadusel kavandada mõju leevendavad meetmed. Kohtades, kus päikeseparki kavandatakse elamualade lähedusse ning kavandatava pargi alal on kõrghaljastus, on soovitav võimalusel jätta pargi ja elamualade vahele kõrghaljastatud puhvertsoon, et vähendada visuaalset häiringut.
- Oma majapidamise või ühe tootmiskompleksi tarbeks tuleb päikesepaneelide lokaalne kasutuselevõtt lahendada elamu õueala või tootmisterritooriumi piires.
- Tihedama asustusega aladel või maastikulise mõju vähendamiseks on soovitatav päikesepaneelid rajada hoonete katustele või seintele. Katustele ja seintele päikesepaneelide kavandamisel tuleb eelnevalt hinnata hoone konstruktsioonide vastuvõtuvõimet täiendavale koormusele.
- Soovitav on päikesepargid kavandada vajadustele sobiva elektrivõrgu lähedusse.

Vt ka meetmeid ptk-is 9.2 (meetmed kaitstavate loodusobjektide kaitseks), ptk-is 9.4 (meetmed taimestiku ja loomastiku kaitseks), ptk-is 9.5 (meetmed rohevõrgustiku kaitseks), ptk-is 9.9 (meetmed maavarade ja maardlate kaitseks), 9.10 (meetmed väärtusliku põllumajandusmaa kaitseks), 9.13 (meetmed inimese tervise ja heaolu kaitseks).

Meetmed muude taastuvenergiaaheduste kavandamiseks

- Uue hüdroelektrijaama rajamine või olemasoleva rekonstrueerimine on juhtumipõhine kaalutlemine, mis eeldab uuringuid ning mõju igakülgset, tasakaalustatud ja objektiivset hindamist. Kalade rändetingimuste muutumise osas on vajalik teha koostööd Keskkonnaametiga.
- Iga uue arenduse korral tuleb kaaluda kaasneda võimalikke mõjusid ning anda hinnang keskkonnamõju olulisusele KeHJS-ses sätestatud korras. Arvesse tuleb võtta teisi lähipiirkonnas olemasolevaid ning teadaolevaid piirkonda kavandatavaid tegevusi ja võimalikke koosmõju nendega.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad ennetada/leevendada taastuvenergia arendamisega kaasneda võimalikke olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid, samuti vähendada CO₂ emissioone ning leevendada kliimamuutusi.

9.15. Meetmed jäätmekäitluse arendamiseks

- Uue jäätmekäitluskoha rajamisel tuleb lähtuda JäätS-ses ja KeHJS-es sätestatud korrast.
- Jäätmekäitluskoha rajamise ja kasutamisega ei tohi kaasneda olulist negatiivset mõju pinnasele, põhja- ja pinnaveele ning ümberkaudsetele aladele müra, õhusaaste ja lõhnaäiringute näol.
- Jäätmekäitluskohta teenindav raskeveokite regulaarne liikumine tuleb võimalusel suunata mööda elamu-, ühiskondlike hoonete aladest ja puhkealadest neid läbimata.
- Jäätmekäitluskoha sihtrühmale peab olema tagatud mugav juurdepääs.

Vt ka KSH aruande ptk 9.6 „Meetmed põhjavee kaitseks“, ptk 9.7 „Meetmed pinnaveekogude ja maaparandussüsteemide kaitseks“ ja ptk 9.13 „Meetmed inimese tervise ja heaolu kaitseks“.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna parandavad ja ühtlustavad jäätmete äraandmise võimalusi ning optimeerivad edasist käitlemist.

9.16. Meetmed keskkonnaohtlike objektide ja ohtlike ettevõtetega arvestamiseks

- Igapäevaselt tuleb jälgida, et (potentsiaalselt) keskkonnaohtlikud objektid ning suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted ei kujuta endast reaalselt ohtu ümbritsevale keskkonnale, eriti pinnasele ja põhjaveele.
- Likvideerimata jääkreostuse alal ei tohi arendada uusi tegevusi enne, kui jääkreostus on nõuetekohaselt likvideeritud. Sõltuvalt kavandatava tegevuse iseloomust tuleb likvideerida jääkreostus nii, et saasteainete sisaldused vastavad kas elamumaa või toomismaale kehtestatud piirväärtustele¹⁷⁵.
- Ohtliku käitise mõjualasse tegevuse kavandamisel, sh olemasoleva tootmise laiendamisel tuleb juhtumipõhiselt hinnata käitise seonduvaid riske ja ohte, juhindudes kemikaaliseaduses sätestatud korrast. Oluline on silmas pidada, et kõigil ohualas viibivatel isikutel oleks õnnetuse korral võimalik ohualast kiiresti lahkuda. Selleks peab nii tootmis- kui elamualadel olema mitu eri suundadesse viivat juurdepääsu võimalust. Piiratud tootmisterritooriumitel (nt Paldiski Lõunasadamas) tuleb tegevuste lisandumisel kaaluda üldist evakuatsiooniteede modelleerimise vajadust.
- Võimalusel tuleb vältida uue ohtliku ettevõtte kavandamist elutähtsa teenuse osutamiseks kasutatavate ehitiste kõrvale. Tagada tuleb ohutu kaugus ja luua puhvertsoonid ohtliku ettevõtte ja elamurajoonide, ühiskondlike ehitiste alade, puhkealade ning peamiste transpordiliinide vahel.
- Tegevuste kavandamisel ohtliku ettevõtte ohualasse tuleb juhinduda Päästeameti poolt koostatud juhendist¹⁷⁶, mis seab piirangud ja tingimused ohuala erinevatesse tsoonidesse nii elamute kui ka mitteiluruumide, tööstus- ja laohoonete ning taristuobjektide planeerimisele. Kohalik omavalitsus peab analüüsima kas ÜP-ga määratud maakasutuse juhtotstarbed ja nende ulatus on juhendis toodud piiranguid ja tingimusi arvestades otstarbekad.
- Ohtliku ettevõtte ohualasse jääva maa-ala planeerimisel tuleb planeering või ehitusprojekt kooskõlastada Päästeametiga.
- Uue ohtliku ettevõtte kavandamisel tuleb hinnata keskkonnamõju olulisust keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses¹⁷⁷ sätestatud korrast. Arvesse tuleb võtta teisi

¹⁷⁵ Kehtestatud keskkonnaministri 28.06.2019 määrusega nr 26 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072019006>

¹⁷⁶ Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine, Päästeamet 2018, leitav <https://www.rescue.ee/files/2018-11/metoodika-28.03.2018.pdf?dfb4f8b2f6>,

¹⁷⁷ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/116112010013?leiaKehtiv>

piirkonnas olemasolevaid ning piirkonda kavandatavaid tegevusi ja võimalikku koosmõju nendega.

- Paldiski väikesadam on projekteeritud A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte Palsteve OÜ eriti ohtlikku alasse. Kemikaaliseadus kehtestab erinõuded ehitiste projekteerimisel ohtlike kaitiste mõjualasse. Kemikaaliseaduse kohaselt tuleb planeerimise käigus säilitada ohutuse tagamiseks vajalik vahemaa kaitise ning avalikus kasutuses olevate hoonete ja alade vahel. Ohtliku ettevõtte ohualasse ehitise kavandamisel tuleb ehitusprojektid kooskõlastada Päästeametiga.
- Kemikaaliseaduse kohaselt tuleb tagada suurõnnetuse riski või selle tagajärgede raskuse suurenemisel avalikkuse ja kaitisest lähtuva õnnetuse mõju piirkonda jääda võivate isikute teavitamine. Õnnetuse korral Palsteve OÜ-s oleksid tagajärjed senisest raskemad, sest ohualas viibiks rohkem inimesi (väikesadama külustajad). Lääne-Harju Vallavalitsus Paldiski väikesadama arendajana peab tagama kõigi väikesadamas viibivate isikute teavitamise ja vajalikud tegevusjuhised õnnetuse korral käitumiseks.
- Paldiski väikesadamale tuleb tagada mitu juurdepääsuteed ning need arusaadavalt tähistada, et oleks tagatud Palsteve OÜ ohualast väljumise võimalus mistahes kohas ja tingimustel tekkinud õnnetuse korral.
- Vastavalt Vabariigi Valitsuse 26.07.2018 määruse nr 63 „Hädaolukorrad, mille kohta tuleb koostada nende lahendamise plaan ja mille puhul korraldada riskikommunikatsiooni, ning hädaolukordade lahendamist juhtivad asutused“ § 2 lõikele 2 tuleb hädaolukorra lahendamise plaan koostada ulatusliku tööstusõnnetuse kohta. Lääne-Harju Vallavalitsus peab koostöös Päästeametiga analüüsima, millised valla territooriumil asuvad või kavandatavad tootmisettevõtted võivad oma tegevusega põhjustada ulatusliku tööstusõnnetuse. Hädaolukorra plaani koostamist juhib Päästeamet.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad ennetada/leevendada olulisi negatiivseid mõjusid, mis võivad kaasneda keskkonnaohtlikest objektidest ja ohtlikest ettevõtetest tulenevate ohtudega.

9.17. Meetmed üleujutustega arvestamiseks

- Looduskaitseaduse § 35 lõike 3 kohaselt määratakse korduva üleujutusega ala piir mererannal üldplaneeringuga. Kui korduva üleujutusega ala piiri ei ole määratud, loetakse korduva üleujutusega ala piiriks üks meeter kaldajoone kõrgusväärtusest (ühe meetri kõrgune samakõrgusjoon). Kuna Lääne-Harju valla ÜP koostamisel on ehituskeeluvööndi lähtejooneks võetud Eesti topograafia andmekogu põhikaardile kantud veekogu veepiir, siis tuleb ehituskeeluvööndi ulatuse määramine üle vaadata ning vajadusel korrigeerida, et see oleks looduskaitseadusega kooskõlas.
- Korduva üleujutusega alal tuleb üldjuhul vältida uute ehitiste püstitamist ning ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku tegemist, et mitte luua eeldusi uuteks ehitisteks. Ehitamist korduva üleujutusegaalale peaks olema võimalik kaaluda vaid väga põhjendatud juhtudel.
- Kui ehitamine korduva üleujutusega alale osutub vajalikuks, tuleb ehitise kavandamisel arvestada üleujutustest tulenevate riskidega ning rakendada meetmeid ehitiste kaitseks (kõrgem vundament, veekindel vundament, veekindlate materjalide kasutamine vms) ja üleujutusega kaasnevate negatiivsete mõjude leevendamiseks (reovee käitlemiseks sobiva meetodi valimine, elektrisüsteemide turvalisus jms). Kohalik omavalitsus peab seda silmas pidama detailplaneeringute koostamise korraldamisel ja projekteerimistingimuste andmisel.
- Korduva üleujutusega alale matkaradade ning üldkasutatavate alade (nt puhkealade, suplusrandade) kavandamisel tuleb arvestada, et nende kasutamine võib periooditi olla häiritud. Seda tuleb silmas pidada aladele tegevuste kavandamisel. Võimalike üleujutustega tuleb

arvestada ka parkimise vms tegevuse korraldamisel, mis võib mõjutada inimese vara, ning rakendada asjakohaseid meetmeid selle kaitseks.

- Pärast korduva üleujutusega ala piiri korrigeerimist on soovitatav kohalikul omavalitsusel analüüsida, kas ÜP-ga määratud maakasutuse juhtotstarbed ja nende ulatus on korduva üleujutusega alale antud meetmeid silmas pidades otstarbekad ja asjakohased.
- Kui edaspidi on soov kavandada tegevusi, mis toovad kaasa muutusi veekogude (jõgede) veetasemes, tuleb kasutada selliseid inseneritehnilisi lahendusi, millega on välistatud üleujutuste tekitamine.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad ennetada/leevendada üleujutustest tuleneda võivad negatiivseid mõjusid.

9.18. Meetmed kliimamuutustega arvestamiseks

- Tegevuste kavandamisel rannikualadel tuleb arvestada rannaerosiooni riskiga ning vajadusel näha ette ennetus- ja leevendusmeetmed.
- Soojussaare efekti tekkimise ennetamiseks ja leevendamiseks tuleb tähelepanu pöörata jahutavate mikrokliimaatiliste meetmete rakendamisele (rohealade, haljastuse ning veekogude säilitamine, laiendamine) ning hoonestamise tingimustele (hoonete paiknemine optimaalses asendis päikese suhtes, vastastikuse varjutuse vältimine ning õhu vaba liikumise tagamine).
- Uute hoonete ehitamisel ja rajatiste kavandamisel ja püstitamisel tuleb tähelepanu pöörata nende vastupidavusele äärmuslikele ilmastikuoludele (võimalikud üleujutused, tormikahjud).

Vt ka KSH aruande ptk 9.57.6 „Meetmed põhjavee kaitseks“, ptk 9.7 „Meetmed pinnaveekogude ja maaparandussüsteemide kaitseks“, ptk 9.10 „Meetmed väärtuslike põllumajandusmaade kaitseks“, ptk 9.14.4 „Meetmed sademevee ärajuhtimise arendamiseks“, ptk 9.17 „Meetmed üleujutustega arvestamiseks“.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad ennetada/leevendada kliimamuutustest tuleneda võivad olulisi negatiivseid mõjusid ning teistalt omakorda leevendada kliimamuutusi.

9.19. Meetmed riigikaitseliste ehitistega arvestamiseks

- Riigikaitseliste ehitise piiranguvööndisse ehitise püstitamine, laiendamine või ümberehitamine ilma Kaitseministeeriumi kooskõlastusega on keelatud.
- Päikeseelektrijaama kavandamisel ja ehitamisel tuleb tagada, et paigaldatavad päikesepaneelid ei tekitaks valgusreostust (nt peegeldusi), mis võib vähendada riigikaitseliste ehitiste töövoimet ning häirida Ämari lennuväljalt õhku tõusvaid ja seal maanduvaid õhusõidukeid.
- Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada:
 - igasuguse ehitise püstitamine, laiendamine või ümberehitamine riigikaitseliste ehitise piiranguvööndisse;
 - kõikide üle 28 m kogukõrgusega ehitiste planeeringud, projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõud või ehitamise teatised;
 - kõigi mistahes kõrgusega tuulegeneraatorite ehitusprojektid, projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõud või ehitamise teatised. Riigikaitseliste huvide tagamiseks tuleb Kaitseministeeriumiga koostööd alustada juba tuulikute kavandamise algusetapis.

Vt ka meetmeid inimese tervise ja heaolu kaitseks ptk 9.13.3.

Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad tagada riigikaitseliste ehitiste töövõime säilimise ning leevendada riigikaitseliste ehitise tegevusega kaasnevat häiringuid

Olulise keskkonnamõju seireks kavandatud meetmed ja mõõdetavad indikaatorid

Keskkonnaseire on keskkonnaseisundi ja seda mõjutavate tegurite järjepidev jälgimine, mis hõlmab keskkonnavaatlusi, vaatlusandmete kogumist, töötlemist ja säilitamist, vaatlustulemuste analüüsimist ning muutuste prognoosimist.¹⁷⁸

10.

KeHJS-e § 42 lg 10 järgi on seiremeetmete eesmärk teha varakult kindlaks, kas strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneb oluline keskkonnamõju ning rakendada ebasoodsat keskkonnamõju vältivaid ja leevendavaid meetmeid. KeHJS-e § 42 lg 11 ja 12 järgi on strateegilise planeerimisdokumendiga kehtestatud seiremeetmed strateegilise planeerimisdokumendi elluvijale järgimiseks kohustuslikud.

Seirel võib kasutada olemasolevat keskkonnaseiresüsteemi või strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva keskkonnamõju jälgimiseks kavandatud seiret. Seire võib toimuda ühe või mitme strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatud tegevuse raames.

KSH rõhutab eelkõige neid elemente, mis on ebamäärased, et otsuste tegijad oleksid teadlikud riskidest, mis kaasnevad teatud poliitika edasiarendamise või mitteamendamisega. Et riski vähendada, peaks toimuma pidev arengustrateegia ülevaatamine, mis hindaks tulemusi võrreldes varasemate eelduste ja eesmärkidega, et ebaõigeid otsuseid saaks ümber muuta nii ruttu kui võimalik.

Seiratavaid keskkonnanäitajaid määratakse ka õigusaktide alusel peamiselt keskkonnalubadega. Seiremeetmeid kavandatakse samuti mitmete tegevuste puhul, mis lähtuvad erinevatest strateegilise planeerimise dokumentidest (näiteks ÜVK arengukava, kaitsekorralduskava jms). Mõõdetavate indikaatorite loetelu sõltub konkreetsetest kavandatavatest seiremeetmetest (seirekavast).

Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab keskkonnaseiret talle seadusega pandud ülesannete täitmiseks või oma töö korraldamiseks. Keskkonnaseire programmi täitmise ja selle alusel kogutavate keskkonnaseire andmete töötlemise ja säilitamise korra kehtestab kohaliku omavalitsuse üksus, arvestades riikliku keskkonnaseire kohta sätestatud nõudeid.

Arvestades planeeringuga kavandatava tegevuse mõju Lääne-Harju valla keskkonna kujundamisel, vajadusega tagada tervislik ja elanike ootustele vastav ümbritseva ja sotsiaalse keskkonna seisund ning omavalitsuse töö paremaks korraldamiseks on soovitatav lülitada keskkonnaseire programmi ruumilise planeerimise seire indikaatorid ja nende analüüsi.

Lääne-Harju valla ÜP elluviimisega kaasnevate mõjude mõõtmiseks on soovitatav rakendada järgmisi indikaatoreid:

- 1) naabrussuhetel ja avalikul huvil põhinevate vastuväidete arv DP-de menetlemisel, neist rahuldamata jäänud vastuväidete osakaal;
- 2) ÜP-d muutvate DP-de osakaal;
- 3) rohealade pindala muutumine absoluutsuuruses ja elaniku kohta;
- 4) ülenormatiivse müraga piirkonna suurus, seal elavate elanike arv ja osakaal;
- 5) keskmine elamukruntide suurus piirkonnas;
- 6) kortermajades elavate elanike osakaal;
- 7) valda läbivate ja vallast lähtuvate liiklusvoogude suhe;
- 8) kergliiklusteedega varustatus (meetrit elaniku kohta);
- 9) ühistranspordi kasutajate osakaal;
- 10) laste koolitee: jalgsi, jalgrattaga, ühistranspordiga, autoga, muu – osakaal;
- 11) eramootorsõidukitega tehtud sõitude osakaal.

¹⁷⁸ Keskkonnaseire seaduse § 2 lg 1; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072017027?leiaKehtiv>

Mõõtmise sagedus: üks kord aastas.

Oluline keskkonnaseire rakendus kohaliku omavalitsuse tasandil on kehtestatud planeeringute regulaarne ülevaatamine vastavalt PlanS-i § 4 lõike 2 punktile 6 ning ÜP puhul vastavalt §-le 92.

ÜP ülevaatamisega selgitatakse välja ja vaadatakse üle (PlanS § 92 lg 2):

- 1) planeeringukohase arengu tulemused ja planeeringu edasise elluviimise võimalused;
- 2) planeeringu vastavus käesoleva seaduse eesmärgile;
- 3) planeeringu elluviimisel ilmnenu olulised mõjud majanduslikule, sotsiaalsele, kultuurilisele ja looduskeskkonnale ning oluliste negatiivsete mõjude vähendamise tingimused;
- 4) planeeringutest ja õigusaktidest tulenevate muudatuste planeeringusse tegemise vajadus;
- 5) kehtivad DP-d, et tagada nende vastavus ÜP-le, ning vajaduse korral algatatakse nende muutmise või kehtetuks tunnistamise menetlus;
- 6) muud planeeringu elluviimisega seotud olulised küsimused.

Seda ülesannet/kohustust tuleb käsitleda võimalusena analüüsida planeeringute elluviimisega kaasnevaid mõjusid ja kavandada ilmnenu ebakõladele uute planeeringutega leevendavaid meetmeid.

Sagedus: KOV-i valimisperiood.

Lääne-Harju Vallavalitsusel tuleks jälgida, et ÜP-d muutvate DP-de menetlemisel ei halvendata DP ala lähiümbruse ehitus- ja keskkonnatingimusi. Vajaduse korral tuleb nõuda DP-s täiendavate leevendavate meetmete rakendamist.

Lisaks sellele on ÜP realiseerimise seisukohalt oluline tagada nende seiremeetmete rakendamine, mida kavandatakse:

- ettevõtetele keskkonnalubade väljastamisel;
- veekogude valgalade kaitseks;
- kaitsealade kaitsekorralduskavadega;
- teiste ÜP lahendusega kooskõlas olevate kavade, planeeringute ja projektide realiseerimiseks.

Lääne-Harju valla territooriumil on rida seirepunkte, kus teostatakse riiklikku seiret vastavalt kindlaksmääratud programmidele.¹⁷⁹

Kõikide ülalnimetatud seireliikide tulemusi on võimalik keskkonnakaitselise olukorra parandamise eesmärgil tegevuste edasisel kavandamisel arvesse võtta. ÜP elluviimisega kaasneva keskkonnamõju seire tuleks ühitada naabervaldades rakendatava analoogse regionaalse seiresüsteemiga, et saada omavahel võrreldavaid andmeid. Oluline on ka valla erinevate strateegilise (sh ruumilise) planeerimise dokumentide KSH-des kavandatud seiremeetmete ja mõõdetavate indikaatorite omavaheline kooskõla.

¹⁷⁹ Vt Keskkonnaregister

KSH aruande eelnõu menetlemise tulemused

ÜP ja KSH koostatakse koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi ÜP käsitleb, ja planeeringualaga piirnevate kohaliku omavalitsuse üksustega. Lisaks kaasatakse isikud, kelle õigusi planeering võib puudutada, kes on avaldanud soovi olla selle koostamisse kaasatud, samuti asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või **11.** planeeringuala ruumiliste arengusuundumuste vastu, sealhulgas valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid neid ühendava organisatsiooni kaudu ning planeeritava maa-ala elanikke esindavad mittetulundusühingud ja sihtasutused. ÜP koostamisse võib kaasata isiku, kelle huve planeering võib puudutada.¹⁸⁰

Planeeringu elluviimisega seotud puudutatud või huvitatud asjaomaste asutuste¹⁸¹ ja isikute, keda koostatava ÜP alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle ÜP vastu, loetelu on esitatud ÜP LS ja VTK dokumendis (ptk 8, vt ÜP lisadest). Loetelu on ÜP ja KSH seisukohast ühine ning hõlmab asjassepuutuvaid ametiasutusi (ministeeriumid, ametid jm), piirnevaid kohaliku omavalitsuse üksuseid, taristu valdajaid, planeeringuala elanikke, ettevõtjaid ja keskkonnaorganisatsioone ühendavaid MTÜ-sid ning laiemat avalikkust. Planeeringumenetluse käigus võib kaasatavate loetelu täpsustuda.

KSH koostamise ja menetlemise ajakava sõltub ÜP koostamise ajakavast.

11.1. Ülevaade KSH aruande eelnõu avalikustamise tulemustest

Vastavalt PlanS §-le 82 korraldab ÜP koostamise korraldaja ÜP ja KSH aruande eelnõu avaliku väljapaneku. Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada arvamust ÜP ja KSH aruande eelnõu kohta. Avaliku väljapaneku ajal kirjalikult arvamusi esitanud isikutele teatab ÜP koostamise korraldaja oma põhjendatud seisukoha arvamuste kohta ning avaliku arutelu toimumise aja ja koha 30 päeva jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppemist.

Loetelu KSH aruande eelnõu kohta arvamusi esitanud asutustest ja isikutest, laekunud arvamused, info nendega arvestamise kohta ning laekunud kirjad on esitatud ÜP menetlusdokumentides. Kuna KSH aruande eelnõu on ÜP lahutamatuks osaks, siis neid andmeid käesolevasse dokumenti ei dubleerita. Laekunud ettepanekute ja märkuse alusel täiendatakse KSH aruande eelnõud.

Vastavalt PlanS-i §-le 83 korraldab ÜP koostamise korraldaja ÜP ja KSH aruande eelnõu avaliku väljapaneku tulemuste avaliku arutelu. Avalikul arutelul tutvustab ÜP koostamise korraldaja avaliku väljapaneku kestel esitatud kirjalikke arvamusi ja oma seisukohti nende kohta, põhjendab ÜP koostamisel valitud lahendusi ning vastab muudele üldplaneeringut ja KSH aruande eelnõud käsitlevatele küsimustele.

Avalikul arutelul osalejad registreeritakse ja koostatakse protokoll, mis kajastub ÜP eelnõu menetlusdokumentides. Kuna ÜP KSH aruande eelnõu on ÜP lahutamatuks osaks, siis seda käesolevasse dokumenti ei dubleerita. Avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehakse ÜP-s ja KSH aruande eelnõus vajalikud muudatused.

Peatükki täiendatakse pärast avalikustamist.

¹⁸⁰ PlanS § 76 lg 1-3

¹⁸¹ KeHJS § 2³ lg 1: Asjaomased asutused on asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi või kavandatava tegevuse rakendamisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju tõenäoliselt puudutab või kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju vastu.

11.2. Ülevaade KSH aruande eelnõu koostamise ja arvamuse andmise tulemustest

Pärast avalikustamist ja vajalike muudatuste sisseviimist esitab ÜP koostamise korraldaja, lähtudes PlanS-i §-st 85, ÜP ja KSH aruande eelnõu koostamiseks ja arvamuse andmiseks. KSH aruande eelnõu koostamisel hinnatakse aruande eelnõu õigusaktidele vastavust ning selles sisalduvate hinnangute piisavust ja objektiivsust.

Loetelu KSH aruande eelnõu kohta koostamisi ja arvamusi esitanud asutustest ja isikutest, laekunud arvamused, info nendega arvestamise kohta ning laekunud koostamised ja arvamused (kirjad) kajastuvad ÜP lisades. ÜP KSH aruande eelnõu on ÜP lahutamatuks osaks, mistõttu neid andmeid käesolevasse dokumenti ei dubleerita.

Peatükki täiendatakse pärast koostamist.

KSH läbiviimisel kasutatud materjalid

- 12.
- Lääne-Harju Vallavolikogu 25. septembri 2018 otsus nr 117 üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise algatamise kohta
 - Lääne-Harju valla üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus (ÜP LS ja KSH VTK)
 - Lääne-Harju valla arengukavaga 2019-2030 (Lääne-Harju Vallavolikogu poolt 03. augustil 2021 vastu võetud täiendatud versioon)
 - Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“
 - Harju maakonnaplaneering 2030+ ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruanne
 - Lääne-Harju valla valdkondlikud arengukavad
 - Koostatava Lääne-Harju valla üldplaneeringu töömaterjalid, uuringud ja alusanalüüsid
 - Lääne-Harju valla kodulehekülg, www.laaneharju.ee
 - Eesti mereala planeeringu materjalid (koostamisel)
 - Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030
 - Eesti säästva arengu riiklik strateegia „Säästev Eesti 21“
 - Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030
 - Riigiteede teehoiukava 2020-2030
 - Asjakohased õigusaktid Elektroonilises Riigi Teatajas, www.riigiteataja.ee
 - Keskkonnaregister, register.keskkonnainfo.ee
 - Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS), www.eelis.ee
 - KOTKAS heiteallikate register, kotkas.envir.ee
 - Kultuurimälestiste riiklik register, register.muinas.ee
 - Maa-ameti kaardirakendused, geoportaal.maaamet.ee
 - Keskkonnaministeeriumi kodulehekülg, www.envir.ee
 - Keskkonnaameti kodulehekülg, www.keskkonnaamet.ee
 - Keskkonnaagentuuri kodulehekülg, www.keskkonnagentuur.ee
 - Metsaportaal, register.metsad.ee
 - Riigimetsa Majandamise Keskuse kodulehekülg, www.rmk.ee
 - Muinsuskaitseameti kodulehekülg, www.muinsuskaitseamet.ee
 - Eesti Standardikeskuse kodulehekülg, www.evs.ee
 - Sadamaregister, www.sadamaregister.ee
 - Päästeameti kodulehekülg, www.rescue.ee
 - Eesti pinnase radooniriski ja looduskiirguse atlas. Eesti Geoloogiakeskus, 2017
 - Eesti pinnase radooniriski kaart, kättesaadav:
<https://gis.egt.ee/portal/apps/MapJournal/index.html?appid=638ac8a1e69940eea7a26138ca8f6dcd>
 - Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021 (kehtiv)

- Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2021-2027 (eelnõu)
- Lääne-Eesti vesikonna maaparandushoiukava. Kinnitatud Maaeluministri 15.07.2016 käskkirjaga nr 119
- Paldiski LNG terminali teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. OÜ E-Konsult töö E1177
- Paldiski LNG terminali kai rajamise vee erikasutusloa keskkonnamõju hindamine. OÜ Hendrikson & Ko töö nr 1771/12
- AS Eesti Raudtee Riisipere -Turba raudtee keskkonnamõjude hindamise aruanne. ELLE OÜ, 2018
- Tapa – Tartu raudtee lõigu 417,3 – 421,6 km olemasoleva silla asendamise ja väikese raadiusega kõverate ümberehitamise keskkonnamõju hindamise aruanne. ELLE OÜ, 2019
- *Environmental and Social Impact Assessment Railway Corridor VIII - Eastern section*. Eptisa, DB International, 2012
- Rail Baltic maakonnaplaneeringute KSH aruanne. Hendrikson&Ko OÜ, 2017
- Harju maakonna põhjaveevarude kinnitamine. Keskkonnaministri 06.04.2006 käskkiri nr 396
- Ehitusmaavarade levik, kaevandamine ja kasutamine Harju maakonnas. Eesti Geoloogiateenistus, 2018
- Eesti XX sajandi väärtusliku arhitektuuri kaardistamine ja analüüs. Lõpparuanne. Eesti Kunstiakadeemia, 2012
- Ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsioon (sõlmitud 14. novembril 1970 Pariisis)
- Euroopa maastikukonventsioon (sõlmitud 20. oktoobril 2000 Florences)
- Euroopa looduskeskkonna ja looduslike elupaikade kaitse konventsioon (sõlmitud 19. septembril 1979 Bernis)
- Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsiooni (sõlmitud 3. oktoobril 1985 Granadas)
- Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsiooni redaktsioon (sõlmitud 16. jaanuaril 1992 Vallettas)
- Territoriaalsete kogukondade ja võimuorganite vahelise piiriülese koostöö Euroopa raamkonventsioon (sõlmitud 21. mail 1980 Madridis) ja selle lisaprotokollid
- Euroopa kohaliku omavalitsuse harta (sõlmitud 15. oktoobril 1985 Strasbourgis)
- Bioloogilise mitmekesisuse konventsioon (sõlmitud 5. juunil 1992 Rio de Janeiros)
- Maailma kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsioon (sõlmitud 16. novembril 1972 Pariisis)
- Konventsioon üldsuse juurdepääsust infole, osalemisest otsuste tegemisel ja juurdepääsust õigusemõistmisele keskkonna alal (sõlmitud 25. juunil 1998 Århusis)
- Rimm, D. (2007). Euroopa maastikukonventsiooni rakendamise vajadus ja võimalused Eestis. Magistritöö, Eesti Maaülikool
- Alumäe, H. (2006). *Landscape Preferences of Local People: Considerations for Landscape Planning* (Kohalike elanike maastikueelistused: kaalutlusi Eesti maapiirkondade maastike planeerimisel). *Institute of Geography, University of Tartu, 2006. Dissertationes Geographicae Universitatis Tartuensis* 26: <http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/10062/984/5/alumaehelen.pdf>
- Vilipuu, M. (2012). Valgusreostuse taustauuringud. Valgusreostuse mõjudest ja hetkeseisust Eestis Tallinna Tehnoloogiaülikooli Füüsikainstituut
- Eesti Tuuleenergia Assotsiatsiooni kodulehekülj, www.tuuleenergia.ee

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 07.01.2020 kiri nr 17-7/2019/112 kohalikele omavalitsusele taastuvenergia kajastamise kohta üldplaneeringutes
- Lääne-Harju vallas asuvate ohtlike ettevõtete riskianalüüsid
- Keskkonnaameti 13.09.2021 kiri nr 6-3/21/17395-3
- Keskkonnaameti 03.07.2020 kiri nr 6-5/20/9833-2 Muhu Vallavalitsusele
- Keskkonnaameti 12.05.2021 kiri nr 6-5/21/8333-2 Jõgeva Vallavalitsusele
- Ajakiri Eesti Loodus nr 04/2008 ja nr 02/2004
- Eesti riikliku keskkonnaseire mererannikute seire allprogrammi 2019–2020 mererannikute seire tööd. Lisa 1. Seirealade revisjon (hinnang). Eesti Geoloogiateenistus, 2019
- Eesti riikliku keskkonnaseire mererannikute seire allprogrammi 2011 aruanne. Eesti Geoloogiateenistus, 2012
- Kliimamuutuste mõjude hindamine ja kohanemismeetmete väljatöötamine planeeringute, maakasutuse, inimeste ja päästevõimekuse teemas. KATI lõpparuanne, 2015
- Wikipedia, www.wikipedia.org
- KSH juhendmaterjalid
- Natura 2000 standardandmevormid
- KeMÜ. A. Aunapuu, R. Kutsar. K. Eschbaum (2019). Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis (täiendatud 2020)

Viited allikatele on toodud ka joonealustena KSH aruande tekstis.